

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
RADYO TELEVİZYON VE SİNEMA ANABİLİM DALI
RADYO TELEVİZYON VE SİNEMA BİLİM DALI**

**ÇOCUK BİLGİ YARIŞMA PROGRAMLARINDA KÜLTÜREL
GÖSTERGELERİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Khanim MUKHTAROVA

KOCAELİ 2019

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
RADYO TELEVİZYON VE SİNEMA ANABİLİM DALI
RADYO TELEVİZYON VE SİNEMA BİLİM DALI**

**ÇOCUK BİLGİ YARIŞMA PROGRAMLARINDA KÜLTÜREL
GÖSTERGELERİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Khanim MUKHTAROVA

Dr.Öğr. Üyesi Mert GÜRER

KOCAELİ 2019

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
RADYO TELEVİZYON VE SİNEMA ANABİLİM DALI
RADYO TELEVİZYON VE SİNEMA BİLİM DALI

ÇOCUK BİLGİ YARIŞMA PROGRAMLARINDA KÜLTÜREL
GÖSTERGELERİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Tezi Hazırlayan: Khanim MUKHTAROVA

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 02.10.2019 2019/25

Jüri Başkanı: Ünvanı Adı SOYADI (İmza)

Dr. Öğr. Üyesi Mert Güneş

Jüri Üyesi: Ünvanı Adı SOYADI (İmza)

Doç. Dr. Lebleb O. Ö.

Jüri Üyesi: Ünvanı Adı SOYADI (İmza)

Doç. Dr. Aysel Paşayazıcıoğlu

ÖNSÖZ

“Çocuk Bilgi Yarışma Programlarında Kültürel Göstergelerin Karşılaştırmalı Analizi” adlı bu yüksek lisans tez çalışması, ABD ve Azerbaycan`ın okul öğrencilerinden oluşan çocuk bilgi yarışma programlarının televizyon ve kültür bağlamında farklılık gösterip göstermediğini belirleyerek bir bakış açısı oluşturmayı amaçlamaktadır.

Bu çalışmanın konusunun belirlendiği ilk günden tezin sonlanmasına kadarki akademik süreç boyunca her zaman bilgisini benimle paylaşan, önerileri ile beni yönlendiren, bilgi ve deneyimlerinden daim yararlandığım ve bundan sonraki akademik çalışmalarım sürecinde de örnek alacağım değerli danışmanım Dr.Öğr.Üyesi Mert GÜRER`e ilgi ve desteği için sonsuz teşekkürlerimi sunmayı kendime borç bilirim. Tezimin düzenleme aşamasında tavsiyeleri ile bana yardımcı olan Doç.Dr Gizem PARLAYANDEMİR`e ve Doç.Dr Sedat ÖZEL`e şükranlarımı sunarım.

Kocaeli`de geçirdiğim üç yıllık eğitim dönemi sürecimin iyi veya kötü her gününde yanımda olan sevgili kardeşlerim Lamarana JALLOW, Lina PRİOLO ve Ceren GÖKÇAY`a yurttan uygun çalışma ortamı sağladıklarından dolayı, evinin kapılarını bana açarak rahat çalışabilmem için elinden geleni yapan değerli arkadaşlarım Mehin ZÜLFİGAROVA, Aydan BAKHISHOVA ve Nermin DADAŞBEYLİ`ye saygılarımı sunarım.

Analizi sonlandırıp her şeyin güzel olacağına inandırarak beni motive ettiği için Kocaeli Üniversitesi`nde master eğitimimin bana kazandırdığı kıymetli arkadaşım Abrar ALSAEED`e, Türkiye`de tanıştığım ilk türkiyeli yurt arkadaşım Şehriban AKDEMİR`e ve tez savunmamda yanımda olan güzel arkadaşım Gulaiym ABDUKARİMOVA`ya yardımlarından dolayı teşekkür etmek isterim.

Kocaeli Uluslararası Öğrenci Derneği Başkanı Fatih KARAÇOBAN`a benden manevi desteğini esirgemediği için teşekkür ederim.

En sonda lisans dönemimden beri üzerimde emeği olan değerli hocalarıma, varlığını daim yanımda hissettiğim, beni yetiştiren, bana eğitimi sevdiiren canım annem Nermine MUKHTAROVA`ya, sevgisi ve güveni ile yolumu aydınlatan biricik babam

Zahid MUKHTAROV`a, ablam Gülnar ZAIROVA`ya, araştırmanın literatür taraması sürecinde konu ile ilgili bazı gerekli kaynaklara ulaşmamda bana yardımcı olan ablam Gnel MUKHTAROVA ile erkek kardeşim Zaur MUKHTAROV`a saygılarımı ve sevgilerimi sunarım.

Bu çalışmanın gelecekte televizyon ve kültür ilişkisi bağlamında ocuk bilgi yarışma programları ile ilgili araştırma yapmayı düşünen ve çocukları seven herkes için faydalı olacağını umut ediyorum.

Khanim MUKHTAROVA

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER	iii
ÖZET.....	viii
ABSTRACT.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER	xviii
RESİMLER	xviii
SİMGELER.....	xviii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KÜLTÜR VE TELEVİZYONUN KAVRAMSAL BOYUTU	4
1.1. KÜLTÜRÜN KAVRAMSAL ANLAMINA BİR BAKIŞ.....	4
1.1.1. Kültür Kavramının Tanımı	5
1.1.1.1. Kültürün Temel Özellikleri	7
1.1.1.2. Kültürün Öğeleri.....	8
1.1.1.2.1. Maddi Kültür Öğeleri	9
1.1.1.2.2. Manevi Kültür Öğeleri	10
1.1.2. Çeşitli Kültür Türleri	12
1.1.2.1. Üst Kültür	12
1.1.2.2. Alt Kültür	12
1.1.2.3. Popüler Kültür	13
1.1.2.4. Kitle Kültürü.....	14
1.1.2.5. Global Kültür.....	16
1.1.2.6. Çokkültürlülük.....	16
1.1.2.6.1. Kültürel Mozaik	17
1.1.3. Kültür ve Kitle Toplu Etkileşimi.....	17
1.1.3.1. Kültür Süreçleri	18
1.1.3.1.1. Kültürleme.....	18
1.1.3.1.2. Kültürlenme.....	19

1.1.3.1.3. Kültürleşme	19
1.2. KİTLE İLETİŞİM ARACI OLARAK TELEVİZYON	20
1.2.1. Televizyonun Ortaya Çıkışı ve Tanımı	21
1.2.2. Televizyonun Özellikleri	24
1.2.3. Televizyonun Fonksiyonları	27
1.3. KİTLE KÜLTÜRÜNÜN GENEL TAŞIYICISI OLARAK TELEVİZYON	29
1.3.1. George Gerbner`in Kültürü Açıklamaya Yönelik Kuramsal Yaklaşımı	31
1.3.1.1. Kültürel Göstergeler Projesi ve Televizyona Bakışı	32

İKİNCİ BÖLÜM

2. TELEVİZYONDA ÇOCUK BİLGİ YARIŞMA PROGRAMLARI.....	37
2.1. ÇOCUK VE TELEVİZYON İLİŞKİSİ	37
2.1.1. Çocuğun Tanımı ve Çocuk Gelişimi	37
2.1.2. Çocuğun Bilişsel Gelişim Dönemleri	39
2.1.3. Çocuğun Bilişsel Gelişimi Açısından Televizyon.....	44
2.2. TELEVİZYON PROGRAMCILIĞI.....	44
2.3. TELEVİZYONDA PROGRAM TÜRLERİ.....	45
2.3.1. Haber Programları	47
2.3.2. Eğitim Programları	48
2.3.3. Kültür Programları	49
2.3.4. Magazin Programları	49
2.3.5. Spor Programları	49
2.3.6. Müzik Programları	50
2.3.7. Tartışma Programları.....	51
2.3.8. Drama Programları	52
2.3.9. Çocuk Programları	53
2.3.10. Yarışma Programları	53
2.3.10.1. Bilgi Yarışma Programları	54
2.3.10.1.1. Bilgi Yarışma Programlarının Tarihi	56
2.3.10.1.2. Bilgi Yarışma Programlarının Yapısı.....	56
2.4. ÇOCUK BİLGİ YARIŞMA PROGRAMLARI	58
2.4.1. ABD Televizyon Tarihinin Başlangıcı ve Çocuk Bilgi Yarışma Programları ...	58

2.4.1. Azerbaycan Televizyon Tarihinin Başlangıcı ve Çocuk Bilgi Yarışma Programları	65
--	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. TELEVİZYON ÇOCUK BİLGİ YARIŞMA PROGRAMLARININ ANLATI YAPISI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	71
3.1. ARAŞTIRMANIN ÇERÇEVESİ	71
3.1.1. Araştırmanın Problemi	71
3.1.2. Araştırmanın Amacı	72
3.1.3. Araştırmanın Önemi	72
3.1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	72
3.1.5. Araştırmanın Varsayımları	73
3.1.6. Araştırmanın Evren ve Örnekleme	73
3.1.7. Araştırmanın Yöntemi	74
3.2. BULGULAR VE YORUM	77
3.2.1. WGBH TV`de Yayınlanan “High School Quiz Show” Programı	78
3.2.1.1. 03.02.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” Programı.....	79
3.2.1.1.1. İçerik Düzey	79
3.2.1.1.2. Görsel Düzey	84
3.2.1.2. 10.02.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” Programı.....	86
3.2.1.2.1. İçerik Düzey	86
3.2.1.2.2. Görsel Düzey	92
3.2.1.3. 17.02.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” Programı.....	93
3.2.1.3.1. İçerik Düzey	94
3.2.1.3.2. Görsel Düzey	98
3.2.1.4. 02.03.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” Programı.....	100
3.2.1.4.1. İçerik Düzey	101
3.2.1.4.2. Görsel Düzey	106
3.2.1.5. 10.03.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” Programı.....	107
3.2.1.5.1. İçerik Düzey	108
3.2.1.5.2. Görsel Düzey	113
3.2.1.6. 24.03.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” Programı.....	115
3.2.1.6.1. İçerik Düzey	115
3.2.1.6.2. Görsel Düzey	120

3.2.1.7. 07.04.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” Programı.....	122
3.2.1.7.1. İçerik Düzey	122
3.2.1.7.2. Görsel Düzey	127
3.2.1.8. 21.04.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” Programı.....	129
3.2.1.8.1. İçerik Düzey	129
3.2.1.8.2. Görsel Düzey	134
3.2.1.9. 28.04.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” Programı.....	136
3.2.1.9.1. İçerik Düzey	136
3.2.1.9.2. Görsel Düzey	141
3.2.1.10. 05.05.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” Programı....	143
3.2.1.10.1. İçerik Düzey	143
3.2.1.10.2. Görsel Düzey	147
3.2.1.11. 12.05.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” Programı....	149
3.2.1.11.1. İçerik Düzey	150
3.2.1.11.2. Görsel Düzey	155
3.2.1.12. 19.05.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” Programı....	157
3.2.1.12.1. İçerik Düzey	157
3.2.1.12.2. Görsel Düzey	162
3.2.1.13. 26.05.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” Programı....	164
3.2.1.13.1. İçerik Düzey	164
3.2.1.13.2. Görsel Düzey	169
3.2.2. AzTV`de Yayınlanan “Hazırcavablar” Programı.....	171
3.2.2.1. 06.01.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” Programı	172
3.2.2.1.1. İçerik Düzey	172
3.2.2.1.2. Görsel Düzey	176
3.2.2.2. 03.02.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” Programı	178
3.2.2.2.1. İçerik Düzey	178
3.2.2.2.2. Görsel Düzey	182
3.2.2.3. 10.02.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” Programı	183
3.2.2.3.1. İçerik Düzey	183
3.2.2.3.2. Görsel Düzey	187
3.2.2.4. 17.02.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” Programı	188
3.2.2.4.1. İçerik Düzey	188
3.2.2.4.2. Görsel Düzey	192

3.2.2.5. 03.03.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” Programı	193
3.2.2.5.1. İçerik Düzey	194
3.2.2.5.2. Görsel Düzey	197
3.2.2.6. 10.03.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” Programı	198
3.2.2.6.1. İçerik Düzey	199
3.2.2.6.2. Görsel Düzey	202
3.2.2.7. 24.03.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” Programı	203
3.2.2.7.1. İçerik Düzey	204
3.2.2.7.2. Görsel Düzey	208
3.2.2.8. 07.04.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” Programı	209
3.2.2.8.1. İçerik Düzey	210
3.2.2.8.2. Görsel Düzey	212
3.2.2.9. 21.04.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” Programı	213
3.2.2.9.1. İçerik Düzey	214
3.2.2.9.2. Görsel Düzey	218
3.2.2.10. 28.04.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” Programı	219
3.2.2.10.1. İçerik Düzey	219
3.2.2.10.2. Görsel Düzey	222
3.2.2.11. 05.05.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” Programı	224
3.2.2.11.1. İçerik Düzey	224
3.2.2.11.2. Görsel Düzey	228
3.2.2.12. 12.05.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” Programı	229
3.2.2.12.1. İçerik Düzey	229
3.2.2.12.2. Görsel Düzey	233
3.2.2.13. 26.05.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” Programı	234
3.2.2.13.1. İçerik Düzey	234
3.2.2.13.2. Görsel Düzey	237
3.2.3. Genel Değerlendirme.....	239
SONUÇ.....	248
KAYNAKÇA	251
ÖZGEÇMİŞ.....	264

ÖZET

Dünyayı evimizin içine getiren televizyon, toplumun bilgilenmesi, eğitilmesi ve eğlenmesinin yanı sıra bir kültürel aktarım aracı olarak da karşımıza çıkmaktadır. Toplumlar arası etkileşimin en önemli araçlarından biri sayılan televizyon, kitle kültürünün temel taşıyıcısı haline gelmiştir. Televizyon kültürel değerleri çeşitli televizyon programları aracılığıyla yaymaktadır.

7-17 yaş arası okul öğrencilerinin entelektüel düzeyini ve bakış açılarını artırmak amacı ile yapılan çocuk bilgi yarışma programları dünyanın farklı kültürel yapısına sahip bir çok ülkesinde yerli yapım olarak ya da yabancı içeriklerin adapte edilerek televizyon kanallarının yayın akışında yer bulmaktadır. Bu çalışma kapsamında George Gerbner'in "Kültürel Göstergeler ve Ekme Kuramı" bağlamında Azerbaycan ve ABD'nin iki çocuk bilgi yarışma programındaki kültürel değerler ele alınmaktadır. Araştırmanın amacı, çocuk bilgi yarışma programlarının içerik ve görsel olarak nasıl bir kültürel anlatı yapısına sahip olduklarının ortaya konulmasıdır.

Araştırma kapsamında, çocuk bilgi yarışma programlarının toplam 26 bölümü seçilmiştir. AzTV'nin "Hazırcavablar" ve ABD'nin Massachusetts eyaletinde PBS üyesi olan WGBH televizyon kanalının "High School Quiz Show" programlarının her birinin 2018 yılında yayınlanmış 13 bölümü içerik analizi yöntemi ile içerik ve görsel düzeyde incelenmiştir. İçerik düzeyde, okul öğrencilerinin katıldığı çocuk bilgi yarışma programlarının belirli sayıda katılımcı öğrencilerden oluştuğu, soruların konuları arasında programın yapıldığı ülke ile ilgili meseleleri içeren sorulara ağırlık verildiği ve program boyunca iletilen mesajların toplumun esas kültürel değerlerinin ifadesi olduğu sonucuna varılmıştır. Görsel düzeyde irdelenen çocuk bilgi yarışma programlarının logo, dekor ve müzik kullanımı, tercih edilen çekim planları, ekran bölümlenmesi, yer alan ekran yazıları ve diğer destekleyici görüntülerin her ülkenin televizyonunun yayın akışında farklı anlam taşıdığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: televizyon, çocuk, kültür, çocuk bilgi yarışma programları

ABSTRACT

Television is not merely an informing, educating, and entertaining vehicle for the society, it is also a cultural transmission vehicle. Television is considered as one of the most important tools of inter-communal interaction and it has become the main conveyor of mass culture. Television broadcasts cultural values through a variety of television programs.

In order to increase the intellectual level and perspectives of school students between the age of 7 and 17, children quiz shows can be found in television broadcast channels by adapting domestic or foreign content in many countries with different cultural structures in the world. The cultural values of the two quiz shows of Azerbaijan and the United States of America (USA) are discussed in the context of George Gerbner's "Cultural Indicators and Cultivation Theory". The purpose of the research is to reveal the structure of the cultural narrative in terms of content and visual of the children quiz shows.

In the context of the study, a total of 26 series from the children quiz shows broadcasted in 2018 were chosen. 13 series from "Hazırcavablar" of Azerbaijan Television (AzTV) and 13 series from "High School Quiz Show" of WGBH television channel, which is a member in Public Broadcasting Service (PBS) in Massachusetts, are examined at the content and visual level by content analysis method. At the content level, it concludes that the children's quiz programs with the participation of school students consist of a specific number of student participants, the topics of program questions focus on the concerning issues of the countries where the program is held, and the messages conveyed throughout the program are the main cultural values of the society. At the visual level, the use of logos, decor, and music, preferred shooting plans, screen fragments, screen captions, and other supporting images of children's quiz programs reveal the broadcasting of each country's television have different meanings.

Keywords: television, children, culture, children quiz shows

KISALTMALAR LİSTESİ

ABC :	American Broadcasting Company
ABD :	Amerika Birleşik Devletleri
ANS :	Azerbaijan News Service
ARB :	Region TV
ATV :	Azad Azərbaycan Televiziyası
AzTV :	Azərbaycan Televizyonu
BBC :	British Broadcasting Corporation
BŞTİ :	Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsi
CBC :	Caspian Broadcasting Company
CBS :	Columbia Broadcasting System
CTW :	Children`s Television Workshop
dak :	dakika
FCC :	Federal Communications Commission
İTV :	İctimai Televiziya
NASA :	National Aeronautics and Space Administration
NBC :	National Broadcasting Company
NMR :	Nielsen Media Research
PBS :	Public Broadcasting Service
QK :	Quiz Kids
sn :	saniye
SSCB :	Sovyet Sosialist Cumhuriyetleri Birliyi
TV :	Televizyon
USA :	The United States of America
www :	World Wide Web
vb. :	ve benzeri
vs. :	vesaire

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1 Frankfurt Okulu`na göre `kültür` ve `kitle kültürü`	15
Tablo 2 Farklı Yayın Modelleri.....	59
Tablo 3 Çalışma Kapsamında İncelenen Programlara Ait Takvim.....	77
Tablo 4 03.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti	79
Tablo 5 03.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti	80
Tablo 6 03.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli.....	80-82
Tablo 7 03.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği	83
Tablo 8 03.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Logo, Dekor ve Müzik Kullanımı	84
Tablo 9 03.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler	85
Tablo 10 03.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi.....	86
Tablo 11 10.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti	86-87
Tablo 12 10.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti	87
Tablo 13 10.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli.....	88-90
Tablo 14 10.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği	90-91
Tablo 15 10.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler	93
Tablo 16 10.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi.....	93
Tablo 17 17.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti	94
Tablo 18 17.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti	94-95
Tablo 19 17.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli.....	95-97
Tablo 20 17.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği	98
Tablo 21 17.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler	100
Tablo 22 17.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi.....	100
Tablo 23 02.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti	101

Tablo 24 02.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti	101
Tablo 25 02.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli.....	102-104
Tablo 26 02.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği	105
Tablo 27 02.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler	107
Tablo 28 02.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi.....	107
Tablo 29 10.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti	108
Tablo 30 10.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti	109
Tablo 31 10.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli.....	109-111
Tablo 32 10.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği	112
Tablo 33 10.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler	114
Tablo 34 10.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi.....	114
Tablo 35 24.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti	115
Tablo 36 24.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti	116
Tablo 37 24.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli.....	116-119
Tablo 38 24.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği	119-120
Tablo 39 24.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler	121
Tablo 40 24.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi.....	122
Tablo 41 07.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti	123
Tablo 42 07.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti	123
Tablo 43 07.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli.....	124-126
Tablo 44 07.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği	126-127
Tablo 45 07.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler	128
Tablo 46 07.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi.....	129

Tablo 47 21.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti	129-130
Tablo 48 21.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti	130
Tablo 49 21.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli.....	130-133
Tablo 50 21.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği	133-134
Tablo 51 21.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler	135
Tablo 52 21.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi.....	136
Tablo 53 28.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti	136-137
Tablo 54 28.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti	137
Tablo 55 28.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli.....	138-140
Tablo 56 28.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler	142
Tablo 57 28.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi.....	142
Tablo 58 05.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti	143
Tablo 59 05.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti	144
Tablo 60 05.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli.....	144-147
Tablo 61 05.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler	148
Tablo 62 05.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi.....	149
Tablo 63 12.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti	150
Tablo 64 12.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti	150-151
Tablo 65 12.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli.....	151-154
Tablo 66 12.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği	154
Tablo 67 12.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler	156
Tablo 68 12.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi.....	156
Tablo 69 19.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti	157

Tablo 70 19.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti	158
Tablo 71 19.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli.....	158-161
Tablo 72 19.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği	161-162
Tablo 73 19.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler	163
Tablo 74 19.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi.....	163
Tablo 75 26.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti	164-165
Tablo 76 26.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti	165
Tablo 77 26.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli.....	165-168
Tablo 78 26.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği	168
Tablo 79 26.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler	170
Tablo 80 26.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi.....	170
Tablo 81 06.01.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti	172
Tablo 82 06.01.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli	172-176
Tablo 83 06.01.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Logo, Dekor ve Müzik Kullanımı	177
Tablo 84 03.02.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti	178
Tablo 85 03.02.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli	178-181
Tablo 86 10.02.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti	183-184
Tablo 87 10.02.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli	184-187
Tablo 88 17.02.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti	188-189
Tablo 89 17.02.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli	189-192
Tablo 90 03.03.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti	194
Tablo 91 03.03.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli	194-197
Tablo 92 10.03.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti	199
Tablo 93 10.03.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli	199-202
Tablo 94 24.03.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti	204

Tablo 95 24.03.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli	204-207
Tablo 96 07.04.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti	209
Tablo 97 07.04.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli	209-212
Tablo 98 21.04.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti	214
Tablo 99 21.04.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli	214-217
Tablo 100 28.04.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti	219
Tablo 101 28.04.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli	219-222
Tablo 102 05.05.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti	224
Tablo 103 05.05.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli	224-227
Tablo 104 12.05.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti	229
Tablo 105 12.05.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli	229-232
Tablo 106 26.05.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti	234
Tablo 107 26.05.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli	234-237
Tablo 108 Programlarda Kullanılan Destekleyici Görüntülerin ve Videoların Süreleri	239
Tablo 109 Programlardaki Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı	240
Tablo 110 “High School Quiz Show” Programında Sorulan Genel Soruların İçeriği	241
Tablo 111 “High School Quiz Show” Programına Katılan Özel Konukların Meslek Bilgileri	242
Tablo 112 Programlarda Sorulan Soru Şekilleri	242-243
Tablo 113 Programlarda Sorulan Soru Konuları.....	243-244

ŞEKİLLER

Şekil 1: Televizyonun İletişim Süreci.....	25
Şekil 2: Bilgi Yarışması Hiyerarşisi	55

RESİMLER

Resim 1: Revlon İzolasyon Standı	64
Resim 2: “Məktəblinin Tusi Klubu” Programı.....	69
Resim 3: 10.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Salonda Oturan İzleyici Çocukların Yarışmacılara Desteği	91
Resim 4: 17.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Needham Lisesi`nin Maskot Kullanımı	99
Resim 5: 10.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Mansfield Lisesi`nin Maskot Kullanımı.....	114
Resim 6: 24.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Newton North Lisesi`nin Destekçilerinin Simge Kullanımı.....	121
Resim 7: “High School Quiz Show” Programının Stüdyo Dekorü.....	245
Resim 8: “Hazırcavablar” Programının Stüdyo Dekorü	245
Resim 9: “High School Quiz Show” Programında Ödüllendirme Sahnesi	246
Resim 10: “Hazırcavablar” Programında Ödüllendirme Sahnesi	246

SİMGELER

\$: Dolar

GİRİŞ

Televizyon icat edildiği ilk günden itibaren istediğimizde açıp istediğimizde kapattığımız basit ev eşyası olmamıştır. Mecazi anlamda `20 yüzyılın mucizesi` veya `sihirli kutu` olarak tanımlanan televizyon, zamanla ailemizin bir üyesine dönüşmüş, boş vaktimizi değerlendirme biçimimizden başlayarak hayatımızın her yönü üzerinde etkili olmaya başlamıştır.

Tüm dünyayı evimize getiren, bizi yakın veya uzak yerlerde yaşanan olaylarla bilgilendiren, eğlendiren veya düşündüreren bu görsel-işitsel kitle iletişim aracı, günlük yaşamımızın neredeyse tüm alanlarının içinde bulunmaktadır. Özellikle başka toplumlar ve onların kültürleri hakkında küçükten büyüye her kesin bilgi edinmesinde televizyonun rolü büyüktür.

Dünyaya geldiği ilk günden itibaren çevresini anlamlandırmaya çalışan çocuklar her gün ev ortamında bulunan `sihirli kutu`nu görmekte, bilinçli veya bilinçsiz şekilde onu izlemektedirler. Yerli veya yabancı kaynaklı programlarıyla televizyonun, çocuğun bilişsel dünyasının ve kültürünün inşasında etkisi küçümsenmeyecek öneme sahiptir.

Çocuklar televizyonun en iyi tüketicisi olduğundan dolayı onların izledikleri farklı türlü programların içeriği birçok araştırmanın odak noktası olmuştur. Katılımcıları 7-17 yaş arası okul öğrencilerinden oluşan çocuk bilgi yarışma programları hangi kültürel göstergeleri içermektedir? sorusu bu araştırmanın temel problemidir.

Araştırmayı kapsayan 7-17 yaş arası okul öğrencilerinin katıldığı çocuk bilgi yarışma programlarının kültürel göstergeler üzerine içerik analizi konusu, bilimsel makalelerde, akademik kitaplarda, yüksek lisans ve doktora çalışmalarında sınırlı sayıda üzerinde durulan konular arasında yer almaktadır. Bundan dolayı çalışmada, televizyonun kültürel aktarım aracı olmasının ve eğitmek işlevinin ortaya konması

ile içerik oluşturulması açısından ABD ve Azerbaycan çocuk bilgi yarışma programları örneğinde bu türde programların farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi temel amaç olacaktır.

Çocuk bilgi yarışma programları belirli sayıda katılımcı öğrencilerden oluşmakta, program sorularının konuları arasında programın yapıldığı ülke ile ilgili meseleleri içeren sorulara ağırlık verilmekte, program boyunca içerik düzeyde iletilen mesajlar toplumun esas kültürel değerlerinin ifadesi olmakta ve görsel düzeyde kullanılan göstergeler kültürel anlam taşımakta, varsayımlarına ulaşılması amaçlanmaktadır.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır: literatür taraması yönteminden yararlanarak oluşturulan, konuyla ilgili bilimsel çalışmalara yer verilen ilk iki bölüm ve kültürel açıdan birbirinden farklı iki ülkenin, ABD ve Azerbaycan`ın çocuk bilgi yarışma programının içerik analizinin yapılmaya çalışıldığı üçüncü bölüm.

Çalışmanın birinci bölümünde, kültür ve televizyonun kavramsal boyutu ile ilgili ön bilgiler sunulmaktadır. Ayrıca kültürün temel özellikleri, onu oluşturan maddi ve manevi öğeler, çeşitli kültür türleri, kültür ve kitle toplumu etkileşimi ile ilgili bilgiler tanıtılmaktadır. Televizyonun esas özellikleri, fonksiyonları anlatılmakta, televizyon ve kültür etkileşimi bağlamında George Gerbner`in kültürü açıklamaya yönelik Kültürel Göstergeler Projesi`nin televizyona bakışı incelenmektedir.

İkinci bölümde, öncelikle televizyon ve çocuk ilişkisi kapsamında çocuk kavramının tanımı verilmekte, çocuğun bilişsel gelişim dönemleri ve bu dönemler açısından televizyonun etkisi gösterilmektedir. ABD ve Azerbaycan`nın çocuk bilgi yarışma programlarını detaylı incelemek amacı ile televizyonda yayınlanan program türlerinin farklılığı ele alınarak bilgi yarışma programlarının tarihi ve yapısına değinilmekte, her iki ülkenin televizyonun gelişim süreci ve bu sürede yayınlanan bilgi yarışma programları yer almaktadır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde, ABD ve Azerbaycan televizyon kuruluşları arasında eğitimsel yayın akışının önemi doğrultusunda WGBH ve AzTV kanallarında 2018 yılına ait neredeyse aynı tarihlerde yayınlanmış “High School Quiz Show” ve “Hazırcavablar” çocuk bilgi yarışma programlarının ayrı ayrı 13 bölümünün içerik incelenmesi hedeflenmektedir. Araştırmadaki toplam 26 bölümden oluşan programlara YouTube video paylaşım sitesinden ulaşıp izlenilerek içerik ve görsel düzeyde analiz yapılmaktadır.

Çalışmanın sonunda, kültürel göstergeler öne sürülerek çocuk bilgi yarışma programlarının içerik analizi üzerine yapılan araştırmanın sonuçları değerlendirilmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KÜLTÜR VE TELEVİZYONUN KAVRAMSAL BOYUTU

İlk kitle iletişim aracı olan radyonun icadından sonra televizyonun ortaya çıkışı ve dünya geneline yayılımı ile bu araç toplumun dikkatini üzerine çekmiştir. Toplumun televizyon ile nasıl bir etkileşim içinde olması mevzusunda yapılan araştırmalar içerisinde onun toplumsal ve endüstriyel biçim olmasının yanı sıra kültürel iletişim aracı gibi kullanılması konusuna da değinilmiştir.

Kültür ve televizyon ilişkisini tanımlamak için öncelikle her iki kavramın tarihsel gelişim süreci boyunca niteliklerini belirtmek gerekir.

1.1. KÜLTÜRÜN KAVRAMSAL ANLAMINA BİR BAKIŞ

Kültür kavramı ile önce antropologlar ilgilenmiş ve kültürler üzerine yapılan geniş çaplı araştırmalar sosyal antropolojinin gelişimini sağlamıştır. Bilim dalı olarak antropolojinin tarihine bakıldığında, farklı kültürler içinde araştırmalar yaparak kültür olgusuna ilişkin çeşitli kuramların geliştirdiği ve dönemsel olarak farklı kuramların benimsendiği görülmektedir (Aksoy, 2015: s.7).

Günlük konuşmamızda sık sık kullandığımız 'kültür' kelimesi birbirinden farklı çağrışımlar uyandırmaktadır. Bu kelimenin ortaya çıktığı tarihsel süreç boyunca farklı şekilde tanımları açıklanmıştır.

Amerikalı antropologlar Alfred Louis Kroeber ve Clyde Kluckhohn, 1952'de yayınlanmış "Kültür: Kavramların ve Tanımların Eleştirel İncelenmesi" eserinde kendi fikirleri de dahil kültürün 165 farklı tanımını listelemişler (Vipond, 1989: s.99).

1.1.1. Kültür Kavramının Tanımı

Kültür kavramı, ilk olarak 1871 yılında İngiliz antropologu Edward Burnett Tylor tarafından tanımlanmıştır (Hall, 1990: s.20). Antropologların tartıştığı yüzlerce tanım arasında E.B.Tylor'un "Kültürün Kökenleri" ("The Origins of Culture") eserindeki açıklaması, kullanılan en iyi tanımlardan biri olmuştur (Downs, 1971: s.34). Ona göre kültür, insanın yarattığı ve geliştirip kendilerinden sonrakilere aktarılmak üzere gelecek kuşaklara öğrettiği her şeyi kapsamakta ve bir yaşam biçimi olarak nitelenmektedir: Kültür ya da uygarlık, bilgi, inanç, sanat, ahlak, hukuk ve geleneklere insanın toplumun bir yesi olarak kazandığı tüm beceri ve alışkanlıklardan oluşan bir bütündür (Tezcan, 1995: s.165).

Etimolojik açıdan 'kültür' kelimesi 'uygarlık'la ilişkilendirildiğine göre 19. yüzyıldan itibaren birbiriyle hemen hemen eşanlamlı hale gelmiştir. Bazen kültür ve uygarlık kavramları neredeyse birbirinin yerine veya biri diğerini kapsayacak biçimde tanımlanmaktadır.

Etimoloji tarihi 15. yüzyıla dayanan 'kültür' kelimesinin Latince'de kökeni, 'colere'den gelmektedir, gerçek anlamı 'ekip biçmek' ve 'tarım', mecazi olarak ise 'bakım' ve 'şereflendirme' demektir. İlk zamanlar 'toprağı sürmek' ve 'toprağı ekin için hazırlamak' anlamlarında kullanılmıştır. 'Kültür' sözcüğü Latince'de Cicero tarafından kullanılsa da 19. yüzyıldan önce yaygın olmamıştır. 1805'te 'uygarlığın entelektüel tarafı, öğrenme ve tat', 1867 yılında 'halkın ortak gelenekleri ve kazanımları, kolektif entelektüel gelişim biçimi' şeklinde anlamlandırılmıştır (Online Etymology Dictionary).

Fransa kökenli 'uygarlık' 1704'te 'ceza davası süresini medeni yapan yasa' anlamını ifade etmiştir. İlk defa 1772 yılında barbarlığın karşıtı olarak 'medeni durum, vahşi yaşamın edepsizliyinden kurtarılma hali' şeklinde kayıtlara alınmıştır. 1857'den itibaren 'zamanla bir bütün olarak kabul edilen, medeni durumda olan insan toplumu' manasında açıklanmıştır (Online Etymology Dictionary).

Uygarlık, bir toplumun, teknik, entelektüel, siyasal ve ahlaki açıdan evrimleşme durumunu belirten özellikler bütünüdür. Kültür kavramı belli bir uygarlığa, belli bir ulusa ait entelektüel görünüşlerin tümü olarak tanımlanırsa uygarlığın altındaki bir kavrama dönüşür (Günay, 2016: s.41). Uygarlık, tipik olarak siyasi, ekonomik ve teknik yaşamı kapsasa da, kültür, dinsel, sanatsal ve entelektüel olanla daha sınırlı bir alana işaret etmektedir (Eagleton, 2011: s.18).

Bozkurt Güvenç “Kültürün ABC’si” eserinde uygarlık ile kültürün özelliklerini karşılaştırmıştır (Güvenç, 2002: s.97):

Uygarlığın özellikleri: Kültürlerden oluşur; yazısı ve tarihi var; kentleşmiş bir hayat; tekile varan evrensellik; bilim-teknoloji üretimi; güçlü, egemen ve uluslarüstü.

Kültür özellikleri: Uygarlığın parçası; töresel veya geleneksel; göçebe veya küçük yerleşme; çoğulcu bir çeşitlilik; bilim-teknoloji kullanımı; zayıf, bağımlı ve uluslaraltı.

‘Uygarlık’ ve ‘kültür’ kelimelerinin anlamının birbirine çok yakın olduğu öne sürülse de kültürün kavramsal açıdan uygarlığın içinde oluşan bir konsepte sahip olduğu ve birbirinden farklı özelliklerle ortaya çıktığı belirtilebilir.

Kültürel kuramcı Stuart Hall, kültürü ‘yaşanmış pratikler’ ya da ‘bir toplum, grup ya da sınıfa kendi varoluş koşullarını deneyimleme, yorumlama ve anlamlandırma olanağı sağlayan pratik ideolojiler’ biçiminde görmüştür (Aktaran: Eagleton, 2011: s.46).

Marksist düşünür Raymond Williams, “Uzun Devrim” (The Long Revolution) kitabında kültürü üç kategoride tanımlamıştır: ideal kategoride evrensel değerler açısından kültür, insanlığın mükemmelliğinin durumu veya sürecidir; belgesel kategoride kültür, insan düşüncesinin ve deneyiminin ayrıntılı şekilde farklı kaydedildiği entelektüel ve yaratıcı çalışmanın bütünüdür; sosyal kategoride kültür, sadece sanatta ve öğrenmede değil, aynı zamanda normal davranışlarda da belirli

anlamları ve değerleri ifade eden özel yaşam biçiminin tanımıdır (Williams, 2001: s.57).

Sosyal eleştirmen ve şair Thomas Stearns Eliot “Kültür Üzerine Düşünceler” (Notes Towards The Definition of Culture) kitabında kültür anlayışını `bir bütün olarak toplumun mahsülü`, bir başka ifade ile `toplumu toplum yapan şey` şeklinde ifade etmiştir (Eliot, 1981: s.31). Kültürü sanat ve edebiyat olarak tanımlayan, dolayısıyla da üst sınıfla özdeşleştiren Eliot modern toplumun kitle iletişim araçlarıyla aracılanan kültüre ilk sert tepkiyi koyanlardandır. Eliot gerçek kültürün yüksek sınıfla yani aristokraziyle ilişkili olduğunu savunur (Güngör, 2013: s.283).

Tarihsel ve toplumsal gelişme süreci içinde kültür kavramı ile ilgili söylenen tüm tanımlar kültürün insanların kimliğini, yaşam biçimini ve düşünme tarzını oluşturduğunu göstermektedir. İnsan hayatının bütün yönlerini kapsayan kültür toplumda yer alan bir grup insan tarafından paylaşılsa da her birey için farklı anlam taşımaktadır.

1.1.1.1. Kültürün Temel Özellikleri

Kültürü çevremizle ve diğer insanlarla ilişkimizde bizi yönlendiren `zihinsel harita` olarak düşünebiliriz (Downs, 1971: s.35). Doğduğumuz günden beri toplum tarafından her birimizin zihnine ve bedenine yerleştirilen bu `harita` yaşam sürecimiz boyunca değişmektedir.

İnsan belli bir kültürün genetik mühürüyle doğmaz. Kültürü, toplumla karışınca etkileşim kurduğu kişilerden, yani ailesinden, arkadaşlarından veya farklı kültüre sahip yabancılardan öğrenirler (Lustig ve Koester, 1999: s.30). Mesela, Türkiye`de doğup büyüyen Afrika kökenli birinin tamamen Afrika kültürüne ait olduğunu varsayamayız. Çünkü sosyalleşme sürecinde o Türk kültürü ile iç içe olduğu için bu kültür onun yaşam biçimini etkilemektedir.

Kültür, toplumu bir arada tutan yapıştırıcı gibidir çünkü bireylerin sembollerinin, fikirlerinin, mitlerinin ve tutumlarının oluştuğu ve paylaşıldığı

alandır. Kültürün oluŐturduėu bağlar olmadan, toplum var olamaz unk  kültür nereden geldiğimizi, dünyanın nasıl çalıŐtıėını ve nereye gidebileceğimizi açıklar. Bu bizim 'anlam üretme' sistemimizdir (Vipond, 1989: s.100). Gündelik hayatımızdaki anlamları iliŐkilendirdiėimiz farklı sınıflandırma sistemlerinin ve söylemsel oluŐumların toplamı, kültürü kapsamaktadır (Aktaran: Hepp, 2015: s.121). Kültür yalnız sembolik fikirler nispeten büyük grup insanla paylaŐılıyorsa oluŐabilmektedir (Lustig ve Koester, 1999: s.32).

Amerikalı anropolog Ralph Linton`a göre kültür, bir topluma ait tüm hayat biçimidir (Sezal, 2012: s.111). İnsanın toplum içinde oluŐturduėu k lterel kalıplar, çoğu durumda onun kendi davranış kurallarını belirlemektedir (Downs, 1971: s.37). Bu kuralların oluşması insanın toplumsal varlığından kaynaklanmaktadır. Bu durumda toplumsal varlık olarak insanlar, birer kültür varlığı olarak da kabul edilebilir (Güler, 1990: s.88). Bu anlamda kültür, insanın onu hayvandan farklı kılan eşsiz tarafıdır (Downs, 1971: s.29).

Kültürler dinamiktir. Zaman içinde doğal evre koŐulları ya da diğer kültürlerle ilişkiler sonucunda deėiŐir. Bu bakımdan aslında kültürün bir bütün olduğunu ileri sürmek de zordur. Kültürler tam anlamıyla bütünlük kazanamadan deėiŐirler (Aksoy, 2015: s.32).

Böylelikle hayatımızın farklı yanlarını kapsayan kültürün öğrenilebilir, paylaŐılabilir, sembolik ve deėiŐken olması onun temel özelliklerini oluŐurmaktadır. Yeni nesil, öğrenme ile kazanılan ve sosyal kalıtım yoluyla kuşaktan kuşağa aktarılan kültüre hem toplumsal miras olarak sahip çıkmakta hem de deėiŐiklikler yaparak ve simgesel öğeler ekleyerek onun zenginleŐmesine katkı sağlamaktadır.

1.1.1.2. Kültürün  ğeleri

Kültür, dini inanıŐ biçimi, sanat, insanların yapıp ettiği, üretilip yarattığı öğrenip  ğretebildiyi her Şeyi kapsayan karmaşık bir yapıya sahiptir. Gözle görülmeyen, elle tutulmayan bu bağları insanlar eğitimle öğrenir, dil ile kurar, yaşadığı sürece

sürdürür ve geliştirmeye çalışırlar (Günay, 2016: s.54). Kültür geliştikçe değişken bir biçimde ortaya çıkmakta ve türlü türlü öğelerden oluşmaktadır.

Kültür, insanın kendini kendi evinde duymasını sağlayacak bir dünya ortaya koymasıdır. Buna göre kültür, dünyanın anlam-varlığına ilişkin tüm düşünülebilirlikleri içerir: insan varoluşunun nasıl ve ne olduğu; insanın nasıl düşündüğü, duyduğu, yaptığı, istediğı, insanın kendisine nasıl baktığı, özünü nasıl gördüğü; değerlerini, ülkülerini, isteklerini nasıl düzenlediğı; bütün bunlar kültürün öğeleridir (Özlem, 1986: 155).

Kültür öğelerinin sayı çok olduğu için önce 8'li, 88'li, daha sonra ise alt bölümlerin eklenmesi ile 888'lik öğeler sınıflandırılması yapılmıştır. İlk 8'li sınıflamaya giren öğeler: töreler, kaynaklar; aile, akrabalık ilişkileri; bilgi (bilim, sanat, felsefe); yerleşmeler (köy, kent vb.); üretim-tüketim; din-devlet, hukuk (yönetim), insan, dil; iletişim ve doğal çevre (Güvenç, 2002: s.74).

Kültür tanımı, maddi ve manevi öğeler bütünü olarak ele alınmaktadır (Tezcan, 1995: s.168).

1.1.1.2.1. Maddi Kültür Öğeleri

“Medya ve İletişim Sözlüğü”nde maddi kültür, “bir kültürün ürettiğı maddi ürünler ve insan yaratıları” şeklinde açıklanmıştır (Chandler ve Munday, 2018: s.256).

Maddi kültür öğeleri denildiğinde, toplumsal gelişme süreci içinde bireylerin giydikleri kıyafet, kullandıkları yemek kapları, ulaşım araçları, teknoloji ve bunun gibi gözle görülür, birçok fiziksel nesnelere, araçlar ve gereçler kastedilmektedir. Örneğin, Japon mutfağının geleneksel yemeğı sayılan suşi, Hindistan’ın turistik ikonunu sayılan Tac Mahal ve İslam kültürünü çağırıştıran hicab, maddi kültür öğeleridir.

En eski maddi kültür izleri Etiyopya’da bulunan ve yaklaşık 2,5 milyon yıl öncesine dayanan taş aletlerdir. Bunlar çok basit baltalar, kazıyıcılar ve pullardan

oluşmaktadır (Scupin, 1992: s.53). Halk araştırmacısı Henry H.Glassie`ye göre “maddi kültür çalışmalarında tarih ve sanat birbirine bağlanır. Maddi kültür, insanın çevreye girdiğini ortaya koymaktadır. Bu hayal etme şeklimizdir, doğa ve kültür arasında bir ayırım ve daha sonra doğayı arzularımıza göre yeniden düzenlemek, yaşam boyunca bir şeyleri biçimlendirmek, yeniden şekillendirmek ve hazırlamak”tır (Aktaran: Hicks ve Beaudry, 2010: s.123).

1.1.1.2.2. Manevi Kültür ğeleri

Dini hayatın inançları, ahlaki değerleri, hukuk sistemi, insan ilişkilerini düzenleyen yazılı ve yazısız kurallar, toplumsal anlama sahip semboller, davranışların gerisindeki her tür düşünce ve duygulanım halleri, egemen ya da muhalif zihni referanslar, manevi kültür öğeleridir (Sezal, 2012: s.111).

Maddi kültür öğeleri fiziksel nesnelere kapsadığından dolayı hep göz önünde olsa da, manevi kültür öğeleri yalnızca insan zihninde olduğu için görülemez, duyulamaz, tadılamaz veya deneyimlenemez biçimdedir.

Maddi kültür öğeleri dışında kültürü oluşturan manevi öğeler, değerler, inançlar, semboller, dil ve normlar şeklinde nitelendirilmiştir (Macionis, 2001: s.63);

Değerler: Değerler, bir kültürün iyi veya kötü, doğru veya yanlış, dürüst veya hiyleli, haklı veya haksız, güzel veya çirkin, temiz veya kirli, değerli veya değersiz, uygun veya uygunsuz, nazik veya gaddar olarak neyi kabul ettiğini içerir. Çünkü değerler kültürün arzu edilen özellikleri veya hedefleridir. Kültürler arası araştırmacı Shalom Schwartz, 49 ülkede yaptığı araştırmaya dayanarak bir kültürde yol gösterici ilkeler ya da esas hedefler olarak hizmet edebilecek on evrensel değer türü olduğu sonucuna varmıştır: g, başarı, hedonizm, uyarma, zynlendirme, evrensellik, iyilik, adetler, uygunluk, güvenlik (Lustig ve Koester, 1999: s.81-82). Bütün kültürlerin değerleri vardır ve bunlar politik, sosyal ve estetik olabilir. Politik değerler belirgin olmasa bile, dolaylı olarak anlaşılabilir (Gans, 1999: s.18).

İnançlar: İnsanların dünya hakkında doğru olduğunu varsaydıkları fikirlerdir. Kültürel üyelerin neyin mantıklı ve neyin mantıksız olduğuna karar vermesine temel oluşturan bir dizi öğrenilmiş yorumdur (Lustig ve Koester, 1999: s.80). İnançlar insanların içinde buldukları durumları anlamlandırma, algılama ve davranış biçimlerine yön vermektedir (Aksoy, 2015: s.23).

Semboller: Kültür, insanlar tarafından paylaşılan ve onlar tarafından gelecek nesillere aktarılan semboller sisteminden oluşmaktadır. Bu semboller, farklı zaman ve mekanlarda, başka başka halklar tarafından çeşitli şekillerde ifade edilmektedir (Downs, 1971: s.31). İnsanlar, kültürü paylaşan kişiler tarafından kabul edilen, özel bir anlam taşıyan her şeyi sembollere dönüştürürler (Macionis, 2001: s.63). Onların anlamlandığı sözler, hareket veya nesnelere hepsi birer sembollerini ifade etmektedir.

Dil: Kültür insanın üretken ve tarihsel yaşamının her yeni devresi için temel oluşturan ve toplumsal iş ile mükemmelleştirilen insan bilgisinin bir biçimidir. Beyinde soyut olarak yığılmış bir bilgi değildir. Bu bilgi üretim içinde gerçekleşir, toplumsal örgütlenme içinde vücut bulur, kuramsal olduğu kadar pratik tekniğin gelişmesiyle ilerler, her şeyin ötesinde, dilde saklanır ve dilden geçerek yayılır (Erdoğan ve Alemdar, 2002: s.380). Kültür dünyasının anahtarı sayılan dil, insanların birbirleriyle iletişim kurmasını sağlayan semboller sistemidir (Macionis, 2001: s.64). İnsanlar kültürlenme süreciyle dil öğrenirler. Dil olmadan insanların birbirine kültür aktarması zor olurdu (Scupin, 1992: s.67). Dil aracılığı ile birey toplumun diğer bireyine geçmişte olanlar, bugün yaşananlar ve gelecekte olacaklarla ilgili bilgi verir.

Normlar: Toplulukta hedeflere ulaşmak için geçerli yöntemleri belirten, kültürel olarak tanımlanmış düzenlemeler ve denetimler, toplumun düzenleyici normlarıdır (Aktaran: Henderson ve Bergan, 1976: s.7). Normlar, belli bir toplumda paylaşılan beklentiler veya davranış standartlarıdır (Mutlu, 1995(a): s.257). Bir kültürün inanç ve değerlerinden ortaya çıkan yüzey özellikleridir (Lustig ve Koester, 1999: s.84).

1.1.2. Çeşitli Kültür Türleri

İnsanlar aynı toplumda yaşayıp aynı dili konuşsa da farklı kültürel birikime sahip olabilirler. Örneğin Hindistan gibi bir ülkede hatta ülkenin metropoliten şehri olan Yeni Delhi`de çeşitli kültüre sahip bireyler yaşamaktadır. Hatta küçük bir kasabada büyütülmüş insanın, büyük şehirde yetiştirilmiş birine kıyasla, hayata farklı bakış açısı sergilemek olasılığı var. Böylece yaşadığımız dünyanın karışık kültüre sahip insanlardan oluştuğu varsayımını dikkate alırsak toplum, üst kültür, alt kültür, popüler kültür, kitle kültürü, global kültür, mozaik olan çokkültürlülük ve diğer değişik kültür türlerinden ibaretdir.

1.1.2.1. Üst Kültür

Geleneksel toplumlar, kültürel özelliklerin ve göreneklerin yüksek tutarlılığı ile karakterize edilebilirken, modern toplumlar sık sık rekabete giren, farklı kültür ve alt kültürlerden oluşan bir topluluktur. Böyle bir çeşitlilik durumunda, üst kültür, ekonomik ya da politik güç yoluyla, değerlerini, dilini ve alt kültür ya da kültürlerle davranış biçimlerini dayatabilen bir kültürdür (Online Encyclopedia Website).

Üst kültür toplumda egemen olan kültürdür. Bir ülke ya da ulusun kültüründen söz edildiği zaman üst kültür akla gelmektedir (Aksoy, 2015: s.21). Üst kültür, bir toplumda geçerli olan genel kültür olduğundan dolayı toplumun her bireyi bu kültürü bilir ve benimser. Mesela genel Sırbistan kültürü, genel Fransa kültürü, genel Endonezya kültürü vb.

1.1.2.2. Alt Kültür

Kültürel bir olgu olarak alt kültürün farkına varılması 1920`lere kadar gider. Ancak bilimsel bir bakış açısı ile ele alınması 1960`lı yılların ortalarında başlar. Özellikle gençlik üzerine yapılan sosyolojik çalışmalarda alt kültür olgusunun farkına varılmıştır (Güngör, 2013: s.301).

Alt kültür denildiğinde mesleklerin, sosyal sınıfların, hatta toplumsal cinsiyetin ya da belli yaş gruplarının kültürel yapılanmaları kastedilmektedir (Sezal, 2012:

s.121). Büyük toplum içinde küçük gruplar tarafından oluşturulan ve gelişen, kendine özgü inançları, ahlak ve gelenekleri olan kültür içinde bir kültürdür (Stark, 2001: s.44).

Alt kültür alt sınıfların kültürü veya üst kültür üst sınıfların kültürü anlamını ifade etmemektedir. Alt kültür onu oluşturan üst kültürle aynı temel değerlere dayansa da kendini belirleyen değerler ikinci sırada yer almaktadır.

Alt kültür toplumda hakim ve yaygın olan kültürle ikili bir ilişki içindedir. Buna göre hem hakim kültürle bazı öğeleri paylaşırlar hem de bu kültürün sabitliğini bozacak muhalif öğeleri içerirler (Mutlu, 1995(a): s.35). Bu kültür türü, bazen hem diğer kültürlerle ortak bir ulus-devleti hem de daha geniş kültürün bazı yönlerini paylaşan ırksal ve etnik azınlık gruplarına atıfta bulunmak için kullanılmaktadır. Mesela, Afrika kökenli Amerikalılar, Arap kökenli Amerikalılar, Asya kökenli Amerikalılar, Latinler, yerli Amerikalılar ve diğer gruplar ABD`de yaşayan alt kültürler sayılmaktadırlar (Lustig ve Koester, 1999: s.36).

1.1.2.3. Popüler Kültür

Kültürel öğeler, belli bir dönemde birçok kişi tarafından üretilerek veya tüketilerek, sevilerek veya dayatılarak popülerleştirilir. Toplum içinde en çok tercih edilen bu öğeler, içinde barındırdığı çeşitlilik yönüyle popüler kültür kavramını oluşturur. Popüler kültür, insanların kültür endüstrilerinin ürünlerinden ürettiği şeydir. Kitap, CD ve DVD satışlarını, konserlere, spor etkinliklerine ve festivallere katılım kayıtlarını, farklı televizyon programları için izleyici tercihleri hakkındaki pazar araştırmalarını vb. inceleyerek popüler kültür örnekleri ile karşılaşabiliriz.

Kültürün gündelik yaşamın bir girdisi olarak geçiş toplumunun gerginliklerini gidermeye koyulmasıyla ortaya çıkan yeni duruma popüler kültür denmektedir. Egemenliğin ideolojik işlevlerini görmesine rağmen, popüler kültür yönetilenlerin ve çalışanların duygularını dile getirir. Geniş anlamda belli bir dünya görüşünü meşrulaştırma ve yaygınlaştırmaya yaramaktadır (Aktaran: Güneş, 1996: s.142).

Popüler kültür, kitle dolayımı kùltürdür ve kùltürün genellikle çok sayıda insan tarafından devamlı surette tüketilen benzer yanlarından meydana gelmektedir (Berger, 2012: s.143). Popüler kùltürün örnekleri müzik, turizm, spor, medya ve bunun gibi çeşitli alanlarda topluma aynı düşünsel, duygusal ve davranışsal iletileri ulaştırmaktadır.

Popüler kùltür, sıradan insanların birey haline gelmesini, kimliklerini geliştirmelerini ve kendini ifade etmenin yollarını bulma sürecinde yararlı bir rol oynamaktadır (Gans, 1999: s.52). Popüler kùltüre eleştirel olmayan yaklaşımlar, bu kùltürün yaratıcı ve otantik olduğunu öne sürerken popüler kùltürü eleştirenler, örneğin Frankfurt Okulu, bu kùltürü önemsiz, tecimselleşmiş ve edilgin olarak tanımlamıştır. Bu bakış açısıyla popüler kùltür, kitle kùltürü ile eşleştirilmektedir (Mutlu, 1995(a): s.280).

Amerikan sosyolog Herbert J.Gans`a göre yüksek kùltür ve popüler kùltür, genellikle `kùltür` ve `kitle kùltürü` olarak çevrilen `Kultur` ve `Massenkultur` arasındaki orijinal Alman ayrımının Amerikan versiyonlarıdır. `Kitle`, fakir ve eğitimsiz sınıfları tanımlayan eski Avrupa sosyolojik ve politik terimi şeklinde açıklanıp çoğunlukla küçük düşürüldüğünden dolayı, Herbert J.Gans daha nötr olan `popüler kùltür`ü kullanmayı tercih etmiştir (Gans, 1999: s.17).

1.1.2.4. Kitle Kùltürü

Kitle kùltürü, çok sayıda tüketiciye ulaşılması sağlanan araçlarla ilişkili olan kavramdır ve kitlelerin kültürel gereksinimleri sonucunda kitlesel olarak ortaya çıkmaktadır. Popüler kùltür tüketiciler tarafından popülerleştirilme sürecini tamamlarken kitle kùltürü kitle üretimine dayanılarak topluma sunulan kùltür biçimidir.

Kültürel çalışmalarıyla bilinen Frankfurt Okulu`nun düşünürlerine göre `kùltür` ve `kitle kùltürü` kavramları Tablo 1`de olduğu gibi karşılaştırılmıştır.

Kültür	Kitle Kültürü
Gerçek	Uydurma
Avrupa`ya özgü	Amerika`ya özgü
Çok boyutlu	Tek boyutlu
Aktif tüketim	Pasif tüketim
Bireysel oluşum	Toplu üretim
Hayal	Oyalama
İnkâr	Sosyal çimento

Tablo 1: Frankfurt Okulu`na göre `kültür` ve `kitle kültürü (Storey, 2009: s.68)

Kitle kültürü konusundaki ön yargılı değerlendirmeler ve tartışmalar, 1950-60 arasında televizyonun günlük yaşama girmesi ile artmıştır. Bu dönemde kitle kültürü deyimi ile genel olarak, sınai tekniklerle üretilen ve karşı koyma olanağı bulunamayan (edilgen), çok geniş kitlelere yayılan davranış, mit ya da temsili olguların tümü anlatılmak istenmiştir (Özkök, 1985: s.107).

Kitle kültürü dinamik ve devrimci bir güç olmakla toplumdaki tüm kültürel farklılığı eritip yok etmekte ve homojenleşmiş bir kültür üretmektedir (Mutlu, 1995(a): s.216). Kitle kültürünü geleneksel kültür tanımlarından ayıran temel unsurunun öğrenilen değil dayatılan kültür olmasıdır (Geçer, 2013: s.32).

Kitle kültürü, sınıfın, geleneklerin ve tüm kültürel farklılıkların çözülmesinin önündeki eski engelleri yıkan, dinamik ve devrimci bir güçtür. Her şeyi bir arada karıştıran bu kültür, homojenleştirilmiş kültür olarak da adlandırılabilir. Kitle kültürü çok demokratiktir: herhangi bir şeye veya herhangi birine ayrımcılık yapmayı kesinlikle reddeder (MacDonald, 1953: s.15).

Kitle kültürü, hem kültürel içeriği hem de kitle iletişim araçlarının etkinlik kazandığı ortamdaki kültürel üretim, dağıtım ve tüketimi kapsamaktadır. Bu kapsamda kitle kültürü, sınai üretimin kitlesel kurallarına göre üretilen, kitlesel dağıtım teknikleriyle dağıtılan ve toplumsal kitleye seslenen kültürdür (Aktaran: Özkök, 1985: s.110).

1.1.2.5. Küresel Kültür

Ulusal sınırları aşarak fikirlerin, anlamların ve değerlerin toplumsal ilişkileri genişletecek ve yoğunlaştıracak şekilde aktarılması sonucunda dünyadaki birçok farklı ülkede var olan kültür küresel kültür sayılmaktadır. Bu açıdan küresel kültür, evrensel kültür veya global kültür anlamında da tanımlanmaktadır.

Global kültür, ekonomik olarak gelişmiş, siyasi açıdan egemen, sanat ve kültür alanında parlak örnekler ortaya koyan ülkelerin başka ülkeler tarafından da kabul gören değerlerinden oluşmaktadır. Bu ülkelerin ürettikleri değerler özgün bir milli kültürün eseri sayılamaz ve evrensel düzeye yayılırlar, ürünlerini dünya ölçeğinde yayma, benimsetme, cazibeli gösterme araçlarına sahiptirler. Dolayısıyla bu ülkelerin kültürel tecrübeleri milletlerarası hegemonya mücadelesinde son derece baskın bir rol oynamaktadır. Amerika televizyonlarında gösterilen bir yarışma programının hızla diğer ülkelerin yayın formatlarını belirlemesi, popüler kültürün bu baskın karakterinden kaynaklanmaktadır (Sezal, 2012: s.127).

1.1.2.6. Çokkültürlülük

Çokkültürlülük, topluluk içinde aynı anda birden fazla kültürle ilişkide olmak, farklı ortamlara göre değişik kültürleri kullanmaktır (Günay, 2016: s.238). Çokkültürlü toplumlar, farklı kültüre, dini inançlara, değerlere sahip farklı kimliklerin bir arada olmasının temelini oluşturmaktadır. Bu toplumun temel özelliği ortak bir kültür oluşturmanın ve grupların çoğunluğunu tanıyarak birliğin bölünmesinden kaçınmanın yanı sıra her grubun kültürüne saygı bağlamında bakış açısı sunmaktır.

Genel olarak çokkültürlülük kavramı, bireyleri topluluk içerisinde algılar, üstün olan, birey değil onun tarihi nedenlerle ait olduğu topluluk kültürüdür. Aile yapısı itibarıyla farklı kültürel kökenlere sahip bireylerde görülen çokkültürlülük, melez bir kültürü oluşturur (Aktaran: Şeker, Sirkeci ve Yüceşahin, 2015: s.55). Yirminci yüzyılın ikinci yarısında işçi ihtiyacı nedeniyle dışarıdan göçmen kabul eden Kanada, Avustralya ve ABD gibi ülkeler genel itibarla çokkültürlülükle

anılmaktadırlar. ABD resmi olarak çokkültürlü bir politika izlediğini belirtmemiştir ama diğer iki devlet resmi olarak çokkültürlülük politikasını benimsediklerini beyan etmişlerdir (Say, 2017: s.30).

1.1.2.6.1. Kültürel Mozaik

Toplumların ve dünyadaki ulusların kültürel açıdan mozaik durumu, farklı görünüşleri genellikle kültür yapılarındaki farklılıktan kaynaklanmaktadır. Kültürel farklılık üzerine yoğunlaşan çokkültürlülük, farklı kültürlere sahip grupları yan yana koyduğu zaman mozaik bir toplumu düzenlemeye katkı sağlamaktadır (Günay, 2016: s.239). Örneğin, ABD ve Kanada gibi toplumlarda göçmenler, etnik ve ırksal grupların çoğu yerel kültürlerinin kendine özgü öğelerini koruyarak kültürel mozaik oluşturmuşlar (Stark, 2001: s.44).

Dünya farklı kültürlerin karışımından oluşmaktadır. Bir toplumun içinde ırk, etnik geçmiş, dil, din ve bunun gibi birçok kültürel öğelerin çokçeşitliliyi sayesinde insanların kültürel farklılıkları ortaya çıkmaktadır. Günümüz dünyasında bu kültürel mozaik durum, küreselleşme süreçlerinin sembolü haline gelmiştir.

1.1.3. Kültür ve Kitle Toplumu Etkileşimi

Dünyanın hızla geliştiği bir dönemde toplumlar çok fazla etkileşim içinde olmaktadır. Toplumdaki bireyler farklı kültürleri olan insanlarla karşılaşınca kendi kültürüyle başkasının kültürü arasında ilişki kurmak, birbirinin kültürünü yakından tanımak fırsatı bulmaktadırlar. Özne biçimde başlayıp toplumsal olarak gelişen bu etkileşim sonucunda hem kültür oluşmakta hem korunmakta hem de değişime uğramaktadır.

Toplum, belirli bir bölgede yaşayan, bir kültürü paylaşan ve o bölgedeki insanlarla diğer bölgedeki insanlardan daha fazla etkileşimde bulunan bir gruptur (Ferrante, 1992: s.83). Toplumbilimin kurucuları arasında yer alan, pozitivism ve işlevselciliğin savunucularından Emile Durkheim, bir toplumda kültüre işaret eden ortak değerler, düşünceler, ahlaki bilinç ve duygusal yaşamdan söz ederken kolektif

bilinç kavramını kullanır. Buradaki kolektiviteden hareketle kültürün, toplumsal uzlaşma ve toplumsal bütünlük sağladığı görüşünü savunur (Güven, 2011: s.54).

Etkileşim içindeki her toplum biri diğerinden bir şey ala veya biri diğerine yeni şeyler katabilir. İki kültür etkileşim içinde buldukları andan başlayarak birbirlerini etkilemeye, bir karışım oluşturmaya başlarlar (Günay, 2016: s.242).

1.1.3.1. Kültür Süreçleri

Günümüzde iletişim araçlarının geliştiği ve yaygınlaştığı, buna bağlı olarak da toplumlararası ve kültürlerarası ilişkilerin alabildiğine ileri boyutlara ulaştığı bir ortamda, hiçbir kültür özgün yapısını ve sürekliliğini sağlamaz. Çünkü böyle bir ilişki içindeki yapılar birbirini etkileyecektir. Bu dönüşümlü etkileşim kültürel süreçleri meydana getirir (Aktaran: Güler, 1990: s.91).

Kültür ve kitle toplumu etkileşimi zamanı kültürel süreçler kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsanla insan, insanla kültür ve kültürle kültür arasındaki etkileşim kültürleme, kültürlenme ve kültürleşme süreçleri içinde gerçekleşmektedir.

1.1.3.1.1. Kültürleme

Bir kültürün karakteristik becerilerinin ve davranışlarının bireye aktarılma sürecine kültürleme adı verilmiştir (Aktaran: Henderson ve Bergan, 1976: s.6). Bu nedenle kültürleme kültürün kuşaktan kuşağa aktarıldığı süreçtir. Buna toplumsal barış ve huzuru sağlama süreci de demek mümkündür.

Kültürleme, “insanoğlunun çocuk ve ergin olarak kendi kültüründe etkinlik kazanması ve eğitim süreci içinde karşılaştığı bilinçli ve bilinç dışı şartlandırmalar” olarak tanımlanmaktadır (Aktaran: Aksoy, 2015: s.24).

Kültürbilimcilere göre doğuştan mezara kadar devam eden kültürleme sürecinin ivmesi ve etkisi 20-25 yaşından sonra giderek azalmaktadır (Güvenç, 2002: s.85).

Çevresindeki kültürü kendiliğinden kabullenmeyi, tesadüfi ve bireysel öğrenmeleri kapsayan kültürleme süreci, insanın kendi kültüründe etkinlik kazanmasıdır. Genellikle kültürleme, insanla insan arasındaki etkileşim sonucunda ortaya çıkmaktadır.

1.1.3.1.2. Kültürlenme

Her toplumun kendine göre bir kültürü vardır. Bir arada bulunan birey veya grupların etkisi ele mevcut kültüre yeni unsurlar eklene veya bazı unsurlar çıkartılabilmektedir. İnsanla kültür arasındaki bu etkileşim sürecinde kültürel birikimin özellikleri değişikliğe uğramaktadır.

Kültürlenme, farklı kültürel gruplar arasındaki temas sonucunda bir grubun veya belki her iki grubun da diğerinin kültürünün bir kısmını veya tümünü benimsemesiyle yeni kültürel örüntüler edinmesi sürecidir. Bu bağlamda, kültürlenme `özümleme` (asimilasyon) ile eşanlamlıdır (Mutlu, 1995(a): s.239).

Medya ve İletişim sözlüğünde ise, `toplumsallaştırma`nın açıklandığı üç anlamdan biri, kültürlenme adı altında belirtilmiştir: kültürlenme, geniş anlamda, bireylerin bir kültürdeki davranışsal norm ve değerlere uyum sağladığı ve hakim toplumsal rolleri oynamayı öğrendikleri formel ve enformel süreçlerdir (Chandler ve Munday, 2018: s.410).

Kültürleme okul öncesinde, ailede başlayıp okul dönemi sonunda hızlanırken kültürlenme, değişik aile, eğitim, okul, meslek, bölge çevrelerinden kalkıp belli yer ve zamanlarda bir araya gelen, birbirini etkileyen akran grupları arasındaki kültür etkileşimidir. Kültürleme, varolanı iletirken kültürlenme, yepyeni kültür nüvelerinde yenilerini yaratır ve besler (Güvenç, 2002: s.86).

1.1.3.1.3. Kültürleşme

Tarih boyunca coğrafi yakınlık, ticaret, savaş, göç, turizm gibi kanallar yoluyla bir toplumun kültürü diğerinin kültüründen etkilenmiştir. Bir kültür grubu diğer kültür grubu ile etkileşime geçtiğinde biri ötekine ait kültürel unsurları kendine

katarak ortaya kültür sentezini çıkarmaktadır. Bu kültürel karışım sürecini kültürleşme olarak kabul edebiliriz.

Kültürleşme, iki farklı kültürel sistem arasındaki ilişkiyi ve kültürel alışverişi anlatmak için kullanılmaktadır. Ancak buradaki temel unsur, egemen kültürel sistemin kendine ait değerleri ve anlamları diğerine aktarması, onu `kültürlemesi`dir. Kültürleşme, başka adıyla akültürasyonda egemen kültürün uygulamaları kabul edilirken kendilerine ait aynı duruma karşılık gelen uygulamalar ya kılık değiştirerek yaşamaya devam etmekte ya da bütünüyle ortadan kalkmaktadır (Sezal, 2012: s.118).

Kültürleşme, farklı kültürlere sahip toplumlardan olan bireylerin doğrudan ve genellikle uzatılmış ilk el temasındayken bu temasın bir veya iki grubun kültürel modelinde değişimlere neden olduğu zaman meydana gelen değişiklikleri ifade etmektedir (Aktaran: Henderson ve Bergan, 1976: s.7). Bu anlamda kültürleşme, toplumun kendi içinde gerçekleşen kültürleşme sürecinin dış dünyaya, yabancı dil ve kültürlere açılmasıdır (Güvenç, 2002: s.87).

1.2. KİTLE İLETİŞİM ARACI OLARAK TELEVİZYON

Kitle iletişiminin kamusal ve içeriğinin herkese açık olması, kaynaktan uzakta bulunan, birbirlerinden ayrı konumlanmış çok sayıda insanla aynı anda ilişki kurabilmesi, izlerkitesinin geniş olması, onun önemli özellikleri sırasında yer almaktadır. İzlerkitle çeşitli toplumsal kümelerden gelen, değişik niteliklere sahip insanlardan oluşan kimliksiz bir topluluktur, yani izlerkitle üyesi ve iletişimci, birbirlerini kişisel bazda tanımamaktadırlar. Kitle iletişimi karmaşık biçimsel kurumları gerektirmektedir. İletişimci ile izlerkitle arasındaki ilişki izlerkitlenin kişisel tanışıklığı olmayan, profesyonel iletişimci rolündeki kişiler aracılığı ile kurulmaktadır. İletişim geri döndürülemezcesine tek yönlüdür ve izlerkitlenin anında yanıt verme olasılığı yoktur (Aktaran: Işık, Erdem, Güllüoğlu ve Akbaba, 2007: s.15-16).

Kitle iletişimi olgusunu gerçekleştiren teknolojik araçlar, kitle iletişim araçlarıdır (Erdoğan ve Alemdar, 2002: s. 19). İletişim dilinde bir araç, sözcükler, imgeler ve sesler gibi birçok Şeyin bir kaynaktan (bir `gönderen`den), bir başka kaynağa (bir `alıcı`ya) geçişini sağlamaktadır. Popülerliği ve etkisi bakımından en önemli kitle iletişim araçları televizyon, radyo, film, gazete, dergi ve kitaplardır (Berger, 2012: s.160).

İnsanların bilinçlenmesi ve eğilimi konusunda kitle iletişim araçlarının rolü, okul ve aileni stelemiştir. Özellikle TV`nin yaygınlaşması, iletişim araçlarının önemini tüm ülkelerde arttırmıştır (Tezcan, 1995: s.45). Gerek modern toplumlarda, gerekse gelişmekte olan ülkelerde televizyonun önemi üzerine yapılan çalışmalar, bu kitle iletişim aracının medya tkretiminde en sık başvurulan araç olduğunu göstermiştir (Ergül, 2000: s.20).

Görüntü ve ses kanallarını kullanarak kendine özgü görsel ve sesli anlatım biçimine sahip olan televizyon, izleyici kitlesinin ilgisini çekmekle kitle iletişim araçları arasında yerini belirlemiştir. Özellikle görselliğinin gücü ile doğrudan izleyiciye seslendiğinden dolayı televizyonun daha geniş kitlelere yayılması etkili hale gelmiştir.

1.2.1. Televizyonun Ortaya ıkışı ve Tanımı

Televizyon ağının başlangıç döneminde televizyon ciddiye alınmaya değmeyen yeni bir `oyuncak`, halkı eğlendirmeye hizmet eden bir araç olarak algılanmıştır. TV makinesinin çerçeveli sahnesi, sınırları aşarak mevcut sahne oyunlarını çok daha geniş izleyici kitlesine ulaştırmak için uygun yol olarak grlmştir.

Televizyon kelimesi ilk olarak Haziran 1907'de Scientific American dergisinde yayınlanmıştır. Ondan önce, görüntü aktarımı deneylerine `görünebilir telsiz`, `görsel radyo` ve `elektrik vizyon` denilmiştir (Biagi, 2014: s.155). Televizyon, radyonun bir uzantısı olarak toplum yaşantısına girmiş ve ilk televizyon yayınları, genellikle radyo kuruluşları tarafından başlatılmıştır (Tamer, 1983: s.30). Radyonun

yalnızca sese dayanan bir araç olması, bu tekniğin daha erken bulunmasını sağlamıştır. Televizyon ise radyonun ses ögesine görüntü ögesinin bulunarak katılması ile daha sonra kamuya sunulan bir kitle iletişim aracı olmuştur (Aziz, 2008: s.63).

Televizyonun icadı elektrik, telgraf, fotoğraf, sinema ve radyodaki icatların bileşimine ve gelişmelerine bağlı olarak iki döneme ayrılmıştır: 1875-1890 yılları arasında televizyonun belirli bir teknolojik amaç olduğu dönem ile duraklama döneminden sonra 1920`den başlayıp ilk genel televizyon sisteminin kurulduğu 1930`lara kadar uzanan, televizyonun belirli bir teknolojik yatırım olduğu dönem (Williams, 2003: s.13-14).

Tarihsel gelişimi boyunca televizyonla ilgili ilk buluş 1873 yılında ışık dalgalarının elektrik akımına çevrilmesi ve selenyum adlı bir maddenin elektriğe karşı dirençli olması ile başlamıştır. 1883`de Alman icatçı Paul Nipkow, objelerin ışık yardımı ile `döner disk` adlı alet içerisinde dönerek taranması ve tarama sonucunda elde edilen gölgeli ve ışıklı yansımaların görsel görüntüye verilmesini elde etmiştir. Bu alet, ilk defa 1920`lerde ABD ve İngiltere`de uygulanmıştır (Aziz, 2008: s.64).

1923`te, karyerine çar ordusunun iletişim biriminde başlamış olan ve Amerikan Westinghouse Şirketi için çalışan Vladimir Zworykin, gerçek anlamda hareketli görüntünün analizi ve yeniden oluşumu için kullanılabilen `ikonoskop` için terfi belgesi almıştır (Barbier ve Lavenir, 2001: s.258). Böylelikle, o elektronik kameranın yapımını gerçekleştirerek elektronik tarama ile ilk görüntü aktarımını sağlamıştır. Diğer yandan İskoçyalı icatçı John Logie Baird, 26 Ocak 1926`da mekanik tarama sistemini geliştirerek bir elektrik devresi aracılığıyla, Londra`da ilk televizyon yayını sunmuştur (Gökçe, 1997: s.31).

Televizyonun ortaya çıktığı ilk yıllarda insanlar onu siyah-beyaz şekilde seyretmiştir. 1929 yılından itibaren renkli televizyon yayını ile ilgili işlemlere başlanılmış ama ekonomik nedenlerden dolayı renkli yayına geçit uzun zaman

almıştır. Renkli televizyon yayını ilk olarak sınırlı şekilde 1951`de ABD`de başlatılmıştır (Tamer, 1983: s.25). Televizyonun gelişimi, İkinci Dünya Savaşı başladığından dolayı yavaşlamış ve 1950`lerin başından itibaren egemen yayın aracı olmuştur (Hanson, 2016: s.242).

1950`lerde ve 1960`larda televizyon popüler ve erişebilir olduğunda, onun potansiyel sosyal gücü, yasal ve düzenleyici yapısını radyodan kazandığını göstermiştir (Hesmondhalgh, 2013: s.130).

Televizyon yayıncılığının gelişim dönemleri dörd döneme ayrılarak gruplandırılmıştır (Aziz, 2006: s.34):

Deneme ya da başlangıç dönemi (1938-1945) – televizyon dünyanın bir çok ülkesinde, örneğin İngiltere ve ABD`de yayına başlamıştır. İkinci Dünya Savaşı gelişmeyi önlemiştir. Gerek teknik gerekse program niteliği açısından deneyimlerin geçirildiği dönemdir.

Gelişme ya da olgunluk dönemi (1945-1960) – televizyon öncelikle Avrupa, Amerika ve Asya`da hızla yayılmıştır. Tekniğin pahalı olması, Afrika kıtasında çok sınırlı gelişmelere neden olmuş, az sayıda Kuzey Afrika ülkelerinde televizyon yayını başlamıştır.

TV`nin altın dönemi (1960-1980) – televizyonun teknik olarak gelişmesinde önemli adımlar atılmıştır: renkli televizyon yayınları başlamış, yayın süreleri uzamış, yayın türleri artmış, radyo-linkler ile tüm ülke televizyon yayınları ile kapsanmıştır. Video, televizyon tekniğinde kullanılmaya başlanmıştır.

Uydu çağı (1980 sonrası) – haberleşme uyduları ile iletişimde bulunulması, televizyon yayınlarının da bu yolla yapılmasına olanak sağlamıştır.

20. yüzyılın en önemli teknik buluşlarından biri sayılan televizyon, getirdiği sınırsız olanaklarla eğitim, iletişim ve eğlence alanında büyük bir devrim yapmıştır. Televizyonun tartışılmayan gücü ve etkisi olumlu sonuçlarla birlikte birçok olumsuz etkiler de doğurmuştur. İnsanın yarattığı bu araç giderek insan üzerinde egemenlik

kurmuş, büyük küçük herkesi kendine tutsak etmiştir (Öztürk, 2012: s.64). Amerikalı kitle iletişimci Wilbur Schramm'a göre bir gecede yeni bir aracın ortaya çıkmasıyla bütün boş zaman bu bulgunun etrafında örgütlenmişti (Aktaran: Timisi, 2011: s.49).

Amerikalı medya düşünürü Neil Postman "Televizyon: Öldüren Eğlence" ("Amusing Ourselves to Death") eserinde "Televizyon nedir?" sorusunu, televizyonu bir teknolojiden daha çok araç olarak kavramamız gerektiğini yanıtlamıştır (Postman, 1994: s.97).

Amerikalı düşünür John Fiske televizyonu "dünyanın saydam bir penceresi veya kendi gerçekliğimizi bize olduğu gibi yansıtan bir ayna" olarak tanımlamıştır. Fransız düşünür Pierre Bourdieu ise televizyonu pek az özelliği olan, gazeteciler arasındaki toplumsal ve saçmalık derecesinde acımasız rekabet ilişkilerinden kaynaklanan bir dizi baskıların ağırlığı altındaki iletişim aygıtı olarak ifade etmiştir (Aktaran: Işık, Erdem, Güllüoğlu ve Akbaba, 2007: s.87-88).

Görüntü aktarımının sağlandığı ilk günden televizyonun teknolojik açıdan gelişerek geldiği bugüne kadarki süreç boyunca evreni küçük bir çerçevede izleyicisine sunan televizyon, artık teknolojik amaç olmaktan çıkmış, hem gerçeğe hem de kurguya dayanarak toplumun duygu, düşünce ve yaşam pratiklerini paylaşan, insanları büyüleyen bir araca dönüşmüştür.

1.2.2. Televizyonun Özellikleri

Televizyonun kitle iletişim aracı olarak kullanılmaya başlanmasından günümüze kadar geçen sürede çeşitli özellikleri belirlenmiştir. Teknolojik gelişmelerle ortaya çıkan bu özellikler toplumun televizyona olan bakış açısını değiştirmiş ve insanlara sunulan görsel olanakların boyutu zamanla genişlenmiştir.

Her iletişim aracının kendine özgü bir dili, işleyiş biçimi ve ekonomisi vardır. İletişim araçlarının etkisi, okuyucu, dinleyici ya da izleyici ile kurduğu ilişkiye göre değişiklik gösterir. Gazete ile okuyucu arasında nasıl bir düşünsel ilişki kuruluyorsa, televizyonla da izleyici zihinsel, algısal ilişki kurar. Fakat aralarındaki en önemli

özellik araçların anlatım dili ve içeriğin hangi amaçla gönderildiğidir (Aktaran: Güler, 1990: s.130).

Televizyonun iletişim sürecinde alıcı birim, izleyici olarak nitelendirilmektedir. Televizyon iletisi, televizyonda yayınlanan programın niteliğine göre verilen içeriktir. Televizyon yayınlarının ulaştığı izleyicinin değişkenliği gözönüne alındığında aynı anda tüm kitleye açıktır, herkese seslenmek durumundadır (Güler, 1990: s.144).

Şekil 1. Televizyonun İletişim Süreci (Güler, 1990: s.144)

Radyo uzaklardaki sesi anında yanımıza getirmenin teknolojisi iken, televizyon uzaklardaki görüntüyü yanımıza getirmenin teknolojisi olmuştur (Tamer, 1983: s.140). Kanadalı düşünür Marshall McLuhan "Bir resim, özellikle renkliken, hareket ses eşliğindeyken ve düzenli zaman serisine bağlı değilken binlerce söze değer" fikrini televizyonla ilgili belirtmiştir (Emery ve Smythe, 1972:s.42).

Televizyonda etkin ve kaşif ruhlu bir temas hissi ortaya çıkıyor ve bu his, sadece göze değil, aynı anda tüm duyulara hitap ediyor. Tüm elektronik fenomenlerde olduğu gibi televizyonda da görüntü, karşılıklı etkileşimin başlıca bileşenidir. Televizyon herkesi tam bir katılıma zorlar. Televizyonu açıp arka planda kalmasını bekleyemezsiniz. Sizi kendine bağlar. Işık hüzmelerinin bu saldırısı, olaylar ile yaşam şekillerimiz ve anlamları üzerine genel farkındalığımızı artırır hatta ileri düzeyde duyarlılık seviyesine taşır (McLuhan ve Fiore, 2012: s.125).

Kitle iletişim aracı olarak televizyonun görsel ve işitsel nitelikleri göz önünde bulundurularak, sahip olduğu bazı özellikler şu şekilde sıralanabilir (Aziz, 2006: s.66):

- Televizyon popüler bir sanattır.
- Evreni küçültmüştür.
- Simgeleri genelleştirir.
- Mikrofon yardımcı öğedir.
- Okuma değil, anlatım asıldır.
- Sessizlik radyodaki kadar kesin değildir.
- Kişileri pasif duruma getirir.
- Televizyon göze hitap ettiği için radyoya oranla kişilerin daha fazla zamanını alır.
- Karmaşık ve pahalı araçtır.

Amerikalı medya profesör Edwin Diamond, 1975 yılında siyaset, televizyon ve haber konusu üzerine yazdığı “The Tin Kazoo” kitabında televizyonu eleştirenlere karşı çıkararak onun kolay bir iletişim aracı olmadığı fikrini savunmuştur: “Televizyonu küçük düşürenler, onun kullanım için en az zeka gerektiren ‘aptal kutusu’ olduğunu iddia ediyorlar. Aslında televizyon çok emek gerektiren iletişim biçimidir. Televizyonun bilgileri çok kısa sürelidir. İzleyicinin, gazete veya kitap okuyucusu gibi her sayfaya çevirip bakmak imkanı yoktur” (Fiske ve Hartley, 1978: s.16).

Televizyonun en belirgin özelliği, onun çağdaş toplumdaki en önemli öykü anlatma aygıtı olmasıdır. Televizyonda yayınlanan değişik program türlerinin metinlerini üreten yapılar, anlatıya dayanarak geliştirilmektedir (Kaplan, 1993: s.52).

Televizyon, herşeyin, bir tartışma ya da fikirler dizisi değil, bir hikaye biçiminde verilmesinden dolayı kitlelerin ilk gerçek tiyatrosudur (Postman, 1995: s.146).

Erişimi, kapsamı, ritüelleştirmesi, canlı bağlantı ve seçici olmayan kullanımı, onu diğer kitle iletişim araçlarından farklı kılmaktadır. Yazılı basından farklı olarak televizyon, okuryazarlık gerektirmez. Filmlerden farklı olarak televizyon, ücretsizdir ve her zaman harekettedir. Radyodan farklı olarak televizyon hem göstere hem de anlatabilir. Tiyatro, konser, film hatta kiliseden farklı olarak mobilite gerektirmez. O her kesin evinde ona doğrudan ulaşır (Newcomb, 1979: s.366-367).

Radyoya görüntüyü de ekleyerek kitle iletişim aracı olarak ortaya çıkan televizyon, ses ve görüntünün uzaklara ulaşmasını sağlama, kolay tüketilebilme, doğrudan izleyiciye yönelmiş gibi kişisel bir konuşma ve zihinsel ilişki kurma özelliklerine göre izler kitlenin monoton yaşamına renk katmaktadır.

1.2.3. Televizyonun Fonksiyonları

Çevresinde olup biten olaylara karşı merak duyan, yaşadığı toplum hakkında bilgi almak ve dünyanın obür ucunda neler olup bittiğini öğrenmek isteyen her insan sürekli bu ihtiyaçlarını giderme çabası içerisinde. Boş zamanlarının büyük bir kısmını `beyaz cam`ın önünde geçirerek televizyon sayesinde çok uzaklarda yaşanan olaylara bedava bir şekilde ulaşabilme olanağı bulur, yeni yaşam tarzları ile tanışır, eğlenir ve bakış açılarını genişletirler. Böylelikle diğer kitle iletişim araçlarında olduğu gibi televizyonun da temel işlevleri toplumu bilgilendirmek, eğitmek ve eğlendirmektir.

Bilgilendirmek: Televizyonun aynı anda çok sayıda seyirciye ulaşabilmesi ve anında haber verebilme, bilgilendirme özelliği televizyonu adeta vazgeçilmez kılmaktadır (Aktaran: Öztürk, 2012: s.60). İnsanlar, televizyonu dünyada neler olup bittiği ile ilgili ana bilgi kaynağı olarak göstermektedirler. Kamuoyu araştırmalarında, örnekler onların televizyon izlemekle dünya hakkında çok şey öğrendiklerini ve diğer kaynaklardan daha çok televizyondaki haberlerden bilgi

sahibi olmanın daha önemli olduğunu iddia etmektedir (Aktaran: Gunter ve McAleer, 1997: 56).

Amerikalı iletişimci Daniel McDonald'a göre, televizyon, dünyayı öğrenmek ve olup bitenlerden haberdar olmak için en kestirme yoldur. Bunun nedenlerinden biri aracın nitelikleriyle ilgiliyken, diğeri televizyonun topluma nüfuz etme düzeyinin yüksekliği ve günlük yaşamda kullanılma yoğunluğuyla ilgilidir. Yarım asra yaklaşan bir süredir televizyon, diğer haber alma kaynakları ile karşılaştırıldığında, kamuoyunun en hızlı ve en kolay haber alabileceği bir kitle iletişim aracı olma konumunu korumaktadır (Aktaran: Işık, Erdem, Güllüoğlu ve Akbaba, 2007: s.33).

Ekrandaki görüntüyle ses, canlı hayatı göstermekle televizyonun verdiği bilginin dürüstlüğüne seyircileri inandırıyor çünkü onun gösterdiği hayat insanların gözü önünde gerçekleşmektedir (Gafarlı, 2009: s.24). Neil Postman'a göre, televizyon, sadece bir resimsel araç değil, şimdi merkezli ve ışık hızlı bir araçtır. Televizyonun işi enformasyonu toplamak değil, nakletmektir (Postman, 1995: s.106).

Eğitmek: Televizyonun işlevlerinden biri de insanları eğitmek, bakış açısını genişlendirmek, eğitim almak isteyenlere yardım etmektir. Avrupa ülkelerinin televizyon kanallarının çoğunda eğitimi aşlayan programlardan üniversitelerde, kolejlerde, liselerde öğrenciler, çeşitli yabancı derslerle ilgili eğitim almak ve dil öğrenmek hevesinde olan insanlar faydalanmaktadır (Qafarlı, 2000: s.36-37).

Marshall McLuhan televizyonun eğlendirmek rolü ile eğitmek fonksiyonu arasında keskin ayrım yapmamış, öğretmenlere “sadece televizyon aracını anlamalarını değil, aynı zamanda eğitimsel zenginliyini kullanmalarını” tavsiye etmiştir (Gordon, 1997: s.98).

Eğlendirmek: Televizyonda görünen her şeyin çerçevesizliği ve çoğu şeylerin tekrarlanabilir oluşu, televizyonu bir bütün olarak kaçınılmaz biçimde gösteriye çevirmektedir. Bu bakımdan söz konusu aracın büyük ölçüde bir eğlence vasıtası ve

hayali hikaye kaynağı olarak algılanması şaşırtıcı değildir (Aktaran: Özel, 2015: s.5). Neil Postman'a göre, eğlence, televizyondaki her türlü söylemin üst ideolojisidir. Neyin gösterildiğinin ya da hangi bakış açısının yansıtıldığının hiçbir önemi yoktur; her şeyin üstünde tutulan varsayım, hepsinin bizim eğlenmemiz ve haz almamız gözetilerek sunulmasıdır (Postman, 1994: s.99-100).

Televizyon, insan beynine bitmeyen bir bilgi akışı, fikir, ahlaki değerler ve estetik zevk verir. Televizyon programcılığının her dakikasında reklamlar bizi eğlendirir, haberler ise bize bir şeyler öğretir (Emery ve Smythe, 1972:s.38). Raymond Williams'a göre, televizyonun bir eğlence ve haberleşme yolu olarak gücü o kadar büyüktür ki, kendinden önceki tüm eğlence ve haberleşme yollarını değiştirmiştir (Williams, 2003: s.10).

Televizyon `eğlendirerek öğretmek, öğretirken eğlendirmek` türünden iyimser ifadelerle formüle edilen bir zihin durumu, bir zihni alışkanlık üretmektedir (Aktaran: Öztürk, 2012: s.65).

Bilgilendirme, eğitime ve eğlence dışında televizyon, reklamcılığın geniş bir bölümünü oluşturan belli mal ve hizmetlerin tanıtılması gibi bir işleve de üstelenmektedir. Genellikle televizyonun, bu işlevleri ne kadar oranla ve hangi şekilde uygulaması ülkeden ülkeye değişmektedir.

1.3. KİTLE KÜLTÜRÜNÜN GENEL TAŞIYICISI OLARAK TELEVİZYON

Kitle iletişim araçlarının topluma ilettiği bilgiler vasıtasıyla insanlar, hem kendi dünyasını, kendi gerçeklerini algılamakta hem de dış dünyayı, başkalarının yaşadıklarını ve kültürlerini öğrenmektedirler.

Raymond Williams, insanın inanç ve davranışlarını biçimlendiren aile, eğitim, iş ve arkadaşlar kadar kitle iletişim araçlarının da kültürün bir parçası gibi önemli rolü olduğunu ifade etmiştir (O'Connor, 2006: s.15).

Kitle iletişimi ürünleri kültürel olarak nitelenmekte, kültür ve sanatla ilişkilendirilmektedir. Örneğin sinema bir sanat ve kültür olarak ele alınır ve

incelenir. Gazete kültürü iletir ve kültür hakkında yazar. Televizyon kendisi kültür aracı olarak düşünülür (Erdoğan ve Alemdar, 2002: s.251). 20.Yüzyılın sonlarında, televizyon, gelişmiş sanayi ülkelerinde insanların onu ve kültürel önemini izlemek için zaman harcadıkları en önemli kültür endüstrisi olmuştur (Hesmondhalgh, 2013: s.137).

Televizyon insan yapısıdır ve yaptığı iş, insan seçimi, kültürel tercih, kültürel kararlar ve toplumsal baskıların sonucudur. İçinde bulunduğu durumu yanıtlar (Fiske ve Hartley, 1978: s.17). Televizyon mesajı, göstergesel kodlar ancak izleyicinin sağladığı kültürel duyarlılıkla birbirine bağlandığında anlamlı olmaktadır (Fiske ve Hartley, 1978: s.123). Denis McQuail'e göre, televizyonla kültür arasındaki ilişki çok yönlü ve karmaşık olmakla üç düzeyde ele alınmaktadır (Aktaran: Machet ve Robillard, 2000: s.1):

1. Televizyon, yayımlandığı programlar aracılığıyla geniş anlamda kültür üreten ve yayan bir araçtır;
2. Televizyon çeşitli kültür kümelerine ve kurumlarına kendilerini ifade etme aracı sunar;
3. Bunun sonucu olarak, televizyonun muhtemelen her bir bireyin kültürel ortamı üzerinde önemli bir etkisi olmaktadır.

Neil Postman'a göre, bir kültüre alfabeyi sokarsanız o kültürün bilme alışkanlıklarını, toplumsal ilişkilerini, topluluk, tarih ve dinle ilgili nosyonlarını değiştirirsiniz. Bir kültüre taşınabilir türde matbaayı sokarsanız gene aynı sonucu elde edersiniz. Görüntülerin ışık hızıyla iletilmesini sağlarsanız bir kültür devrimi yaparsınız (Postman, 1994: s.171). O, televizyonu, rasyonel edimler üzerinde yıkıcı etkisi olan, önemli oranda içeriksizleştirilmiş eğlence yoluyla kültürün giderek dönüşmesine aracılık eden ve bunu da gösteri dünyasının tam da içinde gerçekleştiren bir araç olarak tanımlamıştır (Ergül, 2000: s.21).

Televizyon, bir toplumun kültürünü yansıtan materyalleri bulur ve aynı zamanda onun bir parçası haline gelir. Bu materyaller, kültürün sürekliliğini sağlamakta ve kitle kültürünü geliştirmektedir. Televizyon bir toplumun kuşaktan kuşağa taşınan kültürel öğelerinden hangilerinin varlığını devam ettireceğini, hangilerinin ise değişeceğini bildirmektedir. Bu bağlamda alışkanlıklarımız, konuşma biçimimiz, toplumla olan ilişkimiz televizyonun bize ulaştırdığı görüntü ve iletilerle değişmektedir (Işık, Erdem, Güllüoğlu ve Akbaba, 2007: s.90).

Televizyon, kendine özgü olarak geliştirdiği program türlerinde öykü anlatırken ilkel toplumlardaki kültürel, sanatsal dışavurum biçimleri olan – halk masalları, ritüeller ve dansın kullandığı yöntemleri kullanmaktadır (Kaplan, 1993: s.84). Televizyonun başlıca kültürel işlevi, toplumsal kalıpları yaymak ve dengelemek, değişmeye çalışmaktan daha çok değişime karşı çıkmaktır. Televizyon, çoğu insanın standart hale getirilmiş rol ve davranışlarda sosyalleşmesinin bir aracıdır. Bir kelimeyle fonksiyonu kültürlemedir (Newcomb, 1979: s.366).

Toplumun aynası olan televizyon, zihinlerimizi, duygularımızı, düşünme biçimimizi, bakış açımızı ve hatta ülkeler arasındaki sınırları aşarak dünyayı ilişkilendirme biçimimizi değiştirmektedir.

1.3.1. George Gerbner`in Kültürü Açıklamaya Yönelik Kuramsal Yaklaşımı

Televizyonun birey ve toplum üzerinde etkileri ile ilgili önemli çalışmalara imza atan medya bilginlerinden biri de George Gerbner`dir. ABD`li bilim adamı hayatının farklı farklı dönemlerinde televizyon ve kültürel göstergeler üzerine araştırmalar yapmıştır.

Gerbner ilk olarak 1950`ler ve 1960`larda dolaylı ya da dolaysız şekillerde makro ve mikro düzeylerde iletişim sürecine dair çok boyutlu teorik modeller geliştirmiştir. Bu çalışmalarla özgürlük ve örgütlenmiş çeşitlilik üzerine fikirlerinin oluşmasını ve zenginleşmesini sağlamıştır. İkinci dönemde, yazar “Kültürel Göstergeler Projesi” olarak bilinen uzun dönemli bir araştırma projesi geliştirmiş ve bu süreci 2005 yılında vefatına kadar devam ettirmiştir. Proje ile yazar, özellikle

televizyonun içeriği ve etkileri üzerine yoğunlaşp, “örgütlenmiş çeşitliliğin” olmadığı koşullarda bizleri nelerin beklediği ile ilgili deneysel kanıtlar sağlamıştır. Kültürel göstergeler ile görsel işitsel medyanın kültürel çevremizi nasıl etkilediğini, şekillendirdiğini anlamaya ve eleştirmeye yönelik çalışmalarda bulunmuştur. Üçüncü dönemde ise Gerbner, Kültürel Çevre Hareketi (CEM) ile kamuoyu grupları, akademisyenler, dernekler, profesyonel kurum ve azınlık kurumları ile yeni bir sosyal politik hareketin başında çalışmalarını sürdürmüştür. Bu hareketin amacı ise kültürel çevreyi dönüştürerek sözü edilen çeşitliliği ve hatta bu çeşitliliğin baskıcı değil özgürleştirici bir niteliğe kavuşmasını sağlamaktır (Aktaran: Şimşek, 2017: s.1206).

Ekonomik ve sosyal göstergelerde olduğu gibi, kitle iletişim araçlarından yayılan mesajların içeriklerinin, ampirik olarak gözlemlenmesi ve sınıflandırılması, kültürel göstergeleri ortaya koymaktadır (Özer, 2004: s.19). Gerbner, kültürü “ilişkilerimizi, değerlerimizi, önceliklerimizi ve varlığımızı kavramlaştırılmamızı yetiştiren bir sembolik örgütlenme” şeklinde tanımlamıştır (Özer, 2004: s.31). Böylelikle kitle iletişim araçları ile bireylere yansıtılan kültürel mesajlar, onlara sunulan tercih doğrultusunda kitle toplumunun kültürel yapısını oluşturmaktadır.

1.3.1.1. Kültürel Göstergeler Projesi ve Televizyona Bakışı

Kültürel Göstergeler Kuramı Pennsylvania Üniversitesi Annenberg İletişim Okulu eski dekanlarından profesör George Gerbner'in rehberliği ile bir grubun araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Gerbner Kültürel Göstergeler Projesi'ne 1960'ların ortasında başlamıştır. O televizyon izlemenin izleyicilerin gündelik yaşam hakkındaki düşüncelerini etkileyip etkilemediğini, etkiliyorsa bunu nasıl yaptığını araştırmıştır (Yaylagül, 2017: s.74).

Gerbner'in Kültürel Göstergeler Kuramı, genel olarak 1940'lara kadar yapılan iletişim araştırmalarının Güçlü Etkiler Dönemi ve 1940'lardan 1960'lara kadar olan Sınırlı Etkiler Dönemi'nin bütünlüklü bir eleştirisi olarak da düşünülmektedir. Gerbner, kitleler tarafından eş zamanlı olarak seyredilen, paylaşılan değerlerin,

önceliklerin neleri kapsadığını veya neleri dışarıda bıraktığını belirlemede kitle iletişim araçlarının üstlendiği işlevin ortaya konmasında saklı olduğunu vurgulamaktadır (Akataran: Özkan, 2017: s.130).

İletişim bilimcisi G.Gerbnerin savına göre kitle iletişim araştırmaları üç alanda yapılmaktadır: (Parsa, 1994: s.127)

1. İletişim kurumlarının incelenmesi (Institutional Process Analysis) IPA

2. Kitle iletişim araçlarının sunduğu mesajların incelenmesi (Message System Analysis) MSA

3. İzleyici kültürlenmelerinin incelenmesi (Cultivation Analysis) CA

Kurumsal süreç analizi, örgüt teorisi ve yönetim politikası oluşturma çalışmalarında bir araştırma tabanına sahiptir. Daha odaklı ve sınırlı bir çalışma alanıdır. Ancak kitle iletişimde politika süreci üzerine araştırmalar azdır. Daha da önemlisi, bu tür araştırmalar, medya politikaları sadece örgütlenme ve karar verme teorileriyle değil, aynı zamanda oluşturdukları mesaj sistemlerinin spesifik özellikleriyle de ilgili oluncaya kadar kültürel göstergelerin amaçlarına hizmet edemez (Gerbner, 1970: s.71-72).

1970 yılında “Kültürel Göstergeler” eserinde Gerbner, kültürel ve sosyal çevremizin aktif bir parçası olarak kitlesel üretilen televizyon mesajlarını incelemiştir. O televizyon mesajını tam olarak anlamak için onun dört boyutta araştırılması gerektiğini savunmuştur (Fiske ve Hartley, 1978: s.30):

1. Varoluş: Televizyonun (veya herhangi bir kitle iletişim aracının) faaliyeti nedir? Hangi içeriğin ne kadarı ve ne sıklıkta bize sağlanmıştır? soruları araştırmanın bu boyutunun cevaplamayı amaçladığı tür sorulardır.

2. Öncelikler: Ne önemlidir? Ne kadar önemlidir? Belli faktörler veya unsurlar, etkileyici veya esastır?

3. Değerler: Kültürel mesaj sistemindeki hangi unsurlar hakkında hangi tahminler ima edilmiştir?

4. İlişkiler: Neyin ne ile ilgisi var? Mesajın yapısal anlamı nedir?

Morgan ve Signorielli`ye göre eğitim, yani yetiştirme analizi Kültürel Göstergeler araştırma paradigmasının üçüncü bileşkenidir. Bu araştırma kitle iletişim araçları içeriğinin üretimini belirleyen kurumsal süreçleri, kitle iletişim araçları içeriğindeki imajları ve televizyondaki mesajları izleme ile izleyicinin inanç ve davranışları arasındaki ilişkileri inceler (McQuail ve Windahl, 2005: s.127).

Bir kültürün mesaj sistemleri sadece bilgi vermekle kalmaz aynı zamanda ortak imgeler oluşturur. Sadece eğlendirmez aynı zamanda kamu yaratırlar. Sadece tatmin etmez aynı zamanda çeşitli tutum, zevk ve tercihleri de biçimlendirirler (Gerbner, Gross ve Melody, 1973: s. 567).

Ekme analizi, genellikle televizyondaki egemen imajları ortaya koyan bir içerik analizinin verilerinin korelasyonu ile bu tip imajların izleyicilerin tutumları üzerindeki etkileri değerlendirmek için izleyici araştırmalarının verilerinden oluşmuştur. İçerik analizi, ekme kuramcıları tarafından televizyon dünyasını tanımlamak için kullanılmıştır (Yaylagül, 2017: s.76).

George Gerbner tarafından geliştirilen bu kuramın odağı kitle iletişim araçlarının, özellikle televizyonun gerçeği sunuşu ile izleyicilerin gerçeğin ne olduğuna dair algıları arasındaki ilişkidir. Çünkü kitle iletişim araçları ve en önemlisi televizyon, gerçekliğin çarpıtılmış bir görünüşünü yansıtır; kitle iletişim araçlarının aşırı tüketicileri ve televizyon izleyicileri, gerçekliğin gerçekçi olmayan – örneğin, ne kadar suçun var olduğuna ve hayatın ne kadar tehlikeli olduğuna dair resimlerini elde eder (Berger, 2012: s.157). Gerbner`in projesi televizyonda yaratılan “dünya”yı, özellikle bu dünyadaki şiddetin miktarını betimleyi amaçlamıştır (Mutlu(a), 1995: s.236).

Kültürel Göstergeler Projesi, 1960'lı yılların sonundan beri geçen uzun dönemde tartışmalı unsurları kullanmıştır. Televizyondaki kadınların, azınlıkların, farklı yaş gruplarının, bilim adamlarının, diğer meslek gruplarının, sağlık ve tıp, cinsellik, aile imajları, eğitim başarıları, tutkuları ve ölümlerinin nasıl betimlendiği ile ilgilenmişlerdir (Yaylagül, 2017: s.77).

“Kültürel Göstergeler Projesi”nin önde gelen isimlerinden Morgan (1986), televizyonun, çok seyredenlerin inançlarını içeriğe uygun bir şekilde homojenleştirdiğini belirtmiştir (Özer, 2004: s.19). Gerbner, Gross ve Newcomb gibi birçok araştırmacılar, televizyonun kültürlenme ve sosyal kontrol için esas araç olduğunu fikrini savunmuşlar (Mander, 1983: s.16).

Gerbner'in televizyonla ilgili görüşleri ve önemli bulguları şöyle özetlenebilir (Yaylagül, 2017: s.74-75):

- Televizyon kurulu endüstriyel kapitalist düzenin kültürel silahıdır ve ilk amacı geleneksel inançları ve davranışları değiştirmek, tehdit etmek ve zayıflatmaktan ziyade sürdürmek, onlara istikrar kazandırmak ve güçlendirmektir. Ekme araştırmaları medyaya toplumsallaştırıcı bir araç olarak bakar ve televizyon izleme süreleri arttıkça gerçekliğin televizyondaki versiyonuna inanma oranlarının artıp artmadığını araştırır.

- Çok fazla televizyon izleyen insanlar, televizyon programlarında yaratılan ve sunulan dünyadan, daha az izleyen insanlara göre, daha çok etkilenmektedirler. Daha az televizyon izleyenler, daha çok televizyon izleyenlere göre daha fazla enformasyon kaynağına sahiptir.

- Televizyon, Gerbner tarafından insanların sembolik çevrelerini egemenlik altına alan araç olarak görülür. Gerbner'e göre televizyonda şiddetin aşırı sunumu izleyicilere daha çok saldırgan davranışlardan ziyade kanun ve düzen hakkında simgesel mesajlar iletir.

“Televizyon mesaj sisteminin içeriği, toplumun esas değerlerinin ifadesidir” fikri George Gerbner`in bir çok yayınlarında belirtilmiştir (Fiske ve Hartley, 1978: s.29). Kùltùrel gùstergeler yaklaşımı televizyonu, endùstri devrimi òncesindeki ònemde dinin yaptığı gibi gùçlü bir kùltùrel bağlantı aracı olarak görür. Televizyon, paylaşılan ritùeller ve aydınlatıcı içerik sunarak, seçkinlerle halk arasına bir aracı işlevi yerine yetirir (Yaylagùl, 2017: s.77).

ABD`de başlayan ve sùrekli bir proje durumuna gelen Kùltùrel Gùstergeler Projesi yanında, bu projenin neden olduğu pek çok içerik çözùmlemesi ile ilgili proje òzellikle Batı Avrupa ùlkelerinde zaman zaman yapılmaktadır. Bunlardan òzellikle Hollanda, Finlandiya ve Fransa`da yapılan içerik çözùmlemesi ile ilgili araştırmalara değinmek gerekir. Hollanda`da NOS (Hollanda Yayın Kurumu) tarafından yayımlanan dramatik yapım çözùmlemelerinde ABD`de yapılan içerik çözùmlemeleri ile paralellik kurmak üzere benzer soru yönergeleri uygulanmış ve çıkan sonuçlar Kùltùrel Gùstergeler Projesi sonuçları ile karşılaştırılarak kùltùrler arası içerik çözùmlemeleri yapılmıştır (Aktaran: Aziz, 2003: s.134).

Kısaca Gerbner`in televizyon ve kùltür ilişkisi bağlamında òne sürdüğü fikirlere dayanarak kùltür endùstrilerinin izleyicileri pasif konuma getirdiğini, televizyonun çoğunlukla egemen ideoloji ve değerleri òn plana çıkardığını ve izler kitleye çağın egemen kùltürünü sembolik çevrede sunduğunu söyleyebiliriz.

İKİNCİ BÖLÜM

2. TELEVİZYONDA ÇOCUK BİLGİ YARIŞMA PROGRAMLARI

Çalışmanın bu bölümü televizyonda yayınlanan çocuk bilgi yarışma programları hakkında olduğundan dolayı öncelikle çocuk kavramının anlamı açıklanmakta, çocukların gelişimi açısından yaş grupları, bilişsel gelişim süreçleri ve televizyonun buna etkisi incelenmektedir. Bu konuları esas alarak bilgi yarışma programlarının yapısını ve çocukların bu türlü programlara katılımını konu alan meseleleri tanımlamak mümkündür.

2.1. ÇOCUK VE TELEVİZYON İLİŞKİSİ

Çocuklar ebeveynlerini, etrafındaki insanları model aldığı gibi göze ve kulağa hitap eden televizyonun da etkisi altında kalırlar. Çocukları rengarenk sanal dünyasına çeken televizyon, onların `elektron bakıcısı` veya `oyun arkadaşı` olarak da tanımlanmaktadır.

Televizyonun renkli ve hareketli dünyası, yayın akışının belli bir kısmını çocuk programlarına ayırması ve çocuk kanallarının varlığı, çocukla televizyon arasında küçük yaşlarından itibaren bir ilişki kurulmasına neden olmaktadır. Çocuk büyüdükçe, gelişim düzeyine göre televizyon aracılığı ile hem kendisi hem de dış dünyası ile ilgili yeni bilgiler elde eder, `kutu`nun içinden gelen seslere ve sunulan görsellere göre hayatlarını televizyon üzerinden kodlarlar.

Televizyonun hem yetişkinler hem de çocuklar tarafından yaygın olarak seyredilmesi, insanların gerçekte var olmayan bir dünyaya sosyalleştirildikleri tartışmasını getirmektedir (Aktaran: Sezal, 2012: s.101).

2.1.1. Çocuğun Tanımı ve Çocuk Gelişimi

`Çocuk` kelimesinin ingilizceden esas anlamı `doğum ve ergenlik arasındaki kişi`dir. Bu sözcük `doğmamış bebek` anlamını da kapsamaktadır (Dictionary of The

English Language). İnsan gelişiminin çeşitli dönemleri genel olarak doğum öncesi ve doğum sonrası dönem şeklinde ikiye ayrılabilir.

Araştırmacılar çocuk gelişimini açıklarken genellikle bebeklik ve ergenlik arasında olan iki gelişme döneminden bahsetmektedirler: 2-5 yaşları arası erken çocukluk ve 6-12 yaşları arası orta çocukluk (Rathus, 2014: s.4).

Bazen okul öncesi yıllar olarak da adlandırılan ilk çocukluk kavramı genellikle iki-altı yaşlar arasındaki çocukları belirtmektedir. Bu, toplumsal ilişkilerde olduğu kadar, bilişte, dilde ve kişilik gelişiminde önemli değişimlerin olduğu bir süreçtir (Gander ve Gardiner, 2010: s.248). Çoğu zaman okul yılları olarak adlandırılan orta çocukluk genellikle altı ile on iki yaşlar arasındaki dönemin adıdır (Gander ve Gardiner, 2010: s.340).

R.Arı “Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi” çalışmasında insan gelişimini 5 ana kategoride incelemiştir (Aktaran: Aydoğan, 2008: s.133).

1. Okul Öncesi Dönem: Kendi içerisinde bebeklik çağı ve birinci çocukluk çağı olmak üzere iki ana döneme ayrılmaktadır. Buna göre 0-2 yaş arası Bebeklik Çağı, 2-5 yaş arası ise Birinci Çocukluk Çağı olarak nitelendirilmektedir.

2. Oyun Dönemi: Çocukta yetişkin dünyasına yönelmenin başladığı, ikinci yaştan 5-8 yaşına kadar olan dönem

3. Okul Dönemi: 5-8 yaşından 10-12 yaşlarına kadar olan dönem

4. Ergenlik Öncesi Dönem: 9-14 yaşları arası dönem

5. Ergenlik Dönemi: 14-20 yaşları arası dönem

Bir insanın yaşam sürecini çocuk, ergen ve yetişkin gelişimi olmak üzere üç döneme ayırdığımızda çocuğun bebeklikten ergenliğe ulaşmasını onun gelişim süreci olarak nitelendirebiliriz.

2.1.2. Çocuğun Bilişsel Gelişim Dönemleri

Biliş sözcüğü dünyayı öğrenmeyi ve anlamayı içeren zihinsel faaliyetler anlamına gelmekte ve algılama, bellek, yargılama, düşünme ve kavrama gibi süreçleri kapsamaktadır. Bilişsel gelişim, diğer adıyla zihinsel gelişim bireyin gördüğü, duyduğu, dokunduğu ve tattığı şeyler hakkında düşünmesini ifade eder. Bu düşünmenin içerdiği konular ise etki tepki ilişkisini, olaylardaki ardışıklığı, nesnelere arasındaki benzerliği ve farklılığı anlamayı, objeleri kategorize edebilmeyi, mantık yürüterek cevap bulabilmeyi kapsar (Aktaran: Cihniolu, 2010: s.81).

Aynı kültürde yaşayan bireylerin gelişimlerine özgü davranışlarında bazı farklılıklar olmasına karşın, bütün kültürlerde insan gelişiminin genel niteliği ve oluşumu aynıdır. Başka deyişle, gelişim aşamaları evrenseldir. Örneğin, hemen hemen bütün kültürlerde çocuklar 1-1,5 yaşları arasında yürümeyi, 6-7 yaşında okula başlamayı ve 10 yaşından sonra soyut düşünmeye geçmeyi gerçekleştirir (Güler, 1990: s.18).

Hareketlerimiz ve duysal algılarımız bilişsel planda, beynimiz tarafından işlenir, depo edilir, birbiriyle ilişkilendirilir, bizim için önemi belirlenir, gerektiği zaman yeniden çıkarılır; sonuçta artık tanınır ve bilinir. İşte bu, algıyı almadan sonuçtaki bilmeye kadar geçen işlem bilişsel süreçtir (Işık, Erdem, Güllüoğlu ve Akbaba, 2007: s.60).

Bilişsel gelişimi, bireyin, çevresindeki dünyayı anlamasını ve öğrenmesini sağlayan aktif zihinsel faaliyetlerde gelişme, düşünme yollarının daha karmaşık ve etkili hale gelmesidir. Bilişsel gelişim kuramcıları dünyaya ilişkin bilginin kodlanması, işlenmesi, depolanması ve sıralanması konuları üzerinde durmuşlardır (Günay, 2015: s.35).

İsviçreli psikolog ve filozof Jean Piaget çocuklar üzerindeki deneyimlerinden sonra bilişsel gelişimi dört temel döneme ayırmıştır (Stark, 2001: s.156):

Duyudevinimsel Dönemi: Doğumdan itibaren ilk iki yaşa kadar bebekler açık eylemlere girer ve nesnelerin objelerden farkını kavramaya çalışır ancak objelerin sonsuza kadar mevcut olacağını düşünür, nesne veya durumları içsel olarak canlandırır.

İşlem Öncesi Dönem: İki ile yedi yaşları arasında yer alan bu dönemde çocuk konuşmağa başlar.

Somut İşlemler Dönemi: Yedi ve on iki yaş aralığıdaki bu dönemde çocukların entelektüel temelleri oluşur.

Soyut İşlemler Dönemi: Piaget'in önerdiği bilişsel gelişim dönemlerinden sonuncusudur. Yaklaşık 12 yaşından itibaren bu dönem başlamaktadır. Bu aşamada çocuk somut gerçeği bu gerçekle ilgili öznel yorumlardan seçebilmektedir.

Çocuğun bilişsel gelişimi, hayal gücünün ne sıklıkta ve ne ölçüde kullanıldığına bağlıdır (Gunter ve McAleer, 1997: s.170).

Jean Piaget'e göre, çocuğun dünyayı anlamasını sağlayan bilişsel ya da zihinsel gelişim birbiriyle ilişkili dört faktörden etkilenir (Aktaran: Cırhinlioğlu, 2010: s.83):

1. Olgunlaşma: Fiziksel olarak olgunlaşmayı, özellikle merkezi sinir sisteminin olgunlaşmasını ifade eder.

2. Tecrübe: Yakalama, hareket etme, somut objeler hakkında düşünme ve onlarla ilgili süreçler doğrultusunda düşünmeyi ifade eder.

3. Sosyal etkileşim: Oynama, konuşma ve diğer insanlarla, özellikle çocuklarla iş yapmayı ifade eder.

4. Dengeleme: Olgunlaşma, tecrübe ve sosyalleşme süreçlerini bir araya getirerek zihinsel yapıyı inşa ve yeniden inşa etmedir.

Çocuklar bilişsel açıdan geliştikçe gördüğü, dokunduğu veya tattığı nesnelere hakkında fikirler üretir, hayatının belli bir döneminde bunları ifade eder ve mantıksal düşünme sergilerler. Bilişsel gelişim süreci boyunca çocukların kendine özgü dünya görüşü ve düşünce yapıları oluşur.

2.1.3. Çocuğun Bilişsel Gelişimi Açısından Televizyon

20. yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkan teknolojik devrim başta video oyunları olmak üzere internet gibi yeni iletişim teknolojilerini ortaya çıkarmıştır. Her iki aracın çocuklar tarafından yaygın olarak kullanıldığı bilinmekle birlikte araştırmalar yeryüzünde çocuklar tarafından en çok kullanılan iletişim aracının televizyon olduğunu göstermektedir (Timisi, 2011: s.47). Sinemanın ailece gidilecek bir eğlence ortamı olmaktan çıkması, teknolojinin ilerlemesi, her ailenin bir televizyon alabilecek ekonomik güce kavuşması ile çocukların sinema ile olan iletişimlerinin yerini televizyonun aldığı görülmektedir (Öcel, 2002: s.267).

Çocuğun bilgi edinmesinde, benlik temsillerinde, öğrenme sürecinde medya dolaylı ve doğrudan rol oynar (Aydoğan, 2008: s.108). Basın, radyo, TV, film gibi iletişim araçları da çocuğu toplumsallaştırırlar. Bunlar diğer toplumsallaştırma araçlarına nazaran daha yenidirler; kişilerarası etkileşime doğrudan katılmazlar. Fakat bu araçların içeriği ve personeli, toplumda geniş saygınlığa ve hatırı sayılır bir bilgiye sahiptir (Öztürk, 2012: s.59).

Genel olarak televizyon izleme ile çocuk arasında ilişkiyi ele alan çalışmalar, çocuğun diğer medya araçlarına oranla en çok televizyondan etkilendiğini ve TV başında zaman geçirdiğini varsaymaktadır (Aydoğan, 2008: s.99). Televizyonu izleme süresi arttığında etkilenme oranı da yükselmektedir. Televizyon, hareket, renk ve sesi birleştirerek ilgi çekmekte, birden fazla duyuya yöneldiği için etkisi artmaktadır (Öcel, 2002: s.268).

Sanders`e göre, sıradan bir çocuk 6 yaşından 18 yaşına kadar 16.000 saat TV izlemekte, radyo ve CD dinleyerek 4.000 saat geçirmekte ve birkaç bin saatini sinemada harcamaktadır. Böylece bu çocuk, okulda ya da evde ailesi ve

arkadaşlarıyla geçirdiği süreden çok medyayla baş başa kalmaktadır (Aktaran: Aydoğan, 2008: s.193). Medya araçları arasında televizyon, çocukların yetiştirilmesi, eğitilmesi ve sosyalleştirilmesinde ayrıcalıklı yere sahiptir.

TV'nin büyükler ve küçükler üstündeki etkisi keyif verici ilaçların etkisine benzer: Azı uyarıcı, çoğu uyuşturucu etki yapar (Öztürk, 2012: s.70). Televizyonun etkisi, çocukların ondan aldığı bilgi veya eğlence türüne bağlıdır. Eğer çocuklar onun içeriğini büyük kapsamda anlamazlarsa televizyonun çocukların bilgisinde, inançlarında veya davranışlarındaki önemli değişiklikleri etkilemesi olası değildir (Clifford, Gunter ve McAleer, 1995: s.200). Bebeklerin çoğu, okumaya başlamadan çok önce televizyonla karşı karşıya kalır. Bir çocuk okula gitme yaşına geldiğinde televizyon önünde okul sınıfında geçirdiği zamandan daha fazlasını harcar (Newcomb, 1979: s.367).

Televizyon karşısında zaman sınırı olmadan bırakılan çocuk konuşma anlamlı jestler ve mimikler, heceleme, ses çıkarma, cümle kurma gibi gerekli olan fonksiyonların gelişiminde gecikmeler ve yetersizlikler görülebilir. İşlem öncesi dönem olan 2-7 yaş arasında çocuklar televizyonda gördükleri görüntüleri tamamen somut olarak yorumlarlar. Soyut düşüncenin gelişmediği bu dönemde gerçek ve hayal olanın ayırt edilmesi, süreklilik algısı televizyondan etkilenmektedir. Televizyonun yarattığı gerçeklik etkisi bu dönemde diğer yaş dönemlerinden fazladır. 7-12 yaş aralığındaki somut işlemler dönemi ise gerçek ve gerçek olmayan arasındaki ilişki daha güçlü kurulmakla birlikte çocuğun bu dönemin başlarında televizyonun içerdiği şiddet ve saldırganlıktan etkilenmesi yüksek olacaktır. 12 yaş sonrası soyut işlemler döneminde ise görüntüler giderek daha mantıklı ve değerlendirmeye tabi tutulmaktadır (Aktaran: Timisi, 2011: s.14).

Çocuklar için televizyon izlemesi kolay ve bu nedenle de alışkanlık yapan faaliyettir. Televizyonun içeriği toplumsal durum ve olaylar konusunda çocuklar için bir bilgi kaynağı haline gelmiştir. Televizyonda verilen bilgiler çoğu zaman çocuk tarafından doğru olarak kabul edilmekte ve dolayısıyla da sorgulanmamaktadır. Bir başka deyişle televizyon çocukların yetişmelerinde veya belirli inanç ve değerleri

kabul etmelerinde en az aile büyükleri, din adamları, öğretmenler kadar etki etmektedir (Aktaran: Aydoğan, 2008: s.175).

Çocuklar gerçeğe gerçek olmayı ayırtmakta güçlük çekerler. Gözleri önünde olup bitenin bir oyun veya temsil olduğunu bilmez, gerçek sanırlar. Hatta çok küçük çocuklar, ekrandaki insanların hayal ve görüntü değil, TV kutusu içine girmiş gerçek insanlar olduğuna inanırlar (Öztürk, 2012: s.71). Daniel Anderson ve diğerlerinin çalışmalarına göre çocuklar TV'yi en sevdiği programların olduğu, reklam ve müzik şarkılarını söyleyebildikleri ve reklamı yapılan ürünleri istedikleri dönemde yani üç yaşında iken sistematik bir dikkatle izlemeye başlamaktadırlar (Aktaran: Postman, 1995: s.103).

Televizyonun teknolojisinden kaynaklanan aile ve çocuk açısından olumlu yönleri bulunmaktadır. Bunları şu şekilde toplamak olasıdır (Aktaran: Güler, 1990: s.80-81):

1. Çocukları eve bağlar, aile bireylerini biraraya toplayarak aralarında yeni ortak ilgilerin doğmasını sağlar.
2. Aileler için bir kültür kaynağı ödevi görür.
3. Çocukları düşünmeye özendirir.
4. Çocukların boş zamanlarını iyi değerlendirmelerini sağlayacak ilgiler uyandırır; onların ilgi ve yaşantı alanlarını genişletir.
5. Çocukların estetik zevklerini geliştirir.

Neil Postman “Çocukluğun Yokoluşu” (The Disappearance of Childhood”) kitabında televizyonu fiziksel, ekonomik, bilişsel ya da imgelemsel sınırların olmadığı bir serbest giriş teknolojisi olarak tanımlamıştır. Televizyonun görüntüleri hem somut hem de tüm bilgileri açıklayıcıdır. Çocuklar TV'nin gösterdiği herşeyi görürler (Postman, 1995: s.109).

Televizyon, çocukların bilgisini artırır, hayal alanını genişletir. Çocuk tıpkı oynarken öğrendiği gibi TV başında eğlenirken öğrenir. Görüp duyduğunu yutarcasına içine alır. Büyülenmiş gibi bakarken uslanır, oyalanır ve ana-babasına sorun olmaktan çıkar. Bu bakımdan TV iyi bir avutcu, iyi bir çocuk bakıcısıdır (Aktaran: Öztürk, 2012: s.69).

Nilufer Timisi “Elektronik Bakıcı” çalışmasında çocuk programlarında görsel zenginlik sağlamak için çok sayıda ayrıntının ekrana getirilerek dikkat dağıtıldığını ve asıl mesajın anlaşılmasına engel olduğunu belirtmiştir. Çocukların öyküde temel ayrıntı ve bilgileri ayıklamak, zaman sıralarını bellekte tutmak ve kendiliklerinden ekledikleri yorumlar konusunda yaşa bağlı gelişmeler görülmektedir. Macera filmlerinden alınmış parçalarda karakterin gerçek motiflerini anlayabilmek, davranışlarıyla düşünceleri arasındaki ilişkileri kurabilmek on yaşına doğru başarılı olabilmektedir (Timisi, 2011: s.54).

Çocuğun fiziksel gelişimi veya büyümesi ne kadar önemliyse bilişsel gelişimi de bir o kadar önemlidir. Çocuk interaktif oyunlarla bilişsel açıdan geliştiği gibi televizyonla da tek yönlü iletişim kurmaktadır. Görsel ve işitsel özellikleri ile televizyon çocuğun ilgisini çekmekte ve belli bir yaştan sonra çocuk televizyondaki program tercihlerini kendisi yapmaya başlamaktadır.

2.2. TELEVİZYON PROGRAMCILIĞI

Kitle içinde değişik yaş gruplarında, çeşitli mesleklerde ve farklı cinsiyetde insanlara yönelik programlar hazırlanmakta ve yayınlanmaktadır. Bu açıdan televizyon kitleyi etkileyen en önemli kitle iletişim araçlarından biridir.

Berger'e göre, televizyon programları, bir yönüyle insanların (izleyicilerin) tutum ve davranışlarının programlanmasıdır (Kars, 2010: s.33). Televizyon kendi içeriğinin yani programlarının çoğunu dil ile değil görsel imgeler içinde ifade eder (Postman, 1995: s.146).

Televizyon programlarını radyo programlarının görselleştirilmiş uyarlaması gibi de tanımlayabiliriz. Televizyonda yayınlanan programlar insanların ilgisine ve ihtiyaçlarına göre değerlendirilip yapılmakta ve dış dünyadan çeşitli beklentilerini karşılamaya yönelik biçimde tasarlanmaktadır.

2.3. TELEVİZYONDA PROGRAM TÜRLERİ

Televizyon programları, belirli özelliklere sahip gruplar veya kategoriler halinde sınıflandırılarak türlere bölünmektedir. Bu ayırım hem programın amacına hem içeriğine hem tekniğine hem de hedef kitlesi ve yayın şekline göre yapılmaktadır.

“Tür” veya “çeşit” anlamına gelen *genre*, Fransızca bir kelimedir ve bu kavram, edebiyat, tiyatro, müzik, film ve televizyon gibi medya biçimlerinin incelenmesinde yaygın olarak kullanılmıştır. Nick Lacey (2000), türlerin set, canlandırma, karakterler, öykü ve tarz gibi “unsurların repertuarı”ndan ve aynı zamanda izleyiciler için anlaşılabilir metin olmasını sağlayan ortak beklentilerden nasıl oluştuğunu açıklamıştır. O, türün “unsur repertuarı”nı şu şekilde sıralamıştır:

- Set - televizyon stüdyosu
- Karakterler – stüdyo izleyicileri, yarışmacılar için “sıradan” insanlar ve sevimli bir sunucu
- Öykü - ödülleri kazanmak için soru veya görevlerin üstesinden gelinmeli
- Canlandırma - yüksek teknolojili, gösterişli bir set
- Tarz – sunucu üzerine odaklanmak dahil temel “canlı” televizyon; seyirci ve yarışmacı tepki çekimleri; kısımlara ayrılmış yapı (Aktaran: Holmes, 2008: s.11).

Görüntünün televizyon yayıncılığının önemli noktası olması, programlarının akışı içinde her sınıftan insana hitap edebilecek tarzda düzenlemelerin yapılabilmesi,

kolay izlenebilmesi, eğitim ve sınıf farklılıklarına takılmadan etkisini her yere ulaştırmasına olanağı tanımaktadır. Mittell'e göre türler sadece bir metinsel şifre çözümü ya da yorumlama değildir – türler yorumlama olduğu kadar, tanım ve değerlendirme de içerir. Seyircilerin bir metin seyretmelerini seyretmemiz gibi bir televizyon türü izlemelerine tanık olamayız, zira türler medya metinleri gibisomut ya da sınırlanmış olmayan geniş kültürel fenomenlerdir (Aktaran: Gürer, 2014: 174).

Televizyon metinlerinin yapısının anlaşılmasına ilişkin önemli açılımlar kazandıran Raymond Williams'a göre, televizyon metinleri, durmaksızın akan imgeler bütünüdür. Williams, televizyonda yer alan farklı programların bu bütünsel ve süreğen yapı içerisinde yer alan tek bir metnin parçaları olduğunu ileri sürmüştür (Ergül, 2000: s.31). Televizyon iletişiminin mesajı olan programlar, gerek konuları, gerek bu konuların işlenirken kullanılan gereçler ve yapım unsurlarının kullanım biçimlerindeki ortak özelliklere göre sınıflandırılırlar (Kars, 2010: s.26). McQuail (1994)'e göre türün özellikleri şunlardır:

1. Hem üreticiler hem de tüketiciler tarafından tanınan bir kolektif kimlik.
2. Bu kimlik, amaçlar (bilgi, eğlence vs.), formlar (uzunluk, ilerleme hızı, yapı, dil vs.) ve içerik ile ilişkilidir.
3. Kimlik zaman içinde kurulmuş ve tanıdık kuralları gözlemler; kültürel formlar korunur, ancak bunlar orijinal tür çerçevesinde de değişebilir ve gelişebilir.
4. Belirli bir tür, anlatı veya eylem sırasının beklenen bir yapısını izleyecek, öngörülebilir bir görüntü stokunu çekecek ve temel temaların bir repertuarına sahip olacaktır (Aktaran: Özel, 2019: s.26).

Arthur Asa Berger (1990), durum güldürüleri, seriyaller gibi dramatik alt kültürleri, kendi başına, ayrı birer televizyon kültürü olarak kabul ederek popüler televizyon kültür programlarını şöyle sıralamaktadır: Korku, bilim kurgu, casus

dizileri, kaba saba polisiyeler, entelektüel polisiyeler, haberler, reklamlar, dinsel programlar, soap operalar, talk show, durum güldürüleri (Mutlu, 1995(b): s.17).

Hangi tür programların ne amaçla ve kime yayınlanacağı televizyonun kullanıldığı ülkenin yönetim sistemi ile ilişkilidir. Bu durum program içeriğine de dolaylı ya da dolaysız olarak yansımaktadır. Örneğin, rekabetçi bir sistem güden televizyon kurumlarının televizyon yayınları, bu sisteme uyan bir özellik göstermektedir. Bu sistemde programların hazırlanması ve amaçlılığı, daha çok izleyici kitlesi çekebilmektir. Diğer tarafta, devlet tekelinde salt eğitim ve toplumsal kültürün yayılması, pekiştirilmesi amacı ile kullanılmaktadır (Güler, 1990: s.158).

Kitle iletişim araçlarının haber verme, eğitime ve eğlendirme gibi fonksiyonları, televizyonda programın amacını da oluşturmaktadır. Programın amacına ve içeriğine uygun olarak televizyon yayınlarında farklı program türleri mevcuttur. Bunlar haber, eğitim, kültür, eğlence, spor, müzik, tartışma, drama, çocuk ve yarışma programlarıdır.

2.3.1. Haber Programları

Televizyon haberlerinden önce olaylar sessiz film makinesiyle çekilir, sonradan seslendirilirdi. Bugün ise artık televizyonlar uluslararası ve ulusal günlük programlar hazırlamaktadır (Swallow, 1973: s.12). Haber vermek, tüm dünyada olup bitenler hakkında haberdar etmek televizyonun en önemli işlevlerinden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır (Otan, 2014: s.147).

Televizyon, geniş şekilde yetişkin seyirciler tarafından esas haber kaynağı olarak kabul edilmektedir. Televizyon haberlerinin çoğu ise devlet meseleleri ve siyasi faaliyetler ile ilgili konuları kapsamaktadır (Gunter ve McAleer, 1997: s.60). Haber programları, gezegendeki bilgi akınının yalnız bir kısmını insanlara vermekte ve her yayın zamanı yeni haberlerle yenilenmektedir. Bu programların yayın saati değiştirilmiyor, bugünden sabaha ertelenemiyor (Qafarlı, 2009: s.58).

Televizyon haberciliğinin diğerlerinden (basın, radyo) en büyük farkı televizyonun doğasından kaynaklanmaktadır. Haberlerin özü ve kaynağı aynı olmakla birlikte yazılı haberlerden büyük bir farkı vardır, o da görüntülü olmasıdır. Bu durum da televizyon haberciliğinde etkili bir kullanımı ilk kural olarak değerlendirmektedir. Televizyon teknoloji gereği, ekrana getirdiği haberlerde olay ile haber verme süreci arasındaki zaman, “sıfır”dır (Öztürk, 2012: s.64).

Televizyon, yazılı basına göre haberi çok daha hızlı bir şekilde topluma iletebilmektedir (Otan, 2014: s.152). Bu, çekilen görüntülerin uydular aracılığıyla anında stüdyoya iletilmesinden kaynaklanmaktadır.

Neredeyse dünyanın her yerinde televizyonun yayın akışında kısa süreli bile olsa haber bültenleri yer almaktadır. Haber programları bir gazete gibi yapılandırılır, günün en önemli hikayesi birinci haber olarak yayınlanır ve sonraki haberler önemlilik derecesine göre azalarak devam eder. Haber bültenlerinde haberlerin yayın düzeni, programın yayınlandığı televizyon kanalının politikasına göre değişmektedir.

2.3.2. Eğitim Programları

Eğitim programlarının en önemli özelliği, seyirciye her hangi alanla ilgili bilgi vermeyin yanı sıra onların bakış açısının artmasına yardımcı olmaktır (Xuduyev, 2000: s.149). Eğitim programları, bilgiyi öğrenmeyi eğlenceli hale getirmenin bir yolu olarak oyun öğesinin kullanıldığı program türüdür. Neil Postman “Televizyon: Öldüren Eğlence” eserinde televizyonla öğretimin daima hareketli görüntüler ve müzik eşliğindeki öykü anlatma biçimine büründüğünü ifade etmiş ve “televizyonda hem görselleştirilmeyen hem de teatral bir çerçeveye oturtulamayan hiçbir şey öğretilemez” fikrini savunmuştur (Postman, 1994: s.161).

Eğitim televizyon programları, çocukların bilgi birikiminin geliştirilmesine yönelik televizyon alanını temsil etmektedir (Gunter ve McAleer, 1997: s.57). Eğitim programları iki kriterini karşılamalıdır. Bir konuyu araştırmalı veya sistematik üsulla işlem oluşturmalı ve alıcılarını geliştirmeyi hedeflemelidir (Willis ve D`Arienzo, 1981: s.126).

Eğitim programları yapmak eski eve yeni kapı açmak gibidir. Bilinen konulara bilinmeyen taraftan yaklaşılr, izleyiciye yeni bilgi ve beceriler kazandırmak amaçlanır.

2.3.3. Kültür Programları

Kültürel değerler aktarmak ve toplumda sanat kavramını oluşturmak amacı ile yapılan programlardır. Kültür programları, tiyatro, müzik, resim, sinema, edebiyat gibi sanatsal uğraşların tanıtımı ve kullanımını göstermektedir.

Toplumlar değışmekle birlikte yeni iletişim teknolojileri de hızla ilerlemekte ve insanlar bu gelişmeye ayak uydurmak zorunda kalmaktadırlar. Toplumun düşünce hayatının gelişmesi bilimsel atılımların gerçekleştirilebilmesi kültürel kalkınmışlıkla paralel ilerlemektedir. Televizyon, eğlendirme ve bilgilendirme içerikli programlarının yanı sıra toplumun bilgi seviyesini yükseltmek için kültürü besleyici programlara da yer vermektedirler (Gürer, 2014: s.205).

2.3.4. Magazin Programları

Ünlülerin yaşamları, onların gittikleri mekanlar, katıldıkları organizasyonlar İzleyiciler tarafından merak edilmekte ve bu programlar sayesinde öğrenilmektedir (Antlı, 2015: s.23). "Az sonra", "Şok... Şok... Şok...", "Flaş... Flaş... Flaş..." gibi ünlem içerikli sözlerle bezenen magazin programları, bu yolla dikkatleri kendisine çeker ve izleyiciyi ekran karşısına bağlar (Ünür, 2015: s.38). Eğlence amacı ile yapılan magazin programları `televole` türü programlar şeklinde de incelenmektedir.

2.3.5. Spor Programları

"Spor" futbol, golf, tenis vb. gibi oyunların, yani diğer organize fiziksel eylem türlerinin tanımıdır (Williams, 2003: s.55). Spor programları, spor olaylarını izleyicilere aktarmak amacını taşıyan programlardır. Olayla bağlantılı olarak ve mümkün olduğu kadar çabuk sunulmalıdır. Bu programların kapsamına alınacak spor dalları, spor editörü ve programın yapımcısına bağlı olacaktır. Genellikle

yapımcılar, en çok tutulan spor dallarını kapsama alma eğilimi taşırlar (Gökçe, 1997: s.256).

Spor programları, büyük televizyon şebekelerinde yayın zamanı bu alanda uzmanlaşmış sunucular tarafından ayrı sunulmaktadır. Küçük televizyon kanallarında ise sunucular dünyada olan yeni olaylarla ilgili bilgi verirken spor konusunda da haberlere yer ayırmaktadır. Spor yayını uzun yıllar boyunca neredeyse tamamen erkeklerden oluşmuş ama girişimci kadınlar bu baryeri yok ederek bu alanda karyer kurmuşlar (Willis ve D`Arienzo, 1981: s.117).

Sporun öne çıkmasında televizyonun önemli rolü olmuştur. Büyük spor etkinlikleri, bazen nüfusun yarısından fazlasını kapsayan büyük televizyon izleyicisini çekmektedir. Televizyon, çeşitli spor dallarında önemli gelir kaynağı haline gelmiştir. Daha da önemlisi, sponsorluk şeklinde televizyon yayını spor için daha büyük kazançlara yol açmıştır (Whannel, 1992: s.3). Spor programları yayınlarında Olimpiyat Oyunları gibi spor etkinliklerine yer ayırmakla pik saatlerde büyük izleyici kitlesi kazanmaktadır. Bu açıdan spor televizyon için çok önemli hale gelmiştir.

Televizyondaki en iyi sürekli spor programlarından bazıları, ayrıntılı yakın çekimleri ve bakış açılarının çeşitliliğiyle, bize fiziksel hareketleri izlemede yeni bir heyecan ve yakınlık, hatta farklı bir türün yeni görsel deneyimini vermiştir (Williams, 2003: s.56).

Günlük spor etkinliklerinin sonuçlarının izleyicilere raporlanması, spor programlarının esasını oluşturmaktadır. Düz haber vermenin yanı sıra spor alanındaki sorunlar, toplum içinde bilinen sporcularla önceden hazırlanmış röportajlar da spor programlarının yayınına uygundur.

2.3.6. Müzik Programları

Radyonun ilk geliştiği dönemlerden bu yana müzik yayın listesinde en esas element olmuştur (Willis ve D`Arienzo, 1981: s.157). Müzik ve eğlence programları

denildiğinde sadece akla ard arda bağlanan kliplerin sunulduğu programların gelmesi yanlıştır. Eğlencenin ve müziğin televizyon kanallarına uygun bir şekilde sunulması gerekmektedir. Yine bu programlarda yer alan sunucu, yapımcı ve çalışan ekibin bu konuda deneyimli ve bilgili olması gerekmektedir (Antlı, 2015: s.25).

Müzikli programları, müziğin kullanım biçimine göre üç temel yöne ayırmak mümkündür: Birincil müzik programları; ikincil müzik programları ve müziğin işlevsel olarak kullanıldığı diğer programlar. Müzik, birçok programda arka planda bir ifade aracı olarak veya sinyal görevi üstlenerek görüntüye eşlik etmekte; böylece belli işlevleri yerine getirmektedir: Haber veya dizi jingle'ları, reklam müzikleri, mesajı güçlendiren müzikler vb. bunların başlıcalarıdır. İkincil müzik programları olarak nitelendirebileceklerimiz ise; esasen müzik eksenli olmayan, fakat içerisinde görüntüye eşlik etme amacının dışında da müziğe yer verilen yarışma, eğlence vb. gibi müzikli programlardır. Birincil müzik programları olarak niteleyebileceğimiz ise, merkezde olan müziğin kendisidir ve burada içerik tamamen müziğe adanmıştır. Bunlar; belli bir müziksel konuya, gerece, bir müzik türü, eseri, besteci veya yorumcusuna vb. yönelik bilgilendirici veya icra içerikli programlardır (Kalyoncu, 2011: s.44).

Müzik programları hem içerik hem de şekil açısından değişkendir. Program boyunca genellikle toplum içinde en çok beğenilen müzikler tercih edilmektedir.

2.3.7. Tartışma Programları

Stüdyo içerisinde genelde canlı olarak gerçekleştirilen bu program türü; genel ve güncel toplumsal olayların ve konuların enine boyuna tartışılmasını sağlamak ve kamuoyunu, geniş çaplı bilgilendirmek amacıyla hazırlanır (Aktaran: Gürer, 2014: s.214).

Raymond Williams “Televizyon, Teknoloji ve Kültürel Biçim” eserinde, ilk zamanlar tartışmaların radyoda geliştiğini, daha sonra tartışma sözcükleri televizyonda fiziksel görüntü, dikkat, jest ve tepkilerle bütünleşince yeni biçimin ortaya koyulduğunu belirtmiştir (Williams, 2003: s.62). Tartışma, müzakere,

polemik adıyla bilinen bu programların dört çeşiti bilinmektedir: sempozyum; panel/yuvarlak masa; grup tartışması ve seyirci tartışmaları (Məmmədli, 2012: s.135).

Tartışma programlarında farklı bakış açılarının bulunması, konu ile ilgili çeşitli tekliflerden oluşan ortamın sunulması, izleyicinin olaylara farklı gözle bakmasını sağlar. Hatta program hazırlıkları zamanı da katılımcı seçiminde bu özelliğe dikkat edilir.

2.3.8. Drama Programları

Televizyon ekranının çerçevesi, üzerinde vuku bulan herşeyi bir sahneye ve üzerinde görülen ve işitilen herşeyi de birer işarete çevirir. Daha da önemlisi, bu sahnede meydana gelen herşey duygusal bir etkiye sahiptir (Esslin, 2001: s.39). Televizyonun ortaya çıktığı ilk yıllarda dram sanatına olan gereksinimi karşılamak açısından tiyatro oyunlarını yayınlamak akla gelen ilk şey olmuştur. Televizyon oyunu tiyatronun temsili gerçekliğini yansıtmış ve sahnede oynanan tiyatronun yerini kutuda oynanan tiyatro almıştır (Gökçe, 1997: s.231).

Televizyon dramaları, prensip olarak eğlendirmek için tasarlansa da bize dünya hakkında da bir şeyler sunmaktadır. Genç seyirciler özel ve sosyal ilişkiler, farklı durumlarda nasıl davranılması, uzak yerlerde insanların nasıl yaşaması ve diğer meseleler ile ilgili çeşitli şeyler öğretmektedir (Gunter ve McAleer, 1997: s.60).

`Oyunlaştırma` olarak daha çok adlandırılan bu biçimde iletilmek istenen bilgi oyun içerisinde verilmektedir. Özellikle, kırsal kesime seslenen eğitsel amaçlı yayınlarda, çocuklara ve kadınlara seslenen programlarda daha ilgi çekmek, daha etkili olmak amacı ile bu yapım biçimi kullanılmaktadır (Aziz, 2006, s.88).

Televizyon için özel olarak hazırlanmış drama programlarında oyuncular aracılığıyla her türlü konu sahneleştirilebilir. Bulduğumuz dünya, oyunlaştırılmış bir biçime salınarak seyircisine sunulur.

2.3.9. Çocuk Programları

Çocuk programlarının içeriği, kültürel, estetik zevkleri, el becerisini geliştirici, düşünmeye özendirici, çeşitli ilgiler uyandıran, çocukların ilgi ve yaşantı alanlarını genişleten konulardan oluşmaktadır. Çocuk programında, çocuklar için ayrılan yayın kuşaklarında canlandırma ve çizgi film kullanımı kaçılmazdır (Aktaran: Güler, 1990: s.203).

“Çocuk programları nasıl olmalıdır?” sorusuna cevap ararken, muhtemelen akla gelen ilk şey, bu programların çocukların sağlıklı büyümelerine yardımcı olması gerektiğidir. Boy ve kilo artışı, beslenme özellikleri, çocukların farklı oyunlarla bilmeleri gereken gerçeklerin anlatılması vb. benzer programların hedefinde olmalıdır. Televizyon çocuklar için hem bakıcı hem öğretmen hem oyun arkadaşı hem de `sanal oyuncak` olmalıdır (Məmmədli, 2012: s.173).

Çocuk programları eğlenceli nitelikte olmalı, çocuğun ilgisinin sürekliliğini sağlayabilmek amacıyla program içinde çeşitliliğe ve bunların zamanlamasına büyük özen gösterilmelidir (Gökçe, 1997: s.246).

Çocuklara yönelik televizyon programlarının temel özelliği çocuk seyircileri hedef alması olsa da, bu tür programlar çocukların yaş grubuna göre değişmektedir. Programlar çocuğun bilimsel gelişimi dikkate alınarak hazırlanır.

2.3.10. Yarışma Programları

Yarışma, iki ya da daha fazla kişinin ya da grubun aynı hedefi elde etmek için çaba sarfetmeleri demektir (Tezcan, 1995: s.108). Televizyon yarışma programı boyunca da izleyicinin yarışmaya katılması teklif edilir. Heyecanlı ve bağımlı şekilde izleyici oyunun katılımcısı olur (Ильченко, 2008: s.139).

Tv’de yarışma programları ilk kez yayınlanmaya başladığında, daha çok savaş gazilerinin, evde sıkılmış ev hanımlarının, hayal kırıklığı yaşamış gençlerin ilgisini çekmiştir (Aktaran: Güven ve Kar, 2010: s.19). İngiliz oyun danışmanı David.J.Bodycombe yarışma programlarını alt kategorilere ayırmıştır:

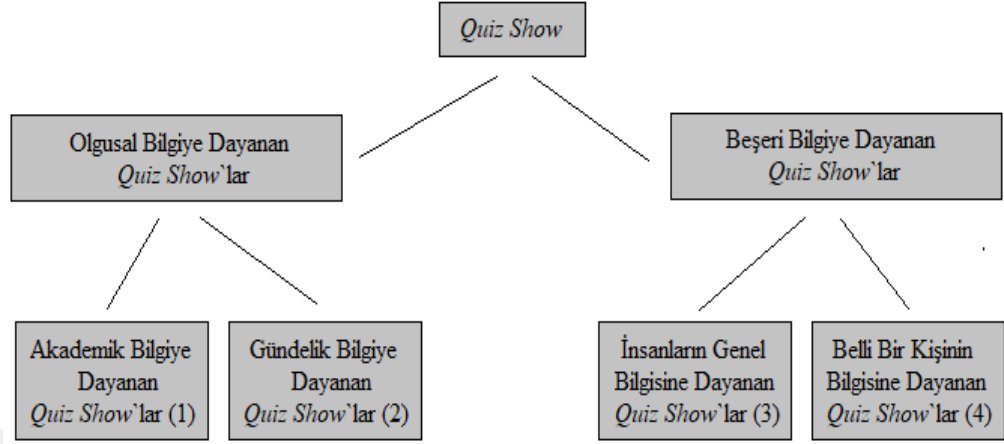
aksiyon/macera; çevirme masa oyunu; çocukların yarışması; komedi ve panel oyunu; evlendirme programları; eğitici; aile yarışma programı; yaşam biçimi; bulmaca; realite; bilgi, genel bilgi yarışması; spor; dublör gösterisi vb. (Aktaran: Holmes, 2008: s.14-15).

İzleyicilerin de programa doğrudan katılması nedeniyle bu tür programlar ilgi görmektedir. İzleyicinin programa doğrudan katılması, yarışma boyunca kendi bilgisini programa katılan yarışmacıların ve soruları hazırlayan uzmanların bilgilerine karşı ortaya koyması anlamında anlaşılmalıdır (Gökçe, 1997: s.249)

2.3.10.1. Bilgi Yarışma Programları

Bilgi yarışması yani “quiz” kelimesi Oxford English Dictionaries`de “eğlence biçimi olarak özellikle bireyler veya takımlar arasında rekabeti içeren bilgi testi” şeklinde tanımlanmıştır (Oxford Dictionaries). Bu yarışma birey ve ya takım şeklinde olan oyuncuların belli bir konuda bilgisini sınamak için soruları doğru cevaplamağa çalıştıkları bir oyundur. Oyunda genellikle doğru cevaplar puanla hesaplanır ve en çok puan kazanan katılımcı kazanır.

*Quiz show`lar* farklı tarzlarda üretilebilmekte ve değişik biçimlerde kategorileştirilebilmektedir. Ancak Fiske`nin *quiz show`ların* tenel ortak noktasının `bilgi` (*knowledge*) olmasından hareketle yaptığı sınıflandırma türe ilişkin oldukça önemli e ilginç bir bakış açısı sunmaktadır. Fiske`nin `quiz show hiyerarşisi` adıyla andığı bu sınıflandırmaya göre, *quiz show`lar* dörde ayrılmaktadır (Aktaran: Önk, 2019: s.166).

Şekil 2. Bilgi yarışması hiyerarşisi (Aktaran: Önk, 2019: s.167)

Etki açısından sosyal ve kültürel bir fenomen olarak bilgi yarışması yalnızca entelektüel gelişimi değil aynı zamanda iletişim becerilerini, sosyal, psikolojik, kişisel ve çeşitli mesleki nitelikleri oluşturan ve geliştiren en güçlü araçlardan biridir (Рувимович, 2017: s.81). Akademik alanda bilgi yarışma programları, genellikle bilimsel ilgi gerektirmeyen, sıradan kültürel biçim olarak kabul edilir (Hoerschelmann, 2006: s.1).

Bilgi yarışma programları, sosyal hayatın önemsiz bir eğlence biçimi gibi sıradışı değil. Onlar farklı bilgi ve uygulama biçimlerinin geçerliliğinin müzakere edildiği eşsiz bir alan olmanın yanı sıra eğitimsel ve kültürel hiyerarşilerin devamında veya bozulmasında esas araçtır. Bilgi yarışma programları, sosyal kimliklerin inşası için önemli bir alandır ve insanların kültür alanında pozisyonlarını tartışmaya başlayabildikleri, sosyal konuların müzakere edilebildiği, sınıflara ayrılmış toplumlarda kendi yerini kavrayabildikleri yerdir (Hoerschelmann, 2006: s.6).

Fiske “Televizyon Kültürü” eserinde; Televizyonun en çok izlendiği saatlerde örnek programlara ve toplumsal olarak güçsüzlere hitap etmesine rağmen, bilgi yarışma programları, yaygın bir şekilde değerini düşürüyor, onlar haddinden fazlalar, yüksek derecede izleyici katılımı sağlarlar, kadınların normalde görünmez günlük

yaşam becerilerinin çoğunu görünür kılar ve öncelikle gündüz türlü programlardır (Hoerschelmann, 2006: s.2).

2.3.10.1.1. Bilgi Yarışma Programlarının Tarihi

Bilgi yarışma programları, televizyon tarihinde en sıradışı fenomen olmuştur (Goodwin, 2014: s.39). Özellikle 1940`lı yıllarda radyoların esasını bilgi yarışması gibi tanınan soru-cevap formatlı programlar oluşturuyordu. Daha sonra bu format televizyonda da uygulanmağa başlandı. İlk değişiklik programın görselleştirilmesi oldu ama 1950`lerin ortasında bu formatta programlar için büyük miktarda para enjekte edildi ve bilgi yarışması büyük paralı televizyon yarışmasına dönüştü (Anderson, 1978: s.4).

Birkaç yarışmacının haftalar boyunca bu televizyon programında görünmesi, yarışmayı devam ettirmesi şüpheler oluşturmaya başlamış ve büyük skandala neden olmuştu. En çok bilinen skandalları, “Twenty-One”, o dönemin ilk büyük paralı bilgi yarışma programı olan “The \$64,000 Question” ve en yüksek reytingli gündüz yarışma programı “Dotto” kapsıyordu (Venantzi, 1997).

1960`lı yıllarda iyice gözden düşen yarışma programlarında yöneltilen soruların akademik ve ampirik niteliği öne çıkmaktaydı. Akademik yarışma soruları ansiklopedi, sözlük gibi kaynaklardan geliştirilmekte ve elitist bir kimlik taşımaktaydı. Bu tür yarışmalar daha ciddi ve gergin bir sınav ortamında, bazen de stüdyo yerine üniversitelerde çekilmekteydi. Fiske bu durumun anti-demokratik ve sosyal güç sisteminin devamına hizmet eden bir yapı arz ettiğini belirtmektedir (Aktaran: Balcı, 2009: s.63).

2.3.10.1.2. Bilgi Yarışma Programlarının Yapısı

Bilgi yarışma programları, yarışmacıların ana fikirle ilgili soruları cevaplandığı tür programlardır. Genellikle bu tür programların içeriğini turlar ve oyunlar kapsamaktadır.

Bilgi yarışma programlarında katılımcılar hep rekabet içindedirler. Bireyler ve grupların amaçlarına ulaşmak, arzularını tatmin etmek için kabul edilmiş bir dizi kurallar (baskı ve hileyi yasaklayan) çerçevesinde etkileşimine rekabet denmektedir. Rakipler birbirlerinin amaca ulaşmasına engel olurken baskı veya hileye başvurmazlar (Sezal, 2012: s.88-89).

Bilgi yarışmalarının önceden tesbit edilen işleyişi öyle düzenlenmektedir ki, hala mevcut olduğu halde bu gerçekten provasız olayın alabileceği şekiller büyük ölçüde sınırlanmaktadır. Ödüller için yarışan yarışmacılar gelecek soruları bilmedikleri ve kimin kazanacağı önceden belirlenmediği halde misafirler, merasimlerin hakimi, yani görünürdeki yetkili evsahibi tarafından ve görünmeyen yapımcı tarafından aşikar şekilde yönlendirilmektedir (Esslin, 2001: s.24).

Bilgi yarışma programlarının diğer yarışmalardan en önemli farkı, durumun yetenekle değil bilgiyle değerlendirilmesidir. Tüm toplumlarda, bilgi ya da malumat güç kaynağıdır ve onun kısıtlanması veya verilmesi ortak bir koruma yöntemidir. Bilgi yarışma programlarında bilginin toplumsal değeri, niceliksel olarak ölçülebileceği ve böylelikle rekabet formatında değerlendirilebileceği biçime ritüelleştirilmiştir. Yarışma programının sunucusu, oyundaki hakemin ve stüdyodaki değerlendirici uzmanın rollerini kendisinde birleştirir: oyuncularla olan ilişkisi hem oyunun ritüelinde hem de gerçek hayatla ilgili oyun vasıtasıyla değerlendirmesinde çalışır. Değerlendirme, oyuncunun ne kadar gerçek yaşam bilgisine sahip olduğu ve bunu bilgi yarışması biçiminde nasıl kullanabileceği açısından, oyunun kapalı sistemini açık yaşam sistemi ile ilişkilendirir (Fiske ve Hartley, 1978: s.147).

Bilgi yarışma programları ve yarışma programları formatları, hem görevi hem de ticari yayımcılarına göre hep popüler olmuştur çünkü yapımı ucuzdur ve ucuz olmasının nedenlerinden biri de formatları temel almalarıdır (Holmes, 2008: s.19). Bilgi yarışma programlarını eğlence programı olarak sınıflandıran Amerikan iletişim profesörü Edgar E. Willis, bu yarışmaların amaçsız ve rastgele şekilde bilgi sunduğu ve verilen bilgilerin değerinin çok az veya hiç olmadığı fikirlerini savunmuştur (Willis ve D`Arienzo, 1981: s.126).

2.4. ÇOCUK BİLGİ YARIŞMA PROGRAMLARI

Katıldığı okulları temsil eden yarışmacılardan oluşan öğrenci bilgi yarışma programları bazen akademik bilgi yarışma programları şeklinde de tanımlanmaktadır.

7 Ekim 1961 yılından itibaren Washington'un NBC4 TV kanalında yayınlanan "It's Academic" televizyon programı Guinness Rekorlar Kitabı'na göre dünyanın en uzun dönemli televizyon bilgi yarışma programı kabul edilmiştir. Lise öğrencilerinden oluşan takımların yarıştığı program ABD'li televizyon yapımcısı Sophie Altman tarafından yaratılmıştır. Program başlangıçta WRC TV'de yayınlansa da sonradan televizyon kanalının ismi değişerek NBC4 TV olmuştur (Guinness World Records). 1950'lerin sonunda programın yapımcısı Sophie Altman program konseptini ve formatını geliştirerek WRC TV'ye sunmuştur. Birinci yayın yılı boyunca programda sorulacak soruları o hazırlamış ve program üzerinde işlemler iki yıla tamamlanmıştır (It is Academic Quiz Show Website).

İngiltere'de çocuklar arasında yapılan araştırmalar, bilgi yarışma programlarını izleyerek çocukların genel bilgilerini daha da geliştirdiğini göstermiştir (Gunter ve McAleer, 1997: s.59).

2.4.1. ABD Televizyon Tarihinin Başlangıcı ve Çocuk Bilgi Yarışma Programları

Bir ülkenin medya ortamı, ticari, topluluk, devlet, kamu hizmeti yayıncıları dahil olmak üzere çeşitli yayıncılar içerebilir. Bu farklı yayın türlerinin birbirini kabul etmediğini varsaymak yanlıştır. Örneğin, yayın mevzuatı, ticari yayıncılara kamu hizmeti yükümlülükleri verebilir. Halen çoğu ülke, hem kamu hizmetini hem de ticari yayıncıları (ve bunların karışımını) içeren karma bir yayın sistemine girmeyi hedeflemektedir. Üç türün de (devlet, kamu hizmeti ve ticimsel) karışımı olarak kabul edilen yayın sistemi, belirli bir ülkeyi karakterize eden ekonomik, sosyal, politik, kültürel ve ekonomik faktörlere göre şekillenir (United Nations Development Programme, 2004: s.8).

Model	Devlet	Kamu Hizmeti	Tecimsel
Açıklama	Devlet yetkilileri doğrudan medya sistemini denetler ve içerik / programlama üzerinde tam kontrol sahibidir	Medya sistemi, medyanın kamuya açık ancak yönetim / işlemlerin önemli bir programlama özerkliğine sahip olduğu, dikkatlice ifade edilmiş bir yasal çerçeveye tanımlanmaktadır	Özel mülkiyete genellikle bir dereceye kadar devlet düzenlemesi eşlik eder
İşlem gerekçesi	Siyasi çıkarların yönlendirdiği programlama	Kamu çıkarlarının yönlendirdiği programlama	Ticari çıkarların yönlendirdiği programlama
İzleyici	Vatandaşlar	Vatandaşlar	Alıcılar
Gelir kaynakları	Vergiler	İzleyicilerden / dinleyicilerden gelen abonelik ücretleri; Devlet fonu; Az miktarda reklam	Reklamlar; Özel yatırım

Tablo 2: Farklı Yayın Modelleri (United Nations Development Programme, 2004: s.8).

Haber verme, eğitime ve eğlendirme gibi toplumsal ihtiyaçların kamu kuruluşu olarak örgütlenmiş yayın kurumları tarafından herkesçe ulaşılabilen yayınlar vasıtasıyla giderilmesi kamu hizmeti yayıncılığı olarak ifade edilmektedir (Aktaran: Bilis, 2014: s.348). Hükümet Yayın Sistemi'nde egemen yaklaşım, yayın kuruluşlarının temel işlevi, kamu görevi anlayışı ile devletin, hükümetlerin politikalarının pekiştirilmesi çerçevesinde yapılmasıdır. Bu sistemde de kamu hizmeti anlayışı olmakla birlikte, bu hizmetin verilmesinde "kamu görevi" yaklaşımı temel olarak alınır (Aziz, 2006: s.95). Ticari yayıncılıkta ise ağır maliyetli yapılardan kaçınılmakla birlikte, izleyiciyi çekmek amacıyla artan bir biçimde, hatta karmaşaya yol açacak kadar program türlerinin çeşitlenmesi söz konusudur. Aslında bu tür çeşitlenmesinin, küreselleşmeyle de ilgisi vardır. Sovyetler birliğinin dağılışı ile başlayan yeni Pazar, yeni ticari stratejileri doğurmuş, farklı bölgelere, farklı izleyicilere, farklı kültürlere, cinsiyetlere, etnik ve dinsel özelliklere göre üretim yapılması gerekmiştir (Köseoğlu, 2012: s.31).

1939'dan 1945 yılına kadar süren İkinci Dünya Savaşı döneminde yayıncılığın gelişimi durdurulduğu için televizyon, 1950'lerde kullanılabilir hale gelmiş ve her

Ülkede radyo modeli takip edilmiştir (O`Connor, 2006: s.22). ABD`de televizyon yayını neredeyse yirmi yıla kadar süre içinde tamamen deneysel ve ticari olmayan yapıda olmuştur. NBC, bağımsız yayıncılığın gelişmesini kitlesel ortamda sağlamanın tek yolu olduğunu savunarak, Federal İletişim Komisyonu`nu (FCC) ticari yayına izin vermesi için istikrarlı bir şekilde lobi faaliyeti yürütmüştür. FCC`nin kuşkuları olmasına rağmen 1 Temmuz 1941`de New York`ta NBC WNBT yayına başlamış ve onun yayın listesini yarışma programları ve haberler doldurmuştur (Jones, 1993: s.30). 1942 yılında ABD`de ticari televizyon yayını yapan istasyon sayısı ilk anda ona yükselmiştir (skay, 1971: s.18).

1946 yılında ülkede on bin televizyon alıcısı olmuş ve bu alıcıların yarıdan fazlası New York`ta ikamet etmişler (Jones, 1993: s.30). Savaş bittikten sonra televizyonun ticari kullanımına yönelik çalışmalar yeniden başlatılmış ve ilerleme hızlı bir şekilde gerçekleşmiştir. ABD`de 1946`da 24 ve 1948`de yüzün üzerinde istasyon lisans almıştır. 1949`da neredeyse bir milyon Amerikalının, yani evlerin yüzde 2.3`nn televizyonu varmış. 1951`de bu rakamlar 10,3 milyona ve yüzde 23,5'e yükselmiştir (Vipond, 1989: s.47).

1950`de sadece yüzde 9`nun evinde televizyon olmuştur. oğ zaman insanlar parti havası yaratarak barlara ve arkadaşlarının evine toplanıp sevdikleri programı izlemişler. Artık televizyon ülke çapında ev eşyası olduğna göre onun reytingleri hızlı şekilde düşmüştür (Jones, 1993: s.33). Televizyonun bulunuşunun ilk çeyrek yılı, tahminen 1950 ve 1975 yılları arası şaşırtılı ve kesintisiz ilerleme dönemi olmuştur (Farrar, 1988: s.280).

ABD genelinde yerel televizyon istasyonları, 1955 yılından 1985 yılına kadar NBC, CBS ve ABC gibi üç ana şebekeye ye olmuştur (Hesmondhalgh, 2013: s.135). 1960`lı yıllara gelindiğnde ABD, televizyon programcılığının uluslararası akışına tamamen egemen olmuş ve televizyon, Amerikan popüler kültürü ile yakından bağılı olmuştur (Hesmondhalgh, 2013: s.277).

Televizyon yeniiken, Amerikalı gazeteci John Tebbel “bu, insanları daha önce hiç olmadığı kadar bir araya getirecek bir araç olarak görülüyordu ama aslında onları parçaladı” diye belirtmiştir. Thomas Stearns Eliot ise “televizyon, milyonlarca insanın aynı şakayı aynı anda dinlemesini sağlayan bir eğlence aracıdır ve en iyisi siz yalnız kalın” fikriyle televizyonu eleştirmiştir (Aktaran: Farrar, 1988: s.256-257).

2017`de, ABD`de önceki yıllara göre daha az, yani 1.761 ticari televizyon istasyonu yayında olmuştur. Ama bu gösterici yine de 2000 yılından daha fazla, yani binin üzerinde olmuştur. 2017 yılında ABD`de yüzden fazla televizyon istasyonu satılmış ve aynı yılın Ekim ayından itibaren 120 istasyon satışa çıkarılmıştı. ABD`de İngiliz dilli ticari başlıca şebekelere dünyasal TV istasyonlarına sahip ve ödemeli televizyonda yayınlanan NBC, CBS, ABC ve Fox dahildir (Statista Website).

Tarihsel olarak ABD, bilgi yarışması ve yarışma programı formatlarının ithalatçısı değil ihracatçısı olmuştur. 1970`lerden itibaren Avrupa formatları daha başarılı olmuştur (Holmes, 2008: s.21). ABD`nin radyo ve televizyon yayın tarihinde ilk bilgi yarışma programları hazırlayanlar arasında CBS Networks`un eski genel müdürü Louis George Cowan`ın ismi özellikle anılmaktadır. II. Dünya Savaşının sonlarına doğru ABD`nin Cumhurbaşkanı Franklin Delano Roosevelt, onu Amerikanın Sesi Radyosunun ikinci direktörü pozisyonuna atamıştır (Voice of America English News Website). Aynı zamanda Louis George Cowan “Quiz Kids” radyo programını ve “The \$64,000 Question” televizyon programını yaratan yenilikçilerden olmuştur (The New York Times Website). O, 1950`lerin ortalarında, radyo ve televizyon için neredeyse 50 program üretmiş ve bunların çoğu bilgi yarışma programları olmuştur (Aktaran: Anderson, 1978: s.5).

Radyoda popüler olan bilgi yarışma programları televizyona geçince daha büyük ödüller teklif edilmiştir. “\$64 Question” televizyona transfer edilince “The \$64,000 Question” olmuştur. Bu programların popülerliği katılımcılar soruları doğru cevaplayıp büyük paralar kazandıkça daha da artmıştır (Wilson, 1992: s.242).

1958`de programın kendisinden daha çok programla ilgili ortaya çıkan skandallar halkın dikkatini çekmiştir. Halkın güveni sarsılmış, kuşkucu olmağa başlamışlar çünkü onlar programların çoğunun hiyleli olduğunu öğrenmişler. Tahmin edilebileceği gibi, bu izleyiciler arasında büyük nefrete neden olmuştur. Amerikalıların her hafta hayran kaldığı, sözde kazanan katılımcıların önceden cevapları aldığı belli olmuştur. Bu skandallar, halkı daha fazla şok eden Kongre oturumlarına ve soruşturmalarına yol açmıştır (Venantzi, 1997).

1959 yılında ABD`nin Yasama Gözetimi Üzerine Meclis Alt Komitesi`nin temsilcisi Oren Harris, televizyon bilgi yarışma programlarının yürütülmesi konusunda soruşturmasını basın bülteninde böyle açıklamıştır: “Televizyon bilgi yarışma programlarının en büyük cazibesi, sihribazlığı ve akli ile milleti şaşırtan bilinmeyen dahinin gösterisi olmasıydı. Bu şovda kazananlar, ulusal halk kahramanları gibi kabul ediliyor ve onların günlük faaliyetleri ulusal gazetelerin ön sayfalarından takip ediliyordu” (United States Congress House. Committee on Interstate and Foreign Commerce, 1960: s.615).

BBC radyosu, 1930'lerden itibaren Amerikan bilgi yarışması ve yarışma programları formatlarını kullanmış ve İngiltere'deki Amerikan formatlarının kullanımını, 1955'te ticari televizyonun ortaya çıkışıyla daha da belirginleşmiştir (Holmes, 2008: s.19). İngiliz yapımcılar bilgi yarışma programlarının benzerini Londonda yapmağa başlasalar da, birkaç hafta sonra onlar New York`u arayarak “Siz bu parlak zekalı Amerikalıları nasıl buldunuz? Bizim katılımcılar soruları cevaplamakta başarısız olmağa devam ediyorlar. Biz onları yarışmada tutamıyoruz” diye sordular. New York tarafı dili dolaşarak “deneme yöntemleri” diyerek aramayı sonlandırmışdı (Goodwin, 2014: s.39).

1950`lerin televizyon skandallarından önce, televizyon bilgi yarışma programlarını özel olarak düzenleyen bir yasa yoktu. O zaman tüm televizyon yayıncılığını düzenleyen kanunlarda olduğu gibi, yayın istasyonlarının reklamcılığı, adil rekabeti ve etiketlenmesi ile ilgilenen 1934 tarihli Federal İletişim Yasası (The Federal Communications Act of 1934), sabit televizyon programları konusunda

belirsizdi (Anderson, 1978: s.138). Bu yasa ABD'nin Federal İletişim Komisyonu tarafından kabul edilmişti. Federal İletişim Komisyonu, ülkenin 50 eyaletinde, Kolumbiya bölgesinde ve ABD arazilerinde radyo, televizyon, telgraf, uydu ve kablo ile eyaletlerarası ve uluslararası iletişimleri düzenlemektedir (Federal Communications Commission Website).

Skandala kadar televizyon reklam ajansları ve programların sponsorları tarafından yapılmıştır. Bu olaylardan sonra FCC yarışmacılara destek verildiğinde açıklama yapılmasını talep etmiştir ve televizyon şebekeleri, etik standartlara uyumu sağlamak için programların üretimini devralmak zorunda kalmıştır (Wilson, 1992: s.242-243).

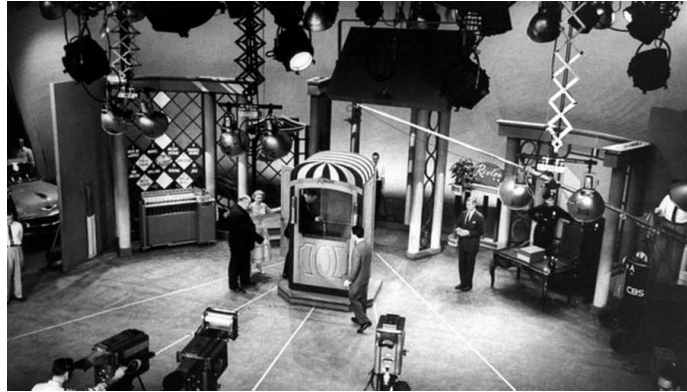
1950'lerin skandallarından beri, televizyon, ister istemez değişmiş bir araç haline gelmiştir. Başlangıçta, doğal olarak televizyonun güvenilir ve gerçeklere dayalı olduğunu düşünüyorlardı. Bilgi yarışma programları halka televizyonun tamamıyla farklı görüntüsünü sunmuştur. Televizyonun kurgusal, tasarlanmış ve manipülatif olduğunu göstermiştir. Skandalın bu döneminde ortaya çıkan ve öne sürülen sorunlar, televizyon endüstrisini gerçek olmaktan ve “gerçek hayattan” uzaklaşmasına neden olarak değiştirmiştir. Bunun yerine, televizyon standart şekilde durum komedileri ve dramaları ile genellikle kurgusal olmuştur (DeLong, 1991: s.254).

1950'lerin “Twenty-One” ve “The \$64,000 Question” gibi büyük paralı bilgi yarışma programları, üst sınıf yarışmacıları ve yüksek kültürel fark biçimlerini kullanarak bilgi ve eğitim söylemleriyle yakından ilişkili olmuştur. Onlar Anglo-Avrupa seçkin kültürüne odaklanan soğuk savaş eğitim politikasının egemen projesinin bir parçası olmuştur. Diğer yandan, 1960'ların ve 1970'lerin programları, benzer düşüncüyü ifade etmemiştir. 1950'lerin skandallarından sonra bu türlü programlar üzerinde yeni düzenlemeler yapılmış ve onlar düşük prestije eğlence biçimi olan yarışma programları gibi tanımlanmıştır (Hoerschelmann, 2006: s.4).

Bilgi yarışma programları, panel şovları ve diğer izleyici katılımlı programların New York'tan yayınlanması yerli ekonomi için fayda sağlamıştır. 1954 yılında, 1.5 milyon insan, şehrin ticari, kültürel ve finansal merkezi olan Manhattan'da özel olarak yapılmış stüdyolardan ve teknoloji bakımından yenilenmiş tiyatrolardan kaynaklanan TV programlarına katılmıştır. Onların üçte ikisi şehirde veya kentin banliyölerinde ikamet eden insanlar olmuştur. 1950'lerde bu türlü yarışma programlarının televizyon yayınları şehirde en çok ziyaretçinin ilgisini çeken ve kesinlikle en ucuz yer olmuştur (Aktaran: Dunn, 2018: s.86).

“The \$64,000 Challenge” bilgi yarışma programının sunucusu olmuş Sonny Fox 1995 yılında, Büyük Britanya'nın BBC2 televizyon kanalında bilgi yarışma programlarının skandalları ile ilgili yayınlanmış belgesel filmde o dönemi böyle hatırlamıştır: “Salı günü yaz gecelerinin birinde New York'un sokaklarında dolaştığımı hatırlıyorum. Evlerin pencereleri açıktı ve her evden aynı ses duyuluyordu: “\$64,000 Question” programının sesi” (“The Quiz Show Scandal” Belgesel Filmi).

Bilgi yarışma programlarında en unutulmaz yenilik izolasyon standı olmuştur. Bu stand yarışmacıların seyircilerin cevaplarını duymasını engellemiş ve yarışmanın en dramatik tek sembolüne dönüşmüştür (Resim 1). Bu fikir, televizyon yarışmasında radyodan örnek alınarak uygulanmıştır (“The Quiz Show Scandal” Belgesel Filmi).

Resim 1. Revlon İzolasyon Standı (www.nostalgiacentral.com)

Bilgi yarışmalarında puan almak eğlence sağlamaktan daha az önemli olmuştur. 1976 yılında Kuehn “The Only Game in Town” makalesinde, Amerikan bilgi yarışma programlarındaki yarışmacıların bilinçli olarak eğlence sanayisinin normlarını nasıl benimsediklerini göstermiştir. Yarışmalarda değerli ödüller ve gerçek rekabet gücü olmuştur ancak yine de “kendini iyi bir şekilde yansıtmak” veya “iyi bir imaj kurmak” gibi eğlence sanayisi normları, kazanma arzusuna üstün gelmiş ve televizyonda iyi olmak, bilgi yarışmasında iyi olmaktan daha önemli olmuştur (Fiske ve Hartley, 1978: s.147).

1960'ların sonu ve 1970'lerin başında ABD'de birçok yaratıcı ve popüler eğitim televizyon programları geliştirilmiştir. Bu yapımların çoğunun arkasındaki en büyük güç, eğitim danışmanlarını, profesyonel araştırmacıları ve televizyon yapımcılarını bir araya toplayan Çocuk Televizyon Çalıştayı (CTW) olmuştur. CTW tarafından yapılan programlar, hedef kitle arasında yapılan detaylı araştırmalardan sonra hazırlanmış televizyon programları olmuştur (Aktaran: Gunter ve McAleer, 1997: s.57).

“Quiz Kids” (QK) çocuk bilgi yarışma programına başvurular genellikle öğretmenler tarafından yapılmıştır. İlk yayından sonra “QK” programına katılmak isteyen 250 çocuk olmuştur. Programın ilk yayın yılı boyunca haftada 50 çocuk programa katılmak için başvuru yapmıştır (Aktaran: Gardner, 2013: s.49). İkinci Dünya Savaşı boyunca program savaştan önceki formatta yayınına devam etmiştir (Gardner, 2013: s.197).

2.4.2. Azerbaycan Televizyon Tarihinin Başlangıcı Ve Çocuk Bilgi Yarışma Programları

14 Şubat 1956 yılı, resmi olarak Azerbaycan televizyonunun yaratılış günüdür (Quliyev, 2004: s.33). İlk yayın, oyuncu Necibe Melikova'nın “Diqqət! Göstərir Bakı!” söyleyerek Azerbaycan seyircilerini tebrik etmesi ile başlamış, daha sonra “Bəxtiyar” (Bahtiyar) filmi yayınlanmıştır. Bu tarihi günde, televizyon kulesinin inşası tamamlanmamış, yayın, petrol kuyusuna bağlanmış 44 metrelik stüdyo

vericisile başlamıştır. Bu yüzden film sessiz yayınlanmıştır (Çaplı, Hüseyinli, Hüseyinova, Kərimova, Məmmədli və Vəzirova, 2017: s.8).

Televizyonun yayına başladığı bu dönemde Azerbaycan, Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti`ne (SSCB) dahil 15 cumhuriyette biri olmuştur. Sovyetler Birliği`nde ilk düzenli televizyon yayını ise 1939`da Moskova`da başlamıştır. Savaş yıllarında kesilen yayınlar, 1945`de yeniden devam etmiştir. İlk televizyon istasyonları, cumhuriyetlerin başkentelerinde kurulmuş ve bu istasyonların çoğu kendi cumhuriyetleri alanı içinde, kendi dillerinde programlar hazırlayıp yayınlamışlar (Tamer, 1983: s.85).

Azerbaycan televizyonunun gelişim tarihi iki döneme ayrılmıştır: 1956 yılından 1991 yılına kadar Sovyet veya eyalet dönemi ve 1991 yılından günümüze kadar bağımsızlık dönemi (Quliyev, 2004: s.55). Kafkazy cumhuriyetleri arasında ilk düzenli televizyon programı Bakü`de olmuştur (Rüstəmov, 2011, s.58). İlk zamanlar televizyon haftada bir saat, 1957 yılından itibaren ise haftada 5 gün yayında olmaya başlamıştır. Programların genel yayın süresi haftada toplam 2 saat 5 dakika olmuştur (Xuduyev, 2000: s.90).

`Azerbaycantelefilm`in tarihi Azerbaycan Devlet Televizyonunun tarihinden ayrılmamaktadır. `Telefilm` televizyonun bir kolu, onun belirli yaratıcılık yönümü olmuştur. Azerbaycanda ilk televizyon filmi olarak kabul edilen `Aygün`, yönetmen Kamil Rüstembeyov tarafından `Azerbaycanfilm`de yapılmıştır. Buranın tarihi 1960`lı yılların başına tesadüf etse de, sistemli şekilde, büyük bir yaratıcılık birliyi gibi faaliyete 1970`lerde başlamıştır (Xuduyev, 2000: s.123).

AzTV`nin eski başkanı Elşad Guliyev o dönemlerde yayınlanan Azerbaycan televizyonunu `ev kinosu` (ev sineması) gibi tanımlamıştır. Çünkü ilk yıllarda seyirci televizyon kanalında klasik müzik konserleri, sanatsal filmler, tiyatro gösterileri, bazen ise sunucunun kısa ve sözlü haber okumasını izlemiştir (Quliyev, 2004: s.41).

İlk zamanlar televizyonda filmlerin gösterilmesi tercih edilse de bu dönem uzun sürmemiştir. 1960 yılında Sovyet Merkez Komitesi Siyasi Bürosu, Sovyet

televizyonunu daha da geliştirmek hakkında karar kabul etmiştir. Bu karardan sonra bilgi, televizyon programlarında özel yer almıştır. Azerbaycan televizyonunda ilk haber bülteni 1960 yılından “Günün yenilikleri”, daha sonra “Son xəbərlər” (Son Haberler) adı ile yayınlanmaya başlamıştır. 1960-1970 yıllarında “Günün ekranı”, “Odlar diyarı”, “Zaman və biz”, “Tələbə klubu” (Öğrenci Klübü) ve başka programlar yayınlanmış, programların biçimi ve içeriği değişmiştir (Rüstəmov, 2005: s.52-53). 1970-1972 yıllarında çekimler 16 milimetre ensiz lentle yapıldıktan sonra haber programlarında röportajlar gösterilmeye başlanmıştir (Quliyev, 2004: s.56).

1988 yılı Azerbaycan için sosyal-siyasi ‘patlama’ dönemi olmuştur. Sovyet Birliği’ne karşı yarım milyondan çok insanın topladığı Özgürlük meydanı’ndaki eylemleri doğrudan yayınlayıp yayınlamamakla ilgili düşünə düşünə bu fırsatı kaybeden televizyon, meydana yayına iki gün geç başlamıştır (Quliyev, 2004: s.47). 15 Temmuz 1990 yılında SSCB’de Televizyon Radyo Yayınının Demokratikleştirilmesi ve Gelişimi Hakkında Ferman imzalanmış, az sonra SSCB Bakanlık Konseyi bu fermanın icrası için karar kabul etmiştir. Bu fermana uygun olarak Azerbaycan Cumhuriyetinin Cumhurbaşkanı da 12 Mart 1991 tarihinde ülkede televizyon yayınının gelişimi ile ilgili ferman imzalamıştır. Bu ferman esas alınarak Devlet Televizyon ve Radyo Programları Komitesinin statüsü değiştirilerek şirkete dönüşmüştür (Əlizadə və Məhərrəmli, 2006: s.106).

M.S.Qorboçov’un imzaladığı bu belgenin birçok avantajı olsa da, eksikleri olmuştur. Öncelikle bu belge radyo ve televizyonun faaliyetini bir birinden ayırmamıştır. Oysa dünya tecrübesinde, aynı zamanda birçok sosyalist devletlerde bu süreç gerçekleşmiştir (Azerbaycan’da bu birleşme hala kalmaktadır ve bu özellikle ülkedeki radyo yayıncılığın gelişiminin karşısını almaktadır). Fermanın ikinci olumsuz tarafı, bağımsız televizyon kanalların yaratılması için öngörülen kararların açık şekilde gösterilmemesi olmuştur. Ülkede televizyon yayını hakkında kanunun uzun yıllar boyunca kabul edilmemesi meseleni daha da zorlaştırmıştır. Bu yüzden

Azərbaycan`da ilk rəsmi özəl televizyon kanalı sayılan BMTİ`nin həm yaradılması həm də kapatılması yasadışı olmuşdur (Aslanova, 2017: s.96).

20. yüzüylın sonlarında Azərbaycan`da insanlar bir televizyon kanalı ilə yetinmemiş və yeni televizyon kanallarının açılmasına ihtiyaç olmuşdur. 1991 yılında Azərbaycan`ın bağımsızlıq qazanmasıyla ilgili televizyon yayınının yeni aşamaya başlaması tarixi bir sürece dönüşmüşdür. Sovyet döneminde eyalet statusündə olan cumhuriyyət televizyonu bağımsız bir ölkəni təmsil etməyə başlamışdır. Programlarda Azərbaycan`ın bağımsızlıq düşüncələri, ölkənin dünya birliyinə entegrasyonu, yeni dövlət quruluşu vb. məsələləri əsas mövzu olmuşdur (Çaplı, Hüseynli, Hüseynova, Kərimova, Məmmədli və Vəzirova, 2017: s.8).

ANS televizyonu yaradıldığında televizyonun qarşısına 20 Ocak 1990 tarixindəki Kara Ocak katliamı, Karabağ`daki olaylar, Ermənistan-Azərbaycan savaşı döneminde ölkədəki qarışıq vəziyyətlə bağlı insanların bilgiləndirmək, xalqa düzgün, net və operativ bilgi vermək, yabancu televizyon kanalları ilə əlaqə qurmaq, Karabağ`ın vəziyyəti ilə bağlı dünya ictimaiyyətinə bilgi aktarmaq tələbləri qoyulmuşdur (Qafarlı, 2009: s.17-18). Texniki ekipmanların əksik, bilgi mənbələrinin az olmasına rəğmən ANS hər gün eyni saatda “Xəbərçi” (Haberci) programı ilə insanların bilgiləndirməyə çalışmışdır 1992 yılında Kitle İletişim Araçları haqqında Kanun əsas alınaraq ANS ayrı televizyon kanalı olmuş və bundan sonra radiosu da açılmışdır (Qafarlı, 2009: s.18).

İlk özəl televizyon kanalı 1993 yılında BMTİ televizyonu olmuşdur. 9 Mart 1992 yılında ANS bağımsız yayın və media şirkəti qurulsa da, bu televizyon yalnız 1994 yılından etibarən bağımsız televizyon kanalı kimi ayrıca frekansda yayınlanmağa başlamışdır (Aslanova, 2017: s.98). 14 Aralık 1995'ten bu yana, SARA-TV, texnoloji əksikliyinə olmasına rəğmən, tanıtım programları yayınlamaya başlamış və 10 Mayıs 1999 yılından etibarən operativ və analitik programlarla yayına davam etmişdir. 9 Ekim 1999 yılında televizyonun fəaliyyəti kanunsuz görüldükdə dayandırılmışdır. 12 Ekim 1997 yılında texniki açıdan donanımlı olan Space televizyonu, 17 Temmuz 1999 yılında isə ABA bağımsız televizyon şirkəti

kurulmuştur (Dadaşov, 1999: s.32). 29 Ağustos 2005 yılında Azərbaycan`ın ilk kamu televizyonu olan İctimai televizyon kanalının açılışı olmuştur (Qafarlı, 2009: s.21).

2000 yılında Lider, 2002 yılında ATV, 2005 yılında ITV, 2008 yılında Xəzər gibi televizyonlar Azərbaycan televizyon kanalları arasında yer almıştır. Bugün ise artık CBC, Mədəniyyət, İdman Azərbycan, ARB de bu sıralarda yer almaktadır (Aslanova, 2017: s.98).

Azərbaycan Devlet Televizyonu`nda eğitici, bilimsel bilgiler yayan programlar adeta `İlmi ve eğitim programları`, `Çocuk programları`, `Gençlik ve spor`, `Müzik programları` ve `Film programları` bölümünde yapılmıştır. Bilgi programları çocuklara ve öğrenci gençlere yönelmiş programlar olmuştur (Xuduyev, 2000: s.142). “Məktəblilərin Tusi klubu” programı seyircileri eğitmeye hizmet etmiştir (Xudiyev, s.135). Çocuklar için spor yarışması, “Kinoviktorina” programı, “Səhər” programında “Telekrossvord” veya “Maraq və Məntiq” bölümünde seyircilərə daha uyğun yolla bilgi vermək amaçlanmışdır (Xuduyev, 2000: s.136). “Məktəblilərin Tusi klubu”, “Dərədən tərədən”, “Qlobus”, “İnam”, “Zəka” programları televizyonun eğitici işlevli programları olmuştur. Bu programlar çocukların zihinsel gelişmesine, daha doğrusu bilgi ve becerilerinin gösterilmesine hizmet etmiştir. “Məktəblilərin Tusi klubu” programının esas amacı, çocukların kamera karşısında bilgi yarışına girmesi değil, onların bu yarışmalara katılmasına çalışmak olmuştur (Xuduyev, 2000: s.143).

Resim 2: “Məktəblinin Tusi klubu” programı

Entelektüel programlardan “Fikir qanadlarında” azyaşlı çocuklara kamera önünde kendi fikirlərini bildirmesi için firsat vermişdir (Xuduyev, 2000: s.143). Her gün yayınlanan “Şehirli güzgü” programı hayat ve gerçəkliklə ilgili çocuklara bilgi vermişdir (Xuduyev, 2000: s.143-144). 1997 yılında Çocukların Uluslararası Televizyon Radyo Gününə özəl olaraq yapılmış “Uşaqqlar dünyanın sevincidir” (Çocuklar Dünyanın Sevincidir) programı 6 saatlik canlı yayınla AzTV'nin tarixində önəmli olay olmuşdur (Xuduyev, 2000: s.146). AzTV kanalında “Piri babanın nağılları”, “Poçtalyon əmi”, “Huşsuz”, “Cırtan və dostları” gibi programlar azyaşlı çocuklar için hazırlanmışdır. ANS televizyon kanalında “Bala dili” programında çocukların kendini rahat ifade etmələri için ortam yaratılmışdır (Quliyev, 2004: s.178). “Bumeranq” programında çocuklar hayat ve yaşam sorunları ilə ilgili fikirlər yürütmək şansı kazanmışdır (Quliyev, s.179).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. TELEVİZYON ÇOCUK BİLGİ YARIŞMA PROGRAMLARININ ANLATI YAPISI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

3.1. ARAŞTIRMANIN ÇERÇEVESİ

3.1.1. Araştırmanın Problemi

Dünyanın birçok ülkesinde yayımlanmakta olan bilgi yarışma programları gibi küresel televizyon programı formatları, her toplumun kendi kültürüne uygun şekilde hazırlanmakta ve farklı kültürel göstergelerle izleyiciye sunulmaktadır. Özellikle çocuklara yönelik olan bilgi yarışma programları bilgilendirmenin yanısıra eğitime ve eğlendirme gibi işlemlere de sahip olmaktadır.

Araştırmanın problemi, yayınlandığı ülkelerde 7-17 yaş arası okul öğrencilerinin katıldığı çocuk bilgi yarışma programlarının içerik ve görsel olarak kültürel açıdan nasıl bir anlatı yapısı oluşturduklarının ABD ve Azerbaycan televizyonu örneğinde ortaya konulmasıdır.

- Öğrencilerin yarıştığı çocuk bilgi yarışma programlarında onların cinsiyet ve eğitim düzeyi dağılımı kültürel açıdan farklılık gösteriyor mu?

- Programda sunucunun öğrencilere sorduğu soruların konusu neleri kapsamakta ve programın yapıldığı ülke ile ilgili konulara ne kadar yer ayrılmaktadır?

- Katılımcıların dış görünüşü, örneğin, saç biçimi, giyim tarzı, kültürel yönden ne tür farklılık ifade etmektedir?

- Programda dekor, logo ve müzik kullanımı kültürel kapsamda neleri içermektedir?

- Çocuk bilgi yarışma programlarının gidişatı zamanı ekran bölümlenmesi, tercih edilen çekim planları ne amaçla kullanılmaktadır?

3.1.2. Araştırmanın Amacı

Azerbaycan`da çocuk bilgi yarışma programları 1991 yılında ülkenin bağımsızlık kazanması, ABD`de ise televizyonun yarandığı ilk yıllardan bu yana yaygınlaşmaya başlamıştır. Araştırmanın amacı, iki farklı kültüre sahip ülkenin çocuk bilgi yarışma programlarında; Azerbaycan`ın başkenti Bakü`de ve ABD`nin Massachusetts eyaletinin başkenti Boston şehrinde yayınlanan çocuk bilgi yarışma programlarında kültürel göstergeleri ortaya koyarak, televizyonun kültür aktarma aracı olarak anlatı yapısı üzerinden farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir.

3.1.3. Araştırmanın Önemi

Neden başka konu değil de bu konunun seçildiğini somut olgularla açıklarsak, özellikle çocuk bilgi yarışma programlarının kültürel göstergeler üzerine analizi konusunda hem ABD`de hem Azerbaycan`da hem de Türkiye`de lisansüstü tezler ile araştırma makalelerin yeterli düzeyde olmadığı görülmüştür. Bu nedenle, yapılan araştırma bilgi yarışma programları, onların tarihi ve yapısı konusunda çalışmaların, özellikle ABD ve Azerbaycan`da yayınlanan çocuk bilgi yarışma programları ile ilgili bilgilerin ortaya konulması ve kültürel göstergeler üzerinden analizi açısından önemlidir.

3.1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Büyüklerin katıldığı bilgi yarışma programlarının içerik analizi ile ilgili ABD`de çalışmalar yapılsa da, Azerbaycan ve ABD`nin yanı sıra bir çok diğer ülkelerde de çocuk katılımcılardan oluşan bilgi yarışmalarının kültürel göstergeler üzerine içerik analizinin yapıldığı bilimsel araştırmalar oldukça sınırlıdır. Bilgi yarışma programlarının tarihi ve yapısı konusunda teorik çerçevenin oluşturulması sırasında daha çok yabancı literatürden, özellikle Amerikan ve İngiliz yazarların çalışmalarından yardım alınarak çalışılmıştır.

İçerik ve görsel düzeyde yapılan analiz, Azerbaycan`ın AzTV kanalının “Hazırcavablar” ve ABD`nin WGBH televizyon kanalının “High School Quiz Show” çocuk bilgi yarışma programlarının toplam 26 bölümü ile sınırlanmaktadır.

3.1.5. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmada aşağıdaki varsayımların test edilmesi çözümlemenin başlıca hedefi olacaktır:

- Çocuk bilgi yarışma programları, her ülkenin kendi sosyal ve kültürel yapısına uygun şekilde uyarlanıp yeni bir biçime sokularak yayımlanmaktadır.
- Çocuk bilgi yarışma programlarında öğrencilere farklı kategorilerde sorulan soruların konuları arasında programın yapıldığı ülke ile ilgili meseleleri içeren sorulara ağırlık verilmektedir.
- Çocuk bilgi yarışma programları, belirli sayıda katılımcı öğrencilerden oluşmaktadır.
- Çocuk bilgi yarışma programlarında katılımcılar, cinsiyet ve eğitim düzeyine göre değişmektedir.
- Çocuk bilgi yarışma programlarının görsel sunumu, logosu, dekoru ve müziğinde kullanılan göstergeler kültürel anlam taşımaktadır.
- Çocuk bilgi yarışma programlarında öğrencilerin dış görünüşü, özellikle saç biçimi ve giyim tarzı kültürel önem ifade etmektedir.

3.1.6. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın genel evrenini, Azerbaycan`ın devlet ve ABD`nin kamu televizyonunda yayınlanan çocuk bilgi yarışma programları kapsamaktadır. Örneklemi ise Azerbaycan`nın Bakü merkezli AzTV kanalında yayınlanmış “Hazırcavablar” ve ABD`nin PBS kamu yayıncısı televizyon şirketinin üyesi olan,

Boston merkezli WGBH televizyon kanalında yayınlanmakta olan “High School Quiz Show” çocuk bilgi yarışma programları oluşturmaktadır.

“Kamu medyasının gücü” sloganı ile tanınan WGBH TV, Boston şehrinin ilk kamu televizyonu sayılmaktadır. WGBH Eğitim Vakfı, ulusal programlar hazırlayan bu televizyon kanalının sahibi ve işletmecisidir (Forbes American Business Magazine). WGBH TV, 1951 yılının Ekim ayında Boston Senfoni Orkestrası'nın radyo yayınıyla yayına başlamış ve 1955 yılının Mayıs'ında ilk televizyon programı olan “Come and See” yi yayınlamıştır. “Come and See” çocuklara yönelik program olmuştur (WGBH Website). WGBH, eğitici, ilham verici ve eğlendirici programları ve hizmetleriyle vatandaşlığı ve kültürü teşvik ederek, öğrenme neşesi oluşturarak insanların hayatını zenginleştirmektedir (WGBH Website).

ABD'nin Massachusetts eyaletinin Boston şehrinde bulunan birçok kolej ve üniversitenin bu şehri uluslararası bir yüksek öğretim merkezi haline getirmesi, Boston merkezli WGBH televizyon kanalında yayınlanan programların büyük kısmının eğitici ve çocuklara yönelik olması, çalışmanın örnekleme olarak bu kanalda yayınlanmakta olan çocuk bilgi yarışma programının seçilmesinde son derece etkili nedenler olmuştur.

Bakü, Azerbaycan'ın en büyük nüfusu barındırdığı ve ülkenin farklı illerinden göç almış şehridir. Bakü'nün ekonomik gücü, iletişim, kültür, eğitim ve öğretim merkezi olması, Bakü merkezli AzTV kanalının Azerbaycan'ın 1956 yılında yayına başlayan ilk televizyon kanalı ve çocuk bilgi yarışma programlarının ilk defa yayınlandığı kanal olması bu kanalda yayınlanmış çocuk bilgi yarışma programının çalışmanın örnekleme olarak seçilmesine önem kazandırmıştır.

3.1.7. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada içerik analizi temel alınarak çocuk bilgi yarışma programlarının kültürel göstergeler üzerine çözümlenmesi yapılmaktadır.

İçerik analizinin 20. yüzyılın başında, Columbia Gazetecilik Okulu'nun gazetelerin nicel analizine ilişkin çalışmalarıyla ortaya çıktığı kabul edilmektedir. I. Dünya Savaşıyla birlikte propoganda faaliyetlerinin incelenmesi önem kazanınca, nicel tekniklerle yapılacak çalışmalara ağırlık verilmiştir. İçerik analizinin ilk önemli kişisi Harold Laswell olmuştur. Laswell 1915'ten itibaren basın ve propaganda analizlerine girişmiştir (Bilgin, 2000: s.2).

“İçerik analizi nedir?” sorusuna;

1. Metodolojik araç ve teknikler bütünü
2. Kontrollü yorum yapma
3. Tümdengelim dayalı okuma aracı
4. Nesnel, sistematik ve nicel yollardan betimleme
5. Kuramsal temeli bulunmayan analitik bir araç-analitik teknikler bütünü
6. Planda zayıf olan, pratikte ilginç sonuçlar veren yöntem
7. Yazılı metinden hareketle yazılı olmayan mesajlara ulaşabilme
8. Önceden belirlenmiş ölçütlerle inceleme
9. Anlam çıkarma
10. Açık talimatlara göre nicelleştirme süreci
11. Gittikçe gelişen bir teknik
12. Sosyal gerçeği araştıran bir yöntem
13. Niteli nicele dönüştüren bir işlem
14. Bilimsel bir yaklaşım

15. Kavramların ölçülmesi ve belirli bir anlam çıkarılması için kategorilere ayırma

16. Çok amaçlı araştırma yöntemi şeklinde cevap verilebilir (Tavşancıl ve Aslan, 2001: s.21-22).

İster içerik çözümlemesinde, isterse de belge çözümlenmesinde en çok yararlanılan teknik, karşılaştırma tekniğidir. Olguları veya öğeleri karşılaştırma benzerlik ve farklılıkların ortaya konması demektir (Aktaran: Armağan, 1983: s.67).

İçerik çözümlemesinde belli başlı altı öge vardır:

1. Veri toplama

2. Birimleştirme

3. Örneklem

4. Kayıtlama yönergesi

5. Çözümleme

6. Çıkarılma yapma ve çalışmanın raporlaştırılması (Aziz, 2003: s.124).

İçerik çözümlemesi ampirik bir araştırma yöntemidir. Görünen mesaj içeriklerinin incelemesinde doğruluğu kanıtlanabilir, ölçülebilir, nesnel açıklamalar yapılabilecek şekilde tasarlanmaktadır (Parsa, 1994: s.126-127).

İçerik analizi medya incelemelerinde, sözel, yazılı veya görsel materyallerin içerdiği anlamları kapsamlı şekilde belirlemekte kullanılmaktadır. Televizyon programlarının içerik analizinde, önce görsel içerikle ilgili örneklem ele alınarak nesnel bir değerlendirme yapılır, sonrasında ise elde edilen verilere göre nitel bir yöntem kullanılıp değerlendirme yorumlarında bulunur.

3.2. BULGULAR VE YORUM

Araştırma kapsamında incelenen çocuk bilgi yarışma programlarından WGBH TV’de yayınlanan “High School Quiz Show” ve AzTV’de yayınlanan “Hazırcavablar” programlarının 2017-2018 yayın döneminin beş ayına; 06.01.2018 ile 26.05.2018 tarihleri arasına ait programların listesi aşağıda yer almaktadır.

Televizyon Kanalının Adı	WGBH TV	AzTV
Programın Adı	High School Quiz Show	Hazırcavablar
Ocak		
	-	06.01.2018
Şubat		
	03.02.2018	03.02.2018
	10.02.2018	10.02.2018
	17.02.2018	17.02.2018
Mart		
	02.03.2018	03.03.2018
	10.03.2018	10.03.2018
	24.03.2018	24.03.2018
Nisan		
	07.04.2018	07.04.2018
	21.04.2018	21.04.2018
	28.04.2018	28.04.2018
Mayıs		
	05.05.2018	05.05.2018
	12.05.2018	12.05.2018
	19.05.2018	-
	26.05.2018	26.05.2018

Tablo 3: Çalışma Kapsamında İncelenen Programlara Ait Takvim

Çocuk bilgi yarışma programlarının çözümlenmesinde yararlanılan ölçütler;

1. Programların yayınlandığı günler, saatler ve süreler
2. Program süresince sunucunun öğrencilere yönelttiği soruların konuları
3. Program süresince raundların süreleri
4. Programa katılan öğrenci katılımcıların sayısı

5. Programa katılan öğrenci katılımcıların cinsiyet dağılımı
6. Programa katılan öğrenci katılımcıların eğitim durumu
7. Program süresince logo, dekor, görsel materyal (grafik+tablo+harita), video ve müzik kullanımı
8. Program süresince tercih edilen çekim planları
9. Program süresince ekran bölümlenmesi (2, 3, 4 ve daha fazlası)
10. Program süresince ekranda yer verilen alt yazılar

3.2.1. WGBH TV’de Yayınlanan “High School Quiz Show” programı

2011 yılından itibaren sunucu Billy Costa'nın rehberliğinde yayınlanan “High School Quiz Show” programının ilk yayın tarihi 2009 yılıdır. Programda ABD'nin New England bölgesine ait eyaletlerin lise öğrencileri yarışmaktadır. Bu program 4 raunddan oluşmaktadır: yazı tura atma, kafa kafaya, kategori ve yıldırım raundları. İlk iki raundda, her doğru cevap 10 puan değerindedir. Yalnız birinci raundda, yanlış cevap verildiği halde puan kesintisi olmamaktadır. Üçüncü raundda, doğru cevapların puanı 10-30 arasında değişmektedir. Dördüncü raundun doğru cevapları ise 20 puan değerindedir. Yarışmanın sonunda en yüksek puanı kazanan takım yarışmanın kupa ödülünün sahibi oluyor (Game Shows Website). Kupanın yanısıra birincilik kazanan takımdaki yarışmacıların her birine hatıra plaket, okul için afiş, okul yöneticileri tarafından faydalı kullanılacak şekilde \$1000 para ödülü, ikinci olan takıma ise sadece \$1000 para ödülü verilmektedir (WGBH TV Website).

“High School Quiz Show” programı haftanın cumartesi günü 18.00`da yayınlanmaktadır. Bu programın dokuzuncu sezonu Massachusetts'in İlk ve Orta Öğretimden Sorumlu eski Komisyon Üyesi Mitchell Chester'in anısına adanmıştır. Mitchell Chester, “High School Quiz Show” televizyon çocuk bilgi yarışma programı kurulduğu tarihten bu yana programın özel danışmanı olmuştur (Beverly Citizen-Wicked Local Website).

3.2.1.1. 03.02.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” programı

03.02.2018 tarihli “High School Quiz Show” programının dokuzuncu sezonunun ilk yayını 26 dakika 46 saniye sürmüştür.

3.2.1.1.1. İçerik Düzey

Programın dokuzuncu sezonunun ilk yayınına katılan birinci takım, ABD'nin Massachusetts Lexington Lisesi'nin öğrencileridir. Aynı eyaletin İleri Düzey Matematik ve Bilim Akademisi Sözleşmeli Okulu'nun (Advanced Math and Science Academy Charter School) öğrencileri programın ikinci katılımcı grubudur.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Eğitim Düzeyi	Cinsiyet
İleri Düzey Matematik ve Bilim Akademisi Sözleşmeli Okulu	1	Lise son sınıf	Erkek
	2	Lise son sınıf	Erkek
	3	Lise son sınıf	Erkek
	4	Lise son sınıf	Erkek
Lexington Lisesi	5	Lise son sınıf	Erkek
	6	Lise ikinci sınıf	Erkek
	7	Lise ikinci sınıf	Kadın
	8	Ortaokul	Erkek

Tablo 4: 03.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti

Programın içerik analizi yapıldığı 03.02.2018 tarihindeki programa yarışmacı olarak katılanların sayısı 8'dir. Bunların 1'i (%12.5) kadın, 7'i (%87.5) erkektir. Kadın ve erkek sayısı arasında çok fark görülmektedir. Katılanların eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında 1 (%12.5) ortaokul öğrencisine karşılık 5 (%62.5) lise son sınıf öğrencisi ve 2 (%25) lise ikinci sınıf öğrencisi bu programa yarışmacı olarak katılmaktadır. Yarışmacılardan lise son sınıf öğrencisi olanların kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 5 yarışmacının hepsinin erkek olduğu görülmektedir. Toplam 2 olan lise ikinci sınıfın öğrencisinin dağılımına göre kadın yarışmacının sayısı erkek katılımcının sayısına eşittir. Takımda yer alan 1 ortaokul öğrencisi ise erkektir.

Katılımcı Takımların Yedek Grubu	Sıra	Yedek Gruptaki Kişi	Cinsiyet
İleri Düzey Matematik ve Bilim Akademisi Sözleşmeli Okulu	1	Öğrenci	Erkek
	2	Öğrenci	Erkek
	3	Öğretmen	Kadın
Lexington Lisesi	4	Öğrenci	Erkek
	5	Öğrenci	Erkek
	6	Öğretmen	Erkek

Tablo 5: 03.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti

Takımlara desteye gelen yedek grupta toplam 6 kişi var. Bunların 1'i (%16.7) kadın, 5'i (%83.3) erkektir. Katılanların statü durumuna göre dağılımına bakıldığında 4 (%66.7) öğrenci ve 2 (%33.3) öğretmen programa katılmaktadır. Öğrencilerin kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 4 öğrencinin 4'nün (%100) de erkek olduğu görülmektedir. Toplam 2 olan öğretmenin dağılımına göre yarışmada 1 (%50) kadın ve 1 (%50) erkek yer almaktadır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	6dak 20sn	1	Coğrafi	Seçeneksiz
		2	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		3	ABD Sporü	Seçeneksiz
		4	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		5	Genel Bilgi	Foto
		6	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		7	ABD Eğitimi	Seçeneksiz
		8	Bioloji	Seçeneksiz
		9	Dünya Sporü	Seçeneksiz
		10	Dünya Edebiyatı	Özel Konuklu Video Soru
		11	ABD Müziğı	Seçeneksiz
		12	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		13	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		14	Jeoloji	3 Cevap Seçenekli
		15	ABD Jeolojisi	Seçeneksiz
		16	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		17	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		18	Dünya Filmi	Seçeneksiz
		19	ABD Ekonomisi	Seçeneksiz
		20	Dünya Coğrafisi	3 Cevap Seçenekli

		21	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		22	Fizik	Seçeneksiz
		23	Matematik	Hesaplama
		24	Fizik	Seçeneksiz
		25	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		26	Mitoloji	Seçeneksiz
		27	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		28	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		29	Coğrafi	Seçeneksiz
		30	Dünya Müziği	Seçeneksiz
		31	Dünya Sanatı	Seçeneksiz
		32	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
II	1dak 30sn	1	Din	Seçeneksiz
		2	Kimya	Seçeneksiz
		3	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		4	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		5	ABD Sporu	Seçeneksiz
		6	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		7	Bioloji	Seçeneksiz
		8	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		9	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		10	Din	Seçeneksiz
		11	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		12	Müzik	Seçeneksiz
		13	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		14	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
III	8dak 9sn	1	Dünya Tarihi (`Alternative Facts` kategori)	Seçeneksiz
		2	Dünya Coğrafisi (`The River`s Edge` kategori)	Seçeneksiz
		3	Dünya Coğrafisi (`The River`s Edge` kategori)	Seçeneksiz
		4	Dünya Coğrafisi (`The River`s Edge` kategori)	Seçeneksiz
		5	Dünya Coğrafisi (`The River`s Edge` kategori)	Seçeneksiz
		6	Dünya Coğrafisi (`The River`s Edge` kategori)	Seçeneksiz
		7	ABD Sporu (`The Sporting Life` kategori)	Seçeneksiz
		8	Spor (`The Sporting Life` kategori)	Seçeneksiz
		9	Dünya Sporu (`The Sporting Life` kategori)	Seçeneksiz
		10	ABD Filmi (`You Can Call Me Al` kategori)	Seçeneksiz
		11	ABD Tarihi (`You Can Call Me Al` kategori)	Seçeneksiz
		12	Spor (`The Sporting Life` kategori)	Seçeneksiz
		13	Spor (`The Sporting Life` kategori)	Seçeneksiz

		14	Mitoloji (`The God Squad` kategori)	Seçeneksiz
		15	Mitoloji (`The God Squad` kategori)	Seçeneksiz
		16	Mitoloji (`The God Squad` kategori)	Seçeneksiz
		17	Mitoloji (`The God Squad` kategori)	Seçeneksiz
		18	Mitoloji (`The God Squad` kategori)	Seeneksiz
		19	ABD Filmi (`You Can Call Me Al` kategori)	Seeneksiz
		20	ABD Filmi (`You Can Call Me Al` kategori)	Seeneksiz
		21	ABD Tarihi (`You Can Call Me Al` kategori)	Seeneksiz
		22	Dünya Tarihi (`Stick With It` kategori)	Seeneksiz
		23	Kimya (`Stick With It` kategori) - (3 cevap seenekli soru)	Seeneksiz
		24	ABD Tarihi (`Stick With It` kategori)	Seeneksiz
		25	Bioloji (`Stick With It` kategori)	Seçeneksiz
		26	Fizik (`Stick With It` kategori)	Seçeneksiz
		27	ABD Tarihi (`Alternative Facts` kategori)	Seçeneksiz
		28	ABD Tarihi (`Alternative Facts` kategori)	Seçeneksiz
		29	ABD Tarihi (`Alternative Facts` kategori)	Seçeneksiz
IV	1dak 30sn	1	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		2	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		3	Dünya Filmi	Seçeneksiz
		4	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		5	Jeoloji	Seçeneksiz
		6	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		7	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		8	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		9	Kimya	Seçeneksiz
		10	ABD Hükuku	Seçeneksiz
		11	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		12	Bioloji	Seçeneksiz
		13	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		14	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		15	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
Toplam	17dak 29sn	90		

Tablo 6: 03.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

Programın 17 dakika 29 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 90 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla dünya ülkelerinin tarihi (12 soru), dünya ülkelerinin coğrafisi (11 soru) ve ABD tarihi (9 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Programın diğer raundlardan farklı olarak III raundda yer alan sorular kategorilere ayrılmakta ve öğrencilerin seçtiği kategoriye uygun şekilde konular sıralanmaktadır. III raundda sorular, her birinde 5 soru olmakla 6 kategoride sınıflandırılmaktadır: The River's Edge, You Can Call Me Al, Stick With It, Alternative Facts, The Sporting Life ve The God Squad.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 1'nin (%1.1) foto, 1'nin (%1.1) programda özel konuk olan ABD futbol takımının top tutucusu Malcolm Mitchell tarafından sorulan video, 1'nin (%1.1) hesaplama, 2'nin (%2.2) üç cevap seçenekli ve 85'nin (%94.5) seçeneksiz soru olduğu görülmektedir.

Genel Sorunun İçeriği	Sıra	Katılımcıların Cevabının İçeriği
Eğer sizden yeni emoji yaratılması istenseydi bu, ne olurdu ve ne anlam ifade ederdi?	1	26 emoji icat ederdim ve emojilerden her biri Amerikan işaret dilinin bir harfi olurdu.
	2	İstihza temsil eden emoji icat ederdim ve bu emoji yüz yüze iletişim olmadığında hislerini daha iyi iletmek için kullanılabilir.
	3	Sakallı emoji icat ederdim. Şu an sadece bir sakallı emoji var ve ben bunun emoji dünyasında yetersiz olduğunu düşünüyorum.
	4	Patriots spor takımının emojisini icat etmek isterdim. Bence, her spor takımının ayrıca emojisi olmalıdır.
	5	Fenway Park emojisi. Çünkü ben Red Sox takımını ve beysbolu seviyorum.
	6	Waffle emojisi. Çünkü ben waffle çok seviyorum.
	7	Harry Potter
	8	Rapçi Lil Pump

Tablo 7: 03.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği

I raundun sonunda çocukları bireysel olarak daha yakından tanımak, fikirlerini öğrenmek için sorulan genel soru emojilerle ilgilidir. Çocukların cevapları işaret dili, insanın ruh hali, insanın dış görünüşü, ABD sporu, yemek, dünya edebiyatı ve ABD müziği konularını kapsamaktadır.

Programın başından sonuna kadar örneğin, takımlar stüdyoya girerken, kendilerini tanıtırken salonda oturan izleyiciler ellerinde takımların veya okulların ismi yazılı pankartlarla ve bağırarak alkışlarla onları desteklemektedirler.

3.2.1.1.2. Görsel Düzey

03.02.2018 tarihinde yayınlanan “High School Quiz Show” programı, sunucunun katılımcı takımları tanıtmaları ve onların stendlerde yer alması ile başlamaktadır. Daha sonra mavi fon üzerinde programın logosunun ekrana gelmesi ile oluşturulan 8 saniyelik intro grafik videosu, bunun ardından ABD'nin Massachusetts, Maine, and New Hampshire eyaletlerinde otomobil, ev ve iş sahipleri için sigorta işlemlerinin sağlayıcısı olan Safety Insurance (Güvenlik Sığortası) Şirketi'nin 15 saniyelik reklam videosu yayınlanmaktadır. Aynı şirketin 15 saniyelik farklı reklam videosu programın sonunda “High School Quiz Show”nun sosyal medya hesaplarının tanıtımı hakkında 17 saniyelik videosundan sonra sunulmaktadır.

Programın I ve III raundları boyunca ekranın aşağı kısmında takımların ismi ve kazandığı puanları yazılı olan grafik çubuğu gözükmemektedir. II ve IV raundlarda ise takım tanıtımı ve puanlaması ile ilgili grafikten ilave, zaman süresini gösteren grafik de yer almakta ve süre dolduğunda raundun sonunda zil çalmaktadır.

Logo Kullanımı	Dekor Kullanımı	Müzik Kullanımı
Programın başlangıcından sonuna kadar (reklamın yayını dışında) ekranın alt köşesinde ve sağ tarafında WGBH TV kanalının logosu yer almaktadır. Final oyununda programın galibine sunulacak kupa ödülü gösterilirken, katılımcıların tanıtımına geçmeden önce ve bir raunddan diğerine geçerken programın logosu kullanılan grafik yayınlanmaktadır.	Programın tepede ışıklarının aşağısında, stüdyoda oturan seyircilerin başının üstündeki kısımda 'High School Quiz Show' yazılı tabela yerleştirilmiştir. Program süresince arka fona genellikle mavi ve kırmızı renklerden oluşan ışıklandırma, aynı zamanda izleyicilerin arka fonuna siyah renk hakimdir. Tepede ışıklandırma ekipmanları gözle görülecek şekilde dikkat çekmektedir. Yarışmaya katılan iki takım sırayla stüdyoya girerken sandalyelerde oturan seyirciler gözükmemektedir. Her iki takım gri renkli, yan yana koyulmuş stendin başında durmaktadır. Onların karşısında mikrofonlar var. Bu stendlerin her birinin ön tarafında küçük ekranlarda takımın ve takımında olan yarışmacıların ismi yazılmaktadır. Ayakta duran sunucunun karşısındaki gri renkli kürsü ise takımlardaki yarışmacıların hepsini ve stüdyodaki izleyicileri görebilecek şekilde yerleştirilmektedir. Stüdyo içerisinde yukarıda iki büyük televizyon ekranı yer almaktadır.	Sunucu kısa giriş konuşması yaptıktan sonra programın giriş müziği duyulmaktadır. Aynı müziğin başka kısmı programın sonunda çıkış jeneriği gibi kullanılmaktadır. Bir raunddan diğerine geçerken kullanılan grafik videolarında müzik, canlı ve ritmik yapı yaratılmaktadır. Programda kullanılan müzikler ve ses efektleri, genelde yarışma havası oluşturan aktif ve dinamik bir yapıdadır.

Tablo 8: 03.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Logo, Dekor ve Müzik Kullanımı

“High School Quiz Show” yazısından oluşan programın logosunda yer alan büyük ölçülü harflerle dikkat çeken ‘QUIZ’ kelimesi programın ne tür olduğu, ‘HIGH SCHOOL’ ise lise öğrencilerinin yarışması olduğu ile ilgili bilgi vermekte ve kurum kimliğinin göstergesini ifade etmektedir. Yarışmanın III raundu boyunca katılımcılar soru seçerken ekranda kategorilerin gösterildiği grafik görüntüsünde logonun rengine uygun olarak turuncu ve mavi renkler kullanılmaktadır.

Ekran bölümlenmesine yönelik yapılan incelemede ekran en çok 2’ye bölünmekte (75 defa), böylece I, III ve IV raundlarda sunucu soru sorarken soruları dinleyip cevap düşünüldüğü süre içerisinde her iki takımda yer alan yarışmacılar gösterilmektedir. 2’ye bölünme zamanı (2 defa) iki ekranın arasında, üst kısımda programın logosu yer almaktadır. Foto ve video şeklindeki sorular zamanı ekranın 3’e bölünmesi uygulanmaktadır.

Program genelinde boy çekim (244) tercih edilmektedir. I, III ve IV raundlar süresince sunucu katılımcılara soru sorarken bel çekim (94), II raundda ise diz çekim (39) daha çok kullanılmaktadır. Göğüs (23) ve omuz (3) çekimlere yedek takım üyeleri tanıtılırken, katılımcılar I raunddan sonra genel soruyu ve II raundda program sorularını cevaplarırken başvurulmaktadır. Özellikle II raundda ve programın sonunda kullanılan genel çekimle sahne dekoru, katılımcılar ve sunucu dahil seyirciler gösterilmektedir.

Sıra	Destekleyici Görüntünün İçeriği	Süre
1	ABD’nin Arizona eyaletinin Holbrook şehrindeki Wigwam Moteli’nin dış görüntüsü	11 sn
2	Massachusetts’in İlk ve Orta Öğretimden Sorumlu eski Komisyon Üyesi Mitchell Chester’in görüntüsü	26 sn
Toplam		37 sn

Tablo 9: 03.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler

Sunucu I raundda öğrencilere foto soru sorarken aynı zamanda I raund biter bitmez genel soruyu sormadan önce dokuzuncu sezonun, 2009 yılından bu yana programın özel danışmanı olmuş, Massachusetts’in İlk ve Orta Öğretimden Sorumlu

eski Komisyon Üyesi Mitchell Chester`in anısına adandığını bildirirken ekranda toplam 37 saniyelik destekleyici görüntüler sunulmaktadır.

Sıra	Videonun İçeriği	Süre
1	ABD futbol takımının top tutucusu Malcolm Mitchell`in kendini tanıtmayı ve kolej döneminde okuduğu `Me Before You` kitabının yazarını sorması	24 sn
Toplam		24 sn

Tablo 10: 03.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi

I raundda ABD futbol takımının top tutucusu Malcolm Mitchell`in özel konuk olarak seçildiği bu yayında onun kolej döneminde okuduğu kitabın yazarını sorduğu soru, 24 saniyelik video şeklinde yayınlanmaktadır.

Program süresince İleri Düzey Matematik ve Bilim Akademisi Sözleşmeli Okulu`nun (Advanced Math and Science Academy Charter School) öğrencilerinin üzerinde, takım ismine uygun olarak beyaz renkli `AMSA Quiz Bowl` yazısının ve kanat açarak uçan kartal görüntüsünün yer aldığı mavi renkli tişört var. Lexington Lisesi`nin öğrencileri ise turuncu renkle `Lexington L Quiz Show Team` yazılı, siyah renkli tişört giymektedirler.

3.2.1.2. 10.02.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” programı

10.02.2018 tarihli “High School Quiz Show” programının dokuzuncu sezonunun ikinci yayını 26 dakika 46 saniye sürmüştür.

3.2.1.2.1. İçerik Düzey

Programın dokuzuncu sezonunun ikinci yayınına katılan birinci takım, Kaliforniya eyaletinin Belmont Lisesi`nin öğrencileridir. Massachusetts eyaletinin Bromfield Okulu`nun öğrencileri ise programın ikinci katılımcı grubudur.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Sınıf	Cinsiyet
Belmont Lisesi	1	Ortaokul	Erkek
	2	Ortaokul	Erkek
	3	Ortaokul	Kadın

	4	Lise son sınıf	Erkek
Bromfield Okulu	5	Ortaokul	Erkek
	6	Ortaokul	Erkek
	7	Lise ikinci sınıf	Kadın
	8	Lise birinci sınıf	Kadın

Tablo 11: 10.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti

Programın içerik analizi yapıldığı 10.02.2018 tarihinde yayınlanan programa yarışmacı olarak katılanların sayısı 8’dir. Bunların 3’ü (%37.5) kadın, 5’i (%62.5) erkektir. Katılanların eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında 5 (%62.5) ortaokul öğrencisine karşılık 1 (%12.5) lise birinci sınıf, 1 (%12.5) lise ikinci sınıf ve 1 (%12.5) lise son sınıf öğrencisi bu programa yarışmacı olarak katılmaktadır. Yarışmacılardan ortaokul öğrencisi olanların kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 5 yarışmacının 1 (%20) kadın, 4 (%80) erkek olduğu görülmektedir. Toplam 1 olan lise son sınıf öğrencisinin dağılımına 1 (%100) erkek, toplam 1 olan lise ikinci sınıf dağılımına 1 (%100.) kadın ve toplam 1 olan lise birinci sınıf dağılımına 1 kadın sayısı vardır.

Katılımcı Takımların Yedek Grubu	Sıra	Yedek Grupdaki Kişi	Cinsiyet
Belmont Lisesi	1	Öğrenci	Kadın
	2	Öğrenci	Erkek
	3	Öğretmen	Kadın
Bromfield Okulu	4	Öğrenci	Kadın
	5	Öğrenci	Kadın
	6	Öğretmen	Kadın
	7	Öğretmen	Kadın

Tablo 12: 03.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Gruplarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti

Takımlara desteye gelen yedek grupta toplam 7 kişidir. Bunların 6’sı (%85.8) kadın, 1’i (%14.2) erkektir. Katılanların statü durumuna göre dağılımına bakıldığında 4 (%57.1) öğrenci ve 3 (%42.9) öğretmen programa katılmaktadır. Öğrencilerin kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 4 öğrencinin 3’nün

(%75) kadın, 1`nin (%25) erkek olduğu görülmektedir. Toplam 3 olan öğretmenin dağılımına göre yarışmada 3 (%100) kadın yer almaktadır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	6dak 20sn	1	Fizik	Seçeneksiz
		2	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		3	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		4	ABD Sporü	Seçeneksiz
		5	ABD Tarihi	Foto
		6	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		7	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		8	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		9	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		10	Sanat	Özel Konuklu Video Soru
		11	Kimya	Seçeneksiz
		12	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		13	Fizik	3 Cevap Seçenekli
		14	Matematik	Hesaplama
		15	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		16	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		17	ABD Filmi	Seçeneksiz
		18	Dünya Tarihi	3 Cevap Seçenekli
		19	ABD Sanatı	Seçeneksiz
		20	Genel Bilgi	3 Cevap Secenekli
		21	Kimya	Seçeneksiz
		22	Matematik	Hesaplama
		23	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		24	ABD Müziği	Seçeneksiz
		25	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		26	Terminoloji	Seçeneksiz
		27	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		28	Kimya	Seçeneksiz
		29	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
II	1dak 30sn	1	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		2	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		3	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		4	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		5	Kimya	Seçeneksiz
		6	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		7	ABD Tarihi	Seçeneksiz

		8	Kimya	Seçeneksiz
		9	Bioloji	Seçeneksiz
		10	ABD Spor	Seçeneksiz
		11	Coğrafi	Seçeneksiz
		12	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		13	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
III	8dak 22sn	1	Matematik (‘What`s Your Sine?’ kategori)	Seçeneksiz
		2	Matematik (‘What`s Your Sine?’ kategori)	Seçeneksiz
		3	ABD Tarihi (‘H.H’ kategori)	Seçeneksiz
		4	Dünya Tarihi (‘H.H’ kategori)	Seçeneksiz
		5	ABD Tarihi (‘H.H’ kategori)	Seçeneksiz
		6	Dünya Edebiyatı (‘H.H’ kategori)	Seçeneksiz
		7	ABD Filmi (‘H.H’ kategori)	Seçeneksiz
		8	Dünya Edebiyatı (‘Fantasy Island’ kategori)	Seçeneksiz
		9	ABD Edebiyatı (‘Fantasy Island’ kategori)	Seçeneksiz
		10	Matematik (‘What`s Your Sine?’ kategori)	Seçeneksiz
		11	Dünya Edebiyatı (‘Fantasy Island’ kategori)	Seçeneksiz
		12	Dünya Edebiyatı (‘Fantasy Island’ kategori)	Seçeneksiz
		13	ABD Edebiyatı (‘Fantasy Island’ kategori)	Seçeneksiz
		14	Matematik (‘What`s Your Sine?’ kategori)	Seçeneksiz
		15	Matematik (‘What`s Your Sine?’ kategori)	Seçeneksiz
		16	Matematik (‘What`s Your Sine?’ kategori)	Seçeneksiz
		17	ABD Tarihi (‘G-Men` kategori)	Seçeneksiz
		18	ABD Tarihi (‘G-Men` kategori)	Seçeneksiz
		19	ABD Tarihi (‘G-Men` kategori)	Seçeneksiz
		20	ABD Tarihi (‘G-Men` kategori)	Seçeneksiz
		21	ABD Tarihi (‘G-Men` kategori)	Seçeneksiz
		22	Dünya Müziği (‘Rock the Casbah` kategori)	Seçeneksiz
		23	Dünya Tarihi (‘Rock the Casbah` kategori)	Seçeneksiz
		24	ABD Tarihi (‘Rock the Casbah` kategori)	Seçeneksiz
		25	Dünya Coğrafisi (‘Rock the Casbah` kategori)	Seçeneksiz
		26	Dünya Tarihi (‘Rock the Casbah` kategori)	Seçeneksiz
IV	1dak 30sn	1	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		2	ABD Filmi	Seçeneksiz
		3	Bioloji	Seçeneksiz
		4	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		5	ABD Spor	Seçeneksiz
		6	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		7	Astronomi	Seçeneksiz
		8	ABD Ekonomisi	Seçeneksiz
		9	Mitoloji	Seçeneksiz
		10	Kimya	Seçeneksiz
		11	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		12	Spor	Seçeneksiz

		13	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		14	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		15	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
Toplam	17dk 42sn	83		

Tablo 13: 10.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

Programın 17 dakika 42 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 83 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla ABD tarihi (17 soru), dünya ülkelerinin tarihi (12 soru) ve matematik (8 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Programın diğer raundlardan farklı olarak III raundda yer alan sorular kategorilere ayrılmakta ve öğrencilerin seçtiği kategoriye uygun şekilde konular sıralanmaktadır. III raundda sorular, her birinde 5 soru olmakla 6 kategoride sınıflandırılmaktadır: G-Men, What`s Your Sine?, That`s a Moray!, Fantasy Island, Rock the Casbah ve H.H.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 1`nin (%1.2) foto, 1`nin (%1.2) programda özel konuk olan Bilim Muzesi`nin kıdemli eğitim ortağı Jeannine Madrid tarafından sorulan video, 2`nin (%2.4) hesaplama, 3`nün (%3.6) üç cevap seçenekli ve 76`nın (%91.6) seçeneksiz soru olduğu görülmektedir.

Genel Sorunun İçeriği	Sıra	Katılımcıların Cevabının İçeriği
Yapılacaklar listenizde birinci sırada nedir ve neden?	1	Brandywine Hayvanat Bahçesi`ne gitmek. Çünkü bu, Delaware eyaletinin en büyük hayvanat bahçesidir.
	2	Delaware Sahil Devlet Parkı`na gitmek. Çünkü orda kano yapmak mümkün ve ora Delaware`nin en güzel sahil kıyısıdır.
	3	Ben Amerika tarihini seviyorum ve bundan dolayı Winterthur Mansion`a gitmek isterim. Ora dünyada Amerika ile ilgili en fazla koleksiyonun olduğu yerdir ve Delaware`de yerleşmektedir.
	4	Çocukluğumdan bu yana kuşları çok seviyorum ve vahşi kuşların insanları öldürdüyü konusunda Hitchcock`un filmlerini izliyordum. Bu yüzden Delaware`de yerleşen Bombay Hook Vahşi Yaşam Barınağı`na gitmek isterim.
	5	Küçük yaşlarımdan beri parayı seviyorum ve bir kova dolu param olsun gibi niyetim var.

	6	21. yüzyılın esasını kültürden daha çok kültürel araçlarla kolayca yayılan yaygın düşünceler kapsamaktadır. Bu yüzden kendim için bir `kova` yaygın düşünce isterim.
	7	2017 zor yıl olduğundan dolayı mutluluk `kova`sı dilerim.
	8	Ben bu yarışmaya ilk defa katıldığım için zafer `kova`sı isterim.

Tablo 14: 10.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği

I raundun sonunda çocukları bireysel olarak daha yakından tanımak, fikirlerini öğrenmek için sorulan genel soru onların yapmak istedikleri şeylerin önemlilik derecesi ile ilgilidir. Belmont Lisesi'nin öğrencilerinin cevapları, ABD'nin Delaware eyaletindeki hayvanat bahçesine, sahil kıyısına, Amerika tarihi ile ilgili müzeye ve vahşi kuşlar olan barınağa gitmek konularını kapsamaktadır. Bromfield Okulu'nun yarışmacıları ise cevaplarında para, fikir, mutluluk ve zafer istekleri üzerinde durmaktadırlar.

Resim 3: 10.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Salonda Oturan İzleyici Çocukların Yarışmacılara Desteği

Programın başından sonunadek, küçükten büyüye kadar salonda oturan izleyiciler, ellerinde takım üyelerinin veya okulların ismi yazılı pankartları tutarak bazen ise yüksek sesle bağırarak alkışlarla onları desteklemektedirler (Resim 3).

3.2.1.2.2. Görsel Düzey

10.02.2018 tarihinde yayınlanan “High School Quiz Show” programı, sunucunun katılımcı takımları tanıtması ve onların koşarak stendlerde yer alması ile başlamaktadır. Daha sonra mavi fon üzerinde programın logosunun ekrana gelmesi ile oluşturulan 8 saniyelik intro grafik videosu, bunun ardından Safety Insurance (Güvenlik Sığortası) Şirketi`nin 15 saniyelik reklam videosu yayınlanmaktadır. Aynı şirketin 15 saniyelik farklı reklam videosu programın sonunda “High School Quiz Show”nun sosyal medya hesaplarının tanıtımı hakkında 17 saniyelik videosundan sonra sunulmaktadır.

Programın I ve III raundları boyunca ekranın aşağı kısmında takımların ismi ve kazandığı puanları yazılı olan grafik çubuğu gözükmektedir. II ve IV raundlarda ise takım tanıtımı ve puanlaması ile ilgili grafikten ilave, zaman süresini gösteren grafik de yer almakta ve süre dolduğunda raundun sonunda zil çalmaktadır.

Ekran bölümlenmesine yönelik yapılan incelemede ekran en çok 2`ye bölünmekte (68), böylece I, III ve IV raundlarda sunucu soru sorarken soruları dinleyip cevap düşünüldüğü süre içerisinde her iki takımda yer alan yarışmacılar gösterilmektedir. 2`ye bölünme zamanı iki ekranın arasında, üst kısımda programın logosu yer almaktadır. Foto ve video şeklindeki sorular zamanı ekranın 3`e bölünmesi (2) uygulanmaktadır.

Program genelinde boy çekim (226) tercih edilmektedir. I, III ve IV raundlar süresince sunucu katılımcılara soru sorarken bel çekim (96), II raundda ise diz çekim (30) daha çok kullanılmaktadır. Göğüs (22) ve omuz (5) çekimlere yedek takım üyeleri tanıtılırken, katılımcılar I raunddan sonra genel soruyu ve II raundda program sorularını cevaplarırken başvurulmaktadır. Özellikle II raundda ve programın sonunda kullanılan genel çekimle sahne dekoru, katılımcılar ve sunucu dahil seyirciler gösterilmektedir.

Sıra	Destekleyici Görüntünün İçeriği	Süre
1	1935 yılında Kansas`da olan kum fırtınasının görüntüsü	12 sn
Toplam		12 sn

Tablo 15: 10.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler

Sunucu I raundda öğrencilere foto soru sorarken toplam 12 saniyelik destekleyici görüntü sunulmaktadır.

Sıra	Videonun İçeriği	Süre
1	Bilim Müzesi`nin kıdemli eğitim ortağı Jeannine Madrid`in kendini tanıtması ve Leonardo da Vinci`nin çizdiği `Vitruvius Adamı` eskizi hakkında sorması	18 sn
Toplam		18 sn

Tablo 16: 10.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi

I raundda Bilim Müzesi`nin kıdemli eğitim ortağı Jeannine Madrid`in özel konuk olarak seçildiği bu yayında İtalyan ressam Leonardo da Vinci`nin çizdiği `Vitruvius Adamı` eskizi hakkında sorduğu soru, 18 saniyelik video şeklinde yayınlanmaktadır.

Program süresince Belmont Lisesi`nin öğrencilerinin üzerinde, lisenin logosunun yer aldığı siyah renkli tişört var. Bromfield Okulu`nun öğrencileri ise mavi renkli tişört ve üzerinde mavi renkle `Bromfield Quiz Team` yazılı, beyaz renkli svetşört giymektedirler.

3.2.1.3. 17.02.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” programı

17.02.2018 tarihli “High School Quiz Show” programının dokuzuncu sezonunun üçüncü yayını 26 dakika 46 saniye sürmüştür.

3.2.1.3.1. İçerik Düzey

Programın dokuzuncu sezonunun üçüncü yayınına katılan birinci takım, ABD'nin Massachusetts eyaletinin Brookline Lisesi'nin öğrencileridir. Aynı eyaletin Needham Lisesi'nin öğrencileri ise programın ikinci katılımcı grubudur.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Sınıf	Cinsiyet
Brookline Lisesi	1	Ortaokul	Erkek
	2	Ortaokul	Kadın
	3	Lise ikinci sınıf	Erkek
	4	Lise son sınıf	Erkek
Needham Lisesi	5	Lise ikinci sınıf	Kadın
	6	Ortaokul	Erkek
	7	Ortaokul	Erkek
	8	Lise son sınıf	Erkek

Tablo 17: 17.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti

Programın içerik analizi yapıldığı 17.02.2018 tarihinde yayınlanan programa yarışmacı olarak katılanların sayısı 8'dir. Bunların 2'si (%25) kadın, 6'sı (%75) erkektir. Kadın ve erkek sayısı birbirinden üç kat farklıdır. Katılanların eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında 4 (%50) ortaokul öğrencisine karşılık 2 (%25) lise son sınıf öğrencisi ve 2 (%25) lise ikinci sınıf öğrencisi bu programa yarışmacı olarak katılmaktadır. Yarışmacılardan ortaokul öğrencisi olanların kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 4 yarışmacının 1 (%25) kadın, 3 (%75) erkek olduğu görülmektedir. Toplam 2 olan lise son sınıf öğrencisinin dağılımına göre yarışmacıların 2'si (%100) de erkektir. Toplam 2 olan lise ikinci sınıf öğrencisinin dağılımına göre yarışmacıların 1'i (%50) erkek ve 1'i (%50) kadındır.

Katılımcı Takımların Yedek Grubu	Sıra	Yedek Grupdaki Kişi	Cinsiyet
Brookline Lisesi	1	Öğrenci	Erkek
	2	Öğretmen	Erkek
Needham Lisesi	3	Öğrenci	Erkek
	4	Öğrenci	Erkek
	5	Öğretmen	Erkek
	6	Öğretmen	Erkek

Tablo 18: 17.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti

Takımlara desteye gelen yedek grupta toplam 6 kişidir. Bunların 6'ı (%100) da erkektir. Katılanların statü durumuna göre dağılımına bakıldığında 3 (%) öğrenci ve 3 (%) öğretmen programa katılmaktadır. Öğrencilerin kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 3 öğrencinin 3'nün (%) de erkek olduğu görülmektedir. Toplam 3 olan öğretmenin dağılımına göre yarışmada 3 (%100) erkek yer almaktadır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	7dak 2sn	1	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		2	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		3	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		4	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		5	Astronomi	Foto
		6	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		7	Kimya	Seçeneksiz
		8	Terminoloji	Seçeneksiz
		9	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		10	ABD Sanatı	Özel Konuklu Video Soru
		11	Dünya Filmi	Seçeneksiz
		12	ABD Filmi	Seçeneksiz
		13	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		14	Dünya Coğrafisi	3 Cevap Seçenekli
		15	Matematik	Hesaplama
		16	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		17	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		18	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		19	ABD Filmi	Seçeneksiz
		20	Dilbilim	3 Cevap Seçenekli
		21	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		22	Dünya Müziği	Seçeneksiz
		23	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		24	Matematik	Hesaplama
		25	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		26	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		27	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		28	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		29	ABD Tarihi	Seçeneksiz

		30	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		31	Bioloji	Seçeneksiz
		32	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		33	Dünya Ekonomisi	Seçeneksiz
		34	Din	Seçeneksiz
II	Idak 30sn	1	Mitoloji	Seçeneksiz
		2	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		3	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		4	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		5	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		6	Bioloji	Seçeneksiz
		7	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		8	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		9	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		10	Kimya	Seçeneksiz
		11	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		12	ABD Filmi	Seçeneksiz
		13	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		14	ABD Tarihi	Seçeneksiz
III	8dak 17sn	1	ABD Sporü (^Roger That` kategorisi)	Seçeneksiz
		2	Dünya Filmi (^Roger That` kategorisi)	Seçeneksiz
		3	Dünya Yemekleri (^Old Space` kategorisi)	Seçeneksiz
		4	Dünya Tarihi (^Old Space` kategorisi)	Seçeneksiz
		5	Dünya Tarihi (^Old Space` kategorisi)	Seçeneksiz
		6	Dünya Yemekleri (^Old Space` kategorisi)	Seçeneksiz
		7	Dünya Filmi (^Roger That` kategorisi)	Seçeneksiz
		8	Dünya Müziği (^Roger That` kategorisi)	Seçeneksiz
		9	ABD Tarihi (^Roger That` kategorisi)	Seçeneksiz
		10	ABD Tarihi (^We The People` kategorisi)	Seçeneksiz
		11	ABD Tarihi (^We The People` kategorisi)	Seçeneksiz
		12	ABD Hukuku (^We The People` kategorisi)	Seçeneksiz
		13	ABD Hukuku (^We The People` kategorisi)	Seçeneksiz
		14	ABD Hukuku (^We The People` kategorisi)	Seçeneksiz
		15	Dünya Yemekleri (^Old Space` kategorisi)	Seçeneksiz
		16	Dünya Tarihi (^Old Space` kategorisi)	Seçeneksiz
		17	ABD Tarihi (^Baywatch` kategorisi)	Seçeneksiz
		18	ABD Edebiyatı (^A Room of One`s Own` kategorisi)	Seçeneksiz
		19	Dünya Edebiyatı (^A Room of One`s Own` kategorisi)	Seçeneksiz
		20	Dünya Edebiyatı (^A Room of One`s Own` kategorisi)	Seçeneksiz
		21	ABD Edebiyatı (^A Room of One`s Own` kategorisi)	Seçeneksiz

		22	ABD Edebiyatı (`A Room of One`s Own` kategorisi)	Seçeneksiz
		23	Bioloji (`The Bee`s Knees` kategorisi)	Seçeneksiz
		24	Bioloji (`The Bee`s Knees` kategorisi)	3 Cevap Seçenekli
		25	Terminoloji (`The Bee`s Knees` kategorisi)	Seçeneksiz
		26	Terminoloji (`The Bee`s Knees` kategorisi)	Seçeneksiz
		27	Dünya Coğrafisi (`Baywatch` kategorisi)	Seçeneksiz
		28	Bioloji (`The Bee`s Knees` kategorisi)	Seçeneksiz
		29	ABD Coğrafisi (`Baywatch` kategorisi)	Seçeneksiz
		30	Dünya Coğrafisi (`Baywatch` kategorisi)	Seçeneksiz
IV	1dak 30sn	1	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		2	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		3	Kimya	Seçeneksiz
		4	ABD Filmi	Seçeneksiz
		5	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		6	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		7	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		8	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		9	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		10	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		11	Mitoloji	Seçeneksiz
		12	ABD Sporü	Seçeneksiz
		13	ABD Tarihi	Seçeneksiz
Toplam	18dak 19sn	91		

Tablo 19: 17.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

Programın 18 dakika 19 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 91 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla ABD tarihi (15 soru), dünya ülkelerinin tarihi (12 soru) ve dünya ülkelerinin edebiyatı (9 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Programın diğerk raundlardan farklı olarak III raundda yer alan sorular kategorilere ayrılmakta ve öğrencilerin seçtiği kategoriye uygun şekilde konular sıralanmaktadır. III raundda sorular, her birinde 5 soru olmakla 6 kategoride sınıflandırılmaktadır: Baywatch, A Room of One`s Own, Roger That, We the People, The Bee`s Knees and Old Spice.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 1`nin (%1.1) foto, 1`nin (%1.1) programda özel konuk olan Boston Belediye Başkanı Marty Walsh tarafından sorulan video, 2`nin (%2.2) hesaplama, 3`nün (%3.3) üç cevap seçenekli ve 84`nün (%92.3) seçeneksiz soru olduğu görülmektedir.

Genel Sorunun İçeriği	Sıra	Katılımcıların Cevabının İçeriği
Eğer TED konuşması yapsaydınız siz hangi konuyu seçerdiniz ve neden?	1	Ben Ted Kruz`u seçerdim çünkü o günümüzde çağdaş siyasetde çok ilginç insandır.
	2	İnanılmaz hayal gücü ve kafiyeli yeteneğine göre Dr.Theodor Seuss Geisel`i seçerdim.
	3	Teddy Roosevelt hakkında konuşma yapardım çünkü en genç devlet başkanırken bile o tekelleri parçalaya ve diplomatik sorumluluklarını yerine getirebildi.
	4	Kişisel rol modelim olan, tüm zamanların en iyi defans oyuncusu Tedy Bruschi hakkında konuşurdum.
	5	“Chopped” programının sunucusu Ted Allen`i seçerdim çünkü yemek yapmağı çok severim.
	6	Ben de Teddy Roosevelt hakkında konuşma yapardım çünkü Teddy ayılarını çok severim ve ayılar ondan sonra bu ismi almışlar.
	7	Ted Williams çünkü beysbolu seviyorum.
	8	Ted Kennedy hakkında TED konuşması yapardım çünkü o sevimli senatörumdür.

Tablo 20: 17.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği

I raundun sonunda çocukları bireysel olarak daha yakından tanımak, fikirlerini öğrenmek için sorulan genel TED konuşmasında konu seçimiyle ilgilidir. Çocukların cevapları genellikle ABD siyaseti ve ABD sporu, aynı zamanda ABD edebiyatı ile ABD televizyon yayını hakkında konuları kapsamaktadır.

3.2.1.3.2. Görsel Düzey

17.02.2018 tarihinde yayınlanan “High School Quiz Show” programı, sunucunun katılımcı takımları tanıtması ve onların stendlerde yer alması ile başlamaktadır. Daha sonra mavi fon üzerinde programın logosunun ekrana gelmesi ile oluşturulan 8 saniyelik intro grafik videosu, bunun ardından Safety Insurance (Güvenlik Sığortası) Şirketi`nin 15 saniyelik reklam videosu yayınlanmaktadır. Aynı

şirketin 15 saniyelik farklı reklam videosu programın sonunda “High School Quiz Show”nun sosyal medya hesaplarının tanıtımı hakkında 17 saniyelik videosundan sonra sunulmaktadır.

Programın I ve III raundları boyunca ekranın aşağı kısmında takımların ismi ve kazandığı puanları yazılı olan grafik çubuğu gözükmektedir. II ve IV raundlarda ise takım tanıtımı ve puanlaması ile ilgili grafikten ilave, zaman süresini gösteren grafik de yer almakta ve süre dolduğunda raundun sonunda zil çalmaktadır.

Ekran bölümlenmesine yönelik yapılan incelemede ekran en çok 2'ye bölünmekte (74), böylece I, III ve IV raundlarda sunucu soru sorarken soruları dinleyip cevap düşünüldüğü süre içerisinde her iki takımda yer alan yarışmacılar gösterilmektedir. 2'ye bölünme zamanı iki ekranın arasında, üst kısımda programın logosu yer almaktadır. Foto ve video şeklindeki sorular zamanı ekranın 3'e bölünmesi (2) uygulanmaktadır.

Program genelinde boy çekim (253) tercih edilmektedir. I, III ve IV raundlar süresince sunucu katılımcılara soru sorarken bel çekim (101), II raundda ise diz çekim (26) daha çok kullanılmaktadır. Göğüs (25) ve omuz (3) çekimlere yedek takım üyeleri tanıtılırken, katılımcılar I raunddan sonra genel soruyu ve II raundda program sorularını cevaplarken başvurulmaktadır. Özellikle II raundda ve programın sonunda kullanılan genel çekimle sahne dekoru, katılımcılar ve sunucu dahil seyirciler gösterilmektedir.

Resim 4: 17.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Needham Lisesi'nin Maskot Kullanımı

Program başlar başlamaz Needham Lisesi'nin öğrencileri stüdyoya davet edilirken onları desteklemek için lisenin simgesi sayılan raket maskotu yarışmacılardan önce stüdyoya dahil olmaktadır (Resim 4).

Sıra	Destekleyici Görüntünün İçeriği	Süre
1	Güney kutub ışıklarının görüntüsü	6 sn
Toplam		6 sn

Tablo 21: 17.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler

Sunucu I raundda öğrencilere foto soru sorarken ekranda toplam 6 saniyelik destekleyici görüntü sunulmaktadır.

Sıra	Videonun İçeriği	Süre
1	Boston Belediye Başkanı Marty Walsh'in kendini tanıtması ve 18 Nisan 1775 yılı tarihinde Boston'da, Paul Revere'nin emriyle iki sinyal fenerinin hangi tarihi kilsenin çan kulesinden asılmasıyla ilgili soru sorması	12 sn
Toplam		12 sn

Tablo 22: 17.02.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi

I raundda Boston Belediye Başkanı Marty Walsh'ın özel konuk olarak seçildiği bu yayında Boston şehrinin mimarlık tarihi konusunda sorduğu soru, 12 saniyelik video şeklinde yayınlanmaktadır .

Program süresince Brookline Lisesi'nin öğrencilerinin üzerinde, takım ismine uygun olarak beyaz renkli `Brookline Quiz Bowl` yazısının yer aldığı mavi renkli kazak var. Needham Lisesi'nin öğrencileri ise sarı renkle `Needham Quiz Bowl` yazılı, siyah renkli tişört giymektedirler.

3.2.1.4. 02.03.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” programı

02.03.2018 tarihli “High School Quiz Show” programının dokuzuncu sezonunun beşinci yayını 26 dakika 46 saniye sürmüştür.

3.2.1.4.1. İçerik Düzey

Programın dokuzuncu sezonunun beşinci yayınına katılan birinci takım, Massachusetts eyaletinin Natick Lisesi'nin öğrencileridir. Aynı eyaletin Wellesley Lisesi'nin öğrencileri ise programın ikinci katılımcı grubudur.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Sınıflar	Cinsiyet
Natick Lisesi	1	Lise son sınıf	Erkek
	2	Lise son sınıf	Erkek
	3	Lise son sınıf	Erkek
	4	Lise son sınıf	Erkek
Wellesley Lisesi	5	Lise son sınıf	Erkek
	6	Lise son sınıf	Kadın
	7	Ortaokul	Erkek
	8	Ortaokul	Erkek

Tablo 23: 02.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti

Programın içerik analizi yapıldığı 02.03.2018 tarihinde yayınlanan programa yarışmacı olarak katılanların sayısı 8'dir. Bunların 1'i (%12.5) kadın, 7'si (%87.5) erkektir. Katılanların eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında 6 (%75) lise son sınıf öğrencisine karşılık 2 (%25) ortaokul öğrencisi bu programa yarışmacı olarak katılmaktadır. Yarışmacılardan lise son sınıf öğrencisi olanların kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 6 yarışmacının 1 (%16.7) kadın, 5 (%83.3) erkek olduğu görülmektedir. Toplam 2 olan ortaokul öğrencisinin dağılımına göre yarışmacıların 2'si (%100) de erkektir.

Katılımcı Takımların Yedek Grubu	Sıra	Yedek Grupdaki Kişi	Cinsiyet
Natick Lisesi	1	Öğrenci	Erkek
	2	Öğretmen	Erkek
Wellesley Lisesi	3	Öğrenci	Erkek
	4	Öğretmen	Erkek

Tablo 24: 02.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti

Takımlara desteye gelen yedek grupta toplam 4 kişidir. Bunların 4'ü (%) de erkektir. Katılanların statü durumuna göre dağılımına bakıldığında 2 (%50) öğrenci

ve 2 (%50) öğretmen programa katılmaktadır. Öğrencilerin kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 2 öğrencinin 2'nin (%100) de erkek olduğu görülmektedir. Toplam 2 olan öğretmenin dağılımına göre yarışmada 2 (%100) erkek yer almaktadır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	6dak 49sn	1	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		2	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		3	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		4	ABD Filmi	Seçeneksiz
		5	Bioloji	Foto
		6	Kimya	Seçeneksiz
		7	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		8	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		9	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		10	ABD Yayını	Özel Konuklu Video Soru
		11	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		12	ABD Spor	Seçeneksiz
		13	Bioloji	3 Cevap Seçenekli
		14	Matematik	Hesaplama
		15	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		16	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		17	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		18	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		19	ABD Hukuku	Seçeneksiz
		20	Kimya	3 Cevap Seçenekli
		21	ABD Filmi	Seçeneksiz
		22	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		23	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		24	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		25	Coğrafi	Seçeneksiz
		26	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		27	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		28	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		29	Bioloji	Seçeneksiz
		30	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		31	ABD Filmi	Seçeneksiz
		32	ABD Tarihi	Seçeneksiz
II	1dak 30sn	1	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		2	Terminoloji	Seçeneksiz

		3	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		4	ABD Filmi	Seçeneksiz
		5	Terminoloji	Seçeneksiz
		6	Kimya	Seçeneksiz
		7	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		8	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		9	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		10	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		11	Mitoloji	Seçeneksiz
		12	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
III	8dak 18sn	1	ABD Tarihi (` Benny and the Jets` kategorisi)	Seçeneksiz
		2	Dünya Müziği (` More Cowbell` kategorisi)	Seçeneksiz
		3	Dünya Filmi (` Benny and the Jets` kategorisi)	Seçeneksiz
		4	ABD Tarihi (` Benny and the Jets` kategorisi)	Seçeneksiz
		5	Dünya Edebiyatı (` Benny and the Jets` kategorisi)	Seçeneksiz
		6	Dünya Tarihi (` Benny and the Jets` kategorisi)	Seçeneksiz
		7	Mitoloji (` Benny and the Jets` kategorisi)	Seçeneksiz
		8	Dilbilim (` Foreign Exchange` kategorisi)	Seçeneksiz
		9	Dünya Müziği (` More Cowbell` kategorisi)	Seçeneksiz
		10	Dünya Müziği (` More Cowbell` kategorisi)	Seçeneksiz
		11	Dünya Müziği (` More Cowbell` kategorisi)	Seçeneksiz
		12	Dilbilim (` Foreign Exchange` kategorisi)	Seçeneksiz
		13	Dilbilim (` Foreign Exchange` kategorisi)	Seçeneksiz
		14	Dilbilim (` Foreign Exchange` kategorisi)	Seçeneksiz
		15	Dilbilim (` Foreign Exchange` kategorisi)	Seçeneksiz
		16	Dünya Coğrafisi (` All Shook Up` kategorisi)	Seçeneksiz
		17	ABD Tarihi (` Three Times a Lady` kategorisi)	Seçeneksiz
		18	ABD Yayımları (` Three Times a Lady` kategorisi)	Seçeneksiz
		19	Dünya Coğrafisi (` All Shook Up` kategorisi)	Seçeneksiz
		20	Coğrafi (` All Shook Up` kategorisi)	3 Cevap Seçenekli
		21	ABD Edebiyatı (` Three Times a Lady` kategorisi)	Seçeneksiz
		22	Dünya Filmi (` Three Times a Lady` kategorisi)	Seçeneksiz
		23	Dünya Coğrafisi (` All Shook Up` kategorisi)	Seçeneksiz
		24	Coğrafi (` All Shook Up` kategorisi)	Seçeneksiz
		25	Matematik (` Work the Angles` kategorisi)	Seçeneksiz

		26	Matematik (`Work the Angles` kategorisi)	Seçeneksiz
		27	Matematik (`Work the Angles` kategorisi)	Seçeneksiz
IV	1dak 30sn	1	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		2	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		3	Bioloji	Seçeneksiz
		4	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		5	Bioloji	Seçeneksiz
		6	Dilbilim	Seçeneksiz
		7	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		8	Dünya Filmi	Seçeneksiz
		9	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		10	ABD Filmi	Seçeneksiz
		11	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		12	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		13	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		14	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
Toplam	18dak 7sn	85		

Tablo 25: 02.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

Programın 18 dakika 7 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 85 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla dünya ülkelerinin coğrafisi (12 soru), dünya ülkelerinin tarihi (11 soru) ve ABD tarihi (9 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Programın diğer raundlardan farklı olarak III raundda yer alan sorular kategorilere ayrılmakta ve öğrencilerin seçtiği kategoriye uygun şekilde konular sıralanmaktadır. III raundda sorular, her birinde 5 soru olmakla 6 kategoride sınıflandırılmaktadır: Three Times a Lady, Work the Angles, Foreign Exchange, All Shook Up, Benny and the Jets ve More Cowbell.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 1`nin (%1.2) foto, 1`nin (%1.2) programda özel konuk olan Massachusetts Amherst Üniversitesi`nin rektörü Kumble Subbaswamy tarafından sorulan video, 1`nin (%1.2) hesaplama, 3`nün (%3.5) üç cevap seçenekli ve 79`nün (%92.9) seçeneksiz soru olduğu görülmektedir.

Genel Sorunun İçeriği	Sıra	Katılımcıların Cevabının İçeriği
İklim değişikliğine inanıyorsunuz ve neden? (veya neden olmasın?)	1	İklim değişikliğine inanıyorum. 1. kaleci olarak çok boş zamanım oluyor ve “Matty in the Morning” programını çok izliyorum. Televizyon ve radyo programı sunucusu Billy Costa iklim değişikliği gerçektir diyor ve ben buna inanmalıyım.
	2	Savunma hakemi olarak karyerimin futbolda daima devam etmeyeceğini biliyorum. Ve sonuç olarak dostum Charlesle ben, arka bahçelerimizden birinde petrol bulunması durumunda paylaşcaz diye anlaşma yaptık. Gelecekteki petrol sonuçsuzluğumuzdan dolayı söyleyebilirim ki ben iklim değişikliğine inanmıyorum.
	3	Hokey kalecisi olarak ben buz hakkında çok şey biliyorum (<i>elinde tuttuğu poşetin içindeki suyu göstererek</i>). Bunun eskiden dışardan topladığım buz olduğunu ve dışarı çok soğuk olduğunda bunun buz olması gerektiğini biliyorum, bu yüzden inanıp inanmayacağımı bilmiyorum.
	4	Gerçekten ben iklim değişikliğine inanmayı göze alamam. Bu yıl yeniden seçmek isterim.
	5	Ben iklim değişikliğine inanıyorum çünkü bilime inanıyorum.
	6	Ben de iklim değişikliğine inanıyorum. Bilimsel toplumda çok fazla fikir birliği var.
	7	Ben de iklim değişikliğine inanıyorum çünkü bence sen bilimsel gerçeği görüş olarak reddedemezsin.
	8	Ben de iklim değişikliğine inanıyorum. Neden inanmayayım?

Tablo 26: 02.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği

I raundun sonunda çocukları bireysel olarak daha yakından tanımak, fikirlerini öğrenmek için sorulan genel soru iklim değişikliğiyle ilgilidir. Öğrencilerin cevapları incelendiğinde onların bir grubunun konuya yorumu hayatta uygulanacak şekilde ve bir kısmının cevabı ise bilimsel açıdan değişmektedir.

Program başladığında, Wellesley takımı stüdyoya sakin ve ciddi şekilde girerken, Natick takımı dinamik şekilde el kol hareketleri yaparak seyircileri selamlayıp yarışmaya hazır olduklarını şu şekilde belli etmektedirler. Salonda oturan izleyiciler ise ellerinde takımların veya takım üyelerinin isimleri yazılı olan resimli pankartlarla ayağa kalkarak alkışlarla onları desteklemektedirler.

3.2.1.4.2. Görsel Düzey

02.03.2018 tarihinde yayınlanan “High School Quiz Show” programı, sunucunun katılımcı takımları tanıtması ve onların stendlerde yer alması ile başlamaktadır. Daha sonra mavi fon üzerinde programın logosunun ekrana gelmesi ile oluşturulan 8 saniyelik intro grafik videosu, bunun ardından Safety Insurance (Güvenlik Sığortası) Şirketi`nin 15 saniyelik reklam videosu yayınlanmaktadır. Aynı şirketin 15 saniyelik farklı reklam videosu programın sonunda “High School Quiz Show”nun sosyal medya hesaplarının tanıtımı hakkında 17 saniyelik videosundan sonra sunulmaktadır.

Programın I ve III raundları boyunca ekranın aşağı kısmında takımların ismi ve kazandığı puanları yazılı olan grafik çubuğu gözükmektedir. II ve IV raundlarda ise takım tanıtımı ve puanlaması ile ilgili grafikten ilave, zaman süresini gösteren grafik de yer almakta ve süre dolduğunda raundun sonunda zil çalmaktadır.

Ekran bölümlenmesine yönelik yapılan incelemede ekran en çok 2`ye bölünmekte (72), böylece I, III ve IV raundlarda sunucu soru sorarken soruları dinleyip cevap düşünüldüğü süre içerisinde her iki takımda yer alan yarışmacılar gösterilmektedir. 2`ye bölünme zamanı iki ekranın arasında, üst kısımda programın logosu yer almaktadır. Foto ve video şeklindeki sorular zamanı ekranın 3`e bölünmesi (2) uygulanmaktadır.

Program genelinde boy çekim (246) tercih edilmektedir. I, III ve IV raundlar süresince sunucu katılımcılara soru sorarken bel çekim (90), II raundda ise diz çekim (30) daha çok kullanılmaktadır. Göğüs (27) ve omuz (3) çekimlere yedek takım üyeleri tanıtılırken, katılımcılar I raunddan sonra genel soruyu ve II raundda program sorularını cevaplarırken başvurulmaktadır. Özellikle II raundda ve programın sonunda kullanılan genel çekimle sahne dekoru, katılımcılar ve sunucu dahil seyirciler gösterilmektedir. Takımlara genel soru sorulduğunda yarışmacılardan birinin elindeki su dolu poşet ayrınıt çekimle sunulmaktadır.

Sıra	Destekleyici Görüntünün İçeriği	Süre
1	Sinekkuşunun görüntüsü	9 sn
Toplam		9 sn

Tablo 27: 02.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler

Sunucu I raundda öğrencilere dünyanın sıcakkanlı en küçük ve geriye doğru uçabilen tek kuşu ile ilgili foto soru sorarken ekranda toplam 9 saniyelik destekleyici görüntü sunulmaktadır.

Sıra	Videonun İçeriği	Süre
1	Massachusetts Amherst Üniversitesi'nin rektörü Kumble Subbaswamy'nin kendini tanıtmayı ve üniversitenin Makine Mühendisliği ve İşletme Yönetimi bölümünden mezun olmuş televizyon karakteri Norm Abram'ın 1979 yılında ilk gösterimi yapılmış PBS dizisi hakkında sorması	21 sn
Toplam		21 sn

Tablo 28: 02.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi

I raundda Massachusetts Amherst Üniversitesi'nin rektörü Kumble Subbaswamy'nin özel konuk olarak seçildiği bu yayında ABD'nin PBS televizyon kanalında yayınlanmış “This Old House” dizisi ile ilgili sorduğu soru, 21 saniyelik video şeklinde yayınlanmaktadır.

Kırmızı şahinler lakabı ile bilinen Natick Lisesi'nin öğrencilerinin üzerinde takımlarının ismi yazılı olan kırmızı renkli tişört var. Wellesley Lisesi'nin öğrencileri ise gömlek ve kazak gibi günlük giysiler giymektedirler.

3.2.1.5. 10.03.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” programı

10.03.2018 tarihli “High School Quiz Show” programının dokuzuncu sezonunun altıncı yayını 26 dakika 46 saniye sürmüştür.

3.2.1.5.1. İçerik Düzey

Programın dokuzuncu sezonunun altıncı yayımına katılan birinci takım, ABD'nin Massachusetts eyaletinin Mansfield Lisesi'nin öğrencileridir. Aynı eyaletin Phillips Akademisi öğrencileri ise programın ikinci katılımcı grubudur.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Sınıflar	Cinsiyet
Mansfield Lisesi	1	Lise ikinci sınıf	Erkek
	2	Lise son sınıf	Erkek
	3	Ortaokul	Kadın
	4	Ortaokul	Kadın
Phillips Akademisi	5	Lise son sınıf	Kadın
	6	Lise ikinci sınıf	Erkek
	7	Lise birinci sınıf	Erkek
	8	Lise son sınıf	Erkek

Tablo 29: 10.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti

Programın içerik analizi yapıldığı 10.03.2018 tarihinde yayınlanan programa yarışmacı olarak katılanların sayısı 8'dir. Bunların 3'ü (%37.5) kadın, 5'i (%62.5) erkektir. Katılanların eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında 3 (%37.5) lise son sınıf öğrencisine karşılık 1 (%12.5) lise birinci sınıf öğrencisi, 2 (%25) lise ikinci sınıf öğrencisi ve 2 (%25) ortaokul öğrencisi bu programa yarışmacı olarak katılmaktadır. Yarışmacılardan lise son sınıf öğrencisi olanların kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 3 yarışmacının 1 (%33.3) kadın, 2 (%66.7) erkek olduğu görülmektedir. Toplam 1 olan lise birinci sınıf öğrencisinin dağılımına göre yarışmacı 1 (%100) erkektir. Toplam 2 olan lise ikinci sınıf öğrencisinin dağılımına göre yarışmacıların 2'si (%100) de erkektir. Toplam 2 olan ortaokul öğrencisinin dağılımına göre yarışmacıların 2'si (%100) de kadındır.

Katılımcı Takımların Yedek Grubu	Sıra	Yedek Grupdaki Kişi	Cinsiyet
Mansfield Lisesi	1	Öğrenci	Erkek
	2	Öğrenci	Erkek
	3	Öğretmen	Erkek
Phillips Akademisi	4	Öğretmen	Kadın

Tablo 30: 10.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti

Takımlara desteye gelen yedek grupta toplam 4 kişidir. Bunların 1’i (%25) kadın, 3’ü (%75) erkektir. Katılanların statü durumuna göre dağılımına bakıldığında 2 (%50) öğrenci ve 2 (%50) öğretmen programa katılmaktadır. Öğrencilerin kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 2 öğrencinin 2’nin (%100) de erkek olduğu görülmektedir. Toplam 2 olan öğretmenin dağılımına göre yarışmada 1 (%50) kadın ve 1 (%50) erkek yer almaktadır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	6dak 58sn	1	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		2	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		3	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		4	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		5	ABD Tarihi	Foto
		6	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		7	ABD Spor	Seçeneksiz
		8	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		9	Teknoloji	Seçeneksiz
		10	ABD Tarihi	Özel Konuklu Video Soru
		11	ABD Yayını	Seçeneksiz
		12	ABD Filmi	Seçeneksiz
		13	Matematik	Hesaplama
		14	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		15	Fizik	Seçeneksiz
		16	Bioloji	Seçeneksiz
		17	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		18	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		19	Coğrafi	3 Cevap Seçenekli
		20	ABD Müziği	Seçeneksiz
		21	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		22	Dünya Müziği	Seçeneksiz
		23	Matematik	Hesaplama

		24	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		25	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		26	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		27	Kimya	Seçeneksiz
		28	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		29	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		30	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		31	Terminoloji	Seçeneksiz
		32	Terminoloji	Seçeneksiz
		33	Dilbilim	Seçeneksiz
		34	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		35	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
II	1dak 30sn	1	Kimya	Seçeneksiz
		2	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		3	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		4	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		5	Bioloji	Seçeneksiz
		6	Dünya Sporu	Seçeneksiz
		7	Mitoloji	Seçeneksiz
		8	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		9	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		10	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		11	Bilim	Seçeneksiz
		12	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		13	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
III	8dak 29sn	1	ABD Tarihi (`The Eagle Has Landed` kategorisi)	Seçeneksiz
		2	ABD Tarihi (`The Eagle Has Landed` kategorisi)	Seçeneksiz
		3	Dünya Tarihi (`The Eagle Has Landed` kategorisi)	Seçeneksiz
		4	ABD Tarihi (`The Eagle Has Landed` kategorisi)	Seçeneksiz
		5	Astronomi (`The Eagle Has Landed` kategorisi)	Seçeneksiz
		6	Dünya Edebiyatı (`Southern Charm` kategorisi)	Seçeneksiz
		7	ABD Edebiyatı (`Southern Charm` kategorisi)	Seçeneksiz
		8	ABD Edebiyatı (`Southern Charm` kategorisi)	Seçeneksiz
		9	ABD Edebiyatı (`Southern Charm` kategorisi)	Seçeneksiz
		10	ABD Edebiyatı (`Southern Charm` kategorisi)	Seçeneksiz

		11	Dünya Coğrafisi (`Some Like It Hot` kategorisi)	Seçeneksiz
		12	Dünya Coğrafisi (`Some Like It Hot` kategorisi)	Seçeneksiz
		13	Dünya Coğrafisi (`Some Like It Hot` kategorisi)	Seçeneksiz
		14	ABD Coğrafisi (`Some Like It Hot` kategorisi)	Seçeneksiz
		15	Dünya Coğrafisi (`Some Like It Hot` kategorisi)	Seçeneksiz
		16	ABD Tarihi (`Governor`s Mansion` kategorisi)	Seçeneksiz
		17	ABD Tarihi (`Governor`s Mansion` kategorisi)	Seçeneksiz
		18	ABD Tarihi (`Governor`s Mansion` kategorisi)	Seçeneksiz
		19	ABD Tarihi (`Governor`s Mansion` kategorisi)	Seçeneksiz
		20	ABD Tarihi (`Governor`s Mansion` kategorisi)	Seçeneksiz
		21	ABD Tarihi (`Oops` kategorisi)	Seçeneksiz
		22	ABD Tarihi (`Oops` kategorisi)	Seçeneksiz
		23	ABD Filmi (`Oops` kategorisi)	Seçeneksiz
		24	Dünya Tarihi (`Oops` kategorisi)	Seçeneksiz
		25	Genel Bilgi (`Oops` kategorisi)	Seçeneksiz
		26	ABD Müziği (`Of Thee I Sing` kategorisi)	Seçeneksiz
IV	18dak 30sn	1	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		2	Matematik	Seçeneksiz
		3	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		4	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		5	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		6	ABD Müziği	Seçeneksiz
		7	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		8	Bioloji	Seçeneksiz
		9	ABD Filmi	Seçeneksiz
		10	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		11	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		12	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
Toplam	18dak 27sn	86		

Tablo 31: 10.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

Programın 18 dakika 27 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 86 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla ABD tarihi (17 soru) ve dünya ülkelerinin tarihi (13 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Programın diğer raunlardan farklı olarak III raunda yer alan sorular kategorilere ayrılmakta ve öğrencilerin seçtiği kategoriye uygun şekilde konular sıralanmaktadır. III raunda sorular, her birinde 5 soru olmakla 6 kategoride sınıflandırılmaktadır: Some Like It Hot, Governor`s Mansion, Southern Charm, Of Thee I Sing, The Eagle Has Landed ve Oops.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 1`nin (%1.16) foto, 1`nin (%1.16) programda özel konuk olan Comcast şirketinin proje yönetiminin başkan yardımcısı Jo Ann Brothers tarafından sorulan video, 2`nin (%2.33) hesaplama, 1`nin (%1.16) üç cevap seçenekli ve 81`nin (%94.19) seçeneksiz soru olduğu görülmektedir.

Genel Sorunun İçeriği	Sıra	Katılımcıların Cevabının İçeriği
Hangi ses sizi sınırlendirebilir ve neden?	1	Sabah alarm saatimin çalmaya başlamasını duymam çünkü o zaman uyanıp okula gitmem gerekiyor.
	2	Kulağımın dibinde vızıldayan sinek. Sen onu vurup ezmelisin ama onun nerede olduğunu bilmiyorsun.
	3	Bir şeyi kurşunkalemle silmeye çalışıyorsun ama silgi bitiyor ve bu masanıza zıt yönde kazınan metal sesi gibidir.
	4	Çatal, bıçak ve kaşıkların tabaklara karşı çizildiği sesi sevmiyorum.
	5	Bançonun sesine hiç dayanamıyorum. Ben Kentucky eyaletinde büyüdüm ve sen orda bu sesden kaçamazsın.
	6	Ben de sabah alarm saatinin sesine dayanmıyorum.
	7	Fagot müzik aletimde notu yanlış çaldığımda oluşan ses, korkunç gıcırtı sesidir.
	8	En saçma şey saksofonun gıcırtı sesidir ve bu ses çok yüksektir, kulakları mahv ediyor.

Tablo 32: 10.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği

I raundun sonunda çocukları bireysel olarak daha yakından tanımak, fikirlerini öğrenmek için sorulan genel soru çocukların duyguları ile ilgilidir. Öğrencilerin

cevapları onları sinir eden şeylerin daha çok eşya sesleri olduğu fikrini kapsamaktadır.

3.2.1.5.2. Görsel Düzey

10.03.2018 tarihinde yayınlanan “High School Quiz Show” programı, sunucunun katılımcı takımları tanıtmaları ve onların stendlerde yer alması ile başlamaktadır. Daha sonra mavi fon üzerinde programın logosunun ekrana gelmesi ile oluşturulan 8 saniyelik intro grafik videosu, bunun ardından Safety Insurance (Güvenlik Sığortası) Şirketi'nin 15 saniyelik reklam videosu yayınlanmaktadır. Aynı şirketin 15 saniyelik farklı reklam videosu programın sonunda “High School Quiz Show”nun sosyal medya hesaplarının tanıtımı hakkında 17 saniyelik videosundan sonra sunulmaktadır.

Programın I ve III raundları boyunca ekranın aşağı kısmında takımların ismi ve kazandığı puanları yazılı olan grafik çubuğu gözükmektedir. II ve IV raundlarda ise takım tanıtımı ve puanlaması ile ilgili grafikten ilave, zaman süresini gösteren grafik de yer almakta ve süre dolduğunda raundun sonunda zil çalmaktadır.

Ekran bölünmesine yönelik yapılan incelemede ekran en çok 2'ye bölünmekte (69), böylece I, III ve IV raundlarda sunucu soru sorarken soruları dinleyip cevap düşünüldüğü süre içerisinde her iki takımda yer alan yarışmacılar gösterilmektedir. 2'ye bölünme zamanı iki ekranın arasında, üst kısımda programın logosu yer almaktadır. Foto ve video şeklindeki sorular zamanı ekranın 3'e bölünmesi (2) uygulanmaktadır.

Program genelinde boy çekim (244) tercih edilmektedir. I, III ve IV raundlar süresince sunucu katılımcılara soru sorarken bel çekim (100), II raundda ise diz çekim (31) daha çok kullanılmaktadır. Göğüs (18) ve omuz (7) çekimlere yedek takım üyeleri tanıtılırken, katılımcılar I raunddan sonra genel soruyu ve II raundda program sorularını cevaplarırken başvurulmaktadır. Özellikle II raundda kullanılan genel çekimle (1) sahne dekoru, katılımcılar ve sunucu dahil seyirciler gösterilmektedir.

Programın başından sonunadek, örneğin, takımlar stüdyoya girerken, kendilerini tanıtırken salonda oturan izleyiciler ellerinde takımların veya okulların ismi yazılı pankartlarla ve bağırarak alkışlarla onları desteklemektedirler.

Resim 5: 10.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Mansfield Lisesi`nin Maskot Kullanımı

Program başlar başlamaz Mansfield Lisesi`nin öğrencileri stüdyoya davet edilirken onları desteklemek için lisenin lakabına uygun olan yeşil eşekarası maskotu yarışmacılarla beraber stüdyoya dahil olmaktadır (Resim 5).

Sıra	Destekleyici Görüntünün İçeriği	Süre
1	Amerika sömürgeleri arasında ilk yasama meclisi olan Kasabalılar Evi`nin iç görüntüsü	12 sn
Toplam		12 sn

Tablo 33: 10.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler

Sunucu I raundda öğrencilere ABD`nin Kasabalılar Evi`nin tarihi konumuyla ilgili foto soru sorarken ekranda yasama meclisinin toplam 12 saniyelik destekleyici görüntüsü sunulmaktadır.

Sıra	Videonun İçeriği	Süre
1	Comcast şirketinin proje yönetimi başkanının yardımcısı Jo Ann Brothers`in televizyonun 4K formatındaki 2160p yüksek çözünürlük göstergesinde `p`nin anlamını sorması	17 sn
Toplam		17 sn

Tablo 34: 10.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi

I raundda Comcast şirketinin proje yönetimi başkanının yardımcısı Jo Ann Brothers`in özel konuk olarak seçildiği bu yayında geleneksel HD TV ekranlarıyla kıyaslayınca daha yüksek çözünürlüğe sahip yeni 4K formatındaki 2160p`de `p`in anlamını sorduğu soru, 17 saniyelik video şeklinde yayınlanmaktadır.

Program süresince Mansfield Lisesi`nin öğrencilerinin üzerinde, takım ismine uygun olarak beyaz renkli M harfinin ve `Mansfield`in Eşekarıları` anlamına gelen `Mansield Hornets` yazısının yer aldığı yeşil renkli tişört var. Phillips Akademisi`nin öğrencileri ise `AQB` ve `Andover` yazılı siyah ve karışık renkli kazak giymektedirler.

3.2.1.6. 24.03.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” programı

24.03.2018 tarihli “High School Quiz Show” programının dokuzuncu sezonunun sekizinci yayını 26 dakika 46 saniye sürmüştür.

3.2.1.6.1. İçerik Düzey

Programın dokuzuncu sezonunun sekizinci yayımına katılan birinci takım, Massachusetts eyaletinin Newton North Lisesi`nin öğrencileridir. South High Okulu`nun (South High Community School) öğrencileri ise programın ikinci katılımcı grubudur.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Sınıflar	Cinsiyet
Newton North Lisesi	1	Ortaokul	Erkek
	2	Lise son sınıf	Kadın
	3	Lise son sınıf	Erkek
	4	Lise son sınıf	Erkek
South High Okulu	5	Lise birinci sınıf	Erkek
	6	Lise ikinci sınıf	Kadın
	7	Ortaokul	Erkek
	8	Lise ikinci sınıf	Erkek

Tablo 35: 24.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti

Programın içerik analizi yapıldığı 24.03.2018 tarihinde yayınlanan programa yarışmacı olarak katılanların sayısı 8'dir. Bunların 2'si (%25) kadın, 6'sı (%75) erkektir. Kadın ve erkek sayısı birbirinden üç kat farklıdır. Katılanların eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında 2 (%25) ortaokul öğrencisine karşılık 1 (%12.5) lise birinci sınıf öğrencisi, 2 (%25) lise ikinci sınıf öğrencisi ve 3 (%37.5) lise son sınıf öğrencisi bu programa yarışmacı olarak katılmaktadır. Yarışmacılardan ortaokul öğrencisi olanların kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 2 yarışmacının 2'nin (%100) de erkek olduğu görülmektedir. Toplam 3 olan lise son sınıf öğrencisinin dağılımına göre kadın yarışmacıların sayısı 1 (%33.3) ve erkek sayısı 2'dir (%66.7). Toplam 2 olan lise ikinci sınıf öğrencisinin dağılımına göre kadın yarışmacıların sayısı 1 (%50) ve erkek sayısı da 1'dir (%50). Toplam 1 olan lise birinci sınıf öğrencisinin dağılımına göre 1 (%100) erkektir.

Katılımcı Takımların Yedek Grubu	Sıra	Yedek Grupdaki Kişi	Cinsiyet
Newton North Lisesi	1	Öğrenci	Erkek
	2	Öğrenci	Erkek
	3	Öğretmen	Erkek
	4	Öğretmen	Erkek
South High Okulu	5	Öğrenci	Erkek
	6	Öğrenci	Erkek
	7	Öğretmen	Kadın
	8	Öğretmen	Kadın

Tablo 36: 24.03.2018 Tarihli "High School Quiz Show" Programının Yedek Gruplarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti

Takımlara desteye gelen yedek grupta toplam 8 kişidir. Bunların 2'si (%25) kadın, 6'sı (%75) erkektir. Katılanların statü durumuna göre dağılımına bakıldığında 4 (%50) öğrenci ve 4 (%50) öğretmen programa katılmaktadır. Öğrencilerin kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 4 öğrencinin 4'nün (%100) de erkek olduğu görülmektedir. Toplam 4 olan öğretmenin dağılımına göre yarışmada 2 (%50) kadın ve 2 (%50) erkek yer almaktadır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	7dak 18sn	1	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		2	Dünya Sporu	Seçeneksiz

		3	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		4	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		5	ABD Tarihi	Foto
		6	Matematik	Seçeneksiz
		7	ABD Sanatı	Seçeneksiz
		8	Dünya Filmi	Seçeneksiz
		9	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		10	Teknoloji	Özel Konuklu Video Soru
		11	Coğrafi	Seçeneksiz
		12	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		13	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		14	Genel Bilgi	3 Cevap Seçenekli
		15	Matematik	Hesaplama
		16	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		17	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		18	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		19	Bilim	Seçeneksiz
		20	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		21	Dünya Tarihi	3 Cevap Seçenekli
		22	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		23	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		24	Dünya Spor	Seçeneksiz
		25	Matematik	Hesaplama
		26	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		27	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		28	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		29	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		30	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		31	Bioloji	Seçeneksiz
		32	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		33	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		34	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		35	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
II	Idak 30sn	1	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		2	Teknoloji	Seçeneksiz
		3	Teknoloji	Seçeneksiz
		4	Bioloji	Seçeneksiz
		5	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		6	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		7	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		8	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz

		9	Mitoloji	Seçeneksiz
		10	Fizik	Seçeneksiz
		11	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		12	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		13	ABD Tarihi	Seçeneksiz
III	8dak 40sn	1	Dünya Müziği (`Domo Arigato` kategorisi)	3 Cevap Seçenekli
		2	Kimya (`Flame Test` kategorisi)	Seçeneksiz
		3	Kimya (`Flame Test` kategorisi)	Seçeneksiz
		4	Kimya (`Flame Test` kategorisi)	Seçeneksiz
		5	Kimya (`Flame Test` kategorisi)	Seçeneksiz
		6	Kimya (`Flame Test` kategorisi)	Seçeneksiz
		7	ABD Tarihi (`Vice Squad` kategorisi)	Seçeneksiz
		8	ABD Filmi (`Vice Squad` kategorisi)	Seçeneksiz
		9	ABD Tarihi (`Vice Squad` kategorisi)	Seçeneksiz
		10	ABD Tarihi (`Vice Squad` kategorisi)	Seçeneksiz
		11	ABD Tarihi (`Vice Squad` kategorisi)	Seçeneksiz
		12	ABD Filmi (`Flying Colors` kategorisi)	Seçeneksiz
		13	Dünya Müziği (`Flying Colors` kategorisi)	Seçeneksiz
		14	ABD Tarihi (`Flying Colors` kategorisi)	Seçeneksiz
		15	Spor (`Winter Is Coming` kategorisi)	Seçeneksiz
		16	Spor (`Winter Is Coming` kategorisi)	Seçeneksiz
		17	ABD Filmi (`Captains Courageous` kategorisi)	Seçeneksiz
		18	ABD Edebiyatı (`Captains Courageous` kategorisi)	Seçeneksiz
		19	ABD Tarihi (`Captains Courageous` kategorisi)	Seçeneksiz
		20	ABD Edebiyatı (`Captains Courageous` kategorisi)	Seçeneksiz
		21	Spor (`Winter Is Coming` kategorisi)	Seçeneksiz
		22	ABD Sporu (`Winter Is Coming` kategorisi)	Seçeneksiz
		23	Dünya Sporu (`Winter Is Coming` kategorisi)	Seçeneksiz
		24	Dünya Sanatı (`Domo Arigato` kategorisi)	Seçeneksiz
		25	Dilbilim (`Domo Arigato` kategorisi)	Seçeneksiz
		26	Dilbilim (`Domo Arigato` kategorisi)	Seçeneksiz
		27	Bioloji (`Flying Colors` kategorisi)	Seçeneksiz
		28	Dünya Edebiyatı (`Flying Colors` kategorisi)	Seçeneksiz
		29	ABD Yayıncılık (`Captains Courageous` kategorisi)	Seçeneksiz
IV	1dak 30sn	1	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		2	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		3	Dünya Müziği	Seçeneksiz

		4	Mitoloji	Seçeneksiz
		5	Coğrafi	Seçeneksiz
		6	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		7	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		8	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		9	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		10	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		11	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		12	Coğrafi	Seçeneksiz
		13	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
Toplam	18dak 58sn	90		

Tablo 37: 24.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

Programın 18 dakika 58 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 90 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla ABD tarihi (20 soru) ve dünya ülkelerinin tarihi (11 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Programın diğer raundlardan farklı olarak III raundda yer alan sorular kategorilere ayrılmakta ve öğrencilerin seçtiği kategoriye uygun şekilde konular sıralanmaktadır. III raundda sorular, her birinde 5 soru olmakla 6 kategoride sınıflandırılmaktadır: Flame Test, Captains Courageous, Domo Arigato, Flying Colors, Winter is Coming ve Vice Squad.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 1`nin (%1.1) foto, 1`nin (%1.1) programda özel konuk olan şirket müdürü Ernie Boch Jr. tarafından sorulan video, 2`nin (%2.2) hesaplama, 3`nün (%3.3) üç cevap seçenekli ve 83`nün (%92.3) seçeneksiz soru olduğu görülmektedir.

Genel Sorunun İçeriği	Sıra	Katılımcıların Cevabının İçeriği
Okulda öğrendiğiniz en faydalı şey nedir ve neden?	1	Bu sene ingilizce öğretmenim bize hep karmaşıklığı kabul etmeyi öğretti ve bence bu faydalı tavsiyedir.
	2	Grub dahilinde gerçekten birlikte çalışmayı öğrendim ve bu projelerde yardımcı oldum.
	3	Eğlenceye zaman ayırmayı ve boş zamanlarımı arkadaşlarımla geçirmeyi öğrendim.
	4	Hiç bir şeyin 9 saat uyumaktan daha güzel olmadığını öğrendim.

	5	Yazmağı öğrendim çünkü bununla sen fikirlerini konuşmaktan daha kolay ve anlaşılır bir şekilde ifade ediyorsun.
	6	Bu kuralı bir az kırsam da, ertelememeyi öğrendim
	7	Ben müzisyenim ve müzik okumak gerçekten çok faydalı oldu ve bunu orta okuldayken öğrendim.
	8	Benim için en faydalı şey okumayı öğrenmem oldu çünkü bu tekniğı kullanarak benim bir çok şeyi öğrenmemi sağladı.

Tablo 38: 24.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriğı

I raundun sonunda çocukları bireysel olarak daha yakından tanımak, fikirlerini öğrenmek için sorulan genel soru okulun onlara kazandırdıklarıyla ilgilidir. Çocukların cevapları genellikle gelecekte hayatlarında rol oynayacak meseleleri öğrendiklerini kapsamaktadır.

3.2.1.6.2. Görsel Düzey

24.03.2018 tarihinde yayınlanan “High School Quiz Show” programı, sunucunun katılımcı takımları tanıtmaları ve onların stendlerde yer alması ile başlamaktadır. Daha sonra mavi fon üzerinde programın logosunun ekrana gelmesi ile oluşturulan 8 saniyelik intro grafik videosu, bunun ardından Safety Insurance (Güvenlik Sığortası) Şirketi`nin 15 saniyelik reklam videosu yayınlanmaktadır. Aynı şirketin 15 saniyelik farklı reklam videosu programın sonunda sunulmaktadır.

Programın I ve III raundları boyunca ekranın aşağı kısmında takımların ismi ve kazandığı puanları yazılı olan grafik çubuğı gözükmektedir. II ve IV raundlarda ise takım tanıtımı ve puanlaması ile ilgili grafikten ilave, zaman süresini gösteren grafik de yer almakta ve süre dolduğunda raundun sonunda zil çalmaktadır.

Ekran bölümlenmesine yönelik yapılan incelemede ekran en çok 2`ye bölünmekte (74), böylece I, III ve IV raundlarda sunucu soru sorarken soruları dinleyip cevap düşünüldeğı süre içerisinde her iki takımda yer alan yarışmacılar gösterilmektedir. 2`ye bölünme zamanı iki ekranın arasında, üst kısımda programın

logosu yer almaktadır. Foto ve video şeklindeki sorular zamanı ekranın 3'e bölünmesi (3) uygulanmaktadır.

Program genelinde boy çekim (252) tercih edilmektedir. I, III ve IV raundlar süresince sunucu katılımcılara soru sorarken bel çekim (107), II raundda ise diz çekim (27) daha çok kullanılmaktadır. Göğüs (24) ve omuz (5) çekimlere yedek takım üyeleri tanılırken, katılımcılar I raunddan sonra genel soruyu ve II raundda program sorularını cevaplarken başvurulmaktadır. Genel çekimle (1) sahne dekoru, katılımcılar ve sunucu dahil seyirciler gösterilmektedir. Ayrıntı çekim planı (1) programın sonunda stüdyonun yukarısında yer alan program logosunun yakından çekilmesi ile sunulmaktadır.

Resim 6: 24.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Newton North Lisesi'nin Destekçilerinin Simge Kullanımı

Programa gelen seyirciler arasında desteklediği takımın okulunun simgesi pankartlarda veya giysilerde kullanılmaktadır. Örneğin, Newton North Lisesi'nin destekçileri okulun logosuna uygun olarak üzerinde kaplan görseli olan kazak, ellerinde kaplan yazılı pankart veya kaplan şeklinde giysiler giyerek alkışlarla lise öğrencilerini desteklemektedirler (Resim 6).

Sıra	Destekleyici Görüntünün İçeriği	Süre
1	ABD'de üç defa devlet başkanı adayı olmuş William Jennings Bryan'ın fotosu	14 sn
	Toplam	14 sn

Tablo 39: 24.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler

Sunucu I raundda öğrencilere ABD`de tarihinde devlet başkanlığına üç defa aday olmuş William Jennings Bryan`ın “Cross of Gold” adlı 1896 yılındaki konuşması hakkında foto soru sorarken ekranda toplam 14 saniyelik destekleyici görüntü sunulmaktadır.

Sıra	Videonun İçeriği	Süre
1	Ernie Boch Jr.`ın kendini tanıtmayı ve 1885 yılında hangi Alman mühendisinin, içten yanmalı motor ile ilk pratik motorlu arabayı yaratması hakkında sorması	13 sn
Toplam		13 sn

Tablo 40: 24.03.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi

I raundda ABD`de işletme yöneticilerinden biri olan Ernie Boch Jr`in özel konuk olarak seçildiği bu yayında içten yanmalı ilk pratik motorlu arabayı icat eden Alman mühendisi Karl Benzle ilgili sorduğu soru, 13 saniyelik video şeklinde yayınlanmaktadır.

Program süresince Newton North Lisesi`nin öğrencilerinin üzerinde, takım ismine uygun olarak beyaz renkli `Newton North` ve yarışmaya özel, turuncu renkli `High School Quiz Show` yazılarının yer aldığı koyu gri renkli tişört var. South High Okulu`nun (South High Community School) öğrencileri ise üzerinde, iki elinde de silah tutan bir kovboyun görüntüsü olan ve beyaz renkle `South High` yazılı kırmızı renkli tişört giymektedirler.

3.2.1.7. 07.04.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” programı

07.04.2018 tarihli “High School Quiz Show” programının dokuzuncu sezonunun onuncu yayını 26 dakika 46 saniye sürmüştür.

3.2.1.7.1. İçerik Düzey

Programın dokuzuncu sezonunun onuncu yayınına katılan birinci takım, Brookline Lisesi`nin öğrencileridir. Thayer Akademisi`nin öğrencileri ise programın ikinci katılımcı grubudur. Bu yayın, programın çeyrek final yayınıdır.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Sınıflar	Cinsiyet
Brookline Lisesi	1	Ortaokul	Erkek
	2	Ortaokul	Kadın
	3	Lise ikinci sınıf	Erkek
	4	Lise son sınıf	Erkek
Thayer Akademisi	5	Lise son sınıf	Erkek
	6	Ortaokul	Kadın
	7	Lise ikinci sınıf	Erkek
	8	Lise ikinci sınıf	Erkek

Tablo 41: 07.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti

Programın içerik analizi yapıldığı 07.04.2018 tarihinde yayınlanan programa yarışmacı olarak katılanların sayısı 8’dir. Bunların 2’i (%25) kadın, 6’ı (%75) erkektir. Kadın ve erkek sayısı birbirinden 3 kat farklıdır. Katılanların eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında 3 (%37.5) ortaokul öğrencisine karşılık 3 (%37.5) lise ikinci sınıf öğrencisi ve 2 (%25) lise son sınıf öğrencisi bu programa yarışmacı olarak katılmaktadır. Yarışmacılardan ortaokul öğrencisi olanların kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 3 yarışmacının 2 (%66.7) kadın, 1 (%33.3) erkek olduğu görülmektedir. Toplam 3 olan lise ikinci sınıf öğrencisinin dağılımına göre yarışmacılardan 3’ü (%100) de erkektir. Toplam 2 olan lise son sınıf öğrencisinin dağılımına göre yarışmacılardan 2’si (%100) de erkektir.

Katılımcı Takımların Yedek Grubu	Sıra	Yedek Grupdaki Kişi	Cinsiyet
Brookline Lisesi	1	Öğrenci	Erkek
	2	Öğretmen	Erkek
Thayer Akademisi	3	Öğrenci	Erkek
	4	Öğrenci	Kadın
	5	Öğretmen	Erkek

Tablo 42: 07.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Gruplarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti

Takımlara desteye gelen yedek grupta toplam 5 kişidir. Bunların 1’i (%20) kadın, 4’ü (%80) erkektir. Katılanların statü durumuna göre dağılımına bakıldığında 3 (%60) öğrenci ve 2 (%40) öğretmen programa katılmaktadır. Öğrencilerin kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 3 öğrencinin 2’nin (%66.7) erkek, 1’nin

(%33.3) kadın olduğu görülmektedir. Toplam 2 olan öğretmenin dağılımına göre yarışmada 2 (%100) erkek yer almaktadır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	6dak 55sn	1	Kimya	Seçeneksiz
		2	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		3	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		4	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		5	ABD Tarihi	Foto
		6	Bilim	Seçeneksiz
		7	ABD Sporü	Seçeneksiz
		8	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		9	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		10	Fizik	Özel Konuklu Video Soru
		11	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		12	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		13	Bioloji	Seçeneksiz
		14	Kimya	3 Cevap Seçenekli
		15	Matematik	Hesaplama
		16	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		17	ABD Müziğı	Seçeneksiz
		18	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		19	Bilim	Seçeneksiz
		20	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		21	Genel Bilgi	3 Cevap Seçenekli
		22	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		23	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		24	Kimya	Seçeneksiz
		25	Matematik	Hesaplama
		26	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		27	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		28	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		29	ABD Filmi	Seçeneksiz
		30	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		31	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
II	1dak 30sn	1	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		2	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		3	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		4	Bioloji	Seçeneksiz
		5	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		6	Genel Bilgi	Seçeneksiz

		7	Matematik	Seçeneksiz
		8	ABD Filmi	Seçeneksiz
		9	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		10	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		11	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		12	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		13	Mitoloji	Seçeneksiz
III	8dak 21sn	1	ABD Filmi (`I, Robot` kategorisi)	Seçeneksiz
		2	ABD Filmi (`I, Robot` kategorisi)	Seçeneksiz
		3	Dünya Tarihi (`The Great War` kategorisi)	3 Cevap Seçenekli
		4	Dünya Tarihi (`The Great War` kategorisi)	Seçeneksiz
		5	Dünya Tarihi (`The Great War` kategorisi)	Seçeneksiz
		6	Dünya Tarihi (`The Great War` kategorisi)	Seçeneksiz
		7	Dünya Tarihi (`The Great War` kategorisi)	Seçeneksiz
		8	Dünya Tarihi (`The Great War` kategorisi)	Seçeneksiz
		9	Dünya Edebiyatı (`The Truth Is Out There` kategorisi)	Seçeneksiz
		10	ABD Edebiyatı (`The Truth Is Out There` kategorisi)	Seçeneksiz
		11	Dünya Edebiyatı (`The Truth Is Out There` kategorisi)	Seçeneksiz
		12	ABD Edebiyatı (`The Truth Is Out There` kategorisi)	Seçeneksiz
		13	Genel Bilgi (`Carry That Weight` kategorisi)	Seçeneksiz
		14	Matematik (`Carry That Weight` kategorisi)	Seçeneksiz
		15	Matematik (`Carry That Weight` kategorisi)	Seçeneksiz
		16	ABD Edebiyatı (`The Truth Is Out There` kategorisi)	Seçeneksiz
		17	Matematik (`Carry That Weight` kategorisi)	Seçeneksiz
		18	Kısaltmalar (`The Big Short` kategorisi)	Seçeneksiz
		19	Genel Bilgi (`Carry That Weight` kategorisi)	Seçeneksiz
		20	ABD Yayını (`I, Robot` kategorisi)	Seçeneksiz
		21	Kısaltmalar (`The Big Short` kategorisi)	Seçeneksiz
		22	ABD Filmi (`I, Robot` kategorisi)	Seçeneksiz
		23	ABD Yayını (`I, Robot` kategorisi)	Seçeneksiz
		24	Kısaltmalar (`The Big Short` kategorisi)	Seçeneksiz
		25	Kısaltmalar (`The Big Short` kategorisi)	Seçeneksiz
		26	Kısaltmalar (`The Big Short` kategorisi)	Seçeneksiz
		27	Dünya Edebiyatı (`Latin Quarter` kategorisi)	Seçeneksiz
		28	ABD Tarihi (`Latin Quarter` kategorisi)	Seçeneksiz
IV	1dak 30sn	1	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		2	Kimya	Seçeneksiz
		3	ABD Filmi	Seçeneksiz

		4	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		5	Dünya Müziği	Seçeneksiz
		6	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		7	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		8	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		9	Bioloji	Seçeneksiz
		10	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		11	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		12	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
Toplam	18dak 16sn	84		

Tablo 43: 07.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

Programın 18 dakika 16 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 84 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla ABD tarihi (12 soru), ABD filmi (12 soru) ve dünya ülkelerinin tarihi (11 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Programın diğer raundlardan farklı olarak III raundda yer alan sorular kategorilere ayrılmakta ve öğrencilerin seçtiği kategoriye uygun şekilde konular sıralanmaktadır. III raundda sorular, her birinde 5 soru olmakla 6 kategoride sınıflandırılmaktadır: Latin Quarter, Carry That Weight, The Big Short, The Great War, The Truth is Out There ve I, Robot.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 1`nin (%1.2) foto, 1`nin (%1.2) programda özel konuk olan `What the Physics?!` programının sunucusu Greg Kestin tarafından sorulan video, 3`nün (%3.6) hesaplama, 2`nin (%2.4) üç cevap seçenekli ve 77`nin (%91.6) seçeneksiz soru olduğu görülmektedir.

Genel Sorunun İçeriği	Sıra	Katılımcıların Cevabının İçeriği
Sizden yaşca küçük olan birinin mutlaka okuması gereken kitap hangisidir ve neden?	1	The Very Hungry Caterpillar kitabı çünkü içerde hepimiz aç tırtıllar gibiyiz.
	2	Little Women çünkü bu, klasik edebiyatın modern hayatı güzel şekilde tanımladığı büyük örnektir.
	3	To Kill a Mockingbird çünkü bu kitap insanlara çoklu karakterler için empati geliştirmeyi öğretiyor.
	4	Shel Silverstein`in Where the Sidewalk Ends kitabı çünkü ben küçükken onu okudum ve tüm şiirleri beğendim.

	5	Unbroken çünkü tehlike karşısında esneklik örneği gösteriyor.
	6	Ben belki de sizin sevmediğiniz kitabı söylicem. En önemlisi yaşamda dayanıklılığı artırmalısınız.
	7	Green Eggs and Ham çünkü bu harika kitaptır ve ben bu kitabı seviyorum.
	8	Küçükken The Hobbit kitabını çok severdim çünkü çok fantezi ve macera dolu kitaptı.

Tablo 44: 07.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği

I raundun sonunda çocukları bireysel olarak daha yakından tanımak, fikirlerini öğrenmek için sorulan genel soru kitapla ilgilidir. Çocukların cevapları bir öğrencinin İngiliz edebiyatından örnek söylemesi dışında genellikle ABD edebiyatına ait kitapları kapsamaktadır.

Programın başından sonunadek, örneğin, takımlar stüdyoya girerken, kendilerini tanıtırken salonda oturan izleyiciler ellerinde takımların veya okulların ismi yazılı pankartlarla ve bağırarak alkışlarla onları desteklemektedirler.

3.2.1.7.2. Görsel Düzey

07.04.2018 tarihinde yayınlanan “High School Quiz Show” programı, sunucunun katılımcı takımları tanıtmaları ve onların stendlerde yer alması ile başlamaktadır. Daha sonra mavi fon üzerinde programın logosunun ekrana gelmesi ile oluşturulan 8 saniyelik intro grafik videosu, bunun ardından ABD'nin Massachusetts, Maine, and New Hampshire eyaletlerinde otomobil, ev ve iş sahipleri için sigorta işlemlerinin sağlayıcısı olan Safety Insurance (Güvenlik Sığortası) Şirketi'nin 15 saniyelik reklamı ve Bilim Muzesi'nin 14 saniyelik videosu yayınlanmaktadır. Safety Insurance (Güvenlik Sığortası) Şirketi'nin 15 saniyelik farklı reklam videosu programın sonunda “High School Quiz Show”nun sosyal medya hesaplarının tanıtımı hakkında 17 saniyelik videosundan sonra sunulmaktadır. Programın sonunda Massachusetts Amherst Üniversitesi'nin 14 saniyelik kısa tanıtım videosu gösterilmektedir.

Programın I ve III raundları boyunca ekranın aşağı kısmında takımların ismi ve kazandığı puanları yazılı olan grafik çubuğu gözükmektedir. II ve IV raundlarda ise takım tanıtımı ve puanlaması ile ilgili grafikten ilave, zaman süresini gösteren grafik de yer almakta ve süre dolduğunda raundun sonunda zil çalmaktadır.

Ekran bölünmesine yönelik yapılan incelemede ekran en çok 2'ye bölünmekte (69), böylece I, III ve IV raundlarda sunucu soru sorarken soruları dinleyip cevap düşünüldüğü süre içerisinde her iki takımda yer alan yarışmacılar gösterilmektedir. 2'ye bölünme zamanı iki ekranın arasında, üst kısımda programın logosu yer almaktadır. Foto ve video şeklindeki sorular zamanı ekranın 3'e bölünmesi (2) uygulanmaktadır.

Program genelinde boy çekim (238) tercih edilmektedir. I, III ve IV raundlar süresince sunucu katılımcılara soru sorarken bel çekim (89), II raundda ise diz çekim (30) daha çok kullanılmaktadır. Göğüs (31) çekime yedek takım üyeleri tanıtılırken, katılımcılar I raunddan sonra genel soruyu ve II raundda program sorularını cevaplarırken başvurulmaktadır. Özellikle II raundda ve programın sonunda kullanılan genel çekimle (2) sahne dekoru, katılımcılar ve sunucu dahil seyirciler gösterilmektedir. Ayrıntı çekim planı (1) programın sonunda stüdyonun yukarısında yer alan program logosunun yakından çekilmesi ile sunulmaktadır.

Sıra	Destekleyici Görüntünün İçeriği	Süre
1	Programın dokuzuncu sezonunun ikinci çeyrek final karşılaşmasına kadar yarışmış takımların listesi	21 sn
2	ABD'li pilot Amelia Earhart'ın görüntüsü	11 sn
	Toplam	32 sn

Tablo 45: 07.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler

Yarışmaya başlamadan önce dokuzuncu sezonun ikinci çeyrek final karşılaşmasına kadar yarışmış takımların listesinden oluşan 21 saniyelik görsel yayınlanmakta ve görselde grafik öğeler kullanılmaktadır. Sunucu I raundda öğrencilere ABD'li pilot Amelia Earhart'ın 1937 yılında dünya üzerinde uçuş

sırasında kaybolmasıyla ilgili foto soru sorarken ekranda toplam 11 saniyelik destekleyici görüntü sunulmaktadır.

Sıra	Videonun İçeriği	Süre
1	`What the Physics?!` programının sunucusu Greg Kestin`in kendini tanıtması ve sicim teorisi üzerine soru sorması	22 sn
Toplam		22 sn

Tablo 46: 07.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi

I raundda `What the Physics?!` sunucusu Kestin Greg`in özel konuk olarak seçildiği bu yayında fizik biliminde bilinen sicim teorisi konusunda sorduğu soru, 22 saniyelik video şeklinde yayınlanmaktadır. 22 saniyelik video dahilinde 4 saniye sürede `What the Physics?!` grafiği gösterilmektedir.

Program süresince Thayer Akademisi`nin öğrencilerinin üzerinde, takım ismine uygun olarak turuncu renkli `Thayer` yazısının ve üst kısmında kaplan görüntüsünün yer aldığı siyah renkli kazak var. Brookline Lisesi`nin öğrencileri ise beyaz renkli `Brookline Quiz Bowl` yazısı olan mavi renkli kazak giymektedirler.

3.2.1.8. 21.04.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” programı

21.04.2018 tarihli “High School Quiz Show” programının dokuzuncu sezonunun on ikinci yayını 26 dakika 46 saniye sürmüştür.

3.2.1.8.1. İçerik Düzey

Programın dokuzuncu sezonunun on ikinci yayınına katılan birinci takım, Andover Lisesi`nin öğrencileridir. Newton North Lisesi`nin öğrencileri ise programın ikinci katılımcı grubudur. Bu yayın, programın çeyrek final yayınıdır.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Sınıflar	Cinsiyet
Andover Lisesi	1	Ortaokul	Erkek
	2	Lise son sınıf	Erkek
	3	Lise son sınıf	Erkek
	4	Ortaokul	Erkek
Newton North Lisesi	5	Ortaokul	Erkek

	6	Lise son sınıf	Kadın
	7	Lise son sınıf	Erkek
	8	Lise son sınıf	Erkek

Tablo 47: 21.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti

Programın içerik analizi yapıldığı 21.04.2018 tarihinde yayınlanan programa yarışmacı olarak katılanların sayısı 8’dir. Bunların 1’i (%12.5) kadın, 7’i (%87.5) erkektir. Katılanların eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında 3 (%37.5) ortaokul öğrencisine karşılık 5 (%62.5) lise son sınıf öğrencisi bu programa yarışmacı olarak katılmaktadır. Yarışmacılardan ortaokul öğrencisi olanların kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 3 yarışmacının 3’nün (%100) de erkek olduğu görülmektedir. Toplam 5 olan lise son sınıf öğrencisinin dağılımına göre kadın yarışmacıların sayı 1 (%20) ve erkek sayısı 4’dür (%80).

Katılımcı Takımların Yedek Grubu	Sıra	Yedek Grupdaki Kişi	Cinsiyet
Andover Lisesi	1	Öğrenci	Erkek
	2	Öğrenci	Erkek
	3	Öğretmen	Erkek
	4	Öğretmen	Kadın
Newton North Lisesi	5	Öğrenci	Erkek
	6	Öğrenci	Erkek
	7	Öğretmen	Erkek

Tablo 48: 21.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Gruplarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti

Takımlara desteye gelen yedek grupta toplam 7 kişidir. Bunların 1’i (%14.3) kadın, 6’ı (%85.7) erkektir. Katılanların statü durumuna göre dağılımına bakıldığında 4 (%57.1) öğrenci ve 3 (%42.9) öğretmen programa katılmaktadır. Öğrencilerin kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 4 öğrencinin 4’nün (%100) de erkek olduğu görülmektedir. Toplam 3 olan öğretmenin dağılımına göre yarışmada 1 (%33.3) kadın ve 2 (%66.7) erkek yer almaktadır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	6dak 39sn	1	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		2	ABD Tarihi	Seçeneksiz

		3	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		4	Dünya Müziği	Seçeneksiz
		5	ABD Coğrafisi	Foto
		6	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		7	Bioloji	Seçeneksiz
		8	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		9	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		10	Fizik	Özel Konuklu Video Soru
		11	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		12	Bioloji	Seçeneksiz
		13	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		14	Dünya Coğrafisi	3 Cevap Seçenekli
		15	Matematik	Hesaplama
		16	ABD Coğrafisi	3 Cevap Seçenekli
		17	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		18	Dünya Sanatı	Seçeneksiz
		19	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		20	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		21	Dünya Tarihi	3 Cevap Seçenekli
		22	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		23	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		24	Matematik	Hesaplama
		25	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		26	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		27	Mitoloji	Seçeneksiz
		28	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		29	ABD Müziği	Seçeneksiz
		30	ABD Sporu	Seçeneksiz
		31	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		32	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		33	ABD Tarihi	Seçeneksiz
II	Idak 30sn	1	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		2	Bioloji	Seçeneksiz
		3	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		4	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		5	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		6	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		7	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		8	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		9	Spor	Seçeneksiz

		10	Coğrafi	Seçeneksiz
		11	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		12	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		13	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		14	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		15	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
III	8dak 42sn	1	Dünya Coğrafisi (`City Limits` kategori)	Seçeneksiz
		2	Dünya Coğrafisi (`City Limits` kategori)	Seçeneksiz
		3	ABD Coğrafisi (`City Limits` kategori)	Seçeneksiz
		4	Dünya Coğrafisi (`City Limits` kategori)	Seçeneksiz
		5	Dünya Coğrafisi (`City Limits` kategori)	Seçeneksiz
		6	Dünya Sanatı (`The Futurists` kategori)	Seçeneksiz
		7	Dünya Edebiyatı (`The Futurists` kategori)	Seçeneksiz
		8	Matematik (`It's a 10!` kategori)	Seçeneksiz
		9	Genel Bilgi (`It's a 10!` kategori)	Seçeneksiz
		10	Matematik (`It's a 10!` kategori)	Seçeneksiz
		11	Dünya Tarihi (`It's a 10!` kategori)	Seçeneksiz
		12	Matematik (`It's a 10!` kategori)	Seçeneksiz
		13	Teknoloji (`The Futurists` kategori)	Seçeneksiz
		14	ABD Edebiyatı (`The Futurists` kategori)	Seçeneksiz
		15	ABD Teknolojisi (`The Futurists` kategori)	Seçeneksiz
		16	ABD Filmi (`Zoo Story` kategori)	Seçeneksiz
		17	Dünya Tarihi (`Zoo Story` kategori)	Seçeneksiz
		18	ABD Edebiyatı (`Zoo Story` kategori)	Seçeneksiz
		19	ABD Sanatı (`Zoo Story` kategori)	Seçeneksiz
		20	ABD Edebiyatı (`Zoo Story` kategori)	Seçeneksiz
		21	Dünya Coğrafisi (`Publicity Stunts` kategori)	Seçeneksiz
		22	ABD Yayını (`In Pod We Trust` kategori)	Seçeneksiz
		23	ABD Yayını (`In Pod We Trust` kategori)	Seçeneksiz
		24	ABD Filmi (`In Pod We Trust` kategori)	Seçeneksiz
		25	ABD Yayını (`In Pod We Trust` kategori)	Seçeneksiz
		26	ABD Yayını (`In Pod We Trust` kategori)	Seçeneksiz
		27	ABD Sanatı (`Publicity Stunts` kategori)	Seçeneksiz
		28	ABD Sporü (`Publicity Stunts` kategori)	Seçeneksiz
		29	Dünya Sporü (`Publicity Stunts` kategori)	Seçeneksiz
		30	Dünya Sporü (`Publicity Stunts` kategori)	Seçeneksiz
IV	1dak 30sn	1	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		2	Teknoloji	Seçeneksiz
		3	Dünya Filmi	Seçeneksiz
		4	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		5	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		6	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		7	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		8	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz

		9	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		10	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		11	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		12	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		13	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		14	Kimya	Seçeneksiz
		15	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
Toplam	18dak 21sn	93		

Tablo 49: 21.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

Programın 18 dakika 21 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 93 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla dünya ülkelerinin tarihi (16 soru), dünya ülkelerinin coğrafisi (11 soru) ve ABD tarihi (10 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Programın diğer raundlardan farklı olarak III raundda yer alan sorular kategorilere ayrılmakta ve öğrencilerin seçtiği kategoriye uygun şekilde konular sıralanmaktadır. III raundda sorular, her birinde 5 soru olmakla 6 kategoride sınıflandırılmaktadır: Zoo Story, In Pod We Trust, The Futurists, City Limits, Publicity Stunts ve It`s a 10!.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 1`nin (%1.08) foto, 1`nin (%1.08) programda ikinci defa özel konuk olan What the Physics?!` programının sunucusu Greg Kestin tarafından sorulan video, 2`nin (%2.15) hesaplama, 3`nün (%3.22) üç cevap seçenekli ve 86`nın (%92.47) seçeneksiz soru olduğu görülmektedir.

Genel Sorunun İçeriği	Sıra	Katılımcıların Cevabının İçeriği
Senin hayatın hakkında televizyon programının tanıtım müziği ne olabilirdi ve neden bu müzik?	1	“Phineas and Ferb” çünkü uzun okul döneminden sonra bir az dinlenmeye ihtiyacım var.
	2	“Don` t Stop Believing” çünkü ben inanmayı bırakmıyorum.
	3	Pharrell Williams`ın “Happy” şarkısı çünkü ben mutlu olmayı seviyorum.
	4	“Ode to Joy” müziği çünkü bu sadece mutlulukla ilgili değil aynı zamanda değişikliklere ve devrime ilham veriyor.
	5	Outkast`ın “Hey Ya!” şarkısı çünkü o şarkıyı seviyorum.

	6	Frank Ocean'ın "Nights" şarkısı çünkü şarkının sözlerini beyeniyorum.
	7	İyi bir şarkı olduğu için Lorde'nin "Green Light" şarkısı.
	8	Ben de "Don't Stop Believing" diyorum çünkü hayatım bir yolculuktur.

Tablo 50: 21.04.2018 Tarihli "High School Quiz Show" Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği

I raundun sonunda çocukları bireysel olarak daha yakından tanımak, fikirlerini öğrenmek için sorulan genel soru hayatlarını bir müzikle ifade etmek hakkındadır. Çocukların cevaplarında ABD şarkıcılarının, Alman bestecisinin ve Yeni Zelanda şarkıcısının müzik ve şarkıları üzerinde durmuştur.

Programın başından sonuna kadar örneğin, takımlar stüdyoya girerken, kendilerini tanıtırken salonda oturan izleyiciler ellerinde takımların veya okulların ismi yazılı pankartlarla ve bağırarak alkışlarla onları desteklemektedirler.

3.2.1.8.2. Görsel Düzey

21.04.2018 tarihinde yayınlanan "High School Quiz Show" programı, sunucunun katılımcı takımları tanıtması ve onların stendlerde yer alması ile başlamaktadır. Daha sonra mavi fon üzerinde programın logosunun ekrana gelmesi ile oluşturulan 8 saniyelik intro grafik videosu, bunun ardından ABD'nin Massachusetts, Maine, and New Hampshire eyaletlerinde otomobil, ev ve iş sahipleri için sigorta işlemlerinin sağlayıcısı olan Safety Insurance (Güvenlik Sığortası) Şirketi'nin 15 saniyelik reklamı ve Bilim Müzesi'nin 14 saniyelik videosu yayınlanmaktadır. Safety Insurance (Güvenlik Sığortası) Şirketi'nin 15 saniyelik farklı reklam videosu programın sonunda "High School Quiz Show"nun sosyal medya hesaplarının tanıtımı hakkında 17 saniyelik videosundan sonra sunulmaktadır. Programın sonunda Massachusetts Amherst Üniversitesi'nin 14 saniyelik kısa tanıtım videosu gösterilmektedir.

Programın I ve III raundları boyunca ekranın aşağı kısmında takımların ismi ve kazandığı puanları yazılı olan grafik çubuğu gözükmemektedir. II ve IV raundlarda ise

takım tanıtımı ve puanlaması ile ilgili grafikten ilave, zaman süresini gösteren grafik de yer almakta ve süre dolduğunda raundun sonunda zil çalmaktadır.

Ekran bölümlenmesine yönelik yapılan incelemede ekran en çok 2'ye bölünmekte (79), böylece I, III ve IV raundlarda sunucu soru sorarken soruları dinleyip cevap düşünüldüğü süre içerisinde her iki takımda yer alan yarışmacılar gösterilmektedir. 2'ye bölünme zamanı iki ekranın arasında, üst kısımda programın logosu yer almaktadır. Foto ve video şeklindeki sorular zamanı ekranın 3'e bölünmesi (2) uygulanmaktadır.

Program genelinde boy çekim (245) tercih edilmektedir. I, III ve IV raundlar süresince sunucu katılımcılara soru sorarken bel çekim (100), II raundda ise diz çekim (32) daha çok kullanılmaktadır. Göğüs (32) ve omuz (3) çekimlere yedek takım üyeleri tanıtılırken, katılımcılar I raunddan sonra genel soruyu ve II raundda program sorularını cevaplararken başvurulmaktadır. Özellikle II raundda ve programın sonunda kullanılan genel çekimle (1) sahne dekoru, katılımcılar ve sunucu dahil seyirciler gösterilmektedir. Ayrıntı çekim planı (1) programın sonunda stüdyonun yukarısında yer alan program logosunun yakından çekilmesi ile sunulmaktadır.

Sıra	Destekleyici Görüntünün İçeriği	Süre
1	Programın dokuzuncu sezonunun dördüncü çeyrek final karşılaşmasına kadar yarışmış takımların listesi	21 sn
2	Talladego Superspeedway ray alanının görüntüsü	9 sn
Toplam		30 sn

Tablo 51: 21.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler

Yarışmaya başlamadan önce dokuzuncu sezonun dördüncü çeyrek final karşılaşmasına kadar yarışmış takımların listesinden oluşan 21 saniyelik görsel yayınlanmakta ve görselde grafik öğeler kullanılmaktadır. Sunucu I raundda öğrencilere ABD'nin Alabama eyaletindeki Talladego Superspeedway ray alanı ile ilgili foto soru sorarken ekranda 9 saniyelik destekleyici görüntü sunulmaktadır.

Sıra	Videonun İçeriği	Süre
1	`What the Physics?!' programının sunucusu Greg Kestin'in kendini tanıtması ve yerçekimi üzerine soru sorması	18 sn
Toplam		18 sn

Tablo 52: 21.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi

I raundda `What the Physics?!' sunucusu Kestin Greg'in özel konuk olarak seçildiği bu yayında fizikle ilgili sorduğu soru, 18 saniyelik video şeklinde yayınlanmaktadır. 18 saniyelik video dahilinde 4 saniye sürede `What the Physics?!' grafiği gösterilmektedir.

Program süresince Newton North Lisesi'nin öğrencilerinin üzerinde, takım ismine uygun olarak beyaz renkli `Newton North` ve yarışmaya özel, turuncu renkli `High School Quiz Show` yazılarının yer aldığı koyu gri renkli tişört var. Andover Lisesi'nin öğrencileri ise beyaz ve sarı renkle Andover savaşçıları anlamına gelen `Andover Warriors` yazılı, siyah renkli kazak giymektedirler.

3.2.1.9. 28.04.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” programı

28.04.2018 tarihli “High School Quiz Show” programının dokuzuncu sezonunun on üçüncü yayını 26 dakika 46 saniye sürmüştür.

3.2.1.9.1. İçerik Düzey

Programın dokuzuncu sezonunun on üçüncü yayınına katılan birinci takım, Brookline Lisesi'nin öğrencileridir. Lexington Lisesi'nin öğrencileri ise programın ikinci katılımcı grubudur. Programın içerik analizi yapıldığı 28.04.2018 tarihinde yayınlanan yarı final yayınına katılan Brookline ve Lexington eski tarihlerde programda yarışan takımlar arasında yer almıştır.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Sınıflar	Cinsiyet
Brookline Lisesi	1	Ortaokul	Erkek
	2	Ortaokul	Kadın
	3	Lise ikinci sınıf	Erkek
	4	Lise son sınıf	Erkek

Lexington Lisesi	5	Lise son sınıf	Erkek
	6	Lise ikinci sınıf	Erkek
	7	Lise ikinci sınıf	Kadın
	8	Ortaokul	Erkek

Tablo 53: 28.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti

Programa yarışmacı olarak katılanların sayısı 8’dir. Bunların 2’i (%25) kadın, 6’ı (%75) erkektir. Kadın ve erkek sayısı birbirinden 3 kat farklıdır. Katılanların eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında 3 (%37.5) ortaokul öğrencisine karşılık 3 (%37.5) lise ikinci sınıf öğrencisi ve 2 (%25) lise son sınıf öğrencisi bu programa yarışmacı olarak katılmaktadır. Yarışmacılardan ortaokul öğrencisi olanların kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 3 yarışmacının 1 (%33.3) kadın, 2 (%66.7) erkek olduğu görülmektedir. Toplam 3 olan lise ikinci sınıf öğrencisinin dağılımına göre kadın yarışmacıların sayısı 1 (%33.3) ve erkek sayısı 2’dir (%66.7). Toplam 2 olan lise son sınıf öğrencisinin dağılımına göre yarışmacıların 2’si (%100) de erkektir.

Katılımcı Takımların Yedek Grubu	Sıra	Yedek Grupdaki Kişi	Cinsiyet
Brookline Lisesi	1	Öğrenci	Erkek
	2	Öğretmen	Erkek
Lexington Lisesi	3	Öğrenci	Erkek
	4	Öğrenci	Erkek
	5	Öğretmen	Erkek

Tablo 54: 28.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti

Takımlara desteye gelen yedek grupta toplam 5 kişidir. Bunların 5’i (%100) de erkektir. Katılanların statü durumuna göre dağılımına bakıldığında 3 (%60) öğrenci ve 2 (%40) öğretmen programa katılmaktadır. Öğrencilerin kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 3 öğrencinin 3’nün (%100) de erkek olduğu görülmektedir. Toplam 2 olan öğretmenin dağılımına göre yarışmada 2 (%100) erkek yer almaktadır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	8dak 3sn	1	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		2	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		3	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		4	ABD Tarihi	Foto
		5	Mitoloji	Seçeneksiz
		6	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		7	Fizik	Seçeneksiz
		8	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		9	ABD Tarihi	Özel Konuklu Video Soru
		10	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		11	Din	Seçeneksiz
		12	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		13	Bioloji	3 Cevap Seçenekli
		14	Matematik	Hesaplama
		15	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		16	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		17	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		18	ABD Müziği	Özel Konuklu Video Soru
		19	Dilbilim	3 Cevap Seçenekli
		20	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		21	Dünya Filmi	Seçeneksiz
		22	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		23	Matematik	Hesaplama
		24	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		25	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		26	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		27	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		28	Kimya	Seçeneksiz
		29	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		30	Mitoloji	Seçeneksiz
		31	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		32	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		33	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		34	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		35	ABD Müziği	Seçeneksiz
		36	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
II	1dak 30sn	1	Coğrafi	Seçeneksiz
		2	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		3	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		4	Dünya Sporu	Seçeneksiz

		5	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		6	Dilbilim	Seçeneksiz
		7	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		8	Kimya	Seçeneksiz
		9	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		10	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		11	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		12	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		13	Mitoloji	Seçeneksiz
		14	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
III	8dak 15sn	1	Din (`Leap of Faith` kategorisi)	Seçeneksiz
		2	Din (`Leap of Faith` kategorisi)	Seçeneksiz
		3	Din (`Leap of Faith` kategorisi)	Seçeneksiz
		4	Din (`Leap of Faith` kategorisi)	Seçeneksiz
		5	Din (`Leap of Faith` kategorisi)	Seçeneksiz
		6	Spor (`Games People Play` kategorisi)	Seçeneksiz
		7	Genel Bilgi (`Games People Play` kategorisi)	Seçeneksiz
		8	Genel Bilgi (`Games People Play` kategorisi)	Seçeneksiz
		9	Spor (`Games People Play` kategorisi)	Seçeneksiz
		10	Spor (`Games People Play` kategorisi)	Seçeneksiz
		11	Dünya Coğrafisi (`Cliffhangers` kategorisi)	Seçeneksiz
		12	ABD Tarihi (`Family Ties` kategorisi)	Seçeneksiz
		13	Dünya Tarihi (`Family Ties` kategorisi)	Seçeneksiz
		14	ABD Tarihi (`Family Ties` kategorisi)	Seçeneksiz
		15	ABD Sanatı `Family Ties` kategorisi)	Seçeneksiz
		16	Dünya Tarihi (`Family Ties` kategorisi)	Seçeneksiz
		17	Teknoloji (`Ok Computer` kategorisi)	3 Cevap Seçenekli
		18	Dünya Edebiyatı (`The Mad King` kategorisi)	Seçeneksiz
		19	Teknoloji (`Ok Computer` kategorisi)	Seçeneksiz
		20	ABD Coğrafisi (`Cliffhangers` kategorisi)	Seçeneksiz
		21	ABD Coğrafisi (`Cliffhangers` kategorisi)	Seçeneksiz
		22	ABD Edebiyatı (`Cliffhangers` kategorisi)	Seçeneksiz
		23	ABD Edebiyatı (`Cliffhangers` kategorisi)	Seçeneksiz
		24	Dünya Filmi (`The Mad King` kategorisi)	3 Cevap Seçenekli
		25	Teknoloji (`Ok Computer` kategorisi)	Seçeneksiz
		26	Teknoloji (`Ok Computer` kategorisi)	Seçeneksiz
IV	1dak 30sn	1	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		2	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		3	ABD Filmi	Seçeneksiz
		4	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz

		5	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		6	Dünya Filmi	Seçeneksiz
		7	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		8	ABD Filmi	Seçeneksiz
		9	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		10	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		11	ABD Spor	Seçeneksiz
		12	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		13	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		14	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
Toplam	19dak 18sn	90		

Tablo 55: 28.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

Programın 19 dakika 18 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 90 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla ABD tarihi (13 soru), dünya ülkelerinin tarihi (11 soru) ve dünya ülkelerinin coğrafisi (9 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Programın diğer raundlardan farklı olarak III raundda yer alan sorular kategorilere ayrılmakta ve öğrencilerin seçtiği kategoriye uygun şekilde konular sıralanmaktadır. III raundda sorular, her birinde 5 soru olmakla 6 kategoride sınıflandırılmaktadır: Ok Computer, The Mad King, Leap of Faith, Family Ties, Games People Play ve Cliffhangers.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 1'nin (%1.1) foto, 2'nin (%2.2) programda özel konuk olan ABD'nin New England bölgesinin İngiliz konsolosu Harriet Cross ve şarkıcı Esperanza Spalding tarafından sorulan video, 2'nin (%2.2) hesaplama, 4'nün (%4.5) üç cevap seçenekli ve 81'nin (%90) seçeneksiz soru olduğu görülmektedir.

Programın başından sonunadek, örneğin, takımlar stüdyoya girerken, kendilerini tanıtırken salonda oturan izleyiciler ellerinde takımların veya okulların ismi yazılı pankartlarla ve bağırarak alkışlarla onları desteklemektedirler.

3.2.1.9.2. Görsel Düzey

28.04.2018 tarihinde yayınlanan “High School Quiz Show” programı, sunucunun katılımcı takımları tanıtması ve onların stendlerde yer alması ile başlamaktadır. Daha sonra mavi fon üzerinde programın logosunun ekrana gelmesi ile oluşturulan 8 saniyelik intro grafik videosu, bunun ardından Safety Insurance (Güvenlik Sığortası) Şirketi'nin 15 saniyelik reklamı ve Bilim Muzesi'nin 14 saniyelik videosu yayınlanmaktadır. Safety Insurance (Güvenlik Sığortası) Şirketi'nin 15 saniyelik farklı reklam videosu programın sonunda “High School Quiz Show”nun sosyal medya hesaplarının tanıtımı hakkında 17 saniyelik videosundan sonra sunulmaktadır. Programın sonunda Massachusetts Amherst Üniversitesi'nin 14 saniyelik kısa tanıtım videosu gösterilmektedir.

Programın I ve III raundları boyunca ekranın aşağı kısmında takımların ismi ve kazandığı puanları yazılı olan grafik çubuğu gözükmemektedir. II ve IV raundlarda ise takım tanıtımı ve puanlaması ile ilgili grafikten ilave, zaman süresini gösteren grafik de yer almakta ve süre dolduğunda raundun sonunda zil çalmaktadır.

Ekran bölünmesine yönelik yapılan incelemede ekran en çok 2'ye bölünmekte (74), böylece I, III ve IV raundlarda sunucu soru sorarken soruları dinleyip cevap düşünüldüğü süre içerisinde her iki takımda yer alan yarışmacılar gösterilmektedir. 2'ye bölünme zamanı iki ekranın arasında, üst kısımda programın logosu yer almaktadır. Foto ve video şeklindeki sorular zamanı ekranın 3'e bölünmesi (3) uygulanmaktadır.

Program genelinde boy çekim (258) tercih edilmektedir. I, III ve IV raundlar süresince sunucu katılımcılara soru sorarken bel çekim (87), II raundda ise diz çekim (25) daha çok kullanılmaktadır. Göğüs (19) ve omuz (2) çekimlere yedek takım üyeleri tanıtılırken, katılımcılar I raunddan sonra genel soruyu ve II raundda program sorularını cevaplarırken başvurulmaktadır. Özellikle II raundda ve programın sonunda kullanılan genel çekimle (1) sahne dekoru, katılımcılar ve sunucu dahil seyirciler

gösterilmektedir. Ayrıntı çekim planı (1) programın sonunda stüdyonun yukarısında yer alan program logosunun yakından çekilmesi ile sunulmaktadır.

Sıra	Destekleyici Görüntünün İçeriği	Süre
1	Programın dokuzuncu sezonunun yarı finalinin birinci karşılaşmasına kadar yarışmış takımların listesi	21 sn
2	NASA (Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi) takımının 2017 yılının Eylül ayı kutlamasına ait foto	15 sn
Toplam		32 sn

Tablo 56: 28.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler

Yarışmaya başlamadan önce dokuzuncu sezonun yarı finalinin birinci karşılaşmasına kadar yarışmış takımların listesinden oluşan 21 saniyelik görsel yayınlanmakta ve görselde grafik öğeler kullanılmaktadır. Sunucu I raundda öğrencilere 2017 yılının Eylül ayında Satürn`ün üst atmosferine dalarak 20 yıllık görevini sonlandıran Cassini uzay aracıyla ilgili foto soru sorarken ekranda toplam 15 saniyelik destekleyici görüntü sunulmaktadır.

Sıra	Videonun İçeriği	Süre
1	New England bölgesinin İngiliz konsolosu Harriet Cross`un kendini tanıtmayı ve eski İngiliz başbakanı Winston Churchill`in Amerika-İngiltere ilişkisi üzerine fikir tanımıyla ilgili soru sorması	22 sn
2	Caz başçısı ve şarkıcı Esperanza Spalding`in kendini tanıtmayı ve katılımcılara, çocuklukta onu müziğe heveslendiren viyolonsel çalan müzisyen Yo-Yo Ma ile ilgili soru sorması	11 sn
Toplam		33 sn

Tablo 57: 28.04.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi

I raundda New England bölgesinin İngiliz konsolosu Harriet Cross`un özel konuk olarak seçildiği bu yayında o, 1946 yılında Amerika üniversitelerinin ders turu zamanı eski başbakan Winston Churchill`in amerikalılarla ingilizler arasındaki dostluğu tanımlayan fikri bildirmesiyle ilgili, aynı zamanda şarkıcı Esperanza Spalding`in çocuklukta PBS televizyon kanalında izlediği dizide onu ilhamlandıran müzisyen konusundaki soruları, toplam 33 saniyelik videolar şeklinde yayınlanmaktadır.

Program süresince Brookline Lisesi'nin öğrencilerinin üzerinde, takım ismine uygun olarak beyaz renkli 'Brookline Quiz Bowl' yazısının yer aldığı mavi renkli kazak var. Lexington Lisesi'nin öğrencileri ise turuncu renkle 'Lexington L Quiz Show Team' yazılı, siyah renkli tişört giymektedirler.

3.2.1.10. 05.05.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” programı

05.05.2018 tarihli “High School Quiz Show” programının dokuzuncu sezonunun on dördüncü yayını 26 dakika 46 saniye sürmüştür.

3.2.1.10.1. İçerik Düzey

Programın dokuzuncu sezonunun on dördüncü yayınına katılan birinci takım, Andover Lisesi'nin öğrencileridir. Phillips Akademisi'nin öğrencileri ise programın ikinci katılımcı grubudur. Programın içerik analizi yapıldığı 05.05.2018 tarihinde yayınlanan yarı final yayınına katılan Andover Lisesi ve Phillips Akademisi eski tarihlerde programda yarışan takımlar arasında yer almıştır.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Sınıflar	Cinsiyet
Andover Lisesi	1	Ortaokul	Erkek
	2	Lise son sınıf	Erkek
	3	Lise son sınıf	Erkek
	4	Ortaokul	Erkek
Phillips Akademisi	5	Lise son sınıf	Kadın
	6	Lise ikinci sınıf	Erkek
	7	Lise birinci sınıf	Erkek
	8	Lise son sınıf	Erkek

Tablo 58: 05.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti

Programa yarışmacı olarak katılanların sayısı 8'dir. Bunların 1'i (%12.5) kadın, 7'i (%87.5) erkektir. Katılanların eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında 4 (%50) lise son sınıf öğrencisine karşılık 2 (%25) ortaokul öğrencisi, 1 (%12.5) lise birinci sınıf öğrencisi ve 1 (%12.5) lise ikinci sınıf öğrencisi bu programa yarışmacı olarak katılmaktadır. Yarışmacılardan lise son sınıf öğrencisi olanların kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 4 yarışmacının 1 (%25)

kadın, 3 (%75) erkek, toplam 2 olan ortaokul öğrencisinin dağılımına göre 2 (%100) erkek olduğu görülmektedir. Toplam 1 olan lise birinci sınıf öğrencisinin dağılımına göre 1 (%100) erkek ve toplam 1 olan lise ikinci sınıf öğrencisinin dağılımına göre 1 (%100) erkektir.

Katılımcı Takımların Yedek Grubu	Sıra	Yedek Grupdaki Kişi	Cinsiyet
Andover Lisesi	1	Öğrenci	Erkek
	2	Öğrenci	Erkek
	3	Öğretmen	Erkek
	4	Öğretmen	Kadın
Phillips Akademisi	5	Öğrenci	Kadın
	6	Öğretmen	Kadın

Tablo 59: 05.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti

Takımlara desteye gelen yedek grupta toplam 6 kişidir. Bunların 3'ü (%50) kadın, 3'ü (%50) erkektir. Katılanların statü durumuna göre dağılımına bakıldığında 3 (%50) öğrenci ve 3 (%) öğretmen programa katılmaktadır. Öğrencilerin kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 3 öğrencinin 2'nin (%66.7) erkek, 1'nin (%33.3) kadın olduğu görülmektedir. Toplam 3 olan öğretmenin dağılımına göre yarışmada 2 (%33.3) kadın ve 1 (%66.7) erkek yer almaktadır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	8dak 3sn	1	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		2	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		3	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		4	Fizik	Seçeneksiz
		5	ABD Tarihi	Foto
		6	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		7	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		8	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		9	Dünya Tarihi	Özel Konuklu Video Soru
		10	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		11	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		12	ABD Tarihi	3 Cevap Seçenekli
		13	Matematik	Seçeneksiz
		14	Kimya	Seçeneksiz

		15	Coğrafi	Seçeneksiz
		16	ABD Müziği	Seçeneksiz
		17	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		18	Dünya Tarihi	Özel Konuklu Video
		19	Bioloji	3 Cevap Seçenekli
		20	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		21	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		22	ABD Filmi	Seçeneksiz
		23	Matematik	Hesaplama
		24	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		25	ABD Filmi	Seçeneksiz
		26	ABD Filmi	Seçeneksiz
		27	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		28	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		29	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		30	Bioloji	Seçeneksiz
		31	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		32	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		33	ABD Spor	Seçeneksiz
		34	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		35	ABD Tarihi	Seçeneksiz
II	1dak 30sn	1	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		2	Teknoloji	Seçeneksiz
		3	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		4	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		5	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		6	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		7	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		8	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		9	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		10	ABD Filmi	Seçeneksiz
		11	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		12	Spor	Seçeneksiz
		13	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		14	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		15	Teknoloji	Seçeneksiz
III	8dak 37sn	1	Dünya Filmi (`Director`s Cut` kategorisi)	Seçeneksiz
		2	ABD Edebiyatı (`Surrounded by Phonies` kategorisi)	Seçeneksiz
		3	ABD Filmi (`Director`s Cut` kategorisi)	Seçeneksiz
		4	ABD Edebiyatı (`Surrounded by Phonies` kategorisi)	Seçeneksiz

		5	ABD Edebiyatı (`Surrounded by Phonies` kategorisi)	Seçeneksiz
		6	ABD Edebiyatı (`Surrounded by Phonies` kategorisi)	Seçeneksiz
		7	ABD Filmi (`Director`s Cut` kategorisi)	Seçeneksiz
		8	Dünya Edebiyatı (`Surrounded by Phonies` kategorisi)	Seçeneksiz
		9	ABD Tarihi (JFK at 100` kategorisi)	Seçeneksiz
		10	ABD Tarihi (JFK at 100` kategorisi)	Seçeneksiz
		11	ABD Tarihi (JFK at 100` kategorisi)	Seçeneksiz
		12	ABD Tarihi (JFK at 100` kategorisi)	Seçeneksiz
		13	ABD Tarihi (JFK at 100` kategorisi)	Seçeneksiz
		14	Dünya Filmi (`Director`s Cut` kategorisi)	Seçeneksiz
		15	ABD Filmi (`Director`s Cut` kategorisi)	Seçeneksiz
		16	Bioloji (`P-Town` kategorisi)	Seçeneksiz
		17	Dünya Tarihi (`P-Town` kategorisi)	Seçeneksiz
		18	Bioloji (`P-Town` kategorisi)	Seçeneksiz
		19	Jeoloji (`P-Town` kategorisi)	Seçeneksiz
		20	Dünya Tarihi (`P-Town` kategorisi)	Seçeneksiz
		21	Matematik (`It`s Complicated` kategorisi)	Hesaplama
		22	ABD Tarihi (`Stay Classy, San Diego` kategorisi)	Seçeneksiz
		23	Matematik (`It`s Complicated` kategorisi)	Hesaplama
		24	Matematik (`It`s Complicated` kategorisi)	Hesaplama
		25	ABD Filmi (`Stay Classy, San Diego` kategorisi)	Seçeneksiz
		26	ABD Filmi (`Stay Classy, San Diego` kategorisi)	Seçeneksiz
		27	Matematik (`It`s Complicated` kategorisi)	Hesaplama
		28	ABD Filmi (`Stay Classy, San Diego` kategorisi)	Seçeneksiz
IV	1dak 30sn	1	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		2	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		3	ABD Müziği	Seçeneksiz
		4	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		5	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		6	ABD Filmi	Seçeneksiz
		7	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		8	Bioloji	Seçeneksiz
		9	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		10	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		11	ABD Filmi	Seçeneksiz
		12	ABD Tarihi	Seçeneksiz
Toplam	19dak 40sn	90		

Tablo 60: 05.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

Programın 19 dakika 40 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 90 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla ABD tarihi (18 soru), dünya ülkelerinin tarihi (15 soru) ve ABD filmleri (12 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Programın diğer raundlardan farklı olarak III raundda yer alan sorular kategorilere ayrılmakta ve öğrencilerin seçtiği kategoriye uygun şekilde konular sıralanmaktadır. III raundda sorular, her birinde 5 soru olmakla 6 kategoride sınıflandırılmaktadır: P-Town, Stay Classy San Diego, It`s Complicated, Director`s Cut, Surrounded by Phonies ve JFK at 100.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 1`nin (%1.1) foto, 2`nin (%2.2) programda özel konuk olan New England bölgesinin İsrail başkonsolosu Yehuda Yaakov ve öğretmen Sydney Chaffee tarafından sorulan video, 5`nin (%5.6) hesaplama, 2`nin (%2.2) üç cevap seçenekli ve 80`nin (%88.9) seçeneksiz soru olduğu görülmektedir.

Programın başından sonuna kadar örneğin, takımlar stüdyoya girerken, kendilerini tanıtırken salonda oturan izleyiciler ellerinde takımların veya okulların ismi yazılı pankartlarla ve bağırarak alkışlarla onları desteklemektedirler.

3.2.1.10.2. Görsel Düzey

05.05.2018 tarihinde yayınlanan “High School Quiz Show” programı, sunucunun katılımcı takımları tanıtmaları ve onların stendlerde yer alması ile başlamaktadır. Daha sonra mavi fon üzerinde programın logosunun ekrana gelmesi ile oluşturulan 8 saniyelik intro grafik videosu, bunun ardından Safety Insurance (Güvenlik Sığortası) Şirketi`nin 15 saniyelik reklam videosu ve Massachusetts Amherst Üniversitesi`nin 14 saniyelik kısa tanıtım videosu yayınlanmaktadır. Safety Insurance (Güvenlik Sığortası) Şirketi`nin 15 saniyelik farklı reklam videosu

programın sonunda “High School Quiz Show”nun sosyal medya hesaplarının tanıtımı hakkında 17 saniyelik videosundan sonra sunulmaktadır. Bilim Muzesi`nin 14 saniyelik videosuna programın en sonunda yer verilmektedir.

Programın I ve III raundları boyunca ekranın aşağı kısmında takımların ismi ve kazandığı puanları yazılı olan grafik çubuğu gözükmektedir. II ve IV raundlarda ise takım tanıtımı ve puanlaması ile ilgili grafikten ilave, zaman süresini gösteren grafik de yer almakta ve süre dolduğunda raundun sonunda zil çalmaktadır.

Ekran bölümlenmesine yönelik yapılan incelemede ekran en çok 2'ye bölünmekte (73), böylece I, III ve IV raundlarda sunucu soru sorarken soruları dinleyip cevap düşünüldüğü süre içerisinde her iki takımda yer alan yarışmacılar gösterilmektedir. 2'ye bölünme zamanı iki ekranın arasında, üst kısımda programın logosu yer almaktadır. Foto ve video şeklindeki sorular zamanı ekranın 3'e bölünmesi (3) uygulanmaktadır.

Program genelinde boy çekim (254) tercih edilmektedir. I, III ve IV raundlar süresince sunucu katılımcılara soru sorarken bel çekim (84), II raundda ise diz çekim (24) daha çok kullanılmaktadır. Göğüs (25) ve omuz (1) çekimlere yedek takım üyeleri tanıtılırken, katılımcılar I raunddan sonra genel soruyu ve II raundda program sorularını cevaplarırken başvurulmaktadır. Özellikle II raundda ve programın sonunda kullanılan genel çekimle (2) sahne dekoru, katılımcılar ve sunucu dahil seyirciler gösterilmektedir. Ayrıntı çekim planı (1) programın sonunda stüdyonun yukarısında yer alan program logosunun yakından çekilmesi ile sunulmaktadır.

Sıra	Destekleyici Görüntünün İçeriği	Süre
1	Programın dokuzuncu sezonunun ikinci yarı final karşılaşmasına kadar yarışmış takımların listesi	31 sn
2	'Milli Parkların Babası' lakabı ile bilinen İskoç doğumlu Amerikalı doğacı John Muir'in fotosu	15 sn
Toplam		46 sn

Tablo 61: 05.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler

Yarışmaya başlamadan önce dokuzuncu sezonun ikinci yarı final karşılaşmasına kadar yarışmış takımların listesinden oluşan 31 saniyelik gorsel yayınlanmakta ve gorselde grafik öğeler kullanılmaktadır. Sunucu I raundda öğrencilere ABD`de `Milli Parkların Babası` adıyla bilinen doğacının kimliyi hakkında foto soru sorarken ekranda toplam 46 saniyelik destekleyici görüntü sunulmaktadır.

Sıra	Videonun İçeriği	Süre
1	New England bölgesinde İzrail`in başkonsolosu Yehuda Yaakov`un kendini tanıtması ve Rusya`da doğulup ABD`de büyüyen İzrail`in ilk ve bugüne kadar tek kadın başbakanı olmuş Golda Meir üzerine soru sorması	14 sn
2	2017 yılının Ulusal Öğretmeni seçilmiş Sydney Chaffee`nin kendini tanıtması ve Büyük İsgender`in özel hocası olmuş Yunan filozofu üzerine soru sorması	27 sn
Toplam		41 sn

Tablo 62: 05.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi

I raundda New England bölgesinde İzrail`in başkonsolosu Yehuda Yaakov`un özel konuk olarak seçildiği bu yayında İzrail`in ilk kadın başbakanı olmuş Golda Meir konusunda sorduğu soru, 14 saniyelik video şeklinde yayınlanmaktadır. İkinci özel konuk olan 2017 yılının Ulusal Öğretmeni seçilmiş Sydney Chaffee`nin sorduğu 27 saniyelik soru ise Büyük İsgender`in özel hocası olmuş Yunan filozofu Aristo ile ilgili olmuştur.

Program süresince Andover Lisesi`nin öğrencilerinin üzerinde beyaz ve sarı renkle Andover savaşçıları anlamına gelen `Andover Warriors` yazılı, siyah renkli kazak var. Phillips Akademisi`nin öğrencileri ise ise `AQB` ve `Andover` yazılı siyah ve karışık renkli kazak giymektedirler.

3.2.1.11. 12.05.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” programı

12.05.2018 tarihli “High School Quiz Show” programının dokuzuncu sezonunun on beşinci yayını 26 dakika 46 saniye sürmüştür.

3.2.1.11.1. İçerik Düzey

Programın dokuzuncu sezonunun on beşinci yayınına katılan birinci takım, Andover Lisesi'nin öğrencileridir. Lexington Lisesi'nin öğrencileri ise programın ikinci katılımcı grubudur. Programın içerik analizi yapıldığı 12.05.2018 tarihinde yayınlanan birincilik yayınına katılan Andover ve Lexington, eski tarihlerde programda yarışan takımlar arasında yer almıştır.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Sınıflar	Cinsiyet
Andover Lisesi	1	Ortaokul	Erkek
	2	Lise son sınıf	Erkek
	3	Lise son sınıf	Erkek
	4	Ortaokul	Erkek
Lexington Lisesi	5	Lise son sınıf	Erkek
	6	Lise ikinci sınıf	Erkek
	7	Lise ikinci sınıf	Kadın
	8	Ortaokul	Erkek

Tablo 63: 12.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti

Programın içerik analizi yapıldığı 12.05.2018 tarihinde yayınlanan programa yarışmacı olarak katılanların sayısı 8'dir. Bunların 1'i (%12.5) kadın, 7'i (%87.5) erkektir. Katılanların eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında 3 (%37.5) ortaokul öğrencisine karşılık 3 (%37.5) lise son sınıf öğrencisi ve 2 (%25) lise ikinci sınıf öğrencisi bu programa yarışmacı olarak katılmaktadır. Yarışmacılardan ortaokul öğrencisi olanların kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 3 yarışmacının 3'nün (%100) erkek ve toplam 3 olan lise son sınıf öğrencisinin dağılımına göre de 3'nün (%100) erkek olduğu görülmektedir. Toplam 2 olan lise ikinci sınıf öğrencisinin dağılımına göre 1'i (%50) kadın ve 1'i (%50) erkektir.

Katılımcı Takımların Yedek Grubu	Sıra	Yedek Grupdaki Kişi	Cinsiyet
Andover Lisesi	1	Öğrenci	Erkek
	2	Öğrenci	Erkek
	3	Öğretmen	Erkek
	4	Öğretmen	Kadın
Lexington Lisesi	5	Öğrenci	Erkek
	6	Öğrenci	Erkek

	7	Öğretmen	Erkek
--	---	----------	-------

Tablo 64: 12.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti

Takımlara desteye gelen yedek grupta toplam 7 kişidir. Bunların 1'i (%14.3) kadın, 6'ı (%85.7) erkektir. Katılanların statü durumuna göre dağılımına bakıldığında 4 (%57.1) öğrenci ve 3 (%42.9) öğretmen programa katılmaktadır. Öğrencilerin kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 4 öğrencinin 4'nün (%100) de erkek olduğu görülmektedir. Toplam 3 olan öğretmenin dağılımına göre yarışmada 1 (%33.3) kadın ve 2 (%66.7) erkek yer almaktadır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	7dak 11sn	1	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		2	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		3	Teknoloji	Seçeneksiz
		4	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		5	ABD Edebiyatı	Foto
		6	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		7	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		8	ABD Sporu	Seçeneksiz
		9	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		10	ABD Tarihi	Özel Konuklu Video Soru
		11	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		12	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		13	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		14	Coğrafi	3 Cevap Seçenekli
		15	Matematik	Hesaplama
		16	Fizik	Seçeneksiz
		17	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		18	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		19	ABD Tarihi	Özel Konuklu Video Soru
		20	Kimya	3 Cevap Seçenekli
		21	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		22	Dünya Sanatı	Seçeneksiz
		23	Bioloji	Seçeneksiz
		24	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		25	Mitoloji	Seçeneksiz

		26	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		27	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		28	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		29	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		30	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		31	Dünya Sanatı	Seçeneksiz
		32	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		33	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		34	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		35	Coğrafi	Seçeneksiz
		36	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
II	1dak 30sn	1	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		2	Biyoloji	Seçeneksiz
		3	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		4	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		5	ABD Filmi	Seçeneksiz
		6	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		7	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		8	ABD Filmi	Seçeneksiz
		9	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		10	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		11	Dünya Müziği	Seçeneksiz
		12	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		13	Biyoloji	Seçeneksiz
		14	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
III	8dak 24sn	1	Dünya Tarihi (`Empire Strikes Back` kategorisi)	Seçeneksiz
		2	ABD Tarihi (`A New Hope` kategorisi)	Seçeneksiz
		3	Dünya Tarihi (`A New Hope` kategorisi)	Seçeneksiz
		4	Dünya Tarihi (`A New Hope` kategorisi)	Seçeneksiz
		5	Biyoloji (`Attack of the Clones` kategorisi)	Seçeneksiz
		6	Dünya Tarihi (`A New Hope` kategorisi)	Seçeneksiz
		7	Dünya Tarihi (`Empire Strikes Back` kategorisi)	Seçeneksiz
		8	Dünya Tarihi (`Empire Strikes Back` kategorisi)	Seçeneksiz
		9	ABD Tarihi (`The Phantom Menace` kategorisi)	Seçeneksiz
		10	ABD Tarihi (`Rogue One` kategorisi)	Seçeneksiz
		11	ABD Filmi (`Return of the Jedi` kategorisi)	Seçeneksiz
		12	ABD Filmi (`Return of the Jedi` kategorisi)	Seçeneksiz
		13	ABD Filmi (`Return of the Jedi` kategorisi)	Seçeneksiz
		14	ABD Filmi (`Return of the Jedi` kategorisi)	Seçeneksiz

		15	ABD Edebiyatı (`Return of the Jedi` kategorisi)	Seçeneksiz
		16	ABD Tarihi (`The Phantom Menace` kategorisi)	Seçeneksiz
		17	Dünya Tarihi (`The Phantom Menace` kategorisi)	Seçeneksiz
		18	Dünya Tarihi (`The Phantom Menace` kategorisi)	Seçeneksiz
		19	Dünya Tarihi (`The Phantom Menace` kategorisi)	Seçeneksiz
		20	Dünya Tarihi (`Empire Strikes Back` kategorisi)	Seçeneksiz
		21	ABD Edebiyatı (`Rogue One` kategorisi)	Seçeneksiz
		22	Bioloji (`Attack of the Clones` kategorisi)	3 Cevap Seçenekli
		23	Bioloji (`Attack of the Clones` kategorisi)	Seçeneksiz
		24	ABD Müziği (`Attack of the Clones` kategorisi)	Seçeneksiz
		25	Bioloji (`Attack of the Clones` kategorisi)	Seçeneksiz
		26	Dünya Tarihi (`Empire Strikes Back` kategorisi)	Seçeneksiz
		27	Dünya Tarihi (`Empire Strikes Back` kategorisi)	Seçeneksiz
		28	Dünya Tarihi (`A New Hope` kategorisi)	Seçeneksiz
		29	ABD Edebiyatı (`Rogue One` kategorisi)	Seçeneksiz
IV	18dak 30sn	1	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		2	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		3	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		4	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		5	Dünya Spor	Seçeneksiz
		6	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		7	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		8	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		9	Teknoloji	Seçeneksiz
		10	Bioloji	Seçeneksiz
		11	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		12	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		13	ABD Filmi	Seçeneksiz
		14	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		15	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		16	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
Toplam	18dak 35sn	95		

Tablo 65: 12.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

Programın 18 dakika 35 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 95 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla dünya ülkelerinin tarihi (22 soru) ve ABD tarihi (16 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Programın diğer raundlardan farklı olarak III raundda yer alan sorular kategorilere ayrılmakta ve öğrencilerin seçtiği kategoriye uygun şekilde konular sıralanmaktadır. III raundda sorular, her birinde 5 soru olmakla 6 kategoride sınıflandırılmaktadır: A New Hope, The Empire Strikes Back, Return of the Jedi, The Phantom Menace, Attack of the Clones ve Rogue One.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 1`nin (%1.05) foto, 2`nin (%2.1) programda özel konuk olan Massachusetts eyaletinin ABD valileri Elizabeth Warren ve Ed Markey tarafından sorulan video, 1`nin (%1.05) hesaplama, 3`nün (%3.2) üç cevap seçenekli ve 88`nin (%92.6) seçeneksiz soru olduğu görülmektedir.

Genel Sorunun İçeriği	Sıra	Katılımcıların Cevabının İçeriği
En çok hangi dersi seviyorsunuz ve liseden sonra planlarınız nelerdir?	1	En çok sevdiğim ders tarihtir ama liseen sonra kolejde bilgisayar bilimi okumak istiyorum.
	2	Sevdiğim ders bilgisayar bilimidir, mezun olduktan sonra fen ve beşeri bilimleri okumak istiyorum.
	3	Kimya en sevdiğim derstir ve kolejde kimya mühendisliği veya norolojik bilimi okumak istiyorum.
	4	Matematik sevdiğim derstir ve kolejde elektrik mühendisliği okumayı düşünüyorum.
	5	Sevdiğim ders iktisattır ve kolejde iyi bir iş programı kazanmak istiyorum.
	6	Tarihi seviyorum, kolej için hala belirli bir planım yok ama küçük bir okulda beşer bilimleri programını okumak isterim.
	7	İngilizce sevdiğim derstir, yakındaki kolejlerden birini kazanmak isterim ama emin değilim.
	8	İngilizce ve tarih en sevdiğim derslerdir ve güçlü yemek planı olan küçük veya orta koleje gitmek isterim.

Tablo 66: 12.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği

I raundun sonunda çocukları bireysel olarak daha yakından tanımak, fikirlerini öğrenmek için sorulan genel soru dersler ve gelecek planlarıyla ilgilidir. Çocukların cevapları onların İngilizce, tarih, matematik, bilgisayar bilimi, kimya ve iktisat gibi derslere ilgi gösterdiğini aynı zamanda liseden mezun olduktan sonra sevdikleri derslere uygun alanlarda eğitimlerini devam ettirmeyi düşündüklerini belirtmektedir.

Programın başında Lexington Lisesi'nden olan öğrencinin boks yapar gibi el kol hareketleri yapması onun bu yarışmaya bilgilerin karşılaşması gibi baktığını hatta I raundun sonunda Lexington Lisesi takımının diğer takımla kıyaslanınca az puan kazandığını bilindiğinde hayal kırıklığının yüzüne yansıdığı görünmektedir.

3.2.1.11.2. Görsel Düzey

12.05.2018 tarihinde yayınlanan "High School Quiz Show" programı, sunucunun katılımcı takımları tanıtmaları ve onların stendlerde yer alması ile başlamaktadır. Daha sonra mavi fon üzerinde programın logosunun ekrana gelmesi ile oluşturulan 8 saniyelik intro grafik videosu, bunun ardından Safety Insurance (Güvenlik Sığortası) Şirketi'nin 15 saniyelik reklam videosu yayınlanmaktadır. Aynı şirketin 15 saniyelik farklı reklam videosu programın sonunda da sunulmaktadır.

Programın I ve III raundları boyunca ekranın aşağı kısmında takımların ismi ve kazandığı puanları yazılı olan grafik çubuğu gözükmektedir. II ve IV raundlarda ise takım tanıtımı ve puanlaması ile ilgili grafikten ilave, zaman süresini gösteren grafik de yer almakta ve süre dolduğunda raundun sonunda zil çalmaktadır.

Ekran bölünmesine yönelik yapılan incelemede ekran en çok 2'ye bölünmekte (84), böylece I, III ve IV raundlarda sunucu soru sorarken soruları dinleyip cevap düşünüldüğü süre içerisinde her iki takımda yer alan yarışmacılar gösterilmektedir. 2'ye bölünme zamanı iki ekranın arasında, üst kısımda programın logosu yer almaktadır. Foto ve video şeklindeki sorular zamanı ekranın 3'e bölünmesi (3) uygulanmaktadır.

Program genelinde boy çekim (270) tercih edilmektedir. I, III ve IV raundlar süresince sunucu katılımcılara soru sorarken bel çekim (101), II raundda ise diz çekim (30) daha çok kullanılmaktadır. Göğüs (24) ve omuz (8) çekimlere yedek takım üyeleri tanıtılırken, katılımcılar I raunddan sonra genel soruyu ve II raundda program sorularını cevaplarken başvurulmaktadır. Özellikle II raundda ve programın sonunda kullanılan genel çekimle (2) sahne dekoru, katılımcılar ve sunucu dahil seyirciler gösterilmektedir. Ayrıntı çekim planı (2) programın sonunda stüdyonun yukarısında yer alan program logosunun yakından çekilmesi ile sunulmaktadır.

Sıra	Destekleyici Görüntünün İçeriği	Süre
1	Programın dokuzuncu sezonunun şampiyonluk karşılaşmasına kadar yarışmış takımların listesi	11 sn
2	Afrikan Amerikan yazar Zora Neale Hurston'un fotosu	9 sn
Toplam		20 sn

Tablo 67: 12.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler

Yarışmaya başlamadan önce dokuzuncu sezonun şampiyonluk karşılaşmasına kadar yarışmış takımların listesinden oluşan 11 saniyelik görsel yayınlanmakta ve görselde grafik öğeler kullanılmaktadır. Sunucu I raundda öğrencilere ABD edebiyatıyla ilgili foto soru sorarken ekranda 9 saniyelik destekleyici görüntü sunulmaktadır.

Sıra	Videonun İçeriği	Süre
1	Massachusetts eyaletinin ABD valisi Elizabeth Warren'in kendini tanıtmayı ve 2010 yılı Anayasa mahkemesinin kanunu üzerine soru sorması	21 sn
2	Massachusetts eyaletinin ABD valisi Ed Markey'in kendini tanıması ve 1972 yılı Temiz Su Kanunu üzerine soru sorması	15 sn
Toplam		36 sn

Tablo 68: 12.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi

I raundda Massachusetts eyaletinin ABD valisi Elizabeth Warren'in özel konuk olarak seçildiği bu yayında onun 2010 yılında Anayasa mahkemesinin kanunu ile ilgili sorduğu soru, 21 saniyelik video şeklinde yayınlanmaktadır. Eyaletin diğer

valisi Ed Markey`in 1972 yılında Temiz Su Kanunu üzerine sorusu ise 15 saniyelik videoyu kapsamaktadır.

Program süresince Andover Lisesi`nin öğrencilerinin üzerinde, beyaz ve sarı renkle Andover savaşçıları anlamına gelen `Andover Warriors` yazılı, siyah renkli kazak var. Lexington Lisesinin öğrencileri ise turuncu renkle `Lexington L Quiz Show Team` yazılı, siyah renkli tişört giymektedirler.

3.2.1.12. 19.05.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” programı

19.05.2018 tarihli “High School Quiz Show” programının dokuzuncu sezonunun on altıncı yayını 26 dakika 46 saniye sürmüştür.

3.2.1.12.1. İçerik Düzey

Programın dokuzuncu sezonunun on altıncı yayınına katılan birinci takım, Massachusetts eyaletinin Andover Lisesi`nin öğrencileridir. Rhode Island eyaletini temsil eden Barrington Lisesi`nin öğrencileri ise programın ikinci katılımcı grubudur. Bu yayın, programın davetli turnuva yayınıdır.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Sınıflar	Cinsiyet
Massachusetts (Andover Lisesi)	1	Ortaokul	Erkek
	2	Lise son sınıf	Erkek
	3	Lise son sınıf	Erkek
	4	Ortaokul	Erkek
Rhode Island (Barrington Lisesi)	5	Lise son sınıf	Erkek
	6	Ortaokul	Erkek
	7	Ortaokul	Kadın
	8	Lise birinci sınıf	Kadın

Tablo 69: 19.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti

Programın içerik analizi yapıldığı 19.05.2018 tarihinde programa yarışmacı olarak katılanların sayısı 8`dir. Bunların 2`i (%25) kadın, 6`sı (%75) erkektir. Kadın ve erkek sayısında 3 kat fark var. Katılanların eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında 3 (%37.5) lise son sınıf öğrencisine karşılık 4 (%50) ortaokul öğrencisi

ve 1 (%12.5) lise birinci sınıf öğrencisi bu programa yarışmacı olarak katılmaktadır. Yarışmacılardan lise son sınıf öğrencisi olanların kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 3 yarışmacının 3'nün (%100) de erkek olduğu görülmektedir. Toplam 4 olan ortaokul öğrencisinin dağılımına göre kadın yarışmacıların sayısı 1 (%25) ve erkek sayısı 3'dür (%75). Toplam 1 olan lise birinci sınıf öğrencisinin dağılımına göre ise yarışmacıların sayısı 1 (%100) kadındır.

Katılımcı Takımların Yedek Grubu	Sıra	Yedek Grupdaki Kişi	Cinsiyet
Massachusetts (Andover Lisesi)	1	Öğrenci	Erkek
	2	Öğrenci	Erkek
	3	Öğretmen	Erkek
	4	Öğretmen	Kadın
Rhode Island (Barrington Lisesi)	5	Öğrenci	Erkek
	6	Öğrenci	Erkek
	7	Öğretmen	Erkek
	8	Öğretmen	Erkek

Tablo 70: 19.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Grublarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti

Takımlara desteye gelen yedek grupta toplam 8 kişidir. Bunların 1'i (%12.5) kadın, 7'i (%87.5) erkektir. Katılanların statü durumuna göre dağılımına bakıldığında 4 (%50) öğrenci ve 4 (%50) öğretmen programa katılmaktadır. Öğrencilerin kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 4 öğrencinin 4'nün (%100) de erkek olduğu görülmektedir. Toplam 4 olan öğretmenin dağılımına göre yarışmada 1 (%25) kadın ve 3 (%75) erkek yer almaktadır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	6dak 42sn	1	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		2	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		3	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		4	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		5	ABD Tarihi	Foto
		6	Terminoloji	Seçeneksiz
		7	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		8	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		9	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		10	ABD Tarihi	Özel Konuklu Video Soru

		11	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		12	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		13	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		14	Dünya Coğrafisi	3 Cevap Seçenekli
		15	Matematik	Hesaplama
		16	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		17	Dilbilim	Seçeneksiz
		18	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		19	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		20	ABD Tarihi	Özel Konuklu Video
		21	Fizik	3 Cevap Seçenekli
		22	Dünya Sporu	Seçeneksiz
		23	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		24	Bioloji	Seçeneksiz
		25	Matematik	Hesaplama
		26	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		27	ABD Filmi	Seçeneksiz
		28	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		29	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		30	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		31	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		32	Mitoloji	Seçeneksiz
		33	Kimya	Seçeneksiz
		34	ABD Müziği	Seçeneksiz
		35	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
II	Idak 30sn	1	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		2	Bioloji	Seçeneksiz
		3	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		4	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		5	Teknoloji	Seçeneksiz
		6	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		7	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		8	ABD Filmi	Seçeneksiz
		9	Kimya	Seçeneksiz
		10	Mitoloji	Seçeneksiz
		11	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		12	Dünya Sanatı	Seçeneksiz
		13	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		14	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz
		15	ABD Filmi	Seçeneksiz
		16	ABD Coğrafisi	Seçeneksiz

III	8dak 33sn	1	Dünya Tarihi (`Bastille Day` kategorisi)	Seçeneksiz
		2	Dünya Tarihi (`You Had Me at Guten Tag` kategorisi)	Seçeneksiz
		3	Dünya Tarihi (`Bastille Day` kategorisi)	3 Cevap Seçenekli
		4	Dünya Tarihi (`Bastille Day` kategorisi)	Seçeneksiz
		5	Dünya Tarihi (`Bastille Day` kategorisi)	Seçeneksiz
		6	ABD Tarihi (`Florida Project` kategorisi)	Seçeneksiz
		7	Dünya Sanatı (`Bastille Day` kategorisi)	Seçeneksiz
		8	Dünya Tarihi (`You Had Me at Guten Tag` kategorisi)	Seçeneksiz
		9	Dilbilim (`You Had Me at Guten Tag` kategorisi)	Seçeneksiz
		10	Dünya Tarihi (`You Had Me at Guten Tag` kategorisi)	Seçeneksiz
		11	Dünya Tarihi (`You Had Me at Guten Tag` kategorisi)	Seçeneksiz
		12	ABD Yayını (`Only Mostly Dead` kategorisi)	Seçeneksiz
		13	ABD Filmi (`Only Mostly Dead` kategorisi)	Seçeneksiz
		14	ABD Edebiyatı (`Only Mostly Dead` kategorisi)	Seçeneksiz
		15	ABD Filmi (`Only Mostly Dead` kategorisi)	Seçeneksiz
		16	ABD Filmi (`Only Mostly Dead` kategorisi)	Seçeneksiz
		17	Dünya Edebiyatı (`Becoming Jane` kategorisi)	Seçeneksiz
		18	Dünya Tarihi (`Becoming Jane` kategorisi)	Seçeneksiz
		19	Dünya Tarihi (`Becoming Jane` kategorisi)	Seçeneksiz
		20	ABD Yayını	Seçeneksiz
		21	Abd Filmi (`Becoming Jane` kategorisi)	Seçeneksiz
		22	Dünya Coğrafisi (`What on Earth?` kategorisi)	Seçeneksiz
		23	Dünya Tarihi (`What on Earth?` kategorisi)	3 Cevap Seçenekli
		24	Dilbilim (`What on Earth?` kategorisi)	Seçeneksiz
		25	Dünya Coğrafisi (`What on Earth?` kategorisi)	Seçeneksiz
		26	Fizik (`What on Earth?` kategorisi)	Seçeneksiz
		27	Bioloji (`Florida Project` kategorisi)	Seçeneksiz
		28	ABD Müziği (`Florida Project` kategorisi)	Seçeneksiz
		29	Coğrafi (`Florida Project` kategorisi)	Seçeneksiz
IV	1dak 30sn	1	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		2	Kimya	Seçeneksiz
		3	ABD Tarihi	Seçeneksiz

		4	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		5	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		6	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		7	Bioloji	Seçeneksiz
		8	Dilbilim	Seçeneksiz
		9	Dilbilim	Seçeneksiz
		10	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		11	ABD Müziği	Seçeneksiz
		12	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		13	ABD Sporü	Seçeneksiz
		14	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		15	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		16	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
Toplam	18dak 15sn	96		

Tablo 71: 19.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

Programın 18 dakika 15 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 96 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla dünya ülkelerinin tarihi (25 soru) ve ABD tarihi (14 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Programın diğer raundlardan farklı olarak III raundda yer alan sorular kategorilere ayrılmakta ve öğrencilerin seçtiği kategoriye uygun şekilde konular sıralanmaktadır. III raundda sorular, her birinde 5 soru olmakla 6 kategoride sınıflandırılmaktadır: What on Earth?, You Had Me at Guten Tag, Only Mostly Dead, Bastille Day, The Florida Project ve Becoming Jane.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 1`nin (%1.04) foto, 2`nin (%2.08) programda özel konuk olan ABD`nin Rhode Island eyaletinin valisi Sina Raimond tarafından sorulan video, 2`nin (%2.08) hesaplama, 4`nün (%4.17) üç cevap seçenekli ve 87`nin (%90.63) seçeneksiz soru olduğu görülmektedir.

Genel Sorunun İçeriği	Sıra	Katılımcıların Cevabının İçeriği
Yaşadığınız eyaletin gurur duyulacak en büyük kaynağı nedir ve neden?	1	Plaja gitmek, Cod burnu, ailemle ve dostlarımla Boston`a gitmek
	2	Boston spor takımları
	3	Farklı mevsimlerin olması
	4	Akademik fırsatlar

	5	Gurur duyuyorum ki Roger Williams dini hoşgörü prensipleri üzerine devlet kurdu.
	6	Gurur duyuyorum ki eyalet başkentinin ilk açıkca seçilen eşcinsel belediye başkanı bizdedir.
	7	Newport ve Providence'deki restoranları özellikle seviyorum.
	8	Birlikteki kadın valisi olan 6 eyaletten biriyiz.

Tablo 72: 19.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği

I raundun sonunda çocukları bireysel olarak daha yakından tanımak, fikirlerini öğrenmek için sorulan genel soru yaşadıkları eyaletle ilgilidir. Öğrencilerin cevapları gezmeli yerler, restoranlar, spor, siyaset, mevsimler ve akademik fırsatlar konusunda değişmektedir.

Programın başından sonuna kadar örneğin, takımlar stüdyoya girerken, kendilerini tanıtırken salonda oturan izleyiciler ellerinde takımların veya okulların ismi yazılı pankartlarla ve bağırarak alkışlarla onları desteklemektedirler.

3.2.1.12.2. Görsel Düzey

19.05.2018 tarihinde yayınlanan “High School Quiz Show” programı, sunucunun katılımcı takımları tanıtmaları ve onların stendlerde yer alması ile başlamaktadır. Daha sonra mavi fon üzerinde programın “High School Quiz Show Invitational” logosunun ekrana gelmesi ile oluşturulan 8 saniyelik intro grafik videosu, bunun ardından Safety Insurance (Güvenlik Sığortası) Şirketi'nin 15 saniyelik reklam videosu yayınlanmaktadır. Aynı şirketin 15 saniyelik farklı reklam videosu programın sonunda “High School Quiz Show”nun sosyal medya hesaplarının tanıtımı hakkında 17 saniyelik videosundan sonra sunulmaktadır.

Programın I ve III raundları boyunca ekranın aşağı kısmında takımların ismi ve kazandığı puanları yazılı olan grafik çubuğu gözükmektedir. II ve IV raundlarda ise takım tanıtımı ve puanlaması ile ilgili grafikten ilave, zaman süresini gösteren grafik de yer almakta ve süre dolduğunda raundun sonunda zil çalmaktadır.

Ekran bölümlenmesine yönelik yapılan incelemede ekran en çok 2'ye bölünmekte (74), böylece I, III ve IV raundlarda sunucu soru sorarken soruları dinleyip cevap düşünüldüğü süre içerisinde her iki takımda yer alan yarışmacılar gösterilmektedir. 2'ye bölünme zamanı iki ekranın arasında, üst kısımda programın logosu yer almaktadır. Foto ve video şeklindeki sorular zamanı ekranın 3'e bölünmesi (3) uygulanmaktadır.

Program genelinde boy çekim (277) tercih edilmektedir. I, III ve IV raundlar süresince sunucu katılımcılara soru sorarken bel çekim (88), II raundda ise diz çekim (26) daha çok kullanılmaktadır. Göğüs (32) ve omuz (1) çekimlere yedek takım üyeleri tanıtılırken, katılımcılar I raunddan sonra genel soruyu ve II raundda program sorularını cevaplarken başvurulmaktadır. Özellikle II raundda ve programın sonunda kullanılan genel çekimle (1) sahne dekoru, katılımcılar ve sunucu dahil seyirciler gösterilmektedir.

Sıra	Destekleyici Görüntünün İçeriği	Süre
1	ABD`de bakanlar kurulunda yer almış ilk kadın Frances Perkins`in fotosu	10 sn
Toplam		10 sn

Tablo 73: 19.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler

Sunucu I raundda öğrencilere ABD`de bakanlar kurulunda yer almış ilk kadın Frances Perkins`in 32. ABD devlet başkanı Franklin Delano Roosevelt tarafından çalışma sekreteri atanması konusunda foto soru sorarken ekranda toplam 10 saniyelik destekleyici görüntü sunulmaktadır.

Sıra	Videonun İçeriği	Süre
1	Massachusetts eyaletinin valisi Charlie Baker`in kendini tanıtması ve Amerikan Sanayi Devrimi`nin ilk defa eyaletin hangi şehrinde başlamasını sorması	13 sn
2	Rhode Island eyaletinin valisi Sina Raimondo`nun kendini tanıtması ve kadınlara oy hakkı veren anayasa değişikliğini sorması	10 sn
Toplam		23 sn

Tablo 74: 19.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi

I raundda ABD`nin Massachusetts eyaletinin valisi Carlie Baker`in özel konuk olarak seçildiği bu yayında Amerikan Sanayi Devrimi`nin ilk defa Massachusettsin Lowell şehrinde başlaması konusunda sorduğu soru, 11 saniyelik video şeklinde yayınlanmaktadır. 10 saniyelik video ise ABD`nin diğer eyaleti olan Rhode Island`ın valisi Sina Raimondo`nun kadınlara oy hakkı veren 19. Anayasa değişikliği konusunda sorusunu kapsamaktadır.

Program süresince Rhode Island eyaletinin Barrington Lisesi`nin öğrencilerinin üzerinde, takım ismine uygun olarak sarı renkli `Barrington Quiz Bowl Team` yazısının ve kartal görüntüsünün B harfi ile beraber yer aldığı siyah renkli tişört var. Massachusetts eyaletini temsil eden Andover Lisesi`nin öğrencileri ise beyaz ve sarı renkle Andover savaşçıları anlamına gelen `Andover Warriors` yazılı, siyah renkli kazak giymektedirler.

3.2.1.13. 26.05.2018 Tarihinde Yayınlanan “High School Quiz Show” programı

26.05.2018 tarihli “High School Quiz Show” programının dokuzuncu sezonunun on sekizinci yayını 26 dakika 46 saniye sürmüştür.

3.2.1.13.1. İçerik Düzey

Programın dokuzuncu sezonunun on sekizinci yayınına katılan birinci takım, Massachusetts eyaletini temsil eden Andover Lisesi öğrencileridir. New Hampshire eyaletini temsil eden Salem Lisesi öğrencileri ise programın ikinci katılımcı grubudur.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Sınıflar	Cinsiyet
Massachusetts (Andover Lisesi)	1	Ortaokul	Erkek
	2	Lise son sınıf	Erkek
	3	Lise son sınıf	Erkek
	4	Ortaokul	Erkek
New Hampshire (Salem Lisesi)	5	Lise son sınıf	Erkek
	6	Lise son sınıf	Erkek
	7	Lise son sınıf	Erkek
	8	Lise son sınıf	Erkek

Tablo 75: 26.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Cinsiyeti

Programa yarışmacı olarak katılanların sayısı 8`dir. Bunların 8`i (%100) de erkektir. Katılanların eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında 6 (%75) lise son sınıf öğrencisine karşılık 2 (%25) ortaokul öğrencisi bu programa yarışmacı olarak katılmaktadır. Yarışmacılardan lise son sınıf öğrencisi olanların kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 6 yarışmacının 6`sının (%100) da erkek olduğu görülmektedir. Toplam 2 olan ortaokul öğrencisinin dağılımına göre 2`si (%100) de erkektir.

Katılımcı Takımların Yedek Grubu	Sıra	Yedek Grupdaki Kişi	Cinsiyet
Massachusetts (Andover Lisesi)	1	Öğrenci	Erkek
	2	Öğrenci	Erkek
	3	Öğretmen	Erkek
	4	Öğretmen	Kadın
New Hampshire (Salem Lisesi)	5	Öğrenci	Erkek
	6	Öğrenci	Kadın
	7	Öğretmen	Erkek

Tablo 76: 26.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programının Yedek Gruplarındaki Kişilerin Statü Durumu ve Cinsiyeti

Takımlara desteye gelen yedek grupta toplam 7 kişidir. Bunların 2`i (%28.6) kadın, 5`i (%71.4) erkektir. Katılanların statü durumuna göre dağılımına bakıldığında 4 (%57.1) öğrenci ve 3 (%42.9) öğretmen programa katılmaktadır. Öğrencilerin kendi içlerindeki dağılımına bakıldığında toplam 4 öğrencinin 1`nin (%25) kadın, 3`nün (%75) erkek olduğu görülmektedir. Toplam 3 olan öğretmenin dağılımına göre yarışmada 1 (%33.3) kadın ve 2 (%66.7) erkek yer almaktadır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	6dak 51sn	1	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		2	Coğrafi	Seçeneksiz
		3	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		4	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		5	ABD Coğrafisi	Foto
		6	Kimya	Seçeneksiz
		7	ABD Sporu	Seçeneksiz

		8	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		9	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		10	ABD Tarihi	Özel Konuklu Video Soru
		11	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		12	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		13	Matematik	Hesaplama
		14	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		15	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		16	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		17	Teknoloji	Seçeneksiz
		18	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		19	Dünya Tarihi	3 Cevap Seçenekli
		20	ABD Filmi	Seçeneksiz
		21	ABD Filmi	Seçeneksiz
		22	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		23	Matematik	Hesaplama
		24	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		25	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		26	Kimya	Seçeneksiz
		27	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		28	Mitoloji	Seçeneksiz
		29	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		30	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		31	Bioloji	Seçeneksiz
		32	ABD Filmi	Seçeneksiz
		33	Din	Seçeneksiz
		34	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
II	1dak 30sn	1	Dünya Sanatı	Seçeneksiz
		2	Coğrafi	Seçeneksiz
		3	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		4	ABD Yayını	Seçeneksiz
		5	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		6	Matematik	Seçeneksiz
		7	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		8	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		9	Dünya Spor	Seçeneksiz
		10	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		11	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		12	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		13	ABD Spor	Seçeneksiz
		14	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
III	8dak 2sn	1	ABD Tarihi (^These United States` kategori)	Seçeneksiz
		2	ABD Tarihi (^These United States` kategori)	Seçeneksiz

		3	ABD Müziği (`All Men Must Die` kategori)	Seçeneksiz
		4	ABD Coğrafisi (`These United States` kategori)	Seçeneksiz
		5	ABD Coğrafisi (`These United States` kategori)	Seçeneksiz
		6	Dünya Tarihi (`The Ancient World` kategori)	Seçeneksiz
		7	ABD Edebiyatı (`Yearning to Breathe Free` kategori)	Seçeneksiz
		8	Kimya (`Tee Time` kategori)	Seçeneksiz
		9	Edebiyat (`Poetic License` kategori)	Seçeneksiz
		10	ABD Coğrafisi (`These United States` kategori)	Seçeneksiz
		11	Dünya Tarihi (`The Ancient World` kategori)	Seçeneksiz
		12	Dünya Edebiyatı (`Poetic License` kategori)	Seçeneksiz
		13	Dünya Edebiyatı (`Poetic License` kategori)	Seçeneksiz
		14	ABD Yayını (`All Men Must Die` kategori)	Seçeneksiz
		15	Bioloji (`Tee Time` kategori)	Seçeneksiz
		16	ABD Tarihi (`Yearning to Breathe Free` kategori)	Seçeneksiz
		17	ABD Edebiyatı (`Yearning to Breathe Free` kategori)	Seçeneksiz
		18	Dünya Tarihi (`The Ancient World` kategori)	Seçeneksiz
		19	Dünya Tarihi (`Yearning to Breathe Free` kategori)	Seçeneksiz
		20	Dünya Tarihi (`All Men Must Die` kategori)	Seçeneksiz
		21	Dünya Tarihi (`The Ancient World` kategori)	Seçeneksiz
		22	Mitoloji (`The Ancient World` kategori)	Seçeneksiz
		23	ABD Edebiyatı (`Poetic License` kategori)	Seçeneksiz
		24	ABD Edebiyatı (`Poetic License` kategori)	Seçeneksiz
		25	Bioloji (`Tee Time` kategori)	Seçeneksiz
		26	Fizik (`Tee Time` kategori)	Seçeneksiz
		27	ABD Tarihi (`All Men Must Die` kategori)	Seçeneksiz
		28	ABD Tarihi (`Tee Time` kategori)	Seçeneksiz
IV	Idak 30sn	1	ABD Filmi	Seçeneksiz
		2	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		3	Dünya Sanatı	Seçeneksiz
		4	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		5	Jeoloji	Seçeneksiz
		6	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		7	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		8	ABD Tarihi	Seçeneksiz
		9	Kimya	Seçeneksiz

		10	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		11	ABD Edebiyatı	Seçeneksiz
		12	ABD Yayını	Seçeneksiz
		13	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		14	ABD Filmi	Seçeneksiz
		15	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
Toplam	17dak 53sn	91		

Tablo 77: 26.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

Programın 17 dakika 53 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 91 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla ABD tarihi (17 soru) ve dünya ülkelerinin tarihi (16 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Programın diğer raundlardan farklı olarak III raundda yer alan sorular kategorilere ayrılmakta ve öğrencilerin seçtiği kategoriye uygun şekilde konular sıralanmaktadır. III raundda sorular, her birinde 5 soru olmakla 6 kategoride sınıflandırılmaktadır: Tee Time, The Ancient World, Poetic License, These United States, Yearning to Breathe Free ve All Men Must Die.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 1`nin (%1.1) foto, 1`nin (%1.1) programda ikinci defa özel konuk olan Massachusetts eyaletinin valisi Charlie Baker tarafından sorulan video, 1`nin (%1.1) hesaplama, 2`nin (%2.2) üç cevap seçenekli ve 86`nın (%94.5) seçeneksiz soru olduğu görülmektedir.

Genel Sorunun İçeriği	Sıra	Katılımcıların Cevabının İçeriği
Daha çok neye tutkulusunuz ve neden?	1	Wii Sports video oyununda boks
	2	Kuş gözleme
	3	Müzik dinlemek
	4	Video oyunları yaratmak
	5	Tarih
	6	Eğitime eşit erişim
	7	Kız arkadaşım Laura
	8	Ailem, arkadaşlarım ve hayvanlar

Tablo 78: 26.05.2018 Tarihli “High School Quiz Show” Programında Katılımcılara Sorulan Genel Sorunun ve Katılımcıların Cevabının İçeriği

I raundun sonunda çocukları bireysel olarak daha yakından tanımak, fikirlerini öğrenmek için sorulan genel soru öğrencilerin tutkularıyla ilgilidir. Onların cevapları spor, eğitim, tarih, müzik, bilgisayar oyunlarının yanısıra, aile, arkadaş, sevgili ve hayvanlara değerle ilgili de değişmektedir.

Programın başlarken takımlar, özellikle New Hampshire eyaletini temsil eden Salem Lisesi'nin öğrencilerinin hareketlerinden onlar daha iddialı gözükümler. Aynı zamanda salonda oturan izleyiciler ellerinde takımların veya okulların ismi yazılı pankartlarla ve ayağa kalkarak alkışlarla onları desteklemektedirler. Programın sonunda ise yarışmanın galibi seçilen Massachusetts eyaletinin Andover Lisesi'nin öğrencilerine kupa verilmekte ve onlar coşkulu şekilde kutlanmaktadır.

3.2.1.13.2. Görsel Düzey

26.05.2018 tarihinde yayınlanan “High School Quiz Show” programı, sunucunun katılımcı takımları tanıtmaları ve onların stendlerde yer alması ile başlamaktadır. Daha sonra mavi fon üzerinde “High School Quiz Show Invitational” şeklinde programın logosunun ekrana gelmesi ile oluşturulan 8 saniyelik intro grafik videosu, bunun ardından Safety Insurance (Güvenlik Sığortası) Şirketi'nin 15 saniyelik reklam videosu yayınlanmaktadır. Aynı şirketin 15 saniyelik farklı reklam videosu programın sonunda “High School Quiz Show”nun sosyal medya hesaplarının tanıtımı hakkında 17 saniyelik videosundan sonra sunulmaktadır.

Programın I ve III raundları boyunca ekranın aşağı kısmında takımların ismi ve kazandığı puanları yazılı olan grafik çubuğu gözükümler. II ve IV raundlarda ise takım tanıtımı ve puanlaması ile ilgili grafikten ilave, zaman süresini gösteren grafik de yer almakta ve süre dolduğunda raundun sonunda zil çalmaktadır.

Ekran bölünmesine yönelik yapılan incelemede ekran en çok 2'ye bölünmekte (75), böylece I, III ve IV raundlarda sunucu soru sorarken soruları dinleyip cevap düşünüldeği süre içerisinde her iki takımda yer alan yarışmacılar gösterilmektedir. 2'ye bölünme zamanı iki ekranın arasında, üst kısımda programın

logosu yer almaktadır. Foto ve video şeklindeki sorular zamanı ekranın 3'e bölünmesi (3) uygulanmaktadır.

Program genelinde boy çekim (255) tercih edilmektedir. I, III ve IV raundlar süresince sunucu katılımcılara soru sorarken bel çekim (95), II raundda ise diz çekim (29) daha çok kullanılmaktadır. Göğüs (25) ve omuz (7) çekimlere yedek takım üyeleri tanıtılırken, katılımcılar I raunddan sonra genel soruyu ve II raundda program sorularını cevaplarken başvurulmaktadır. Özellikle II raundda ve programın sonunda kullanılan genel çekimle (3) sahne dekoru, katılımcılar ve sunucu dahil seyirciler gösterilmektedir.

Sıra	Destekleyici Görüntünün İçeriği	Süre
1	Grand Colle yerçekimi barajının görüntüsü	11 sn
	Toplam	11 sn

Tablo 79: 26.05.2018 Tarihli "High School Quiz Show" Programı Süresince Kullanılan Destekleyici Görüntüler

Sunucu I raundda öğrencilere ABD'nin Kolumbiya eyaletinde yerleşen Grand Colle yerçekimi barajı hakkında foto soru sorarken ekranda toplam 11 saniyelik destekleyici görüntü sunulmaktadır.

Sıra	Videonun İçeriği	Süre
1	Massachusetts eyaletinin valisi Charlie Baker'in kendini tanıtması ve eyaletin 1930 yılında üretilmeye başlanan tarihi kurabiyesini sorması	11 sn
	Toplam	11 sn

Tablo 80: 26.05.2018 Tarihli "High School Quiz Show" Programı Süresince Kullanılan Videonun İçeriği ve Süresi

I raundda ABD'nin Massachusetts eyaletinin valisi Carlie Baker'in özel konuk olarak seçildiği bu yayında 1930 yılında Massachusetts'de hazırlanmağa başlanan çikolata çipsi konusunda sorduğu soru, 11 saniyelik video şeklinde yayınlanmaktadır.

Program süresince Massachusetts eyaletinin Andover Lisesi'nin öğrencilerinin üzerinde, beyaz ve sarı renkle Andover savaşçıları anlamına gelen 'Andover

Warriors` yazılı, siyah renkli kazak var. New Hampshire eyaletinin Salem Lisesi`nin öğrencileri ise takım ismine uygun olarak `Salem` yazısı ve okulun logosu olan şeytan görselinin kullanıldığı mavi renkli tişört giymektedirler.

3.2.2. AzTV`de Yayınlanan “Hazırcavablar” Programı

2019 yılından itibaren yayını dayandırılan “Hazırcavablar” programı 2018 yılında haftanın cumartesi günü AzTV`de yayınlanmıştır.

“Hazırcavablar” bilgi yarışma programının temel amacı öğrencilerin bilgi seviyesini ve bakış açısını artırmak, onları topluma tanıtmak, aynı zamanda öğrencilerin boş zamanlarını verimli geçirmesini sağlamaktır. Projenin hedefi, öğrencilerde kendini ifade alışkanlıkları oluşturmak, onların ders konularına ilgisini yükseltmek ve onları daha çok entelektüel faaliyetlere dahil etmektir (“Azərbaycan Məəllimi” Qəzetinin İnternet Saytı). “Hazırcavablar” bilgi yarışması Bakü Şehir Eğitim İdaresi (BŞTİ) ve AzTV`nin birlikte projesidir ve haftada bir defa AzTV`de yayınlanmaktadır. Programda BŞTİ kapsamındaki genel eğitim kurumlarının öğrencilerinden oluşan takımlar yarışmaktadır (Azərbaycan Təhsil Saytı).

Sunucu Elnare Gedimova rehberliğinde yayınlanan “Hazırcavablar” programı 4 raunddan oluşmaktadır. İlk raundda iki farklı, ikinci raundda iki ayrı okul öğrencileri yarışmaktadır. III raundda I ve II raundda galip olan takımlar karşılaşmaktadır. Sonuncu raundda ise III raundda en yüksek puanı kazanmış okul öğrencileri tek tek yarışmakta ve en yüksek puanı kazanan galip sayılmaktadır. Her raundda soruya doğru cevap, takıma iki puan kazandırmaktadır. Birinci takım soruyu yanlış cevaplandırarsa ikinci takım doğru cevapladığı halde 1 puan elde etmektedir. Yarışmanın sonunda `Hazırcavabların hazırcavabı` adını alarak galip olan öğrenci `Məktəblinin lüğəti` (Öğrencinin Sözüğü`) kitabını kazanmaktadır.

Yarışmaya başlamadan önce öğrencilere bir soru sorulmakta ve soruyu doğru cevaplayan takım I raundda ilk kategorini seçmek imkanı kazanmaktadır. IV raundun sorular kategorilere ayrılmadan sorulmaktadır.

I, II ve III raundlarda bir soruya cevap vermek için ayrılan süre 15 saniyedir. IV raundda ise finala kalan her öğrenci 60 saniye içinde soruları cevaplamalıdır.

3.2.2.1. 06.01.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” programı

06.01.2018 tarihli “Hazırcavablar” programının 2018 yılında ilk yayını 39 dakika 26 saniye sürmüştür.

3.2.2.1.1. İçerik Düzey

Programın 2018 yılının ilk yayınının I raundunda karşılaşan takımlar, 54 numaralı okul ve 35 numaralı okulun öğrencileri, II raundda yarışanlar ise 100 numaralı okul ve 52 numaralı okulun öğrencileridir.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Cinsiyet
54 numaralı okul	1	Kadın
	2	Erkek
	3	Kadın
35 numaralı okul	4	Kadın
	5	Kadın
	6	Kadın
100 numaralı okul	7	Kadın
	8	Erkek
	9	Kadın
52 numaralı okul	10	Kadın
	11	Kadın
	12	Erkek

Tablo 81: 06.01.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti

Programa yarışmacı olarak katılanların sayısı toplam 12’dir. Bunların 9’u (%75) kadın, 3’ü (%25) erkektir. Kadınların sayı erkeklerin sayısından üç defa fazladır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	10dak 5sn	1	Azerbaycan Coğrafisi	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Dili	Seçeneksiz
		3	Azerbaycan Dili (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		4	Azərbaycan Edebiyatı (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		5	Dünya Tarihi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		6	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		7	Bioloji (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		8	Azərbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		9	Mantık (`Mantık` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		10	Mantık (`Mantık` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		11	Mantık (`Mantık` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		12	Azərbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		13	Azərbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		14	Etik (`Ne yapmalı?` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		15	Etik (`Ne yapmalı?` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		16	Etik (`Ne yapmalı?` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		17	Azərbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
II	8dak 23sn	1	Tıp	Seçeneksiz
		2	Etik (`Ne yapmalı?` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		3	Etik (`Ne yapmalı?` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		4	Etik (`Ne yapmalı?` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		5	Azərbaycan Edebiyatı (`Mantık` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		6	Dünya Edebiyatı (`Mantık` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		7	Azərbaycan Dili (`Mantık` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		8	Azərbaycan Edebiyatı (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		9	Azərbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli

		10	Azerbaycan Edebiyatı (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Bioloji (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Coğrafi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Dünya Tarihi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
III	8dak 35sn	1	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Coğrafi	Seçeneksiz
		3	Etik (`Ne yapmalı?` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Etik (`Ne yapmalı?` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Etik (`Ne yapmalı?` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Azerbaycan Dili (`Mantık` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Dünya Edebiyatı (`Mantık` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Azerbaycan Müziği (`Mantık` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Dünya Edebiyatı (`Mantık` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Dünya Tarihi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Dünya Ekonomisi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Azerbaycan Edebiyatı (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Azerbaycan Edebiyatı (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		17	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		18	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
IV	3dak	1	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		2	Coğrafi	Seçeneksiz
		3	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		4	Coğrafi	Seçeneksiz
		5	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		6	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		7	Fizik	Seçeneksiz
		8	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		9	Azerbaycan Dili	Seçeneksiz
		10	Azerbaycan Dili	Seçeneksiz
		11	Bioloji	Seçeneksiz
		12	Azerbaycan Dili	Evet/Hayır
		13	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		14	Azerbaycan Dili	Seçeneksiz
		15	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		16	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		17	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		18	Bioloji	Seçeneksiz
		19	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		20	Bioloji	Evet/Hayır
		21	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		22	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		23	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		24	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		25	Bioloji	Seçeneksiz
		26	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		27	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		28	Bioloji	Seçeneksiz
		29	Bioloji	Seçeneksiz
		30	Bioloji	Seçeneksiz
		31	Azerbaycan Coğrafisi	Seçeneksiz
		32	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		33	Coğrafi	Seçeneksiz
		34	Bioloji	Seçeneksiz
		35	Azerbaycan Dili	Seçeneksiz
		36	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		37	Genel Bilgi	Seçeneksiz
Toplam	30dak 3sn	88		

Tablo 82: 06.01.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

IV kategoride sorular kategorilere ayrılmasa da I, II ve III raundda onlar konularına göre 5 kategoride oluşturulmaktadır: Dil ve Edebiyat, Tarih, Mantık, Oradan Buradan ve Ne Yapmalı?

Programın 30 dakika 3 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 88 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla Azerbaycan Dili (12 soru), genel bilgi (12 soru), bioloji (10 soru) ve etik (9 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 40'nın (%45.4) seçeneksiz, 46'nın (%52.3) 4 cevap seçenekli ve 2'nin (%2.3) evet veya hayır cevaplı soru olduğu görülmektedir.

3.2.2.1.2. Görsel Düzey

06.01.2018 tarihinde yayınlanan “Hazırcavablar” programı, kitap görseli ve ‘Hazırcavablar’ yazısından oluşan 10 saniyelik intro videosu ile başlamaktadır. Katılımcı takımlar sırayla stendlerinde yer aldıktan sonra sunucu yarışmanın kuralları ile ilgili bilgi vermektedir.

Logo Kullanımı	Dekor Kullanımı	Müzik Kullanımı
<p>Programın başlangıcından sonuna kadar ekranın üst ve sağ köşesinde AzTV kanalının logosu yer almaktadır. Programın isminden ve açık kitaptan oluşan program logosu ise sunucunun tanımı yapılırken ekran yazısının yanında kullanılmaktadır.</p>	<p>Program süresince arka fona genellikle ülke bayrağının renklerine uygun olarak mavi, kırmızı ve yeşil renklerden oluşan ışıklandırma hakimdir. Öğrencilerin arka fonu, yeşil renkle ışıklandırılmış kitap ve dünya küresinin görsellerinden oluşmaktadır.</p> <p>Sunucunun arka fonunda ise programın intro videosunda sunulan hareketli grafik yer almaktadır.</p> <p>Sunucunun gri renkli kürsüsü izleyicilerin karşısında ve birbirine paralel dayanan takımın aynı renkli stendinin arasında yer almaktadır. Stüdyoda oturan izleyiciler ikinci raundda karşılaşacak takımın üyelerinden oluşmaktadır.</p> <p>Takımların her birinde üç kişiden sadece birinin elinde mikrofon var ve genelde mikrofon soruyu cevaplamak isteyen yarışmacıya veriliyor.</p>	<p>Sunucu kısa giriş konuşması yaparken, programın sonunda galip katılımcıya hediyesini sunarken ve program bittiğinde jenerik müziği hafiften duyulmaktadır. Programın yarışmacı takımları sahnedeki stendlerinde yer alırken dinamik müzik, bir raunddan diğerine geçildiğinde, ekranda kategoriler ve sorular gözükdüğünde, yarışmacılar soruya cevap düşündüğünde, soruya doğru veya yanlış cevap verildiğinde farklı ses efektleri kullanılmaktadır. IV raundda yarışmacı sorulara cevap verdiği 60 saniyelik süre boyunca da müzik duyulmaktadır.</p>

Tablo 83: 06.01.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Logo, Dekor ve Müzik Kullanımı

“Hazırcavablar” çocuk bilgi yarışma programının logosunda görsel olarak kitap kullanılması bu programın bilgilenecek ve eğitmek amaçlı hazırlanması ile ilgili mesaj içermektedir.

Program genelinde bel (213), boy (71) ve genel (55) çekim tercih edilmektedir. Sunucu soru sorduğunda, katılımcılar cevaplarını bildirdiklerinde bel çekim, sunucu ve katılımcıların birbiriyle ilişkisini göstermek için ise boy çekim kullanılmaktadır. Genel çekimle katılımcılar ve sunucu dahil stüdyoda oturan izleyiciler, sahne dekoru gösterilmektedir.

Program boyunca genel olarak normal göz seviyesinde kamera açısı kullanılmakta, vinçin yukardan hareketi ile oluşturulan üst açılı alanı tanıtmak amacı ile yapılmaktadır.

“Hazırcavablar” programının 06.01.2018 tarihli yayınına katılan kız öğrenciler beyaz gömlek ve siyah etek, erkek yarışmacılar ise beyaz gömlek ve siyah pantolon giymektedirler.

3.2.2.2. 03.02.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” programı

03.02.2018 tarihli “Hazırcavablar” programının 2018 yılında ikinci yayını 35 dakika 43 saniye sürmüştür.

3.2.2.2.1. İçerik Düzey

Programın 2018 yılının ikinci yayınının I raundunda karşılaşılan takımlar, 37 numaralı okul ve 57 numaralı okulun öğrencileri, II raundda yarışanlar ise 51 numaralı okul ve 38 numaralı okulun öğrencileridir.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Cinsiyet
37 numaralı okul	1	Kadın
	2	Erkek
	3	Kadın
57 numaralı okul	4	Erkek
	5	Kadın
	6	Erkek
51 numaralı okul	7	Erkek
	8	Kadın
	9	Erkek
38 numaralı okul	10	Erkek
	11	Kadın
	12	Erkek

Tablo 84: 03.02.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti

Programa yarışmacı olarak katılanların sayısı toplam 12’dir. Bunların 5’i (%41.7) kadın, 7’i (%58.3) erkektir.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	9dak 26sn	1	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Tarihi (‘Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Dünya Coğrafisi (‘Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		4	Azərbaycan Tarixi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		5	Azərbaycan Dili (`Azərbaycan Dili` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		6	Azərbaycan Dili (`Azərbaycan Dili` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		7	Azərbaycan Dili (`Azərbaycan Dili` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		8	Azərbaycan Tarixi (`Tarix` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		9	Azərbaycan Tarixi (`Tarix` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		10	Azərbaycan Tarixi (`Tarix` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		11	Azərbaycan Edebiyatı (`Edebiyat` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		12	Dünya Edebiyatı (`Edebiyat` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		13	Dünya Edebiyatı (`Edebiyat` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		14	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		15	Dünya Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		16	Dünya Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
II	6dak 50sn	1	Bioloji	Seçeneksiz
		2	Azərbaycan Sənəti (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		3	Azərbaycan Tarixi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		4	Dünya Coğrafi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		5	Azərbaycan Dili (`Azərbaycan Dili` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		6	Azərbaycan Dili (`Azərbaycan Dili` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		7	Azərbaycan Dili (`Azərbaycan Dili` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		8	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		9	Dünya Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli

		10	Coğrafi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Azerbaycan Tarihi (‘Tarih’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Azerbaycan Tarihi (‘Tarih’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Azerbaycan Tarihi (‘Tarih’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Edebiyat (‘Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Dünya Edebiyatı (‘Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Dünya Edebiyatı (‘Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
III	7dak 31sn	1	Coğrafi	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Dili (‘Azerbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Azerbaycan Dili (‘Azerbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Azerbaycan Tarihi (‘Tarih’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Azerbaycan Tarihi (‘Tarih’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Azerbaycan Tarihi (‘Tarih’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Azerbaycan Dili (‘Azerbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Dünya Edebiyatı (‘Oradan Buradan’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Dünya Coğrafisi (‘Oradan Buradan’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Bioloji (‘Oradan Buradan’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Coğrafi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Dünya Coğrafisi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Dünya Coğrafisi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Edebiyat (‘Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Dünya Edebiyatı (‘Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		16	Azerbaycan Edebiyatı (‘Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
IV	3dak	1	Bioloji	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		3	Bioloji	Seçeneksiz
		4	Dünya Sanatı	Seçeneksiz
		5	Bioloji	Seçeneksiz
		6	Bioloji	Seçeneksiz
		7	Matematik	Seçeneksiz
		8	Bioloji	Evet/Hayır
		9	Spor	Seçeneksiz
		10	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		11	Ekonomi	Seçeneksiz
		12	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		13	Coğrafi	Seçeneksiz
		14	Bioloji	Seçeneksiz
		15	Bioloji	Seçeneksiz
		16	Bioloji	Seçeneksiz
		17	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		18	Bioloji	Seçeneksiz
		19	Bioloji	Seçeneksiz
		20	Bioloji	Evet/Hayır
		21	Bioloji	Seçeneksiz
		22	Bioloji	Seçeneksiz
		23	Azerbaycan Filmi	Seçeneksiz
		24	Matematik	Seçeneksiz
		25	Bioloji	Evet/Hayır
		26	Fizik	Seçeneksiz
		27	Bioloji	Seçeneksiz
		28	Bioloji	Seçeneksiz
		29	Azerbaycan Tarihi	Seçeneksiz
		30	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		31	Azerbaycan Müziği	Seçeneksiz
		32	Matematik	Seçeneksiz
		33	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		34	Azerbaycan Coğrafisi	Seçeneksiz
		35	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		36	Fizik	Seçeneksiz
Toplam	23dak 47sn	84		

Tablo 85: 03.02.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

IV kategoride sorular kategorilere ayrılmasa da I, II ve III raundda onlar konularına göre 5 kategoride oluşturulmaktadır: Azerbaycan Dili, Edebiyat, Tarih, Coğrafi ve Oradan Buradan.

Programın 23 dakika 47 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 84 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla biyoloji (18 soru), Azerbaycan tarihi (13 soru) ve dünya coğrafisi (10 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 36'nın (%42.8) seçeneksiz, 45'nin (%53.6) 4 cevap seçenekli ve 3'nün (%3.6) evet veya hayır cevaplı soru olduğu görülmektedir.

3.2.2.2. Görsel Düzey

03.02.2018 tarihinde yayınlanan "Hazırcavablar" programı, kitap görseli ve 'Hazırcavablar' yazısından oluşan 10 saniyelik intro videosu ile başlamaktadır. Katılımcı takımlar sırayla stendlerinde yer aldıktan sonra sunucu yarışmanın kuralları ile ilgili bilgi vermektedir.

Programın başlangıcında sunucunun tanınmasını sağlayan ekran yazısı ekranın aşağı kısmında gri ve mavi renklerden oluşan grafik üzerinde gösterilmektedir. Tanım grafikinun yanında ise programı tanıtmak amacıyla 'Hazırcavablar' yazılı başka bir grafik yer almaktadır. Bir raunddan diğerine geçitte kaçınıcı raund olduğu ile ilgili ekranda 3 saniyelik grafik video oluşmaktadır. I, II ve III raundlar boyunca sorular ve onun 4 Cevap Seçenekli cevapları ekranın aşağı kısmında mavi renkli grafikler üzerinde en fazla 15 saniye içinde gösterilmektedir. Sunucu 'Vakit başladı!' dediğinde sorunun üzerinde 15 saniyenin başlayıp devam ettiğini belirten zaman grafiki yer almaktadır. IV raundda ise bu zaman grafiği 60 saniyeni belirterek ekranın sağ köşesinde ve merkezde sunulmaktadır. Sorulara cevap süresi dolduğunda zil çalmaktadır.

Program genelinde bel (208), boy (74) ve genel (61) çekim tercih edilmektedir. Sunucu soru sorduğunda, katılımcılar cevaplarını bildirdiklerinde bel çekim, sunucu ve katılımcıların birbiriyle ilişkisini göstermek için ise boy çekim kullanılmaktadır. Genel çekimle katılımcılar ve sunucu dahil stüdyoda oturan izleyiciler, sahne dekoru gösterilmektedir.

Program boyunca genel olarak normal göz seviyesinde kamera açısı kullanılmakta, vinçin yukardan hareketi ile oluşturulan üst açılı alanı tanıtmak amacıyla yapılmaktadır.

“Hazırcavablar” programının 03.02.2018 tarihli yayınına katılan kız öğrenciler beyaz gömlek ve siyah etek, erkek yarışmacılar ise beyaz gömlek ve siyah pantolon giymektedirler.

3.2.2.3. 10.02.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” programı

10.02.2018 tarihli “Hazırcavablar” programının 2018 yılında üçüncü yayını 35 dakika 41 saniye sürmüştür.

3.2.2.3.1. İçerik Düzey

Programın 2018 yılının üçüncü yayınının I raundunda karşılaşan takımlar, 153 numaralı okul ve 154 numaralı okulun öğrencileri, II raundda yarışanlar ise 220 numaralı lise ve 166 numaralı lise öğrencileridir.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Cinsiyet
153 numaralı okul	1	Kadın
	2	Kadın
	3	Kadın
154 numaralı okul	4	Erkek
	5	Erkek
	6	Erkek
220 numaralı lise	7	Erkek
	8	Kadın
	9	Erkek
166 numaralı lise	10	Erkek
	11	Erkek

	12	Erkek
--	----	-------

Tablo 86: 10.02.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti

Programa yarışmacı olarak katılanların sayısı toplam 12`dir. Bunların 4`ü (%33.3) kadın, 8`i (%66.7) erkektir. Erkeklerin sayı kadınların sayısından iki defa fazladır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	8dak 55sn	1	Tıp	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Dili (`Azerbaycan Dili` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Azerbaycan Dili (`Azerbaycan Dili` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Azerbaycan Dili (`Azerbaycan Dili` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Bioloji (`Bioloji` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Bioloji (`Bioloji` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Bioloji (`Bioloji` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Azerbaycan Edebiyatı (`Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Azerbaycan Edebiyatı (`Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Azerbaycan Edebiyatı (`Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Genel Bilgi (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Genel Bilgi (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Genel Bilgi (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
II	8dak 4sn	1	Fizik	Seçeneksiz
		2	Mantık	Seçeneksiz
		3	Azerbaycan Dili (`Azerbaycan Dili` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		4	Azərbaycan Tarixi (‘Tarix’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		5	Azərbaycan Dili (‘Azərbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		6	Azərbaycan Tarixi (‘Tarix’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		7	Azərbaycan Tarixi (‘Tarix’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		8	Azərbaycan Dili (‘Azərbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		9	Bioloji (‘Bioloji’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		10	Bioloji (‘Bioloji’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		11	Bioloji (‘Bioloji’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		12	Azərbaycan Edebiyatı (‘Edebiyat’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		13	Azərbaycan Edebiyatı (‘Edebiyat’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		14	Azərbaycan Edebiyatı (‘Edebiyat’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		15	Bioloji (‘Hangi’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		16	Coğrafi (‘Hangi’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		17	Genel Bilgi (‘Hangi’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
III	7dak 43sn	1	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		2	Azərbaycan Dili (‘Azərbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		3	Azərbaycan Dili (‘Azərbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		4	Azərbaycan Dili (‘Azərbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		5	Bioloji (‘Bioloji’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		6	Bioloji (‘Bioloji’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		7	Bioloji (‘Bioloji’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		8	Azərbaycan Edebiyatı (‘Edebiyat’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli

		9	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Bioloji (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Kimya (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Genel Bilgi (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Azerbaycan Edebiyatı (`Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Azerbaycan Edebiyatı (`Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
IV	3dak	1	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Dili	Seçeneksiz
		3	Terminoloji	Seçeneksiz
		4	Teknoloji	Seçeneksiz
		5	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		6	Fizik	Seçeneksiz
		7	Coğrafi	Seçeneksiz
		8	Terminoloji	Seçeneksiz
		9	Dünya Yemekleri	Seçeneksiz
		10	Coğrafi	Seçeneksiz
		11	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		12	Coğrafi	Seçeneksiz
		13	Bioloji	Seçeneksiz
		14	Teknoloji	Seçeneksiz
		15	Bioloji	Seçeneksiz
		16	Fizik	Seçeneksiz
		17	Fizik	Seçeneksiz
		18	Azerbaycan Dili	Seçeneksiz
		19	Coğrafi	Seçeneksiz
		20	Bioloji	Seçeneksiz
		21	Coğrafi	Seçeneksiz
		22	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		23	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		24	Bioloji	Seçeneksiz
		25	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		26	Azerbaycan Dili	Seçeneksiz
		27	Coğrafi	Seçeneksiz
		28	Coğrafi	Seçeneksiz
		29	Azerbaycan Dili	Seçeneksiz

Toplam	27dak 42sn	77	
---------------	---------------	----	--

Tablo 87: 10.02.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

IV kategoride sorular kategorilere ayrılmasa da I, II ve III raundda onlar konularına göre 5 kategoride oluşturulmaktadır: Azerbaycan Dili, Edebiyat, Tarih, Biyoloji ve Hangi?.

Programın 27 dakika 42 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 77 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla biyoloji (15 soru), Azerbaycan dili (13 soru) ve genel bilgi (11 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 33'nün (%42.9) seçeneksiz ve 44'nün (%57.1) 4 cevap seçenekli soru olduğu görülmektedir.

3.2.2.3.2. Görsel Düzey

10.02.2018 tarihinde yayınlanan “Hazırcavablar” programı, kitap görseli ve ‘Hazırcavablar’ yazısından oluşan 10 saniyelik intro videosu ile başlamaktadır. Katılımcı takımlar sırayla stendlerinde yer aldıktan sonra sunucu yarışmanın kuralları ile ilgili bilgi vermektedir.

Programın başlangıcında sunucunun tanınmasını sağlayan ekran yazısı ekranın aşağı kısmında gri ve mavi renklerden oluşan grafik üzerinde gösterilmektedir. Tanım grafikinun yanında ise programı tanıtmak amacıyla ‘Hazırcavablar’ yazılı başka bir grafik yer almaktadır. Bir raunddan diğerine geçitte kaçınıcı raund olduğu ile ilgili ekranda 3 saniyelik grafik video oluşmaktadır. I, II ve III raundlar boyunca sorular ve onun 4 Cevap Seçenekli cevapları ekranın aşağı kısmında mavi renkli grafikler üzerinde en fazla 15 saniye içinde gösterilmektedir. Sunucu ‘Vakit başladı!’ dediğinde sorunun üzerinde 15 saniyenin başlayıp devam ettiğini belirten zaman grafiki yer almaktadır. IV raundda ise bu zaman grafiği 60 saniyeni belirterek

ekranın sağ köşesinde ve merkezde sunulmaktadır. Sorulara cevap süresi dolduğunda zil çalmaktadır.

Programda bel (211), boy (76) ve genel (53) çekim tercih edilmektedir. Sunucu soru sorduğunda, katılımcılar cevaplarını bildirdiklerinde bel çekim, sunucu ve katılımcıların birbiriyle ilişkisini göstermek için ise boy çekim kullanılmaktadır. Genel çekimle katılımcılar ve sunucu dahil stüdyoda oturan izleyiciler, sahne dekoru gösterilmektedir.

Program boyunca genel olarak normal göz seviyesinde kamera açısı kullanılmakta, vinçin yukardan hareketi ile oluşturulan üst açı alanı tanıtmak amacı ile yapılmaktadır.

“Hazırcavablar” programının 10.02.2018 tarihli yayınına katılan kız öğrenciler beyaz gömlek ve siyah etek, erkek yarışmacılar ise beyaz gömlek ve siyah pantolon giymektedirler.

3.2.2.4. 17.02.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” programı

17.02.2018 tarihli “Hazırcavablar” programının 2018 yılında dördüncü yayını 35 dakika 51 saniye sürmüştür.

3.2.2.4.1. İçerik Düzey

Programın 2018 yılının dördüncü yayınının I raundunda karşılaşan takımlar, 93 numaralı okul ve 167 numaralı okulun öğrencileri, II raundda yarışanlar ise 67 numaralı okul ve 58 numaralı okulun öğrencileridir.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Cinsiyet
93 numaralı okul	1	Kadın
	2	Erkek
	3	Kadın
167 numaralı okul	4	Kadın
	5	Erkek
	6	Erkek
67 numaralı okul	7	Kadın
	8	Kadın

	9	Erkek
58 numaralı okul	10	Kadın
	11	Erkek
	12	Kadın

Tablo 88: 17.02.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti

Programa yarışmacı olarak katılanların sayısı toplam 12’dir. Bunların 7’si (%58.3) kadın, 5’i (%41.7) erkektir.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	9dak 25sn	1	Azerbaycan Tarihi	Seçeneksiz
		2	Coğrafi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Coğrafi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Coğrafi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Azerbaycan Dili (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Azerbaycan Dili (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Dünya Edebiyatı (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Bioloji (‘Oradan Buradan’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Bioloji (‘Oradan Buradan’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Bioloji (‘Oradan Buradan’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Dünya Filmi (‘Oradan Buradan’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Genel Bilgi (‘Hangi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Genel Bilgi (‘Hangi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Genel Bilgi (‘Hangi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Azerbaycan Tarihi (‘Tarih’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Dünya Tarihi (‘Tarih’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		17	Dünya Tarihi (‘Tarih’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

II	8dak 27sn	1	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Azerbaycan Edebiyatı (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Genel Bilgi (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Genel Bilgi (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Dünya Sporu (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
III	7dak 38sn	1	Coğrafi	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Azerbaycan Edebiyatı (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Dünya Tarihi (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Genel Bilgi (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Dünya Sanatı (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		8	Bioloji (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Terminoloji (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Dünya Tarihi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Azerbaycan Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Dünya Coğrafisi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
IV	3dak	1	Azerbaycan Tarihi	Seçeneksiz
		2	Coğrafi	Seçeneksiz
		3	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		4	Tıp	Seçeneksiz
		5	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		6	Din	Seçeneksiz
		7	Din	Seçeneksiz
		8	Dünya Sporu	Seçeneksiz
		9	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		10	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		11	Coğrafi	Seçeneksiz
		12	Coğrafi	Seçeneksiz
		13	Fizik	Seçeneksiz
		14	Fizik	Seçeneksiz
		15	Coğrafi	Seçeneksiz
		16	Coğrafi	Seçeneksiz
		17	Coğrafi	Seçeneksiz
		18	Coğrafi	Seçeneksiz
		19	Fizik	Seçeneksiz
		20	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		21	Terminoloji	Seçeneksiz
		22	Coğrafi	Seçeneksiz
		23	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		24	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		25	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		26	Bioloji	Evet/Hayır

		27	Bioloji	Evet/Hayır
		28	Dünya Filmi	Seçeneksiz
		29	Bioloji	Seçeneksiz
		30	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		31	Coğrafi	Seçeneksiz
		32	Bioloji	Seçeneksiz
		33	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		34	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		35	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		36	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		37	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
Toplam	28dak 30sn	86		

Tablo 89: 17.02.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

IV kategoride sorular kategorilere ayrılmasa da I, II ve III raundda onlar konularına göre 5 kategoride oluşturulmaktadır: Dil ve Edebiyat, Coğrafi, Tarih, Oradan Buradan ve Hangi?.

Programın 28 dakika 30 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 86 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla coğrafi (17 soru), genel bilgi (17 soru) ve dünya ülkelerinin tarihi (14 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 35'nin (%40.7) seçeneksiz, 49'nun (%56.98) 4 cevap seçenekli ve 2'nin (%2.32) evet veya hayır cevaplı soru olduğu görülmektedir.

3.2.2.4.2. Görsel Düzey

17.02.2018 tarihinde yayınlanan “Hazırcavablar” programı, kitap görseli ve ‘Hazırcavablar’ yazısından oluşan 10 saniyelik intro videosu ile başlamaktadır. Katılımcı takımlar sırayla stendlerinde yer aldıktan sonra sunucu yarışmanın kuralları ile ilgili bilgi vermektedir.

Programın başlangıcında sunucunun tanınmasını sağlayan ekran yazısı ekranın aşağı kısmında gri ve mavi renklerden oluşan grafik üzerinde gösterilmektedir. Tanım grafikinın yanında ise programı tanıtmak amacıyla 'Hazırcavablar' yazılı başka bir grafik yer almaktadır. Bir raunddan diğerine geçitte kaçınıcı raund olduğu ile ilgili ekranda 3 saniyelik grafik video oluşmaktadır. I, II ve III raundlar boyunca sorular ve onun 4 Cevap Seçenekli cevapları ekranın aşağı kısmında mavi renkli grafikler üzerinde en fazla 15 saniye içinde gösterilmektedir. Sunucu 'Vakit başladı!' dediğinde sorunun üzerinde 15 saniyenin başlayıp devam ettiğini belirten zaman grafiki yer almaktadır. IV raundda ise bu zaman grafiğı 60 saniyeni belirterek ekranın sağ köşesinde ve merkezde sunulmaktadır. Sorulara cevap süresi dolduğunda zil çalmaktadır.

Programda bel (217), boy (69) ve genel (50) çekim tercih edilmektedir. Sunucu soru sorduğunda, katılımcılar cevaplarını bildirdiklerinde bel çekim, sunucu ve katılımcıların birbiriyle ilişkisini göstermek için ise boy çekim kullanılmaktadır. Genel çekimle katılımcılar ve sunucu dahil stüdyoda oturan izleyiciler, sahne dekoru gösterilmektedir.

Program boyunca genel olarak normal göz seviyesinde kamera açısı kullanılmakta, vinçin yukardan hareketi ile oluşturulan üst açI alanı tanıtmak amacı ile yapılmaktadır.

"Hazırcavablar" programının 17.02.2018 tarihli yayınına katılan kız öğrenciler saçlarını beyaz renkli toka ile toplamış, beyaz gömlek ve siyah etek, erkek yarışmacılar ise beyaz gömlek ve siyah pantolon giymektedirler.

3.2.2.5. 03.03.2018 Tarihinde Yayınlanan "Hazırcavablar" programı

03.03.2018 tarihli "Hazırcavablar" programının 2018 yılında beşinci yayını 34 dakika 45 saniye sürmüştür.

3.2.2.5.1. İçerik Düzey

Programın 2018 yılının beşinci yayınının I raundunda karşılaşan takımlar, 184 numaralı okul ve 195 numaralı okulun öğrencileri, II raundda yarışanlar ise 327 numaralı okul ve 156 numaralı okulun öğrencileridir.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Cinsiyet
184 numaralı okul	1	Erkek
	2	Erkek
	3	Kadın
195 numaralı okul	4	Kadın
	5	Kadın
	6	Kadın
327 numaralı okul	7	Kadın
	8	Kadın
	9	Kadın
156 numaralı okul	10	Erkek
	11	Kadın
	12	Kadın

Tablo 90: 03.03.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti

Programa yarışmacı olarak katılanların sayısı toplam 12’dir. Bunların 9’u (%75) kadın, 3’ü (%25) erkektir. Kadınların sayı erkeklerin sayından üç defa fazladır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	8dak 8sn	1	Coğrafi	Seçeneksiz
		2	Dünya Coğrafisi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Dünya Coğrafisi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Azerbaycan Dili (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Azerbaycan Dili (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Azerbaycan Tarihi (‘Tarih’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Dünya Tarihi (‘Tarih’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Dünya Tarihi (‘Tarih’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		9	Terminoloji (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Azerbaycan Tarihi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Azerbaycan Edebiyatı (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Dünya Tarihi (`İlk Defa` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Dünya Tarihi (`İlk Defa` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Dünya Tarihi (`İlk Defa` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
II	7dak 38sn	1	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		2	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Dünya Coğrafisi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Azerbaycan Edebiyatı (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Genel Bilgi (`İlk Defa` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		15	Dünya Tarihi (‘İlk Defa’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Spor (‘İlk Defa’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
III	7dak 28sn	1	Azerbaycan Dili	Seçeneksiz
		2	Dünya Coğrafisi (‘Coğrafi’ kategorisi)	Seçeneksiz
		3	Coğrafi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Coğrafi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Genel Bilgi (‘Oradan Buradan’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Genel Bilgi (‘Oradan Buradan’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Dünya Tarihi (‘Oradan Buradan’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Azerbaycan Tarihi (‘Tarih’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Dünya Tarihi (‘Tarih’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Azerbaycan Dili (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Azerbaycan Edebiyatı (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Azerbaycan Dili (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Spor (‘İlk Defa’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Dünya Tarihi (‘İlk Defa’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Genel Bilgi (‘İlk Defa’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Dünya Tarihi (‘Tarih’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
IV	3dak	1	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		2	Bioloji	Seçeneksiz
		3	Bioloji	Seçeneksiz
		4	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		5	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		6	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		7	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		8	Dünya Ekonomisi	Seçeneksiz
		9	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		10	Genel Bilgi	Seçeneksiz

		11	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		12	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		13	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		14	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		15	Bioloji	Seçeneksiz
		16	Azerbaycan Hukuku	Seçeneksiz
		17	Bioloji	Seçeneksiz
		18	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		19	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		20	Edebiyat	Seçeneksiz
		21	Bioloji	Seçeneksiz
		22	Dünya Ekonomisi	Seçeneksiz
		23	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		24	Dünya Sporu	Seçeneksiz
		25	Azerbaycan Müziği	Seçeneksiz
		26	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		27	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		28	Azerbaycan Hukuku	Seçeneksiz
		29	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		30	Coğrafi	Seçeneksiz
Toplam	26dak 14sn	78		

Tablo 91: 03.03.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

IV kategoride sorular kategorilere ayrılmasa da I, II ve III raundda onlar konularına göre 5 kategoride oluşturulmaktadır: Dil ve Edebiyat, Tarih, Coğrafi, Oradan Buradan ve İlk Defa.

Programın 26 dakika 14 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 78 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla dünya ülkelerinin tarihi (18 soru) ve genel bilgi (16 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 34'nün (%43.6) seçeneksiz ve 44'nün (%56.4) 4 cevap seçenekli soru olduğu görülmektedir.

3.2.2.5.2. Görsel Düzey

03.03.2018 tarihinde yayınlanan “Hazırcavablar” programı, kitap görseli ve ‘Hazırcavablar` yazısından oluşan 10 saniyelik intro videosu ile başlamaktadır.

Katılımcı takımlar sırayla stendlerinde yer aldıktan sonra sunucu yarışmanın kuralları ile ilgili bilgi vermektedir.

Programın başlangıcında sunucunun tanınmasını sağlayan ekran yazısı ekranın aşağı kısmında gri ve mavi renklerden oluşan grafik üzerinde gösterilmektedir. Tanım grafikinun yanında ise programı tanıtmak amacıyla 'Hazırcavablar' yazılı başka bir grafik yer almaktadır. Bir raunddan diğerine geçitte kaçınıcı raund olduğu ile ilgili ekranda 3 saniyelik grafik video oluşmaktadır. I, II ve III raundlar boyunca sorular ve onun 4 Cevap Seçenekli cevapları ekranın aşağı kısmında mavi renkli grafikler üzerinde en fazla 15 saniye içinde gösterilmektedir. Sunucu 'Vakit başladı!' dediğinde sorunun üzerinde 15 saniyenin başlayıp devam ettiğini belirten zaman grafiki yer almaktadır. IV raundda ise bu zaman grafiğı 60 saniyeni belirterek ekranın sağ köşesinde ve merkezde sunulmaktadır. Sorulara cevap süresi dolduğunda zil çalmaktadır.

Programda bel (205), boy (77) ve genel (59) çekim tercih edilmektedir. Sunucu soru sorduğunda, katılımcılar cevaplarını bildirdiklerinde bel çekim, sunucu ve katılımcıların birbiriyle ilişkisini göstermek için ise boy çekim kullanılmaktadır. Genel çekimle katılımcılar ve sunucu dahil stüdyoda oturan izleyiciler, sahne dekoru gösterilmektedir.

Program boyunca genel olarak normal göz seviyesinde kamera açısı kullanılmakta, vinçin yukardan hareketi ile oluşturulan üst açı alanı tanıtmak amacı ile yapılmaktadır.

"Hazırcavablar" programınının 03.03.2018 tarihli yayınına katılan kız öğrenciler saçlarında beyaz toka kullanmakta, üzerlerine beyaz gömlek ve siyah etek, erkek yarışmacılar ise beyaz gömlek ve siyah pantolon giymektedirler.

3.2.2.6. 10.03.2018 Tarihinde Yayınlanan "Hazırcavablar" programı

10.03.2018 tarihli "Hazırcavablar" programınının 2018 yılında altınıcı yayını 33 dakika 50 saniye sürmüştür.

3.2.2.6.1. İçerik Düzey

Programın 2018 yılının altıncı yayınının I raundunda karşılaşan takımlar, 304 numaralı lise ve 264 numaralı lise öğrencileri, II raundda yarışanlar ise 65 numaralı okul ve 83 numaralı okulun öğrencileridir.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Cinsiyet
304 numaralı okul	1	Kadın
	2	Kadın
	3	Kadın
264 numaralı okul	4	Erkek
	5	Erkek
	6	Erkek
65 numaralı okul	7	Kadın
	8	Erkek
	9	Kadın
83 numaralı okul	10	Erkek
	11	Erkek
	12	Erkek

Tablo 92: 10.03.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti

Programa yarışmacı olarak katılanların sayısı toplam 12’dir. Bunların 5’i (%41.7) kadın, 7’i (%58.3) erkektir.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	7dak 13sn	1	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		2	Coğrafi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Coğrafi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Dünya Coğrafisi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Azerbaycan Dili (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Azerbaycan Dili (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Edebiyat (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Bioloji (‘Bioloji’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		9	Bioloji (`Bioloji` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Bioloji (`Bioloji` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Azerbaycan Dili (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Genel Bilgi (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Tıp (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Sanat (`Güzel Sanatlar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Sanat (`Güzel Sanatlar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Sanat (`Güzel Sanatlar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
II	7dak 54sn	1	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		2	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Azerbaycan Sanatı (`Güzel Sanatlar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Dünya Sanatı (`Güzel Sanatlar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Sanat (`Güzel Sanatlar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Azerbaycan Edebiyatı (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Bioloji (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Genel Bilgi (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Genel Bilgi (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Bioloji (`Bioloji` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Bioloji (`Bioloji` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		16	Bioloji (`Bioloji` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
III	7dak 28sn	1	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		2	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	Seçeneksiz
		3	Dünya Coğrafisi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Azerbaycan Edebiyatı (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Bioloji (`Bioloji` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Bioloji (`Bioloji` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Bioloji (`Bioloji` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Sanat (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Genel Bilgi (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Coğrafi (`Hangi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Azerbaycan Sanatı (`Güzel Sanatlar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Azerbaycan Sanatı (`Güzel Sanatlar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Sanat (`Güzel Sanatlar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
IV	3dak	1	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		2	Sanat	Seçeneksiz
		3	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		4	Bioloji	Seçeneksiz
		5	Bioloji	Evet/Hayır
		6	Azerbaycan Dili	Seçeneksiz
		7	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		8	Bioloji	Seçeneksiz
		9	Terminoloji	Seçeneksiz
		10	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		11	Spor	Seçeneksiz
		12	Genel Bilgi	Evet/Hayır

		13	Bioloji	Seçeneksiz
		14	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		15	Azerbaycan Tarihi	Seçeneksiz
		16	Edebiyat	Seçeneksiz
		17	Bioloji	Seçeneksiz
		18	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		19	Azerbaycan Dili	Seçeneksiz
		20	Edebiyat	Evet/Hayır
		21	Bioloji	Seçeneksiz
		22	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		23	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		24	Azerbaycan Sanatı	Seçeneksiz
		25	Genel Bilgi	2 Cevap Seçenekli
Toplam	26dak 5sn	73		

Tablo 93: 10.03.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

IV kategoride sorular kategorilere ayrılmasa da I, II ve III raundda onlar konularına göre 5 kategoride oluşturulmaktadır: Dil ve Edebiyat, Bioloji, Hangi?, Coğrafi ve Güzel Sanatlar.

Programın 26 dakika 5 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 73 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla bioloji (16 soru), Azerbaycan Dili (9 soru) ve coğrafi (8 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 25'nin (%34.2) seçenezsiz, 44'nün (%60.3) 4 cevap seçenekli, 1'nin (%1.4) 2 cevap seçenekli ve 3'nün (%4.1) evet veya hayır cevaplı soru olduğu görülmektedir.

3.2.2.6.2. Görsel Düzey

10.03.2018 tarihinde yayınlanan “Hazırcavablar” programı, kitap görseli ve ‘Hazırcavablar’ yazısından oluşan 10 saniyelik intro videosu ile başlamaktadır. Katılımcı takımlar sırayla stendlerinde yer aldıktan sonra sunucu yarışmanın kuralları ile ilgili bilgi vermektedir.

Programın başlangıcında sunucunun tanınmasını sağlayan ekran yazısı ekranın aşağı kısmında gri ve mavi renklerden oluşan grafik üzerinde gösterilmektedir. Tanım grafikinın yanında ise programı tanıtmak amacıyla 'Hazırcavablar' yazılı başka bir grafik yer almaktadır. Bir raunddan diğerine geçitte kaçınıcı raund olduğu ile ilgili ekranda 3 saniyelik grafik video oluşmaktadır. I, II ve III raundlar boyunca sorular ve onun 4 Cevap Seçenekli cevapları ekranın aşağı kısmında mavi renkli grafikler üzerinde en fazla 15 saniye içinde gösterilmektedir. Sunucu 'Vakit başladı!' dediğinde sorunun üzerinde 15 saniyenin başlayıp devam ettiğini belirten zaman grafiki yer almaktadır. IV raundda ise bu zaman grafiğı 60 saniyeni belirterek ekranın sağ köşesinde ve merkezde sunulmaktadır. Sorulara cevap süresi dolduğunda zil çalmaktadır.

Programda bel (216), boy (74) ve genel (57) çekim tercih edilmektedir. Sunucu soru sorduğunda, katılımcılar cevaplarını bildirdiklerinde bel çekim, sunucu ve katılımcıların birbiriyle ilişkisini göstermek için ise boy çekim kullanılmaktadır. Genel çekimle katılımcılar ve sunucu dahil stüdyoda oturan izleyiciler, sahne dekoru gösterilmektedir.

Program boyunca genel olarak normal göz seviyesinde kamera açısı kullanılmakta, vinçin yukardan hareketi ile oluşturulan üst açI alanı tanıtmak amacı ile yapılmaktadır.

"Hazırcavablar" programının 10.03.2018 tarihli yayınına katılan kız öğrenciler beyaz gömlek ve siyah etek, erkek yarışmacılar ise beyaz gömlek, siyah yelek ve siyah pantolon giymektedirler.

3.2.2.7. 24.03.2018 Tarihinde Yayınlanan "Hazırcavablar" programı

24.03.2018 tarihli "Hazırcavablar" programının 2018 yılında yedinci yayını 36 dakika 23 saniye sürmüştür.

3.2.2.7.1. İçerik Düzey

Programın 2018 yılının yedinci yayının I raundunda karşılaşan takımlar, 147 numaralı okul ve 230 numaralı okulun öğrencileri, II raundda yarışanlar ise 236 numaralı okul ve 78 numaralı okulun öğrencileridir.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Cinsiyet
147 numaralı okul	1	Erkek
	2	Erkek
	3	Erkek
230 numaralı okul	4	Kadın
	5	Kadın
	6	Erkek
236 numaralı okul	7	Erkek
	8	Erkek
	9	Kadın
78 numaralı okul	10	Kadın
	11	Kadın
	12	Erkek

Tablo 94: 24.03.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti

Programa yarışmacı olarak katılanların sayısı toplam 12’dir. Bunların 5’i (%41.7) kadın, 7’i (%58.3) erkektir.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	7dak 35sn	1	Dünya Tarihi	Seçenezsiz
		2	Coğrafi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Coğrafi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Coğrafi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Azerbaycan Dili (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Azerbaycan Dili (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Azerbaycan Edebiyatı (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Azerbaycan Tarihi (‘Tarih’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		9	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Dünya Edebiyatı (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Azerbaycan Tarihi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Azerbaycan Dili (`Mantık` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Azerbaycan Edebiyatı (`Mantık` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Azerbaycan Dili (`Mantık` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
II	7dak 35sn	1	Dünya Yemekleri	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Azerbaycan Edebiyatı (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Azerbaycan Dili (`Mantık` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Azerbaycan Dili (`Mantık` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Genel Bilgi (`Mantık` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Dünya Coğrafisi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		16	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
III	7dak 34sn	1	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		2	Dünya Coğrafisi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Azerbaycan Edebiyatı (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Dünya Tarihi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Dünya Tarihi (`Mantık` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Azerbaycan Dili (`Mantık` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Genel Bilgi (`Mantık` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
IV	3dak	1	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		2	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		3	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		4	Bioloji	Seçeneksiz
		5	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		6	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		7	Edebiyat	Seçeneksiz
		8	Terminoloji	Seçeneksiz
		9	Terminoloji	Seçeneksiz
		10	Azerbaycan Tarihi	Seçeneksiz
		11	Azerbaycan Sanatı	Seçeneksiz

		12	Bioloji	Seçeneksiz
		13	Coğrafi	Seçeneksiz
		14	Bioloji	Seçeneksiz
		15	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		16	Terminoloji	Seçeneksiz
		17	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		18	Coğrafi	Seçeneksiz
		19	Azerbaycan Sanatı	Seçeneksiz
		20	Terminoloji	Seçeneksiz
		21	Dünya Filmi	Seçeneksiz
		22	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		23	Terminoloji	Seçeneksiz
		24	Bioloji	Evet/Hayır
		25	Azerbaycan Sanatı	Seçeneksiz
		26	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		27	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		28	Müzik	Seçeneksiz
		29	Coğrafi	Seçeneksiz
		30	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		31	Dünya Filmi	Seçeneksiz
		32	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
Toplam	25dak 44sn	80		

Tablo 95: 24.03.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

IV kategoride sorular kategorilere ayrılmasa da I, II ve III raundda onlar konularına göre 5 kategoride oluşturulmaktadır: Dil ve Edebiyat, Tarih, Coğrafi, Mantık ve Oradan Buradan.

Programın 25 dakika 44 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 80 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla genel bilgi (14 soru), Azerbaycan Dili (11 soru) ve coğrafi (10 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 34'nün (%42.5) seçeneksiz, 45'nin (%56.25) 4 cevap seçenekli ve 1'nin (%1.25) evet veya hayır cevaplı soru olduğu görülmektedir.

3.2.2.7.2. Görsel Düzey

24.03.2018 tarihinde yayınlanan “Hazırcavablar” programı, kitap görseli ve ‘Hazırcavablar’ yazısından oluşan 10 saniyelik intro videosu ile başlamaktadır. Katılımcı takımlar sırayla stendlerinde yer aldıktan sonra sunucu yarışmanın kuralları ile ilgili bilgi vermektedir.

Programın başlangıcında sunucunun tanınmasını sağlayan ekran yazısı ekranın aşağı kısmında gri ve mavi renklerden oluşan grafik üzerinde gösterilmektedir. Tanım grafikinun yanında ise programı tanıtmak amacıyla ‘Hazırcavablar’ yazılı başka bir grafik yer almaktadır. Bir raunddan diğerine geçitte kaçınıcı raund olduğu ile ilgili ekranda 3 saniyelik grafik video oluşmaktadır. I, II ve III raundlar boyunca sorular ve onun 4 Cevap Seçenekli cevapları ekranın aşağı kısmında mavi renkli grafikler üzerinde en fazla 15 saniye içinde gösterilmektedir. Sunucu ‘Vakit başladı!’ dediğinde sorunun üzerinde 15 saniyenin başlayıp devam ettiğini belirten zaman grafiki yer almaktadır. IV raundda ise bu zaman grafiği 60 saniyeni belirterek ekranın sağ köşesinde ve merkezde sunulmaktadır. Sorulara cevap süresi dolduğunda zil çalmaktadır.

Programda bel (203), boy (81) ve genel (51) çekim tercih edilmektedir. Sunucu soru sorduğunda, katılımcılar cevaplarını bildirdiklerinde bel çekim, sunucu ve katılımcıların birbiriyle ilişkisini göstermek için ise boy çekim kullanılmaktadır. Genel çekimle katılımcılar ve sunucu dahil stüdyoda oturan izleyiciler, sahne dekoru gösterilmektedir.

Program boyunca genel olarak normal göz seviyesinde kamera açısı kullanılmakta, vinçin yukardan hareketi ile oluşturulan üst açı alanı tanıtmak amacı ile yapılmaktadır.

“Hazırcavablar” programınının 24.03.2018 tarihli yayınına katılan kız öğrenciler beyaz gömlek ve siyah etek, erkek yarışmacılar ise beyaz gömlek ve siyah pantolon giymektedirler.

3.2.2.8. 07.04.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” programı

07.04.2018 tarihli “Hazırcavablar” programının 2018 yılında sekizinci yayını 36 dakika 16 saniye sürmüştür.

3.2.2.8.1. İçerik Düzey

Programın 2018 yılının sekizinci yayınının I raundunda karşılaşan takımlar, Deyanet Lisesi ve 211 numaralı okulun öğrencileri, II raundda yarışanlar ise 207 numaralı okul ve 117 numaralı okulun öğrencileridir.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Cinsiyet
Deyanet Lisesi	1	Erkek
	2	Erkek
	3	Erkek
211 numaralı okul	4	Kadın
	5	Kadın
	6	Erkek
207 numaralı okul	7	Erkek
	8	Erkek
	9	Kadın
117 numaralı okul	10	Kadın
	11	Erkek
	12	Erkek

Tablo 96: 07.04.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti

Programa yarışmacı olarak katılanların sayısı toplam 12’dir. Bunların 4’ü (%33.3) kadın, 8’i (%66.7) erkektir. Kadınların sayı erkeklerin sayısından iki defa azdır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	7dak 44sn	1	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Coğrafisi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Coğrafi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Coğrafi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Azerbaycan Dili (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		6	Azərbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		7	Azərbaycan Edebiyatı (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		8	Genel Bilgi (`Mantık` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		9	Sanat (`Mantık` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		10	Dünya Tarihi (`Mantık` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		11	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		12	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		13	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		14	Tıp (`Balıklar` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		15	Bioloji (`Balıklar` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		16	Bioloji (`Balıklar` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
II	7dak 44sn	1	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		2	Azərbaycan Coğrafiəsi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		3	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		4	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		5	Azərbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		6	Azərbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		7	Azərbaycan Edebiyatı (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		8	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		9	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		10	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		11	Azərbaycan Dili (`Mantık` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		12	Genel Bilgi (`Mantık` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		13	Bioloji (`Mantık` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		14	Tıp (`Balıklar` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli

		15	Bioloji (`Balıklar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Bioloji (`Balıklar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
III	7dak 55sn	1	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Azerbaycan Edebiyatı (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Azerbaycan Edebiyatı (`Mantık` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Azerbaycan Edebiyatı (`Mantık` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Genel Bilgi (`Mantık` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Bioloji (`Balıklar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Bioloji (`Balıklar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Bioloji (`Balıklar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
IV	3dak	1	Coğrafi	Seçeneksiz
		2	Sanat	Seçeneksiz
		3	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		4	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		5	Coğrafi	Seçeneksiz
		6	Azerbaycan Dili	Seçeneksiz
		7	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		8	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		9	Coğrafi	Seçeneksiz
		10	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		11	Coğrafi	Seçeneksiz
		12	Müzik	Seçeneksiz

		13	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		14	Azerbaycan Tarihi	Seçeneksiz
		15	Spor	Seçeneksiz
		16	Azerbaycan Dili	Seçeneksiz
		17	Azerbaycan Dili	Seçeneksiz
		18	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		19	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		20	Matematik	Seçeneksiz
		21	Coğrafi	Seçeneksiz
		22	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		23	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		24	Azerbaycan Dili	Seçeneksiz
		25	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		26	Spor	Seçeneksiz
		27	Coğrafi	Seçeneksiz
		28	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		29	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		30	Genel Bilgi	Seçeneksiz
Toplam	26dak 23sn	78		

Tablo 97: 07.04.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

IV kategoride sorular kategorilere ayrılmasa da I, II ve III raundda onlar konularına göre 5 kategoride oluşturulmaktadır: Dil ve Edebiyat, Tarih, Coğrafi, Mantık ve Balıklar.

Programın 26 dakika 23 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 78 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla dünya ülkelerinin tarihi (14 soru), coğrafi (13 soru), Azerbaycan Dili (11 soru) ve Azerbaycan Edebiyatı (11 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 33'nün (%42.3) seçeneksiz ve 45'nin (%57.7) 4 cevap seçenekli soru olduğu görülmektedir.

3.2.2.8.2. Görsel Düzey

07.04.2018 tarihinde yayınlanan “Hazırcavablar” programı, kitap görseli ve ‘Hazırcavablar’ yazısından oluşan 10 saniyelik intro videosu ile başlamaktadır.

Katılımcı takımlar sırayla stendlerinde yer aldıktan sonra sunucu yarışmanın kuralları ile ilgili bilgi vermektedir.

Programın başlangıcında sunucunun tanınmasını sağlayan ekran yazısı ekranın aşağı kısmında gri ve mavi renklerden oluşan grafik üzerinde gösterilmektedir. Tanım grafikinun yanında ise programı tanıtmak amacıyla 'Hazırcavablar' yazılı başka bir grafik yer almaktadır. Bir raunddan diğerine geçitte kaçıncı raund olduğu ile ilgili ekranda 3 saniyelik grafik video oluşmaktadır. I, II ve III raundlar boyunca sorular ve onun 4 Cevap Seçenekli cevapları ekranın aşağı kısmında mavi renkli grafikler üzerinde en fazla 15 saniye içinde gösterilmektedir. Sunucu 'Vakit başladı!' dediğinde sorunun üzerinde 15 saniyenin başlayıp devam ettiğini belirten zaman grafiki yer almaktadır. IV raundda ise bu zaman grafiği 60 saniyeni belirterek ekranın sağ köşesinde ve merkezde sunulmaktadır. Sorulara cevap süresi dolduğunda zil çalmaktadır.

Programda bel (217), boy (75) ve genel (59) çekim tercih edilmektedir. Sunucu soru sorduğunda, katılımcılar cevaplarını bildirdiklerinde bel çekim, sunucu ve katılımcıların birbiriyle ilişkisini göstermek için ise boy çekim kullanılmaktadır. Genel çekimle katılımcılar ve sunucu dahil stüdyoda oturan izleyiciler, sahne dekoru gösterilmektedir.

Program boyunca genel olarak normal göz seviyesinde kamera açısı kullanılmakta, vinçin yukardan hareketi ile oluşturulan üst açı alanı tanıtmak amacı ile yapılmaktadır.

"Hazırcavablar" programının 07.04.2018 tarihli yayınına katılan takımlardan Deyanet Lisesi üzerinde "Türkiye Deyanet Vakfı" yazılı logo olan yeşil renki, diğer katılımcılar ise bordo veya siyah renkli eşit uniformalar giymektedirler.

3.2.2.9. 21.04.2018 Tarihinde Yayınlanan "Hazırcavablar" programı

21.04.2018 tarihli "Hazırcavablar" programının 2018 yılında dokuzuncu yayını 36 dakika 2 saniye sürmüştür.

3.2.2.9.1. İçerik Düzey

Programın 2018 yılının dokuzuncu yayınının I raundunda karşılaşılan takımlar, 121 numaralı okul ve 76 numaralı okulun öğrencileri, II raundda yarışanlar ise 70 numaralı lise ve 95 numaralı okulun öğrencileridir.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Cinsiyet
121 numaralı okul	1	Kadın
	2	Kadın
	3	Erkek
76 numaralı okul	4	Kadın
	5	Kadın
	6	Erkek
70 numaralı lise	7	Kadın
	8	Kadın
	9	Kadın
95 numaralı okul	10	Erkek
	11	Erkek
	12	Kadın

Tablo 98: 21.04.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti

Programa yarışmacı olarak katılanların sayısı to4 Cevaplam 12`dir. Bunların 8`i (%66.7) kadın, 4`ü (%33.3) erkektir. Kadınların sayı erkeklerin sayıdan iki defa fazladır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	9dak 32sn	1	Matematik	Seçenezsiz
		2	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Azerbaycan Dili (`Azerbaycan Dili` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Azerbaycan Dili (`Azerbaycan Dili` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Azerbaycan Dili (`Azerbaycan Dili` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Bioloji (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		9	Bioloji (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Spor (`Spor` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Spor (`Spor` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Spor (`Spor` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Azerbaycan Edebiyatı (`Reşit bey Efendiyev` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Azerbaycan Edebiyatı (`Reşit bey Efendiyev` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Dilbilim (`Reşit bey Efendiyev` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		17	Spor	4 Cevap Seçenekli
II	7dak 17sn	1	Azerbaycan Dili	Seceneksiz
		2	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Dilbilim (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Bioloji (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Azerbaycan Dili (`Azerbaycan Dili` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Azerbaycan Dili (`Azerbaycan Dili` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Azerbaycan Dili (`Azerbaycan Dili` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Spor (`Spor` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Azerbaycan Edebiyatı (`Spor` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Spor (`Spor` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Azerbaycan Edebiyatı (`Reşit bey Efendiyev` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Azerbaycan Edebiyatı (`Reşit bey Efendiyev` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		16	Azərbaycan Edebiyatı (‘Reşit bey Efendiyev’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
III	7dak 37sn	1	Spor	Seçeneksiz
		2	Dünya Tarihi (‘Tarih’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		3	Dünya Tarihi (‘Tarih’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		4	Dünya Tarihi (‘Tarih’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		5	Azərbaycan Dili (‘Azərbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		6	Azərbaycan Dili (‘Azərbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		7	Azərbaycan Dili (‘Azərbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		8	Genel Bilgi (‘Oradan Buradan’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		9	Genel Bilgi (‘Oradan Buradan’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		10	Bioloji (‘Oradan Buradan’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		11	Spor (‘Spor’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		12	Dünya Sporu (‘Spor’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		13	Spor (‘Spor’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		14	Azərbaycan Edebiyatı (‘Reşit bey Efendiyev’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		15	Azərbaycan Edebiyatı (‘Reşit bey Efendiyev’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		16	Azərbaycan Edebiyatı (‘Reşit bey Efendiyev’ kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
IV	3dak	1	Azərbaycan Müziği	Seçeneksiz
		2	Matematik	Seçeneksiz
		3	Azərbaycan Müziği	Seçeneksiz
		4	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		5	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		6	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		7	Coğrafi	Evet/Hayır
		8	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		9	Azərbaycan Müziği	Seçeneksiz
		10	Coğrafi	Seçeneksiz
		11	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		12	Bioloji	Seçeneksiz

		13	Matematik	Evet/Hayır
		14	Müzik	Seçeneksiz
		15	Azerbaycan Sanatı	Seçeneksiz
		16	Azerbaycan Sanatı	Seçeneksiz
		17	Dilbilim	Seçeneksiz
		18	Dünya Sanatı	Seçeneksiz
		19	Dilbilim	Seçeneksiz
		20	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		21	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		22	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		23	Müzik	Seçeneksiz
		24	Matematik	Evet/Hayır
		25	Azerbaycan Sanatı	Seçeneksiz
		26	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		27	Dünya Edebiyatı	Seçeneksiz
		28	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		29	Coğrafi	Evet/Hayır
		30	Coğrafi	Evet/Hayır
		31	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
Toplam	27dak 26sn	80		

Tablo 99: 21.04.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

IV kategoride sorular kategorilere ayrılmasa da I, II ve III raundda onlar konularına göre 5 kategoride oluşturulmaktadır: Azerbaycan Dili, Reşit bey Efendiyev, Tarih, Spor ve Oradan Buradan.

Programın 27 dakika 26 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 80 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla genel bilgi (11 soru), dünya ülkelerinin tarihi (10 soru), Azerbaycan Dili (10 soru) ve Azerbaycan Edebiyatı (10 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 29'nun (%36.25) seçeneksiz, 46'nın (%57.5) 4 cevap seçenekli ve 5'nin (%6.25) evet veya hayır cevaplı soru olduğu görülmektedir.

3.2.2.9.2. Görsel Düzey

21.04.2018 tarihinde yayınlanan “Hazırcavablar” programı, kitap görseli ve ‘Hazırcavablar’ yazısından oluşan 10 saniyelik intro videosu ile başlamaktadır. Katılımcı takımlar sırayla stendlerinde yer aldıktan sonra sunucu yarışmanın kuralları ile ilgili bilgi vermektedir.

Programın başlangıcında sunucunun tanınmasını sağlayan ekran yazısı ekranın aşağı kısmında gri ve mavi renklerden oluşan grafik üzerinde gösterilmektedir. Tanım grafikinun yanında ise programı tanıtmak amacıyla ‘Hazırcavablar’ yazılı başka bir grafik yer almaktadır. Bir raunddan diğerine geçitte kaçınıcı raund olduğu ile ilgili ekranda 3 saniyelik grafik video oluşmaktadır. I, II ve III raundlar boyunca sorular ve onun 4 Cevap Seçenekli cevapları ekranın aşağı kısmında mavi renkli grafikler üzerinde en fazla 15 saniye içinde gösterilmektedir. Sunucu ‘Vakit başladı!’ dediğinde sorunun üzerinde 15 saniyenin başlayıp devam ettiğini belirten zaman grafiki yer almaktadır. IV raundda ise bu zaman grafiği 60 saniyeni belirterek ekranın sağ köşesinde ve merkezde sunulmaktadır. Sorulara cevap süresi dolduğunda zil çalmaktadır.

Programda bel (214), boy (69) ve genel (52) çekim tercih edilmektedir. Sunucu soru sorduğunda, katılımcılar cevaplarını bildirdiklerinde bel çekim, sunucu ve katılımcıların birbiriyle ilişkisini göstermek için ise boy çekim kullanılmaktadır. Genel çekimle katılımcılar ve sunucu dahil stüdyoda oturan izleyiciler, sahne dekoru gösterilmektedir.

Program boyunca genel olarak normal göz seviyesinde kamera açısı kullanılmakta, vinçin yukardan hareketi ile oluşturulan üst açı alanı tanıtmak amacı ile yapılmaktadır.

“Hazırcavablar” programınının 21.04.2018 tarihli yayınına katılan kız öğrenciler beyaz gömlek, siyah veya gri çizgili etek, erkek yarışmacılar ise beyaz gömlek ve siyah pantolon giymektedirler.

3.2.2.10. 28.04.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” programı

28.04.2018 tarihli “Hazırcavablar” programının 2018 yılında onuncu yayını 36 dakika 52 saniye sürmüştür.

3.2.2.10.1. İçerik Düzey

Programın 2018 yılının onuncu yayınının I raundunda karşılaşan takımlar, 226 numaralı okul ve 273 numaralı okulun öğrencileri, II raunda yarışanlar ise 257 numaralı okul ve 234 numaralı okulun öğrencileridir.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Cinsiyet
226 numaralı okul	1	Erkek
	2	Erkek
	3	Kadın
273 numaralı okul	4	Erkek
	5	Erkek
	6	Erkek
257 numaralı okul	7	Erkek
	8	Erkek
	9	Kadın
234 numaralı okul	10	Erkek
	11	Erkek
	12	Kadın

Tablo 100: 28.04.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti

Programa yarışmacı olarak katılanların sayısı toplam 12’dir. Bunların 3’ü (%25) kadın, 9’u (%75) erkektir.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	7dak 50sn	1	Matematik	Evet/Hayır
		2	Azerbaycan Dili (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Azerbaycan Dili (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Azerbaycan Edebiyatı (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Dünya Tarihi (‘Eski Mısır’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		6	Dünya Edebiyatı (‘Eski Mısır’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Mitoloji (‘Eski Mısır’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Genel Bilgi (‘Hangi?’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Bioloji (‘Hangi?’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Bioloji (‘Hangi?’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Bioloji (‘Kuşlar’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Bioloji (‘Kuşlar’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Bioloji (‘Kuşlar’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Bioloji (‘Bioloji’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Bioloji (‘Bioloji’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Bioloji (‘Bioloji’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
II	8dak	1	Coğrafi	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Dili (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Azerbaycan Dili (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Azerbaycan Edebiyatı (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Dünya Tarihi (‘Eski Mısır’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Dünya Tarihi (‘Eski Mısır’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Dünya Tarihi (‘Eski Mısır’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Bioloji (‘Hangi?’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Bioloji (‘Hangi?’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Dünya Müziği (‘Hangi?’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Bioloji (‘Bioloji’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Bioloji (‘Bioloji’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Bioloji (‘Bioloji’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		14	Bioloji (‘Kuşlar’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Bioloji (‘Kuşlar’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Bioloji (‘Kuşlar’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
III	7dak 53sn	1	Azerbaycan Sanatı	Seçeneksiz
		2	Dünya Tarihi (‘Eski Mısır’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Mitoloji (‘Eski Mısır’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Dünya Tarihi (‘Eski Mısır’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Azerbaycan Dili (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Azerbaycan Dili (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Azerbaycan Edebiyatı (‘Dil ve Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Genel Bilgi (‘Hangi?’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Genel Bilgi (‘Hangi?’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Coğrafi (‘Hangi?’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Bioloji (‘Bioloji’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Bioloji (‘Bioloji’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Bioloji (‘Bioloji’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Bioloji (‘Kuşlar’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Bioloji (‘Kuşlar’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Bioloji (‘Kuşlar’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
IV	3dak	1	Spor	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Coğrafsı	Seçeneksiz
		3	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		4	Coğrafi	Seçeneksiz
		5	Genel Bilgi	Evet/Hayır
		6	Coğrafi	Seçeneksiz
		7	Coğrafi	Seçeneksiz
		8	Genel Bilgi	Seçeneksiz

		9	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		10	Kimya	Seçeneksiz
		11	Fizik	Evet/Hayır
		12	Matematik	Evet/Hayır
		13	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		14	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		15	Dilbilim	Seçeneksiz
		16	Dilbilim	Seçeneksiz
		17	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		18	Azerbaycan Müziği	Seçeneksiz
		19	Fizik	Seçeneksiz
		20	Fizik	Seçeneksiz
		21	Bioloji	Seçeneksiz
		22	Kimya	Seçeneksiz
		23	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		24	Kimya	Seçeneksiz
		25	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		26	Teknoloji	Seçeneksiz
		27	Fizik	Seçeneksiz
		28	Dilbilim	Seçeneksiz
Toplam	26dak 43sn	76		

Tablo 101: 28.04.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

IV kategoride sorular kategorilere ayrılmasa da I, II ve III raundda onlar konularına göre 5 kategoride oluşturulmaktadır: Dil ve Edebiyat, Eski Mısır, Kuşlar, Hangi? ve Bioloji.

Programın 26 dakika 43 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 76 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla bioloji (23 soru), genel bilgi (10 soru) ve dünya ülkelerinin tarihi (7 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 27'nin (%35.5) seçeneksiz, 45'nin (%59.2) 4 cevap seçenekli ve 4'nün (%5.3) evet veya hayır cevaplı soru olduğu görülmektedir.

3.2.2.10.2. Görsel Düzey

28.04.2018 tarihinde yayınlanan “Hazırcavablar” programı, kitap görseli ve ‘Hazırcavablar’ yazısından oluşan 10 saniyelik intro videosu ile başlamaktadır. Katılımcı takımlar sırayla stendlerinde yer aldıktan sonra sunucu yarışmanın kuralları ile ilgili bilgi vermektedir.

Programın başlangıcında sunucunun tanınmasını sağlayan ekran yazısı ekranın aşağı kısmında gri ve mavi renklerden oluşan grafik üzerinde gösterilmektedir. Tanım grafikinun yanında ise programı tanıtmak amacıyla ‘Hazırcavablar’ yazılı başka bir grafik yer almaktadır. Bir raunddan diğerine geçitte kaçınıcı raund olduğu ile ilgili ekranda 3 saniyelik grafik video oluşmaktadır. I, II ve III raundlar boyunca sorular ve onun 4 Cevap Seçenekli cevapları ekranın aşağı kısmında mavi renkli grafikler üzerinde en fazla 15 saniye içinde gösterilmektedir. Sunucu ‘Vakit başladı!’ dediğinde sorunun üzerinde 15 saniyenin başlayıp devam ettiğini belirten zaman grafiki yer almaktadır. IV raundda ise bu zaman grafiği 60 saniyeni belirterek ekranın sağ köşesinde ve merkezde sunulmaktadır. Sorulara cevap süresi dolduğunda zil çalmaktadır.

Programda bel (212), boy (75) ve genel (57) çekim tercih edilmektedir. Sunucu soru sorduğunda, katılımcılar cevaplarını bildirdiklerinde bel çekim, sunucu ve katılımcıların birbiriyle ilişkisini göstermek için ise boy çekim kullanılmaktadır. Genel çekimle katılımcılar ve sunucu dahil stüdyoda oturan izleyiciler, sahne dekoru gösterilmektedir.

Program boyunca genel olarak normal göz seviyesinde kamera açısı kullanılmakta, vinçin yukardan hareketi ile oluşturulan üst açı alanı tanıtmak amacı ile yapılmaktadır.

“Hazırcavablar” programınının 28.04.2018 tarihli yayınına katılan kız öğrenciler beyaz gömlek ve siyah etek, erkek yarışmacılar ise beyaz gömlek ve siyah pantolon giymektedirler.

3.2.2.11. 05.05.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” programı

05.05.2018 tarihli “Hazırcavablar” programının 2018 yılında on birinci yayını 34 dakika 9 saniye sürmüştür.

3.2.2.11.1. İçerik Düzey

Programın 2018 yılının on birinci yayınının I raundunda karşılaşan takımlar, 287 numaralı Zekalar Lisesi ve 291 numaralı Ekoloji Lisesi, II raundda yarışanlar ise Deyanet Lisesi ve Teknik Lisesi'nin (Texniki-Humanitar Liseyi) altıncı sınıf öğrencileridir.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Cinsiyet
287 numaralı Zekalar Lisesi	1	Kadın
	2	Kadın
	3	Erkek
291 numaralı Ekoloji Lisesi	4	Kadın
	5	Kadın
	6	Kadın
Deyanet Lisesi	7	Erkek
	8	Erkek
	9	Kadın
Teknik Lisesi	10	Erkek
	11	Erkek
	12	Erkek

Tablo 102: 05.05.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti

Programa yarışmacı olarak katılanların sayısı toplam 12'dir. Bunların 6'sı (%50) kadın, 6'sı (%50) erkektir. Kadınlarla erkeklerin sayısı eşittir.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	7dak 21sn	1	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Azerbaycan Edebiyatı (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		6	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Dünya Coğrafisi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Azerbaycan Coğrafisi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Dünya Coğrafisi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Sanat (`Güzel Sanatlar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Sanat (`Güzel Sanatlar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Sanat (`Güzel Sanatlar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Dünya Tarihi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Azerbaycan Sanatı (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Dünya Tarihi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
II	7dak 12sn	1	<u>Genel bilgi</u>	<u>Seçeneksiz</u>
		2	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Azerbaycan Edebiyatı (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Dünya Coğrafisi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Dilbilim (`Güzel Sanatlar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Dilbilim (`Güzel Sanatlar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Sanat (`Güzel Sanatlar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		14	Dünya Tarihi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Dünya Tarihi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Dünya Sanatı (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
III	7dak 5sn	1	Coğrafi	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	Seçeneksiz
		3	Azerbaycan Dili (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Azerbaycan Edebiyatı (`Dil ve Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Azerbaycan Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Dünya Tarihi (`Tarih` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Dünya Coğrafisi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Dünya Coğrafisi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Sanat (`Güzel Sanatlar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Sanat (`Güzel Sanatlar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Sanat (`Güzel Sanatlar` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Azerbaycan Müziği (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
IV	3dak	1	Sanat	Seçeneksiz
		2	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		3	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		4	Coğrafi	Seçeneksiz
		5	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		6	Fizik	Seçeneksiz
		7	Sanat	Seçeneksiz
		8	Matematik	Seçeneksiz

		9	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		10	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		11	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		12	Coğrafi	Evet/Hayır
		13	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		14	Matematik	Seçeneksiz
		15	Sanat	Seçeneksiz
		16	Matematik	Seçeneksiz
		17	Dilbilim	Seçeneksiz
		18	Fizik	Seçeneksiz
		19	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		20	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		21	Coğrafi	Seçeneksiz
		22	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		23	Bioloji	Seçeneksiz
		24	Spor	Seçeneksiz
		25	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		26	Terminoloji	Seçeneksiz
		27	Matematik	Seçeneksiz
		28	Matematik	Seçeneksiz
Toplam	24dak 38sn	76		

Tablo 103: 05.05.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

IV kategoride sorular kategorilere ayrılmasa da I, II ve III raundda onlar konularına göre 5 kategoride oluşturulmaktadır: Dil ve Edebiyat, Tarih, Coğrafi, Güzel Sanatlar ve Oradan Buradan.

Programın 24 dakika 38 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 76 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla dünya ülkelerinin tarihi (16 soru), sanat (10 soru) ve coğrafi (7 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 31'nin (%40.8) seçeneksiz, 44'nün (%57.9) 4 cevap seçenekli ve 1'nin (%1.3) evet veya hayır cevaplı soru olduğu görülmektedir.

3.2.2.11.2. Görsel Düzey

05.05.2018 tarihinde yayınlanan “Hazırcavablar” programı, kitap görseli ve ‘Hazırcavablar’ yazısından oluşan 10 saniyelik intro videosu ile başlamaktadır. Katılımcı takımlar sırayla stendlerinde yer aldıktan sonra sunucu yarışmanın kuralları ile ilgili bilgi vermektedir.

Programın başlangıcında sunucunun tanınmasını sağlayan ekran yazısı ekranın aşağı kısmında gri ve mavi renklerden oluşan grafik üzerinde gösterilmektedir. Tanım grafikinin yanında ise programı tanıtmak amacıyla ‘Hazırcavablar’ yazılı başka bir grafik yer almaktadır. Bir raunddan diğerine geçitte kaçınıcı raund olduğu ile ilgili ekranda 3 saniyelik grafik video oluşmaktadır. I, II ve III raundlar boyunca sorular ve onun 4 Cevap Seçenekli cevapları ekranın aşağı kısmında mavi renkli grafikler üzerinde en fazla 15 saniye içinde gösterilmektedir. Sunucu ‘Vakit başladı!’ dediğinde sorunun üzerinde 15 saniyenin başlayıp devam ettiğini belirten zaman grafiki yer almaktadır. IV raundda ise bu zaman grafiği 60 saniyeni belirterek ekranın sağ köşesinde ve merkezde sunulmaktadır. Sorulara cevap süresi dolduğunda zil çalmaktadır.

Programda bel (202), boy (75) ve genel (50) çekim tercih edilmektedir. Sunucu soru sorduğunda, katılımcılar cevaplarını bildirdiklerinde bel çekim, sunucu ve katılımcıların birbiriyle ilişkisini göstermek için ise boy çekim kullanılmaktadır. Genel çekimle katılımcılar ve sunucu dahil stüdyoda oturan izleyiciler, sahne dekoru gösterilmektedir.

Program boyunca genel olarak normal göz seviyesinde kamera açısı kullanılmakta, vinçin yukardan hareketi ile oluşturulan üst açı alanı tanıtmak amacı ile yapılmaktadır.

“Hazırcavablar” programının 05.05.2018 tarihli yayınına katılan takımlardan 287 numaralı Zekalar Lisesi`nin öğrencileri üzerinde okulun logosu olan sarı renkli uniforma, diğer katılımcılardan kız öğrenciler beyaz gömlek ve siyah etek, erkek yarışmacılar ise beyaz gömlek ve siyah pantolon giymektedirler.

3.2.2.12. 12.05.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” programı

12.05.2018 tarihli “Hazırcavablar” programının 2018 yılında on ikinci yayını 35 dakika 59 saniye sürmüştür.

3.2.2.1.1. İçerik Düzey

Programın 2018 yılının on ikinci yayınının I raundunda karşılaşan takımlar, 80 numaralı okul ve 177 numaralı okulun öğrencileri, II raundda yarışanlar ise 24 numaralı okul ve 30 numaralı okulun sekizinci sınıf öğrencileridir.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Cinsiyet
80 numaralı okul	1	Erkek
	2	Erkek
	3	Erkek
177 numaralı okul	4	Kadın
	5	Kadın
	6	Kadın
24 numaralı okul	7	Erkek
	8	Erkek
	9	Erkek
30 numaralı okul	10	Erkek
	11	Erkek
	12	Kadın

Tablo 104: 12.05.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti

Programa yarışmacı olarak katılanların sayısı toplam 12’dir. Bunların 4’ü (%33.3) kadın, 8’i (%66.7) erkektir. Kadınların sayı erkeklerin sayından iki defa azdır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	8dak 19sn	1	Genel Bilgi4 Cevap	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Dili (‘Azerbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Azerbaycan Dili (‘Azerbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Azerbaycan Dili (‘Azerbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Azerbaycan Edebiyatı (‘Edebiyat’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		6	Azərbaycan Edebiyatı (`Edebiyat` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		7	Azərbaycan Edebiyatı (`Edebiyat` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		8	Dünya Coğrafiəsi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		9	Azərbaycan Coğrafiəsi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		10	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		11	Dünya Edebiyatı (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		12	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		13	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		14	Dünya Sporı (`Futbol` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		15	Spor (`Futbol` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		16	Spor (`Futbol` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		17	Azərbaycan Dili	4 Cəvab Seçenekli
II	8dak 7sn	1	Fizik	Seçeneksiz
		2	Azərbaycan Dili (`Azərbaycan Dili` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		3	Azərbaycan Dili (`Azərbaycan Dili` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		4	Azərbaycan Dili (`Azərbaycan Dili` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		5	Dünya Sporı (`Futbol` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		6	Spor (`Futbol` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		7	Dünya Sporı (`Futbol` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		8	Dünya Coğrafiəsi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		9	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		10	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		11	Azərbaycan Sanatı (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli
		12	Dünya Müziği (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cəvab Seçenekli

		13	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Azerbaycan Edebiyatı (`Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Azerbaycan Edebiyatı (`Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Azerbaycan Edebiyatı (`Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
III	7dak 37sn	1	Matematik	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Dili (`Azerbaycan Dili` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Azerbaycan Dili (`Azerbaycan Dili` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Azerbaycan Dili (`Azerbaycan Dili` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Dünya Sporu (`Futbol` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Spor (`Futbol` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Azerbaycan Sporu (`Futbol` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Azerbaycan Edebiyatı (`Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Azerbaycan Edebiyatı (`Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Azerbaycan Edebiyatı (`Edebiyat` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Genel Bilgi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Dünya Tarihi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Coğrafi (`Oradan Buradan` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
IV	3dak	1	Fizik	Seçeneksiz
		2	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		3	Coğrafi	Seçeneksiz
		4	Coğrafi	Evet/Hayır
		5	Fizik	Seçeneksiz
		6	Coğrafi	Seçeneksiz
		7	Terminoloji	Seçeneksiz

		8	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		9	Azerbaycan Filmi	Seçeneksiz
		10	Fizik	Seçeneksiz
		11	Azerbaycan Sanatı	Seçeneksiz
		12	Coğrafi	Seçeneksiz
		13	Coğrafi	Evet/Hayır
		14	Fizik	Seçeneksiz
		15	Coğrafi	Seçeneksiz
		16	Terminoloji	Seçeneksiz
		17	Edebiyat	Seçeneksiz
		18	Azerbaycan Sanatı	Seçeneksiz
		19	Dünya Tarihi	Seçeneksiz
		20	Fizik	Seçeneksiz
		21	Sanat	Seçeneksiz
		22	Coğrafi	Seçeneksiz
		23	Coğrafi	Evet/Hayır
		24	Fizik	Seçeneksiz
		25	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		26	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		27	Terminoloji	Seçeneksiz
Toplam	27dak 3sn	76		

Tablo 105: 12.05.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

IV kategoride sorular kategorilere ayrılmasa da I, II ve III raundda onlar konularına göre 5 kategoride oluşturulmaktadır: Azerbaycan Dili, Edebiyat, Coğrafi, Futbol ve Oradan Buradan.

Programın 27 dakika 3 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 76 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla coğrafi (15 soru), Azerbaycan Dili (10 soru) ve Azerbaycan Edebiyatı (10 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 27'nin (%35.53) seçeneksiz, 46'nın (%60.52) 4 cevap seçenekli ve 3'nün (%3.95) evet veya hayır cevaplı soru olduğu görülmektedir.

3.2.2.12.2. Görsel Düzey

12.05.2018 tarihinde yayınlanan “Hazırcavablar” programı, kitap görseli ve ‘Hazırcavablar’ yazısından oluşan 10 saniyelik intro videosu ile başlamaktadır. Katılımcı takımlar sırayla stendlerinde yer aldıktan sonra sunucu yarışmanın kuralları ile ilgili bilgi vermektedir.

Programın başlangıcında sunucunun tanınmasını sağlayan ekran yazısı ekranın aşağı kısmında gri ve mavi renklerden oluşan grafik üzerinde gösterilmektedir. Tanım grafikinun yanında ise programı tanıtmak amacıyla ‘Hazırcavablar’ yazılı başka bir grafik yer almaktadır. Bir raunddan diğerine geçitte kaçınıcı raund olduğu ile ilgili ekranda 3 saniyelik grafik video oluşmaktadır. I, II ve III raundlar boyunca sorular ve onun 4 Cevap Seçenekli cevapları ekranın aşağı kısmında mavi renkli grafikler üzerinde en fazla 15 saniye içinde gösterilmektedir. Sunucu ‘Vakit başladı!’ dediğinde sorunun üzerinde 15 saniyenin başlayıp devam ettiğini belirten zaman grafiki yer almaktadır. IV raundda ise bu zaman grafiği 60 saniyeni belirterek ekranın sağ köşesinde ve merkezde sunulmaktadır. Sorulara cevap süresi dolduğunda zil çalmaktadır.

Programda bel (210), boy (74) ve genel (53) çekim tercih edilmektedir. Sunucu soru sorduğunda, katılımcılar cevaplarını bildirdiklerinde bel çekim, sunucu ve katılımcıların birbiriyle ilişkisini göstermek için ise boy çekim kullanılmaktadır. Genel çekimle katılımcılar ve sunucu dahil stüdyoda oturan izleyiciler, sahne dekoru gösterilmektedir.

Program boyunca genel olarak normal göz seviyesinde kamera açısı kullanılmakta, vinçin yukardan hareketi ile oluşturulan üst açı alanı tanıtmak amacı ile yapılmaktadır.

“Hazırcavablar” programının 12.05.2018 tarihli yayınına katılan kız öğrenciler beyaz gömlek ve siyah etek, erkek yarışmacılar ise beyaz gömlek ve siyah pantolon giymektedirler.

3.2.2.13. 26.05.2018 Tarihinde Yayınlanan “Hazırcavablar” programı

26.05.2018 tarihli “Hazırcavablar” programının 2018 yılında on üçüncü yayını 30 dakika 57 saniye sürmüştür.

3.2.2.13.1. İçerik Düzey

Programın 2018 yılının on üçüncü yayınının I raundunda karşılaşılan takımlar, 145 numaralı okul ve 85 numaralı okulun öğrencileri, II raundda yarışanlar ise 49 numaralı okul ve 115 numaralı okulun öğrencileridir.

Katılımcı Takımlar	Sıra	Cinsiyet
145 numaralı okul	1	Kadın
	2	Kadın
	3	Kadın
85 numaralı okul	4	Kadın
	5	Kadın
	6	Erkek
49 numaralı okul	7	Erkek
	8	Erkek
	9	Erkek
115 numaralı okul	10	Kadın
	11	Kadın
	12	Erkek

Tablo 106: 26.05.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programının Katılımcılarının Cinsiyeti

Programa yarışmacı olarak katılanların sayısı toplam 12’dir. Bunların 7’i (%58.3) kadın, 5’i (%41.7) erkektir. Kadınların sayı erkeklerin sayıdan üç defa fazladır.

Raund	Süre	Sıra	Soruların Konusu	Soru Şekli
I	6dak 37sn	1	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Dili (‘Azerbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Azerbaycan Dili (‘Azerbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Azerbaycan Dili (‘Azerbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Azerbaycan Coğrafisi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		6	Azerbaycan Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Azerbaycan Edebiyatı (`Şah İsmail Hetai` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Azerbaycan Edebiyatı (`Şah İsmail Hetai` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Azerbaycan Tarihi (`Şah İsmail Hetai` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Azerbaycan Edebiyatı (`Bul Bulmaca` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Azerbaycan Edebiyatı (`Bul Bulmaca` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Azerbaycan Edebiyatı (`Bul Bulmaca` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Fizik (`Fizik` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Fizik (`Fizik` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Fizik (`Fizik` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
II	6dak 39sn	1	Spor	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Edebiyatı (`Bul Bulmaca` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Azerbaycan Edebiyatı (`Bul Bulmaca` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Azerbaycan Edebiyatı (`Bul Bulmaca` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Azerbaycan Dili (`Azerbaycan Dili` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Azerbaycan Dili (`Azerbaycan Dili` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Azerbaycan Dili (`Azerbaycan Dili` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Genel Bilgi (`Fizik` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Fizik (`Fizik` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Fizik (`Fizik` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Azerbaycan Edebiyatı (`Şah İsmail Hetai` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Azerbaycan Edebiyatı (`Şah İsmail Hetai` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Azerbaycan Tarihi (`Şah İsmail Hetai` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Coğrafi (`Coğrafi` kategorisi)	4 Cevap Seçenekli

		15	Coğrafi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Coğrafi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
III	7dak 21sn	1	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		2	Azerbaycan Dili (‘Azerbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		3	Azerbaycan Dili (‘Azerbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		4	Azerbaycan Dili (‘Azerbaycan Dili’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		5	Fizik (‘Fizik’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		6	Fizik (‘Fizik’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		7	Fizik (‘Fizik’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		8	Azerbaycan Edebiyatı (‘Şah İsmail Hetai’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		9	Dünya Tarihi (‘Şah İsmail Hetai’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		10	Azerbaycan Sanatı ‘Şah İsmail Hetai’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		11	Coğrafi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		12	Coğrafi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		13	Coğrafi (‘Coğrafi’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		14	Azerbaycan Edebiyatı (‘Bul Bulmaca’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		15	Azerbaycan Edebiyatı (‘Bul Bulmaca’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
		16	Azerbaycan Edebiyatı (‘Bul Bulmaca’ kategorisi)	4 Cevap Seçenekli
IV	3dak	1	Azerbaycan Tarihi	Seçeneksiz
		2	Coğrafi	Seçeneksiz
		3	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		4	Azerbaycan Sanatı	Seçeneksiz
		5	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		6	Coğrafi	Seçeneksiz
		7	Spor	Seçeneksiz
		8	Teknoloji	Seçeneksiz
		9	Azerbaycan Tarihi	Seçeneksiz
		10	Teknoloji	Seçeneksiz

		11	Matematik	Seçeneksiz
		12	Bioloji	Seçeneksiz
		13	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		14	Teknoloji	Seçeneksiz
		15	Azerbaycan Tarihi	Seçeneksiz
		16	Fizik	Seçeneksiz
		17	Coğrafi	Seçeneksiz
		18	Dünya Coğrafisi	Seçeneksiz
		19	Azerbaycan Edebiyatı	Seçeneksiz
		20	Azerbaycan Tarihi	Seçeneksiz
		21	Genel Bilgi	Seçeneksiz
		22	Spor	Seçeneksiz
		23	Coğrafi	Seçeneksiz
		24	Coğrafi	Seçeneksiz
		25	Bioloji	Seçeneksiz
		26	Bioloji	Seçeneksiz
		27	Coğrafi	Seçeneksiz
		28	Matematik	Seçeneksiz
Toplam	23dak 37sn	76		

Tablo 107: 26.05.2018 Tarihli “Hazırcavablar” Programında Raundların Süresi, Sorulan Soruların Sırası, Konusu ve Şekli

IV kategoride sorular kategorilere ayrılmasa da I, II ve III raundda onlar konularına göre 5 kategoride oluşturulmaktadır: Azerbaycan Dili, Şah İsmail Hetai, Coğrafi, Fizik ve Bul Bulmaca.

Programın 23 dakika 37 saniye devam eden 4 raundu boyunca öğrencilere toplam 76 soru sorulmaktadır. Soruların konuları arasında en fazla Azerbaycan Edebiyatı (16 soru), coğrafi (13 soru) ve Azerbaycan Dili (9 soru) üzerine konulara yer ayrılmaktadır.

Soru şekilleri incelendiğinde, soruların 31'nin (%40.8) seçeneksiz ve 45'nin (%59.2) 4 cevap seçenekli soru olduğu görülmektedir.

3.2.2.13.2. Görsel Düzey

26.05.2018 tarihinde yayınlanan “Hazırcavablar” programı, kitap görseli ve ‘Hazırcavablar’ yazısından oluşan 10 saniyelik intro videosu ile başlamaktadır. Katılımcı takımlar sırayla stendlerinde yer aldıktan sonra sunucu yarışmanın kuralları ile ilgili bilgi vermektedir.

Programın başlangıcında sunucunun tanınmasını sağlayan ekran yazısı ekranın aşağı kısmında gri ve mavi renklerden oluşan grafik üzerinde gösterilmektedir. Tanım grafikinun yanında ise programı tanıtmak amacıyla ‘Hazırcavablar’ yazılı başka bir grafik yer almaktadır. Bir raunddan diğerine geçitte kaçınıcı raund olduğu ile ilgili ekranda 3 saniyelik grafik video oluşmaktadır. I, II ve III raundlar boyunca sorular ve onun 4 Cevap Seçenekli cevapları ekranın aşağı kısmında mavi renkli grafikler üzerinde en fazla 15 saniye içinde gösterilmektedir. Sunucu ‘Vakit başladı!’ dediğinde sorunun üzerinde 15 saniyenin başlayıp devam ettiğini belirten zaman grafiki yer almaktadır. IV raundda ise bu zaman grafiği 60 saniyeni belirterek ekranın sağ köşesinde ve merkezde sunulmaktadır. Sorulara cevap süresi dolduğunda zil çalmaktadır.

Programda bel (207), boy (64) ve genel (51) çekim tercih edilmektedir. Sunucu soru sorduğunda, katılımcılar cevaplarını bildirdiklerinde bel çekim, sunucu ve katılımcıların birbiriyle ilişkisini göstermek için ise boy çekim kullanılmaktadır. Genel çekimle katılımcılar ve sunucu dahil stüdyoda oturan izleyiciler, sahne dekoru gösterilmektedir.

Program boyunca genel olarak normal göz seviyesinde kamera açısı kullanılmakta, vinçin yukardan hareketi ile oluşturulan üst açı alanı tanıtmak amacı ile yapılmaktadır.

“Hazırcavablar” programının 26.05.2018 tarihli yayınına katılan kız öğrenciler beyaz gömlek ve siyah etek, erkek yarışmacılar ise beyaz gömlek ve siyah pantolon giymektedirler.

3.3. GENEL DEĞERLENDİRME

7-17 yaş arası okul öğrencilerinden oluşan takımların yarıştığı ABD yapımı “High School Quiz Show” ve Azerbaycan`ın “Hazırcavablar” programı toplam 26 bölüm ele alınarak içerik ve görsel düzeyde incelenmiştir.

Yayınlanma Tarihi	Televizyon Kanalı	Programın Adı	Program Süresi	Destekleyici Görüntü Süresi	Kullanılan Video Süresi
03.02.2018	WGBH TV	High School Quiz Show	00:26:46	00:00:37	00:00:24
10.02.2018	WGBH TV	High School Quiz Show	00:26:46	00:00:12	00:00:18
17.02.2018	WGBH TV	High School Quiz Show	00:26:46	00:00:06	00:00:12
02.03.2018	WGBH TV	High School Quiz Show	00:26:46	00:00:09	00:00:21
10.03.2018	WGBH TV	High School Quiz Show	00:26:46	00:00:12	00:00:17
24.03.2018	WGBH TV	High School Quiz Show	00:26:46	00:00:14	00:00:13
07.04.2018	WGBH TV	High School Quiz Show	00:26:46	00:00:32	00:00:22
21.04.2018	WGBH TV	High School Quiz Show	00:26:46	00:00:30	00:00:18
28.04.2018	WGBH TV	High School Quiz Show	00:26:46	00:00:32	00:00:33
05.05.2018	WGBH TV	High School Quiz Show	00:26:46	00:00:46	00:00:41
12.05.2018	WGBH TV	High School Quiz Show	00:26:46	00:00:20	00:00:36
19.05.2018	WGBH TV	High School Quiz Show	00:26:46	00:00:10	00:00:23
26.05.2018	WGBH TV	High School Quiz Show	00:26:46	00:00:11	00:00:11
06.01.2018	AzTV	Hazırcavablar	00:39:26	-	-
03.02.2018	AzTV	Hazırcavablar	00:35:43	-	-
10.02.2018	AzTV	Hazırcavablar	00:35:41	-	-
17.02.2018	AzTV	Hazırcavablar	00:35:51	-	-
03.03.2018	AzTV	Hazırcavablar	00:34:45	-	-
10.03.2018	AzTV	Hazırcavablar	00:33:50	-	-
24.03.2018	AzTV	Hazırcavablar	00:36:23	-	-
07.04.2018	AzTV	Hazırcavablar	00:36:16	-	-
21.04.2018	AzTV	Hazırcavablar	00:36:02	-	-
28.04.2018	AzTV	Hazırcavablar	00:36:52	-	-
05.05.2018	AzTV	Hazırcavablar	00:34:09	-	-
12.05.2018	AzTV	Hazırcavablar	00:35:59	-	-
26.05.2018	AzTV	Hazırcavablar	00:30:57	-	-

Tablo 108: Programlarda Kullanılan Destekleyici Görüntülerin ve Videoların Süreleri

Araştırma kapsamında iki çocuk bilgi yarışma programının kullandığı destekleyici görüntülere ve videolara yönelik veriler incelendiğinde “Hazırcavablar” programında destekleyici görüntülere ve videolara yer verilmediği tespit edilmiştir. “High School Quiz Show” programında destekleyici görüntüler, en uzun toplam 46

saniye, en az 6 saniye kullanılmıştır. Programda en uzun video kullanımı 41 saniye, en az 11 saniye olmuştur.

Nesnel zaman çeşitlerine bakıldığında, her iki programın yayın süresi için Cumartesi günü belirlenmiştir. İncelenen 26 program arasında “Hazırcavablar” programının 06.01.2019 tarihli yayını 39 dakika 26 saniyelik süre ile en uzun süreli program olmuştur. “High School Quiz Show” ise program akışında tüm yayınlarına aynı zaman dilimi ayırarak 26 dakika 46 saniyelik süre ile kısa sürmüştür.

Katılımcılar	High School Quiz Show	Hazırcavablar	Toplam
Toplam Katılımcı Sayısı	104	156	260
Kadın Katılımcı	21	74	95
Erkek Katılımcı	83	82	165
Ortaokul Katılımcı Sayısı	36	24 (Belirtilmiş)	60
Ortaokul Kadın Katılımcı	8	10 (Belirtilmiş)	18
Ortaokul Erkek Katılımcı	28	14 (Belirtilmiş)	42
1.Lise Sınıf Katılımcı Sayısı	5	Belirtilmemiş	5
1.Lise Sınıf Kadın Katılımcı	2	-	2
1.Lise Sınıf Erkek Katılımcı	3	-	3
2.Lise Sınıf Katılımcı Sayısı	18	Belirtilmemiş	18
2.Lise Sınıf Kadın Katılımcı	6	-	6
2.Lise Sınıf Erkek Katılımcı	12	-	12
Lise Son Sınıf Katılımcı Sayısı	45	Belirtilmemiş	45
Lise Son Sınıf Kadın Katılımcı	5	-	5
Lise Son Sınıf Erkek Katılımcı	40	-	40
Yedek Katılımcı Sayısı	80	-	80
Yedek Kadın Katılımcı	19	-	19
Yedek Erkek Katılımcı	61	-	61
Yedek Öğrenci Katılımcı Sayısı	44	-	44
Yedek Kadın Öğrenci Katılımcı	6	-	6
Yedek Erkek Öğrenci Katılımcı	38	-	38
Yedek Öğretmen Katılımcı Sayısı	36	-	36
Yedek Öğretmen Kadın Katılımcı	13	-	13
Yedek Öğretmen Erkek Katılımcı	23	-	23

Tablo 109: Programlardaki Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı

İncelenen 13 program boyunca en çok katılımcıyı 156 kişi olmakla “Hazırcavablar” programı ağırlamıştır. Erkek katılımcıların sayı açısından her iki program, yakın gösterici ile karşımıza çıksa da 21 katılımcının iştiraki ile kadın

katılımcı oranının “High School Quiz Show” programında az sayıda olduğu belirlenmiştir. Özellikle toplam 45 lise son sınıf öğrencisi arasında erkeklerin sayı fazla olmuştur. “High School Quiz Show”da takımlara destek olmak amacı ile gelen en fazla 80 yedek katılımcı konuk edilse de “Hazırcavablar” programında yedek katılımcılar yer almamıştır. Yedek grubunda cinsiyet dağılıma göre 44 erkek öğrenci ve 36 erkek öğretmen tercih edilmiştir.

“High School Quiz Show” çocuk bilgi yarışma programının incelendiği 13 program boyunca öğrencilerin eğitim düzeyi ile ilgili kesin bilgiler verilse de “Hazırcavablar” programının sadece 05.05.2018 ve 12.05.2018 tarihli yayınlarında öğrencilerin okuduğu sınıflar belirtilmiştir.

Sıra	Programın Yayınlanma Tarihi	Genel Soruların İçeriği
1	03.02.2018	Eğer sizden yeni emoji yaratılması istenseydi bu, ne olurdu ve ne anlam ifade ederdi?
2	10.02.2018	Yapılacaklar listenizde birinci sırada nedir ve neden?
3	17.02.2018	Eğer TED konuşması yapsaydınız siz hangi konuyu seçerdiniz ve neden?
4	02.03.2018	İklim değişikliğine inanıyorsunuz ve neden? (veya neden olmasın?)
5	10.03.2018	Hangi ses sizi sinirlendirebilir ve neden?
6	24.03.2018	Okulda öğrendiğiniz en faydalı şey nedir ve neden?
7	07.04.2018	Sizden yaşça küçük olan birinin mutlaka okuması gereken kitap hangisidir ve neden?
8	21.04.2018	Senin hayatın hakkında televizyon programının tanıtım müziği ne olabilirdi ve neden bu müzik?
9	12.05.2018	En çok hangi dersi seviyorsunuz ve liseden sonra planlarınız nelerdir?
10	19.05.2018	Yaşadığınız eyaletin gurur duyulacak en büyük kaynağı nedir ve neden?
11	26.05.2018	Daha çok neye tutkulusunuz ve neden?

Tablo 110: “High School Quiz Show” Programında Sorulan Genel Soruların İçeriği

Araştırmayı kapsayan 26 yayın programından “Hazırcavablar”ın 13 bölümü içinde çocukları daha yakından tanımak, belli bir konuda düşüncelerini öğrenmek amacı ile sorulan genel soruya yer ayrılmamıştır. “High School Quiz Show”

programında 19.05.2018 tarihli yarı final ve 26.05.2018 tarihli birincilik karşılaşmaları dışında 11 yayın boyunca genel soru sorulmuştur. Sorulan genel sorular, öğrencilerin hayatta nelere öncelik tanıdığını, eğitimi nasıl değerlendirdiklerini, yaşadıkları ortamla ilgili neleri bildiklerini, gelecek planlarını ve konulara psikolojik yaklaşımlarını ortaya çıkarmış ve onların cevapları bakış açılarına göre değişmiştir.

Meslek Bilgileri	High School Quiz Show	Hazırcavablar	Toplam
Sporcu	1	-	1
Bilim Müzesi'nin işçisi	1	-	1
Belediye Başkanı	1	-	1
Üniversite Rektörü	1	-	1
Şirketin İşçisi	1	-	1
Şirket Müdürü	1	-	1
Eğitici Program Sunucusu	1	-	1
Konsolos	1	-	1
Şarkıcı	1	-	1
Başkonsolos	1	-	1
Öğretmen	1	-	1
Eyalet Valisi	4	-	4

Tablo 111: “High School Quiz Show” Programına Katılan Özel Konukların Meslek Bilgileri

Öğrencilere video soru sormak için “High School Quiz Show” programına katılan 12 farklı mesleğe sahip özel konuk arasında en çok tercih edilen ABD eyaletlerinin valileri olmuştur. Massachusetts eyaletinin valisi Charlie Baker ve PBS kamu televizyonunda yayınlanan ‘What the Physics?!’ eğitici programının sunucusu Greg Kestin programa iki defa davet edilmiştir.

Sorular	High School Quiz Show	Hazırcavablar	Toplam
Soru Sayısı	1164	1028	2192
Seçeneksiz Soru	1073	415	1488
2 Cevap Seçenekli Soru	-	1	1
3 Cevap Seçenekli Soru	34	-	34
4 Cevap Seçenekli Soru	-	588	588
Evet veya Hayır Cevaplı Soru	-	24	24
Foto Soru	13	-	13
Video Soru	17	-	17
Hesaplama Soru	27	-	27

Tablo 112: Programlarda Sorulan Soru Şekilleri

Çocuk bilgi yarışma programlarında sunucunun öğrencilere yönlendirdiği sorular şekline göre değişmektedir. “High School Quiz Show” programında en çok seçeneksiz soru, “Hazırcavablar” programında ise 4 cevaplı soru şekli tercih edilmiştir. İncelenen programlarda en az göstericinin 2 cevap seçenekli soru şeklinde olduğu tespit edilmiştir. “Hazırcavablar” programında foto ve video sorularına yer ayrılmamıştır. Öğrencilere seçenekli soruların verilmesi onların soruları cevaplayabilmesini kolaylaştırmıştır. Hesaplama soruları genellikle matematikle ilgili olsa da “Hazırcavablar” programında matematik konusunda sorularda hesaplama işlemi talep edilmemiştir.

Soru Konusu	High School Quiz Show	Hazırcavablar	Toplam
Soru Sayısı	1164	1028	2192
<i>ABD Üzerine Soru Sayısı</i>	448	-	448
ABD Sporu	20	-	20
ABD Müziği	15	-	15
ABD Eğitimi	1	-	1
ABD Edebiyatı	81	-	81
ABD Jeolojisi	1	-	1
ABD Tarihi	187	-	187
ABD Coğrafisi	46	-	46
ABD Filmi	68	-	68
ABD Ekonomisi	2	-	2
ABD Sanatı	6	-	6
ABD Teknolojisi	1	-	1
ABD Yayını	15	-	15
ABD Hükuku	5	-	5
<i>Azerbaycan Üzerine Soru Sayısı</i>	-	319	319
Azerbaycan Coğrafyası	-	13	13
Azerbaycan Dili	-	119	119
Azerbaycan Edebiyatı	-	93	93
Azerbaycan Tarihi	-	63	63
Azerbaycan Müziği	-	8	8
Azerbaycan Sporu	-	1	1
Azerbaycan Sanatı	-	18	18
Azerbaycan Hukuku	-	2	2
Azerbaycan Filmi	-	2	2
<i>Dünyanın Diğer Ülkeleri Üzerine Soru Sayısı</i>	411	175	586
Dünya Tarihi	187	98	285

Dünya Sporu	12	8	20
Dünya Edebiyatı	71	19	90
Dünya Coğrafisi	96	34	130
Dünya Filmi	16	4	20
Dünya Müziği	16	2	18
Dünya Sanatı	10	5	15
Dünya Ekonomisi	1	3	4
Dünya Yemekleri	2	2	4
Karışık Alanlar Üzerine Soru Sayısı	305	534	839
Coğrafi	18	117	135
Bioloji	49	116	165
Jeoloji	4	-	4
Fizik	15	31	46
Kimya	38	4	42
Matematik	46	18	64
Sanat	1	20	21
Teknoloji	16	6	22
Ekonomi	-	1	1
Astronomi	3	-	3
Spor	12	24	36
Müzik	1	4	5
Etik	-	9	9
Din	10	2	12
Mitoloji	24	2	26
Edebiyat	1	8	9
Bilim	4	-	4
Kısaltmalar	5	-	5
Dilbilim	17	10	27
Mantık	-	4	4
Genel Bilgi	32	137	169
Terminoloji	9	15	24
Tıp	-	6	6

Tablo 113: Programlarda Sorulan Soru Konuları

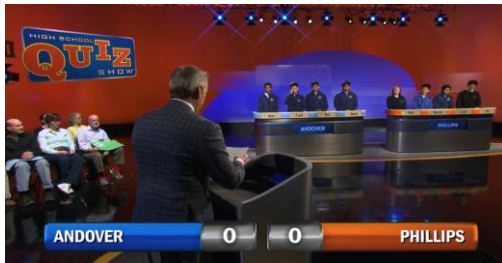
“High School Quiz Show” programının 13 yayını süresince ABD üzerine sorulan sorular arasında ABD'nin tarihi, edebiyatı ve ülke yapımı filmlerle ilgili sorulara daha fazla yer ayrılmıştır. Dünyanın diğer ülkeleri ile bağlı sorularda da tarih, coğrafi ve edebiyat konusunda sorular tercih edilmiştir. Karışık bilim dalları ve alanlarla ilgili soruların çoğunun konusunu bioloji, matematik, kimya ve mitoloji kapsamıştır.

“Hazırcavablar” programının yayınlarında Azerbaycan üzerine sorulan soruların çoğu Azerbaycan dili, edebiyatı ve tarihi ile ilgili olmuştur. “High School Quiz Show” programında olduğu gibi “Hazırcavablar”da da dünya ülkelerini içeren sorularda tarih, coğrafi ve edebiyat konusu ele alınmıştır. Genel bilgilendirici sorular dışında en çok coğrafi, biyoloji, fizik ve spor tercih edilen karışık bilim dalları soruları arasında yer almıştır.

“High School Quiz Show”nun logosunda ‘Quiz’ ve “Hazırcavablar” programında ise ‘Cevap’ kelimelerinin yer alması programın içerik açıdan soru cevap şekilli entellüktüel program olduğu fikrini oluşturmuştur.

“High School Quiz Show”da programın akış hızı ve temposu katılımcıların dinamikliği ile programın ritmini oluşturmuştur. Program başladığı andan itibaren salonda oturan izleyicilerin ayağa kalkarak katılımcıları alkışlaması ve ellerindeki pankartlarla onlara destek olması programın dinamikliğini artırmıştır. Görsel öğeler incelendiğinde, bir raunddan diğerine geçitte kameranın aniden sağa sola kaydırılarak salondaki seyircileri hedef alması dinamik müzik efektleri eşliğinde sunulmuştur.

Dekor olarak “High School Quiz Show” programının stüdyosunda ABD bayrağına uygun kırmızı ve mavi renkler kullanılmış ve sahnenin bu renklerden oluşması programın dinamik havasını daha da artırmıştır (Resim 7). Azerbaycan yapımı “Hazırcavablar”da da ülke bayrağına uygun olarak mavi, kırmızı ve yeşil renkler tercih edilmiştir (Resim 8).

Resim 7. “High School Quiz Show” Programının Stüdyo Dekorü

Resim 8. “Hazırcavablar” Programının Stüdyo Dekorü

Her iki program genelinde boy ve bel çekim tercih edilmiştir. Sunucu katılımcılara soru sorarken bel çekim, katılımcıların kişisel ilişkilerini göstermek amacı ile vücudun tamamının gözüktüğü boy çekim kullanılmıştır. Sahne dekorunun, katılımcıların ve sunucu dahil seyircilerin gözükmeleri için her iki programda da genel çekime yer ayrılmıştır.

Ekran bölümlenmesine yönelik yapılan incelemede “Hazırcavablar” çocuk bilgi yarışma programında ekran bölümlenmesi tespit edilmemiştir. “High School Quiz Show”da 2’ye bölünme sunucu soru sorarken soruları dinleyip cevap düşünüldüğü süre içerisinde her iki takımında yer alan yarışmacıları göstermek, 3’e bölünme ise foto ve video soruları zamanı kullanılmıştır.

İncelenen iki programın sonunda galip katılımcılara sunulan birincilik ödülü şekli de ülkeden ülkeye değişmektedir. “High School Quiz Show”da kazanan takıma kupa sunulurken alkışlarla desteklenmiş ve spor yarışmalarının final karşılaşmasına uygun ortam oluşturulmuştur (Resim 9). “Hazırcavablar” programında ise ödül olarak sözlük kitabının sunulması ile sonlandırılmıştır (Resim 10).

Resim 9. “High School Quiz Show” Programında Ödüllendirme Sahnesi

Resim 10. “Hazırcavablar” Programında Ödüllendirme Sahnesi

Bu çalışmanın analizinde, George Gerbner’in Kültürel Göstergeler Projesi’nin Kurumsal Süreç ve Mesaj Sistem Çözümlemesi bileşenleri kullanılmış, Yetiştirme Çözümlemesi bileşenine yönelik bir çözümleme yapılmamıştır. Gerbner’in, kitle iletişim araçlarından televizyonunun sunduğu kültürel mesajların incelenmesi üzerine yapılan bu çalışmada, ABD ve Azerbaycan televizyon yayıncılığının gelişimsel süreçleri irdelenmiş, televizyonun bir kültür aktarıcısı olarak işlevi

anlatılmış ve kültürel göstergelerin taşıyıcısı olan çocuk bilgi yarışma programları bir tür olarak ele alınmıştır. Çocuk bilgi yarışma programlarında kültürel mesajların her iki ülkenin kitle toplumunun kültürel yapısına ve kültürel özelliklerine uygun şekilde oluşturulduğu belirlenmiştir. Ele alınan değişkenlere göre mesajların içeriklerinin çözümlemesi her iki ülkenin çocuk bilgi yarışma programlarına ait kültürel göstergeleri ortaya koymuştur. Bu kültürel göstergeler, hem çocuklara sorulan soruların içeriğinde hem de stüdyo genelinde izleyicilere sunulan görsel biçimde, logo, dekor ve müzik kullanımında kendini belirtmiştir.

Televizyon ve kültür ilişkisi bağlamında Gerbner'in öne sürdüğü fikirlere dayanarak çocuk bilgi yarışma programlarının, çoğunlukla ülkedeki egemen değerleri sembolik çerçevede ön plana çıkardığını söyleyebiliriz. Birbirinden çok farklı kültürel coğrafyalarda izleyici kitleleriyle buluşma başarısı gösteren bu programlar, kültürel göstergeler içermekte, ABD çocuk bilgi yarışma programlarında aktarılan kültürel değerler, Azerbaycan toplumunun kültürel yapısı ile benzerlik göstermemektedir.

SONUÇ

Çocuk bilgi yarışma programları çocukları bilgilendirmek, onları eğitmek amacı ile yapılmaktadır. Bu tür programların uygulanmasında bilgi vermek ortak amaç özellik olarak ortaya çıksa da programlarda bilgi verme şekli ülkeden ülkeye değişmektedir. Her ülkenin çocuk bilgi yarışma programı, kendi kültüründeki çocuğa onun anlayabileceği biçimde sunulmaktadır.

Çocuk televizyon bilgi yarışma programlarında kültürel göstergelerin konu alındığı bu çalışmada öncelikle kuramsal bir çalışma yapılmış, birinci ve ikinci bölümde kültür, televizyon, çocuk ve bilgi yarışma programları konusuyla ilgili literatür taranarak, araştırma ele alınmıştır. Üçüncü bölümde ise ABD yapımı “High School Quiz Show” ve Azerbaycan`ın “Hazırcavablar” çocuk bilgi yarışma programlarının toplam 26 bölümü George Gerbner`in Kültürel Göstergeler yaklaşımının temel amaçlarından yola çıkarak içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir.

“High School Quiz Show” televizyon bilgi yarışma programında sorular sorularken destekleyici görüntülerin, soruların arasında video ve fotoların da kullanımı programın içeriğine renk katmıştır. “Hazırcavablar”da ise programın akışı boyunca bu biçimde sorulara yer ayrılmamıştır.

“High School Quiz Show” daha dinamik sahnelerle, ister salondaki seyircilerin hareketliliği isterse de katılımcıların eğlenceli şekilde salona dahil olması ile seçilmiştir. “Hazırcavablar”da ise bu sahnelerin daha durgun olduğu görülmüştür.

“High School Quiz Show” yarışmasında programın raund soruları dışında çocuklara genel sorular vermekle onların düşünerek kendilerini daha iyi ifade etmesi ve fikirlerini paylaşması için imkan sağlanmıştır. Genel soruları sormak için çocukların yaşadığı bölgeden olan farklı mesleklere sahip özel konukların tercih edilmesi programa ilgi kazandırmıştır.

Yarışmacı öğrencilerin giyim şekli yayından yayına değişmiştir. “High School Quiz Show”nun her yayını boyunca öğrenciler, üzerinde okullarının isminin veya okul göstergesi olan logoların yer aldığı giysiler giymişler. Programın farklı yayınlarında okul göstergesi olan maskotlar da kullanılmıştır. “Hazırcavablar” programında iki yayın dışında öğrenciler eşit uniforma ile programa katılmamışlar. Azerbaycan eğitim sisteminde kullanılan beyaz toka, siyah pantolon veya etek ve beyaz gömlek giyerek yarışmada yer almışlar.

Genellikle her iki programın yayını için haftanın Cumartesi gününün seçilmesi, okul öğrencilerine uygun şekilde belirlenmiştir.

Elde edilen bulgular sonucunda, çocuk bilgi yarışma programlarının hem ABD`de hem de Azerbaycan`da kendi kültürel yapısına uygun biçimde yapılıp yayımlandığı, yarışma boyunca öğrencilere sorulan sorularda ülkenin kendisi ile ilgili konulara daha çok yer verildiği, katılımcıların cinsiyet dağılımına göre değiştiği, her bölüme sabit sayıda katılımcı öğrencinin katıldığı, görsel sunumda kullanılan öğelerin yanı sıra çocukların giysi şekillerinin de kültürel anlam taşıdığı varsayımları doğrulanmıştır. “Hazırcavablar” programına katılan öğrencilerin yaşı veya sınıfları 13 bölümün her birinde bildirilmediğinden dolayı her iki programda yarışmacıların eğitim düzeyine göre farklılık gösterip göstermediği varsayımı tam şekilde belirlenememiştir.

Bu çalışmada kitap, tez, bilimsel makale, haber ve istatistik raporlar gibi birçok basılı ve elektronik kaynaklardan yararlanılmıştır. Bunun yanında, Azerbaycan ve ABD`de televizyonun başlangıç tarihi ve her iki ülkenin çocuk bilgi yarışma programlarının analizi için orijinal dilde yazılı ve video kaynaklara da başvurulmuştur.

Yerli ve yabancı kaynaklardan yararlanılan bu çalışmanın hem alanyazın kısmından hem de çözümleme bölümünden varılan sonuçlara göre diğer televizyon program türleri gibi çocuklar üzerine yapılan bilgi yarışma programları da belli kodlar içerecek topluma kültürel mesajlar vermektedir. Bilgi kazandırmağı iddia

eden bu tür programların temel amacı bilgi vermek olduğundan dolayı, programlar, bilginin toplumsal değerinin niceliksel olarak ölçülebileceği ve böylelikle rekabet formatında değerlendirilebileceği biçime salınmalıdır. İçeriğindeki akademik ve gündelik bilgilerin yanı sıra programa hem içerik hem de görsel düzeyde kültürel kodları içeren eğlence öğelerinin katılması programın biçimine renk katmalıdır. Bu tür eğlence öğeleri görsel düzey açısından incelendiğinde bu çalışmada, ABD yapımı “High School Quiz Show`da daha çok karşımıza çıkmaktadır.

Çocuk bilgi yarışma programları, çocukların sosyal kimliklerinin inşası için önemli bir program türüdür ve sadece çocukların çeşitli sorulara cevap verdikleri veya doğru cevapları bulmaya çalıştıkları bir stüdyo programı değil aynı zamanda çocukların kültürel pozisyonlarını ortaya koyabildikleri programlar olmalıdır. Çocukların bilgi ve kültür seviyesini artırmak için yayımlanan bilgi yarışma programları farklı kimliklere sahip çocukların kendilerini tanıtmaları için fırsat sunabilmelidir.

Bugüne kadar yayınlanan kitaplarda veya akademik yazılarda, özellikle okul öğrencilerinin katıldığı çocuk bilgi yarışma programlarının kuramsal çerçevede içerik analizini oluşturan çok az sayıda çalışma yer almıştır. Bu çalışmanın bilgi yarışma programları üzerine hem literatür kısmı hem de kültür ve televizyon ilişkisi bağlamında ABD ve Azerbaycan çocuk bilgi yarışma programlarının karşılaştırmalı içerik çözümlemesi bölümü, bu konuda yazılacak gelecekteki araştırmalara katkı sunacaktır. Sonraki çalışmalarda çocuk bilgi yarışma programlarının dikkate alınarak başka yaklaşımlar üzerine incelenmesi konunun daha iyi anlaşılmasına fayda sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Anderson, Kent (1978). Television Fraud: The History and Implications of the Quiz Show Scandals. Westport, Connecticut: Greenwood Press

Armağan, İbrahim (1983). Yöntembilim - 1: Bilimsel Yöntem. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları

Aslanova, Billurə (2017). Azərbaycanca Televiziya Yayımının İnkişaf Mərhələləri (Dərs Vəsaiti). Bakı: Mütərcim

Aydoğan, Yusuf Ziya (2008). Medya ve Çocuk Rehberi. Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları

Aziz, Aysel (2003). Araştırma Yöntemleri – Teknikleri ve İletişim. Genişletilmiş 3. Baskı. Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları

Aziz, Aysel (2006). Televizyon ve Radyo Yayıncılığı (Giriş). Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları

Aziz, Aysel (2008). İletişime Giriş. İstanbul: AKSU Basım Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

Barbier, Frederic, Catherine Bertho Lavenir (2001). Diderot`dan İnternete Medya Tarihi (Çev.Kerem Eksen). İstanbul: Okyanus Yayın

Berger, Arthur Asa (2012). Kültür Eleştirisi: Kültürel Kavramlara Giriş (Çev.Ö.Emir). İstanbul: Pinhan Yayıncılık

Biagi, Shirley (2014). Media/Impact: An Introduction to Mass Media. Eleventh Edition. California State University, Sacramento: CENGAGE Learning

Bilgin, Nuri (2000). İçerik Analizi. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları

Chandler, Daniel, Rod Munday (2018). Medya ve İletişim Sözlüğü (Çev.Babacan Taşdemir). Birinci Baskı. İstanbul: İletişim Yayınları

Cirhinlioğlu, Fatma Gül (2010). Çocuk Gelişimi ve Ruh Sağlığı. İkinci Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Tic.Ltd.Şti.

Clifford, Brian R., Barie Gunter, Jill McAleer (1995). Television and Children: Program Evaluation, Comprehension, and Impact. Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers

Çaplı, Bülent, Nüşabə Hüseynli, Xatirə Hüseynova, Aynur Kərimova, Zeynal Məmmədli, Lamiyə Vəzirova (2017). Televiziya Jurnalistikası. Avropa Şurası.

Dadaşov, Aydın (1999). Ekran Publisistikası (Dərs Vəsaiti). Bakı: "BDU" Nəşriyyatı

Downs, James F. (1971). Cultures in Crisis. Beverly Hills: Glencoe Press

Delong, Thomas A. (1991). Quiz Craze: America`s Infatuation with Game Shows. New York: Praeger Publishers

Dunn, Mark (2018). Quizzing America: Television Game Shows and Popular Culture in the 1950s. Jefferson: McFarland and Company, Inc., Publishers

Eagleton, Terry (2011). Kültür Yorumları (Çev.Özge Çelik). İkinci Baskı. İstanbul: Ayrıntı Yayınları

Eliot, Thomas Stearns (1981). Kültür Üzerine Düşünceler (Çev.Sevim Kantarcıoğlu). Birinci Baskı. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları

Emery, Michael C., Ted Curtis Smythe (1972). Readings in Mass Communication: Concepts and Issues in the Mass Media. Dubuque: WM.C.Brown Company Publishers

Erdoğan, İlker, Leyla Budak (2016). Anglo-Amerikan Eğlence Endüstrisinde Televizyon Program Formatları: Reality Show, Eğlence ve Yarışma Programları. İstanbul: Kalkedon Yayınları

Erdoğan, İrfan, Korkmaz Alemdar (2002). Öteki Kuram: Kitle İletişimine Yaklaşımların Tarihsel ve Eleştirel Bir Değerlendirmesi. Ankara: Pozitif Matbaacılık

Ergül, Hakan (2000). Televizyonda Haberin Magazinelleşmesi. İstanbul: İletişim Yayınları

Esslin, Martin (2001). Televizyon Çağı: TV Beyaz Camın Arkası. İstanbul: Pınar Yayınları

Əlizadə, Yalçın, Qulu Məhərrəmli (2006). Azərbaycan Efiri: Tarix və Müasirlik. Bakı: "Nurlan"

Farrar, Ronald T. (1988). Mass Communication: An Introduction to The Field. St.Paul: West Publishing Company

Ferrante, Joan (1992). Sociology: A Global Perspective. Belmont: Wadsworth Publishing Company

Fiske, John, John Hartley (1978). Reading Television. London, New York: Routledge

Gander, Mary J., Harry W.Gardiner (2010). Çocuk ve Ergen Gelişimi (Çev.Prof.Dr.Ali Dönmez, Prof.Dr.H.Nermin Çelen ve Prof.Dr.Bekir Onur). Yedinci Baskı. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları

Gans, Herber J. (1999). Popular Culture and High Culture: An Analysis and Evaluation of Taste. Second Edition. United States: Basic Books

Gardner, Martin A. (2013). Quiz Kids: The Radio Program with The Smartest Children in America, 1940-1953. Jefferson: McFarland and Company, Inc., Publishers

George, Gerbner, Larry P.Gross, William H.Melody (1973). Communications Technology and Social Policy: Understanding the New "Cultural Revolution". New York: John Wiley and Sons

Gordon, W.Terrence (1997). McLuhan for Beginners. New York: Writers and Readers Publishing, Inc.

Gökçe, Gürol (1997). Televizyon Program Yapımcılığı ve Yönetmenliği. İstanbul: Der Yayınları

Gunter, Barrie, Jill McAleer (1997). Children and Television. Second Edition. London and New York: Routledge

Günay, V.Doğan (2016). Kültürbilime Giriş: Dil, Kültür ve Ötesi. İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim

Güneş, Sadık (1996). Medya ve Kültür: Sessiz Yığınların Kültürel İntiharı. Konya: Vadi Yayınları

Güngör, Nazife (2013). İletişim: Kuramlar ve Yaklaşımlar. İkinci Baskı. Ankara: Siyasal Kitabevi

Gürer, Mert (2014). Tartışma Kültürü ve Tartışma Programları. İzmit: Volga Yayıncılık

Güven, Zeynep (2011). "T.C. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi". Şu kitapta: Ali Ergur ve Emre Gökalp. Kültür Sosyolojisi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri, s.52-68

Güvenç, Bozkurt (2002). Kültürün ABC'si. İkinci Baskı. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

Hall, Edward Twitchell (1990). The Silent Language. New York: Anchor Books

Hanson, Ralph E. (2016). Mass Communication: Living in a Media World. Fifth Edition. Los Angeles: SAGE Publications, Inc.

Henderson, Ronald W., John R. Bergan (1976). The Cultural Context of Childhood. Columbus: Charles E. Merrill Publishing Company

Hepp, Andreas (2015). Medyatikleşen Kùltürler (Çev.Ç.Bozdağ ve E.Posas-Devrani). Ankara: Dipnot Yayınları

Hesmondhalgh, David (2013). The Cultural Industries. Third Edition. Los Angeles: SAGE Publications Ltd

Hoerschelmann, Olaf (2006). Rules of the Game: Quiz Shows and American Culture. New York: State University of New York Press

Holmes, Su (2008). The Quiz Show. Edinburgh: Edinburgh University Press Ltd

Işık, Metin, Ayhan Erdem, Özlem Güllüoğlu, Ebru Akbaba (2007). Televizyon ve Çocuk: 6-12 Yaş Arası Çocukların İzleme Alışkanlıkları Üzerine Bir Değerlendirme. Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları

Ильченко, Сергей Николаевич (2008). Отечественное телевидение постсоветского периода: история, проблемы, перспективы. Санкт-Петербург: ИВЭСЭП

Jones, Gerard (1993). Honey, I'm Home!: Sitcoms, Selling the American Dream. New York: St.Martin`s Press

Kaplan, Yusuf (1993). Öykü-Anlatma ve Mit-Üretme Aracı Olarak Televizyon. İkinci Baskı. İstanbul: Ağaç Yayıncılık Ltd. Şti.

Kars, Neşe (2010). Televizyon Programı Yapalım Herkes İzlesin. İstanbul: Derin Yayınları

Lustig, Myron.W., Jolene Koester (1999). Intercultural Competence: Interpersonal Communication Across Cultures. Third Edition. New York: Addison Wesley Longman, Inc.

Machet, Emmanuelle, Serge Robillard (2000). Televizyon ve Kùltür: Avrupa`daki Politikalar ve Yasal Düzenlemeler (Çev.Erol Mutlu). Ankara: TRT Eğitim Dairesi Başkanlığı

Macionis, John J. (2001). Sociology. Eighth Edition. New Jersey: Prentice-Hall Inc.

Мандель, Борис Рувимович (2017). Интеллектуальная игра и образование: развитие профессионально значимых качеств обучающихся. Москва: Директ-Медиа

Mander, Mary S. (1983). Communications in Transition: Issues and Debates in Current Research. New York: Praeger Publishers

McLuhan, Marshall, Quentin Fiore (2012). Medya Mesajı Medya Masajıdır: McLuhan`ın İzinde Medyayı Anlama Klavuzu (Çev. İlke Haydaroğlu). İstanbul: MediaCat Kitapları

McQuail, Denis, Sven Windahl (2005). İletişim Modelleri Kitle İletişim Çalışmalarında (Çev. Konca Yumlu). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları

Məmmədli, Zeynal (2012). TV Proqramlarının Hazırlanması. Bakı: ATƏT-in Bakı Ofisi.

Mutlu, Erol (1995(a)). İletişim Sözlüğü. İkinci Baskı. Ankara: ARK Yayınevi

Mutlu, Erol (1995(b)). Televizyonda Program Yapımı. Ankara: Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları No: 4

Newcomb, Horace (1979). Television: The Critical View. Second Edition. New York, Oxford: Oxford University Press, Inc.

O`Connor, Alan (2006). Raymond Williams: Key Thinkers in Critical Media Studies. Lanham, Boulder, New York, Toronto, Oxford: Rowman and Littlefield Publishers.Inc.

Oskay, Ünsal (1971). Toplumsal Gelişmede Radyo ve Televizyon: Geri Kalmışlık Açısından Olanaklar ve Sınırlar. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No.316

Otan, Ozan (2014). Televizyonda Gerçeklik Algısı. İstanbul: Agora Kitaplığı

Öcel, Nilüfer (2002). İletişim ve Çocuk: İletişim Ortamlarında Çocuk Reklam ve Etkileşimi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, İletişim Fakültesi Yayınları

Önk, Ürün Yıldırım (2019). “Çok Bilen Çok Kazanır Mı? Türk Televizyonlarındaki Quiz Show`lara Yönelik Eleştirel Bir Çözümleme”. Şu kitapta: İlker Erdoğan. Türkiye`de Televizyon Formatları: Eleştirel Çalışmalar. İstanbul: Doruk Yayınları, s.163-200

Özel, Sedat (2015). “Televizyon Ekseninde İzleyici ve İnternet Üzerindeki Video Hizmetlerinin İzleyiciye Etkisi”. Şu kitapta: Sedat Özel. Yeni Medya Çağında Televizyon. İstanbul: Derin Yayınları, s.1-35

Özel, Sedat (2019). “Televizyon Taksonomisi: Program Türleri ve Formatlar Üzerine Yaklaşımlar”. Şu kitapta: İlker Erdoğan. Türkiye’de Televizyon Formatları: Eleştirel Çalışmalar. İstanbul: Doruk Yayınları, s.13-49

Özer, Ömer (2004). Yetiştirme Kuramı: Televizyonun Kültürel İşlevlerinin İncelenmesi. Eskişehir: T.C.Anadolu Üniversitesi Yayınları

Özkök, Ertuğrul (1985). İletişim Kuramları Açısından Kitlelerin Çözülüşü. Ankara: TAN Kitap Yayın ve Ticaret Ltd. Şti

Özlem, Doğan (1986). Kültür Bilimleri ve Kültür Felsefesi. İstanbul: Remzi Kitabevi

Öztürk, Hüseyin Emin (2012). Kişilik Gelişimi Açısından Çocuk ve Televizyon. İstanbul: Nar Yayınları

Parsa, Seyide (1994). Televizyon Estetiği. İzmir: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları

Postman, Neil (1994). Televizyon: Öldüren Eğlence (Çev.Osman Akınhay). İstanbul: Ayrıntı Yayınları

Postman, Neil (1995). Çocukluğun Yokoluşu (Çev.Kemal İnal). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları

Qafarlı, Ənvər (2009). Televiziya Jurnalistikasının Əsasları. Bakı: “Çənlibel” NPM

Quliyev, Elşad (2004). Televiziya: Nəzəriyyə, İnkişaf Meylləri. Bakı: “Şərq-Qərb” Nəşriyyatı

Rathus, Spencer A. (2014). Childhood and Adolsence: Voyages in Development. Fifth Edition. Wadsworth: Cengage Learning

Rüstəmov, Akif (2005). Jurnalistika. Bakı: Bakı Universiteti nəşriyyatı

Rüstəmov, Akif (2011). Jurnalistikanın əsasları (Jurnalistikaya giriş). Bakı: AzTU nəşriyyatı

Şeker, Betül Dilara, İbrahim Sirkeci, M.Murat Yüceşahin (2015). Göç ve Uyum. İkinci Baskı. Transnational Press London

Sezal, İhsan (2012). Sosyolojiye Giriş. Dördüncü Baskı. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Stark, Rodney (2001). Sociology. Eighth Edition. USA: Wadsworth Thomson Learning

Storey, Jhon (2009). Cultural Theory and Popular Culture An Introduction. Fifth Edition. PEARSON Longman

Swallow, Norman (1973). Televizyonun Gerçek Gücü (Çev.Ayseli Usluata). İstanbul: İstanbul Reklam Yayınları

Tamer, Emel Ceylan (1983). Dünü ve Bugünüyle Televizyon. İstanbul: Varlık Yayınları

Tavşancıl, Ezel, Esra Aslan (2001). Sözel, Yazılı ve Diğer Materyaller İçin İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri. İstanbul: Epsilon Yayıncılık Hizmetleri Tic.San.Ltd.Şti

Tezcan, Mahmut (1995). Sosyolojiye Giriş: Temel Kavramlar. Dördüncü Baskı. Ankara: Feryal Matbaa

Ünür, Ece (2015). Uzaktan Kumandanın Ardındakiler: Hepinize İyi Seyirler... Konya: Eğitim Yayınevi

Vipond, Mary (1989). The Mass Media in Canada. Toronto: James Lorimer and Company, Publishers

Williams, Raymond (2001). The Long Revolution. Second Edition. Toronto: Broadview Press

Williams, Raymond (2003). Televizyon, Teknoloji ve Kültürel Biçim (Çev.Ahmet Ulvi Türkbağ). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları

Willis, Edgar E., Camille D`Arienzo (1981). Writing Scripts for Television, Radio and Film. Orlando: Holt, Rinehart and Winston, Inc.

Wilson, Stan Le Roy (1992). Mass Media/Mass Culture: An Introduction. Second Edition. New York: McGraw-Hill, Inc.

Whannel, Garry (1992). Fields in Vision: Television Sport and Cultural Transformation. London and New York: Routledge

Xuduyev, Nizami (2000). Azərbaycan Radio və Televiziyası Bu Gün. Bakı: "Təhsil" EİM

Yaylagül, Levent (2017). Kitle İletişim Kuramları: Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar. Ankara: Dipnot Yayınları

Makaleler, Bildiriler, Diğer Basılı Yayınlar

Antlı, Merve (2015). Magazin Programlarında Twitter Kullanımı. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Balcı, Ercan (2009). “Televizyon Program Formatları: Çarkıfelek ve Kim 500 Milyar İster Programları Üzerine Bir İnceleme”. Kültür ve İletişim Dergisi 12 (2), s.47-78

Bilis, Ali Emre (2014). “Kamu Hizmeti Yayıncılığının Yeni Eğilimi: Kamu Spotları Üzerine Bir İnceleme”. I. Uluslararası İletişim Bilimi ve Medya Araştırmaları Kongresi: Bildiriler II (12-15 Mayıs 2014). Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, s.347-364

Güler, Deniz (1990). Eğitim İletişimi Kurumu Olarak Çocuk Televizyonu ve Uygulamaları ile Bir Model Önerisi. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir

Günay, Ömer Lütfi (2015). Hollywood'un 2000'li Yıllardaki Hedef Kitleleri Olarak Gençlik ve Gençliğin Bilişsel Gelişimlerinin Fantastik Sinemaya Yansımaları: Bir Örnek Olarak Yüzüklerin Efendisi Üçlemesi. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli

Kalyoncu, Nesrin (2011). “Ergenlerin Televizyon Müzik Programı Tercihleri Üzerine Bir Araştırma”. Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi, cilt (2), s.43-57

Köseoğlu, Mehtap (2012). TV Yarışma Programlarında Bireyin Araçsallaşması: Var mısın Yok musun Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri

Özkan, Selfiye (2017). “Gerbner'in Kültürel Göstergeler Kuramı Bağlamında Televizyon Haber İçeriklerine İlişkin Bir Araştırma”. Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR), cilt (2), s.129-141

Say, Ömer (2017). “Çokkültürlülük Kavramı ve Anlamın Çokluğu”. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, cilt (7), s.29-39

Şimşek, Gülsüm (2017). “George Gerbner'in “Medyaya Karşı” Eserine Dair Genel Bir Değerlendirme”. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, cilt (10), s.1205-1213

Elektronik Kaynaklar

Bakı Məktəbi “Hazırcavablar” İntellektual Oyununda Qalib Gəlib (15 Ocak 2018). Müstəqil Təhsil Saytı. <http://aztehsil.com/news/5509-bak-mktbi-hazrcavablar-intellektual-oyununda-qalib-glib.html> / Erişim Tarihi: 11 Mayıs 2019

Dictionary of The English Language (2000). Fourth Edition. <https://web.archive.org/web/20071229155809/http://www.bartleby.com/61/13/C0291300.html> / Erişim Tarihi: 08 Şubat 2019

George, Gerbner (1970). “Cultural Indicators: The Case of Violence in Television Drama”. [<http://web.asc.upenn.edu/gerbner/Asset.aspx?assetID=379>]. The Annals of the American Academy of Political and Social Science, cilt (388), 69-81. <http://web.asc.upenn.edu> / Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2019

Goodwin, Naradof Richard (2014). Remembering America: A Voice From The Sixties. [<https://bit.ly/2V03cvZ>]. New York: Open Road Media, www.books.google.com.tr / Erişim Tarihi: 01 Nisan 2019

Guinness World Records (2003). Longest Running TV Quiz Show. <http://www.guinnessworldrecords.com/world-records/longest-running-tv-quiz-show> / Erişim Tarihi: 01 Mayıs 2019

Güven, Sevgi Kesim, Altan Kar (2010). Medyanın Seyirlik Sunakları: Yarışma Programları [<https://dergipark.org.tr/download/article-file/255250>]. Folklor/Edebiyat, cilt (16), s.17-32 / Erişim Tarihi: 18 Mart 2019

High School Quiz Show – Frequently Asked Questions. <https://www.wgbh.org/quiz-show/faq> / Erişim Tarihi: 03 Mayıs 2019

High School Quiz Show Season 9 Bracket Announced (2018). <https://beverly.wickedlocal.com/news/20180109/high-school-quiz-show-season-9-bracket-announced?template=ampart> / Erişim Tarihi: 02 Mayıs 2019

History of It`s Academic. <http://www.itsacademicquizshow.com/history/> / Erişim Tarihi: 01 Mayıs 2019

İntellektual qarşılaşmanın növbəti qalibi (05 Haziran 2018). Azərbaycan Müəllimi Qəzeti. <https://mail.muallim.edu.az/news.php?id=1372> / Erişim Tarihi: 11 Mayıs 2019

Louis Cowan. Killed With Wife n a Fire; Created Quiz Shows (1976): Archives. <https://www.nytimes.com/1976/11/19/archives/louis-cowan-killed-with-wife-in-a-fire-created-quiz-shows-louis.html> / Erişim Tarihi: 03 Nisan 2019

Louis G.Cowan (1943-1945) (2018). Past VOA Directors. [https://www.insidevoa.com/a/voa-director-louis-g-cowan-\(1943-1945\)/4485211.html](https://www.insidevoa.com/a/voa-director-louis-g-cowan-(1943-1945)/4485211.html) / Erişim Tarihi: 03 Nisan 2019

MacDonald, Dwight (1953). A Theory of Mass Culture. https://is.muni.cz/el/1421/jaro2008/ESB032/um/5136660/MacDonald_-_A_Theory_of_Mass_Culture.pdf / Erişim Tarihi: 12 Temmuz 2019

Media Library and Archives / On The Front Lines of History. <https://www.wgbh.org/foundation/what-we-do/media-library-and-archives> / Erişim Tarihi: 06 Mart 2019

Number of Commercial TV Stations in the United States from 1950 to 2017. <https://www.statista.com/statistics/189655/number-of-commercial-television-stations-in-the-us-since-1950/> / Erişim Tarihi: 04 Mayıs 2019

Online Encyclopedia Website / Dominant Culture. <https://www.encyclopedia.com/social-sciences/dictionaries-thesauruses-pictures-and-press-releases/dominant-culture> / Erişim Tarihi: 12 Temmuz 2019

Online Etymology Dictionary / Etymology of Culture. <https://www.etymonline.com/word/culture> / Erişim Tarihi: 12 Ocak 2019

Online Etymology Dictionary / Etymology of Civilization. <https://www.etymonline.com/word/civilization> / Erişim Tarihi: 12 Ocak 2019

Our Mission / Inspiring Possibility / <https://www.wgbh.org/foundation/who-we-are> / Erişim Tarihi: 06 Mart 2019

Oxford Dictionaries / Oxford University Press. <https://en.oxforddictionaries.com/definition/quiz> / Erişim Tarihi: 27 Mart 2019

Жигарев, Егор, Арсений Замостьянов. Телевикторины. https://историк.рф/special_posts/телевикторины/ / Erişim Tarihi: 02 Nisan 2019

The FCC`s Mission / About The FCC. <https://www.fcc.gov/about/overview> / Erişim Tarihi: 29 Mart 2019

United Nations Development Programme Bureau for Development Policy: Democratic Governance Group. Supporting Public Service Broadcasting Learning from Bosnia Herzegovina`s experience (October 2004). https://www.undp.org/content/dam/aplaws/publication/en/publications/democratic-governance/dg-publications-for-website/supporting-public-service-broadcasting/A2I_Pub_PublicServiceBroadcasting.pdf / Erişim Tarihi: 11 Ekim 2019

United States Congress House. Committee on Interstate and Foreign Commerce (1960). Investigation of Television Quiz Shows: Hearings Before A Subcommittee of The Committee On Interstate And Foreign Commerce House of Representatives, Eighty-sixth Congress, First Session, November 2-6, 1959, Part 2 (1960). Washington: Government Printing Office. <https://bit.ly/2vFHRHA> / Erişim Tarihi: 28 Mart 2019

U.S. Games Shows Wiki / High School Quiz Show. https://gameshows.fandom.com/wiki/High_School_Quiz_Show / Erişim Tarihi: 02 Mayıs 2019

Venanzi, Katie (1997). An Examination of Television Quiz Show Scandals of the 1950`s. <http://www.plosin.com/beatbegins/projects/venanzi.html> / Erişim Tarihi: 26 Mart 2019

#95 WGBH Educational Foundation. <https://www.forbes.com/companies/wgbh-educational-foundation/#56a3772c121f> / Erişim Tarihi: 06 Mart 2019

\$64,000 Question 1955-1958. <https://nostalgiacentral.com/television/tv-by-decade/tv-shows-1950s/64000-question/> / Erişim Tarihi: 10 Mayıs 2019

Televizyon Programları

Crichton, Judy (Yapımcı). Krainin, Julian (Senarist) ve Lawrence Michael.R (Yönetmen). (04.03.1995). The Quiz Show Scandal [Belgesel]. London: BBC2

Əhmədov, Elvin (Yapımcı). (06.01.2018). Hazırcavablar [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Bakü: AzTV

Əhmədov, Elvin (Yapımcı). (03.02.2018). Hazırcavablar [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Bakü: AzTV

Əhmədov, Elvin (Yapımcı). (10.02.2018). Hazırcavablar [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Bakü: AzTV

Əhmədov, Elvin (Yapımcı). (17.02.2018). Hazırcavablar [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Bakü: AzTV

Əhmədov, Elvin (Yapımcı). (03.03.2018). Hazırcavablar [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Bakü: AzTV

Əhmədov, Elvin (Yapımcı). (10.03.2018). Hazırcavablar [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Bakü: AzTV

Əhmədov, Elvin (Yapımcı). (24.03.2018). Hazırcavablar [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Bakü: AzTV

Əhmədov, Elvin (Yapımcı). (07.04.2018). Hazırcavablar [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Bakü: AzTV

Əhmədov, Elvin (Yapımcı). (21.04.2018). Hazırcavablar [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Bakü: AzTV

Əhmədov, Elvin (Yapımcı). (28.04.2018). Hazırcavablar [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Bakü: AzTV

Əhmədov, Elvin (Yapımcı). (05.05.2018). Hazırcavablar [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Bakü: AzTV

Əhmədov, Elvin (Yapımcı). (12.05.2018). Hazırcavablar [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Bakü: AzTV

Əhmədov, Elvin (Yapımcı). (26.05.2018). Hazırcavablar [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Bakü: AzTV

Wells, Hillary (Yapımcı). (03.02.2018). High School Quiz Show [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Boston: WGBH TV

Wells, Hillary (Yapımcı). (10.02.2018). High School Quiz Show [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Boston: WGBH TV

Wells, Hillary (Yapımcı). (17.02.2018). High School Quiz Show [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Boston: WGBH TV

Wells, Hillary (Yapımcı). (02.03.2018). High School Quiz Show [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Boston: WGBH TV

Wells, Hillary (Yapımcı). (10.03.2018). High School Quiz Show [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Boston: WGBH TV

Wells, Hillary (Yapımcı). (24.03.2018). High School Quiz Show [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Boston: WGBH TV

Wells, Hillary (Yapımcı). (07.04.2018). High School Quiz Show [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Boston: WGBH TV

Wells, Hillary (Yapımcı). (21.04.2018). High School Quiz Show [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Boston: WGBH TV

Wells, Hillary (Yapımcı). (28.04.2018). High School Quiz Show [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Boston: WGBH TV

Wells, Hillary (Yapımcı). (05.05.2018). High School Quiz Show [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Boston: WGBH TV

Wells, Hillary (Yapımcı). (12.05.2018). High School Quiz Show [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Boston: WGBH TV

Wells, Hillary (Yapımcı). (19.05.2018). High School Quiz Show [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Boston: WGBH TV

Wells, Hillary (Yapımcı). (26.05.2018). High School Quiz Show [Çocuk Bilgi Yarışma Programı]. Boston: WGBH TV

ÖZGEÇMİŞ

Khanım Mukhtarova, 1992 yılında Bakü`de doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini 282 numaralı orta okulda tamamladıktan sonra, 2008-2013 yılları arasında Bakü Devlet Üniversitesi Gazetecilik Bölümü`nde lisans eğitimini gerçekleştirdi. Öğrencilik döneminde Sosyal İktisadi Araştırmalar Merkezi`nde (SİAR) ve Growth from Knowledge (GfK) Bilgi Hizmeti Şirketi`nde anketör, “Olimpiyat Dünyası” gazetesinde spor muhabiri, Gençlerin Sesi İnternet Radyosu`nda sunucu-muhabir ve Vision İnternet Televizyonu`nda muhabir olarak çalıştı. Mezun olduktan sonra iş faaliyetini Azerbaycan Ulusal Bilim Akademisi`nin Felsefe ve Hükuk Enstütüsü`nde basın sekreteri olarak devam ettirdi. Azerbaycan`da “Hər Şeyi Bilmək İstəyirəm” isimli proje kapsamında Youtube üzerinden 3-7 yaşlı çocuklar için kuklalarla eğitici videolar hazırlamaktadır. 2016 yılından itibaren Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü Yüksek Lisans öğrencisidir.